

זרזין בחדשים

ג' תמוז • שלשים שנה
צימפריה של תורה, חסד ושליחות

זרעו בחיים

"יעקב אבינו לא מת", אומר רבי יצחק בשם רבי יוחנן. ואין בר בי רב בחב"ד של השתא שאינו יודע לצטט זאת על פה כמו את התשובה הניצחת שבאה לאחר מכן: "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים". דומה כי מעולם לא היו דברי חז"ל הללו, בראש מסכת תענית, שגורים כל כך כמו במרוצת שלושת העשורים האחרונים. הקביעה הזו של גדולי האמוראים מרחפת על פני שלושים שנים של חושך כפול ומכופל וכמו מתאמצת בכוח לסלק את העננים, להסיט את שחור השמים ולהטיל זרקור לעבר האורה הנוגה מתוך האפלה.

המשמעות האקטואלית המיידית מטילה את כל כובד המשקל החיובי לכתובתם הבוהקת של חיילי ומצביאי צבאו של מלך, צבא השלוחים הכובש את העולם. אותם חיילים לא אלמונים שאודותם יש לוחשים כי בקעה פעם אמירה בקודש פנימה: "מ'דארף מודיע זיין די קינדער, די שלוחים". יש להודיע לילדים, לשלוחים. המה הראויים להיקרא בראש חוצות זרעו של אבינו רוענו, הוד כבוד קדושת אדוננו מורנו ורבנו, זכותו יגן עלינו.

ולא בכדי. אזני העולם היהודי כולו נקרעו מתדהמה עת בקעה, אז, בשעת דמדומי חמה של יום ראשון ג' תמוז תשנ"ז, רגעים אחדים לאחר סתימת הגולל, שבועה רמה בנוסח: "רבי, בשם חבריי השלוחים, הנני מבטיח, הנני נשבע, נמשיך את עבודת השליחות, נפתח את המוסדות הקדושים ונדבוק בהוראות הקדושות".

ככלות השבעה, שוב נשמטו לסתות בעולם כולו למראה הכותרת שהתנוססה בראש גיליון 'שיחת השבוע', שהמון העם שבשדות התייצב מרחוק וציפה לו, לדעת באמצעותו מה יעשה לתנועה הקדושה, אשר כפתע פתאום שקעה שמשו בצהרים. והתיבה האחת שהזדקקה לכל רוחבו של העמוד: "ממשיכים" – ביטאה יותר מאלף מאמרי הגות ומניפסטים את פלא הדורות: עדיין רוח הקודש בבית המדרש. לא עזב הרועה את צאן מרעיתו וגם כשהמכה האיומה טרייה הייתה, צורבת ודואבת, לא איבדו השלוחים על גייסותיהם את המסר שאך זה מכבר, שנתיים ומעט קודם לכן, פרץ מן הקודש בצוואת נצח רוחנית הנושאת את הכותרת "ואתה תצווה".

מוסף מיוחד זה, במלאות שלושים שנים ליום ההילולא, ממחיש במראות ובאותיות את האמת הבוהקת של "זרעו בחיים". אלא שהביטוי שנבחר לכך, על פני מאה עמודים, אינו של השלוחים על צבאותיהם אלא של הפעולות והמפעלים שצמחו כפורחים ומשגשגים ומצמיחים עוד פרדסים, כרמים וערוגות – כהתרסת קודש אל מול החושך קצר הרואי שאיים לבלע את הקודש.

אחדים מן המוסדות והארגונים, שעם ראשיהם נועד כותב השורות בחודשיים האחרונים, באו לעולם רק לאחר ג' תמוז. כנגדם, התכנסו ובאו גם ותיקים שישודם למעלה בקדוש ובניגוד לכל סממן ריאלי, גם בהם התחוללה תנופת תחייה מחודשת, התרבו עד מאוד ספסלי הנמנים עמם, נפוצו עוד יעדים, פסגות וגבעות בחלקתם, הוסטו הצדה תעוקות קיומיות שערערו את משט ספינתם ועתה נישאים גם המה בפי הבריות למשל ולשנינה, כאות ומופת להתחדשות ולמודל בוהק של טופח על מנת להטפח.

במוסדות ובארגונים שכינסו לפונדקו האחד של מוסף זה, נקטנו במדגם מייצג: חלקם גדולים ומרכזיים המכילים פרישה רחבה ומגוונת של פעילות, חלקם קטנים ואיכותיים המייצגים ייחודיות בעצם התחום והנושא בו הם פועלים.

במרוצת שמונת השבועות האחרונים פגשתי ותיקים בשדרת השלוחים, העושים והמעשים, לצד בני תשחורת שלהוותם נולדו לאחר שנות האורה והטובה. עיניהם לא ראו את הרבי מניף ידו בעוז לעידוד השמחה בטהרתה. אוזניהם לא שמעו את קולו הקדוש, בשיחה, מאמר או תפילה. ידם לא קיבלה מידו הקדושה לא שטר ולא קונטרס, לא לעקאח ולא לקח. רגליהם לא נדחסו ולא קיפצו בימי השיא בהם מלך ניצב בעדת ברוכים. ואף על פי כן היה קולם בוטח, לשונם הגתה בשצף את ההוראות הקדושות שהם אמונים עליהן, ליבם התרונו להציג עוד פסיעה ועוד התקדמות בדרך להגשמת האיווי הגדול מכולם.

בתווך, נענו אל פנייתנו שמונה חסידים שהברכה מצויה באסמיהם אך הם לא מחזיקים את טובתה לנפשם אלא מרעיפים טובה וחסד על כל הקדוש והיקר לרבי ולקדוש לו. "מה עוד יכולני לעשות", אמר הרבי באותה שיחת קודש בלתי נשכחת בכ"ח ניסן תשנ"א. הדבר היחיד, הוסיף כשלהי השיחה, הוא לתת שטר לצדקה לנאספים. אותם גבירים לאחיהם אימצו בחום את נקודת המוצא ונקודת היעד הזהות בהליכותיו בקודש של רבנו, בהיותם אמונים על מצוות הצדקה לילות כימים. את הרהורי לבבם ניאותו לחלוק עם קוראי גיליון זה, בין בתריו.

לקראת התקדש יום ההילולא השלושים, מתחננת נפש כל חסיד אל היושבי בשמים: חננו ה' חננו, כי רב שבענו בזו. מהר אהוב כי בא מועד. וחננו כימי עולם.

04

מרבית שחרה || מרכז מקוואות חב"ד

08

מרעפים חסד || כולל חב"ד

18

מפיצים תורה || חב"ד לצעירים

28

מושיטים עזרה || לב חב"ד

34

מעניקים הצלה || פדרציית הקהילות היהודיות

38

מחנכים פעוטות || רשת חינוך חב"ד

42

מצמיחים דורות || ישיבת תורת"ל המרכזית

48

מפיצים מעיינות || אור חיה

52

מלמדים את העם || כולל תורה

58

כותבים אות || ספר התורה הכללי

62

מחזקים התקשרות || ועד התמימים

66

מחזקים רתוקים || להחיות

70

מלמדים רמב"ם || הרמב"ם המבואר

78

מלמדים ללמוד || הבינני

82

מקדישים בבחורים || ישיבת תורת"ל צפת

88

מצילים נערים || אהל

92

מקשיבים לתמימים || כרמי שלי

96

מלבישים בחורים || חסדי שמשון

כפר חב"ד

עורך ראשי: אהרון דב הלפרין
עורך: מנחם כהן
עורך המוסף: בנימין ליפקין

המחלקה המסחרית: יוסף לוי, בתיה שזירי, חיה גלובנצ'יק
גרפיקה: אפרת פרידמן
צלמים: אברהם קטנוב, שלומי כהן, חיים טויטו, באדיבות המצלמים, ארכיון שבועון כפר חב"ד

מוסף זה יוצא לאור בשיתוף עם המחלקה המסחרית של שבועון 'כפר חב"ד'

Wedding

מי יצליח **לחתן את הילדים** בלי לקחת הלוואות?

משפחת הגר מהגליל השקיעה בפרוייקט ייחודי במרכז הארץ ורכשה דירה שהניבה עד כה רווח של **מאות אלפי שקלים** שיעזרו לחתן את הילדים ללא הלוואות

איך מצליחים לעמוד על
קוצו של יו"ד בחומרות
הלכתיות שרק כ"ק אדמו"ר
הרש"ב מהדר בהן, במקומות
יישוב שבהם אין רב חב"די •
כיצד ניתן לפקח על בנייתו
כהלכה של מקווה השוכן
באזור ספר שלאחרונה הפך
למסוכן במיוחד, בחסות
המלחמה • מה מקנה תעודת
פיקוח למקום שהרה שעד
כה לא הורגל לכך • מסע
בעקבות מרכז מקוואות
חב"ד שעל-ידי בית דין רבני
חב"ד מגלה את המהפך
השקט המתחולל בתחום
שאיש לא מדבר עליו

מהפכה של ממש מתרחשת בשנים האחרונות בתחום הרגיש ורב האחריות של עולם הטהרה בחב"ד בארץ הקודש. מעטים מודעים למהפכה שעליה מנצח מרכז מקוואות חב"ד שחברי בית דין רבני חב"ד מלווים אותו כאומן הנושא את היונק, ערבים אישית להתפתחותו ומקדישים לו אינספור שעות, לילות וימים ומשאבים שמגויסים במאמצים רבים וניכרים. העובדה הזו כשלעצמה מלמדת על החשיבות העצומה ועל המשקל הסגולי שמייחס בית הדין למטרה הנשגבה: להרבות טהרה בישראל.

כדי לצלול לעומקה של המהפכה הזו ולהבין את שורשיה, הבה נעיין תחילה באיגרת קודש מכוננת שכתב הרב, כשנתיים בלבד לאחר קבלת הנשיאות, ביום י"ז בטבת תשי"ג אל "הנהלת אגודת חב"ד בארץ הקודש". המכתב המלא מופיע באגרות קודש (חלק ז עמוד קיב) ולהלן נצטט מתוכו את הקטע הרלוונטי לנושא שלשמו התכנסנו בכתבה זו. "פנו אליי", מספר הרב, "מהמרכז לטהרת המשפחה אשר בירושלים ת"ו (זו שבהנהלת הרב האלפערין) על ידי באי-כוחם ושלוחם כאן הרב ברזל שי' ואחר-כך גם בכתב ישר מירושלים לסייע בבניין וגמר מקוואות בארץ הקודש ת"ו. והבטחתי להם עזרתי, אבל על ידי באי-כוחי בארץ הקודש ת"ו, היינו אגו"ח. כפי מכתבם - הנה עניין הנחיצות ביותר הם באלו - ע"פ דברי הנ"ל - שנעתקו בשולי המכתב, בצירוף הסכומים הנדרשים בכל מקום מהם. השערתי שבטח הסכום הוא יותר מכפי הדרוש, וזה היה אחד הטעמים שאמרת שאי אפשר בלאו-הכי כי אם שתתקבל עזרתי ע"י אגו"ח ובאי-כוחי יבקר על אתר המצב. כמוכן מבלי שייסדו מרכז לבנין מקוואות עצמאות, אלא שבאותו המקום שייסדו יבחנו את המצב ויראו שהאמצעים שנותנים

" ברוך
אתה ה' אלקינו מלך...
אשר קדשנו במצוותיו
וצונו על
הטבילה "

זאמר ל'הם: הטבילה

חברי בי"ד רבני חב"ד הגרא"מ הלפרין והגרמ"מ
גלובסקי בבדיקת מקווה חב"ד חדש

ילכו רק למטרה זו. ואף שלא ברצון, אבל מוכרח היה הרב ברזל להסכים על זה, אלא שביקש שידעו שהוא בהשתדלותו. ומובן שהסכמתי על זה".

ההקדמה הזו מאלפת ומפורטת. הרבי מספר להנהלת אגו"ח דאז כי על אחר הביע הסכמתו הקדושה לבקשה שהוגשה אל היכלו, להירתם ולסייע בהשלמת הקמת מקוואות טהרה, ששמותיהם ומקומותיהם המדויקים נמנים בשולי האיגרת, אולם מקדים ואומר כי העזרה לא תינתן ישירות מאת הקודש אלא על ידי באי כוחו בארץ, לא לפני שהם עצמם יקרו במקומות אלו ויערבו אישית לכך שהסכים מיועדים אך ורק למטרתם.

בכך לא היה די. הרבי הוסיף והתווה לפרוטרוט את דרך הפעולה שבה על אגו"ח לנקוט בבואה להושיט סיוע להקמת מקוואות בישראל: "מטובם להתבונן ולסייע באחד המקומות האלו, באותו מקום שעל כל פנים בסביבתו שם יש מפעולות חב"ד. ועוד אחת – שצריכה המקוה להעשות בהתאם להוראות כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע כיון שהוא הפוסק שלנו. וכידוע גם כן בדין אשר באתרא דרב צריך להתנהג דווקא כרב, אף כי באתרא דשמואל כו'. ואין בזה עניין דלא תתגודדו מכמה טעמים וכו'".

הרבי ממליץ אפוא שהסיוע יינתן למקוה טהרה השוכן בסמיכות למקום שבו רוחשת פעילות חב"דית ומבהיר כי חובה שהמקוה ייבנה בהתאם לשיטת הרבי הרש"ב שכן חל על זה הכלל: באתרא דרב, הלכה כרב. מאלף להיווכח עד כמה מדריך הרבי את באי כוחו בארץ הקודש לעמוד על כך, לאמור: "וכותב הנני זה כדי שיעיינו בזה כיון שבטח ישתדלו אצלם לעשות דווקא על פי הוראות אחרות. מובן שאין עליהם להיכנס

במלחמה אלא להסביר, שזהו היפך הדין להכריח את מי שהוא שלא לקיים כדברי פוסק רב. ובפרט בעניינים כאלו, שמקוואות אלו ואלו כשרים הם ע"פ דין לכל הדעות, אלא שיש ומהדין לצאת ידי דעות פוסקים אלה בויתורם על דעת פוסקים אחרים, ויש שעושים להיפך".

בדרך שהולמת לחלוטין את רוח דברי הרבי באיגרת הנזכרת, מרכז מקוואות חב"ד פועל בהרמוניה ובשיתוף פעולה מלא עם כל ארגוני הטהרה הקיימים בארץ. אין ארגון אחד שאינו מביע את התפעלותו ואת רצונו הכן לעזור ולסייע, כשלפניו מרכז עם פרישה כה רחבה ועשייה כה מרשימה בכל רחבי הארץ לאורכה ולרוחבה. באותה מידה, וביתר שאת, המועצות הדתיות כמו הרשויות המקומיות השונות, נרתמות לסיוע תכף כשהן ואנשיהן מתוודעים

חברי בית הדין עצמם ורבני המרכז מטעמם השתרכו פעם אחר פעם אל יישובים מרוחקים היושבים על גבולות הארץ, ולא נחה דעתם של הקמתם המושלמת של המקוואות במקומות ספר אלו

לכך שמדובר בגוף רבני בקנה מידה ארצי, שקשה להתחרות בהיקפי העשייה שלו.

כברת הדרך ארוכת השנים מאז הכריז הרבי על מבצע טהרת המשפחה ועד הלום נותנת את אותותיה, לצד ההתפתחות החב"דית בכל רחבי הארץ, נותנים אותותיהם ומסבירים עוד יותר את הצורך בקיומו של גוף שיערוב לכשרותם ההלכתית של המקוואות בהתאם להידורי חב"ד, דבר דבור על אופנו.

טהרה בכל הארץ

כבר בפתח השיחה עם הרב שמואל גלובובסקי, המנהל את המרכז והמיזם הגדול, מצביע איש שיחנו על איגרת הקודש הזו כמסמך המכונן של מרכז מקוואות חב"ד. הנושא הזה, הוא אומר בצטטו את אביו, הגה"ח הרב מנחם מענדל גלובובסקי, סגן מזכיר

טהרת המשפחה נותר נחלתם של רבנים ושל שלוחים המוסרים שיעורים ומעבירים הדרכות לחתנים, לכלות ולזוגות של מקורבים. אבל ליבת הטהרה, המקוה שעליו מושתתים חיי המשפחה, נותר כאבן שאין לה הופכין. אל תוך הוואקום הגדול הזה החליט מרכז מקוואות חב"ד להיכנס ולשנות את תמונת המצב מן הקצה אל הקצה.

בראש מרכז מקוואות חב"ד עומדים חברי בית הדין: הגה"ח הרב אברהם מיכל הלפרין והגה"ח הרב מנחם מענדל גלובובסקי. תחתם פועלים מומחה המקוואות ורב המרכז הרב חיים אליהו גלובובסקי מרמת בית שמש ג', ומפקחי המקוואות הרב ישראל קוט והרב מרדכי פרסמן, לצד צוות טכני רחב, מתוך מסירות אין קץ לילה ויום. הגרא"מ הלפרין היה הראשון שהקים מקוה חב"ד בירושלים עיר הקודש, ובאופן כללי זכה לקבל התייחסויות מיוחדות מהרבי בנושא מקוה חב"ד ומשמש כמצפן המרכז מניסיונו וממרום גילו.

התוצאה מדברת בעד עצמה והיא מפעימה בכל קנה מידה: לא פחות ממאה מקוואות טהרה חדשים, מהודרים ומשוכללים הוקמו מחדש מן המסד ועד הטפחות, כשעל הקמתם מפקח הלכתית מרכז מקוואות חב"ד. המרכז נכנס לתוך הקרביים של כל אחד מהמקוואות, ובחלקם אף מגייס משאבים, עומד על קוצו של יו"ד בכל פרט בהקמה ומלווה את התהליך כולו עד שזוכים לברך על המוגמה. וגם אז, לא נח ולא שקט אלא ממשיך לבדוק, לעקוב ולוודא שהטהרה תהיה מושלמת, משוכללת ומפוארת, לטובת הדורות הבאים לעולמנו כתוצאה ישירה של מפעל טהרה זה.

חנוכת מקוה חב"ד נוף כנרת בצפת בהשתתפות הראש"צ הרב יצחק יוסף ורב העיר הרב שמואל אליהו והרב ביסטרצקי

"הגהת תוכנית" – מומחה המקוואות ורב המרכז הרב חיים אליהו גלובובסקי (משמאל) ומפקחי המקוואות של המרכז הרב ישראל קוט והרב מרדכי פרסמן

בית דין רבני חב"ד, היה במשך שנים בגדר 'מת מצווה'. "איש לא טרח להפנות אליו מבט. בריכוזי קהילות אנ"ש היו מקוואות טהרה ישנים, שבמשך שנים לא טרחו לבדוק את כשירותם וכשרותם. במקביל, בריכוזים חדשים שקמו, כמו בקרב קהילות המקורבים של בתי חב"ד בכל חלקי הארץ, לא הוקמו מקוואות חב"ד. חלל גדול שרר בתחום הזה".

בל נשכח: מדובר באבן יסוד של המשפחה היהודית. זהו אחד מעשרת המבצעים שעליהם הכריז הרבי ואודותם עורר בכל עת מצוא. מבצע

אבא ואמא של המקוואות

אחת מבשורות המרכז בשנים האחרונות באה לידי ביטוי בתעודות הפיקוח הניתנות על ידי המרכז במעקב מתמיד אחר הקמת ופעילות המקוה. תעודה זו מבטיחה כי במקוה קיימים כל הידורי רבותינו נשיאינו.

כמו על מנת לסבר את האוזן, ממחיש בפנינו הרב גלובובסקי הצעיר את הרזולוציה שלה נדרש המרכז

ואי אפשר שלא להבחין בקורת הרוח שמתפשטת על פניו. "השינוי התחולל. טהרת עם ישראל כבר אינה בגדר 'מת מצווה'. יותר ויותר אברכים ונדיבים מקרב אנ"ש מודעים לכך. יותר ויותר שלוחים עוסקים בכך". הגיעו הדברים לידי כך שכיום הזה, יש לא מעטים המבקשים להתחקות אחר סוד ההצלחה ולחקות אותה. הרב גלובסקי מספר על גבאי של אדמו"ר חשוב שפנה לאחרונה אל מרכז מקוואות חב"ד וביקש את הסיוע בהקמת מקווה הכולל שיטת חב"ד בחצרו, בשמו של האדמו"ר, בהבהירו כי לאחר שעסקני החצר ערכו בדיקה בנושא גילו כי המרכז מאייש את המומחים בתחום זה וכי גדולי פוסקי ההלכה ממליצים אף הם על הקמת מקווה דווקא בשיטת הרבי הרש"ב.

לא אחת ולא שתיים נדרשת התערבות המרכז גם להקמת מקוואות טהרה מעבר לים ומחוץ לגבולות הארץ. כזה, למשל, היה מקווה טהרה שהוקם בידי שליח הרבי בטייוואן הרחוקה, כשהמרכז בארץ הקודש מעמיד לרשות ההקמה את כל הידע הנדרש ואת הליווי המקיף עד גמר המלאכה ועד בכלל.

הפעולות הללו חוברות אל כל המטלות השוטפות של המרכז הכוללות: מענקים וסיוע כספי לבינוי והקמה, שיפוץ ואבזור מקוואות חב"ד ברחבי הארץ; מרכז הכוונה לאנשי מקצוע, מהנדסים, קבלנים ואדריכלים - להקמת ובניית מקוואות; פיקוח על תוכניות ובניית מקוואות, סיורי רבנים במקוואות, תיקונים הלכתיים ועזרה בהחלפות מי הגשמים באוצר המקווה ברחבי הארץ; הגברת המודעות של חשיבות מקוואות חב"ד והסברה מול הגורמים הרלוונטיים ועוד.

”ומטובם להתבונן ולסייע באחד המקומות האלו, באותו מקום שצל כל פנים בסביבתו שם יש מפצלות חב"ד... שצריכה המקוה להעשות בהתאם להוראות כ"ק אדמו"ר (מזוהרש"ב) נ"צ כיון שהוא הפוסק שלנו”

בו במרוצת השנים קהילה חב"דית מפוארת שכיום הזה מתהדרת במקווה טהרה מפואר משלה על טהרת הקודש וההידורים החב"דיים. במקביל, מצביע הרב על יישובים מרוחקים היושבים על גבולות הארץ, אליהם השתרכו פעם אחר פעם, חברי בית הדין עצמם ורבני המרכז מטעמם ולא נחה דעתם עד הקמתם המושלמת של המקוואות במקומות ספר כאלו.

סגולה לכל ישועה

מטבע הדברים, חלק בלתי מבוטל מהפעילות של המרכז מוקדש לגיוס המשאבים הדרושים להקמת ושכלול המקוואות ובאותה מידה בהענקת הכשרים למקוואות ברחבי הארץ. גם בנושא זה החל המרכז את פעילותו במתכונת של יש מאין. עד לאחרונה

בפעילותו היומיומית. "יש דיון בפוסקים על גדרו של פלסטיק ושימושו במקווה, בפקקי המאגרים וכיו"ב. האם הוא ככלי עץ שאינו מקבל טומאה או לא. הרבי הרש"ב חושש ומחמיר בזה. הרבי כותב באחת ההזדמנויות 'נבהלתי לשמוע' על שימוש בפקק פלסטיק במקווה. כדי להתמודד עם זה אנו מחייבים שימוש בפקקי שעם בכל פקקי האוצרות והמאגרים, שנותנים את אותו אפקט של הפקק פלסטיק ולא חל עליהם כל חשש. זה דבר שרק מרכז חב"ד יכול לעמוד עליו ולוודא את יישומו בשטח. שום ארגון, מועצה דתית, ואפילו לא מפקחים ראשיים מטעם המשרד לענייני דת, אינם יכולים להיות אלו שנסמך עליהם בדבר זה, וזאת מעבר למורכבות הטכנית במעקב ארצי על מאות מקוואות בנושא. וזוהי רק דוגמה אחת".

העובדה שהמרכז הוא "האבא והאמא של מקוואות חב"ד בארץ", כלשונם של השלוחים הנעזרים בו ובשירותיו, באה לידי ביטוי גם בגיוס המשאבים. "לא מכבר עמדה על הפרק הקמה מתבקשת של מקווה טהרה באחד מיישובי תענך. פעילי חב"ד במקום נדרשו להציב סכום גבוה במיוחד כהשתתפות שכנגדה יתנו הרשויות האחרות את חלקן. הצלחנו בס"ד להוריד את הסכום באופן משמעותי וגם אותו אנו עוזרים להשיג מבלי שהדבר יעיק על השלוחים שידיהם מלאות עבודת קודש בלאו הכי".

הרב גלובסקי הצעיר מצביע על אבסורד של ממש שקידם את פניהם בתחילת הדרך. "תאר לך שבערים גדולות ומשמעותיות בארץ, כמו חדרה, מעלה אדומים, זכרון יעקב, כרמיאל, נס ציונה, לא היה מקווה חב"ד. כל משפחה שהתקרבה ליהדות

המרכז מפעיל אתר מקוון נגיש וידידותי המעניק מידע רב ומגוון. בלחיצת מקש מקבל כל המעוניין בכך מידע מלא על מקווה חב"ד הקרוב למקום הימצאו, לצד רשימה מפורטת של כל מקוואות חב"ד המפוקחים. באתר גם ניתנת האפשרות לתרגם את ההתפעלות מהעשייה הניבטת בו לתרומה מיידית וממשית לטובת הוספת הטהרה בקרב המוני בית ישראל, שלבטח תחיש את ביאת משיח צדקנו בגאולה האמיתית והשלמה, בקרוב ממש. ■

ניתן היה לדבר על לב נדיבי עם מקרב אנ"ש, לטובת שלוחים ומרזיחהם, בארץ וברחבי העולם. ניתן היה כמובן לרתום יהודים בעלי יכולת לטובת מרכזי תורה כאלו ואחרים. תרומה למקווה לא הופיעה בשיח כזה. לא הייתה קיימת מודעות לחשיבות של זה. בבקשם להרים את הכפפה בנושא, הצביעו אנשי מרכז המקוואות של חב"ד על הפעמים הרבות מספור בהן הורה הרבי ליהודים ליטול על עצמם הקמת מקווה כסגולה לכל מילי דמיטב. "הגישה החב"דית בנושא השתנתה לבלי הכר", אומר הרב גלובסקי

על ידי שלוחי הרבי והחלה לנהל אורח חיים יהודי-חסידי, נדרשה לנדוד לערים סמוכות כדי להיטהר בהתאם לשיטתו הקדושה של הרבי הרש"ב, שהרבי קובע שהוא הפוסק שלנו". אלמלא קם המרכז המבורך בידי בית דין רבני חב"ד, עלול היה החידלון הזה להיות מונצח. הצורך הזה מוצא את ביטויו בשורה של מקומות ברחבי הארץ. השמות הנפלטים בזה אחר זה מפי איש שיחנו מפתיעים. כזה הוא, למשל, מרכזי בארץ, סמוך ונראה לכפר חב"ד, בדמות בית דגן, שכמסתבר קמה

כל דכפין כל השנה

המוסד החב"די שכל מנהליו בכל הדורות נבחרו אישית לתפקידיהם על ידי רבותינו • העדות הנדירה של האדמו"ר האמצעי על רשימת נמצוני הצדקה של 'הכולל' אותה בחר אישית • הדברים שהשמיץ הרבי בפני הגאון רבי מרדכי אליהו, המגשימים עצמם לראשונה בעיצומם של ימים אלו • הדאגה האישית לגורלו הרוחני, החינוכי והפיזי של כל יתום • מסה בחמישה פרקים מאלפים ועתירי גילויים על מצמת הצדקה והחסד של כולל חב"ד, בנשיאותם הפעילה והקבועה של כל רבותינו נשיאינו • זורע צדקות

אין חסיד חב"ד בעולם כולו שלא שמע את צמד המילים כולל חב"ד. האמת היא שאין יהודי בעל יכולת, איש שהברכה מצויה בכיסו ובאסמיו, בכל העולם כולו, שטרם הגיע לאוזניו צמד המילים כולל חב"ד. את חסידי חב"ד מלווה כולל חב"ד מאז היותה של חב"ד חסידות אותה יצר רבנו הזקן, בעל התניא והשולחן ערוך ועד עצם היום הזה. את אילי ההון, לכל סולמות דרגותיהם ואצולות הממון שעמן הן נמנות, מלווה כולל חב"ד בהיותו מוסד הצדקה והחסד הגדול בעולם שאנשיו וגבאי הצדקה שבשירותו מחלים את פניהם ורותמים אותם לאחד ממעגלי החסד הרבים מספור שהכולל הוותיק מנצח עליהם, בהשכילו אל דל, מכל מעגלי החברה והרווחה.

בשנים האחרונות ההכרה הזו בהיותו של כולל חב"ד, הכתובת הבלעדית לכל נתינה וחמלה באשר היא, הפכה להכרתן הרשמית של רשויות הרווחה בישראל. הללו בחרו בכולל חב"ד כמוסד המושיט בימים אלו עזרה ממשית, קיומית ויומיומית, מטעם המדינה ובהרשאתה למאות אלפי משפחות העונות להגדרה סוציו אקונומית ספציפית. אך בטרם נצלול אל הנתונים המדהימים לפי כל קנה מידה, הפעם ביקשנו לשרטט את קווי האופי הבלעדיים לכולל חב"ד ולצעוד בעקבותיהם, ולו מפני החידוש שיש בדברים עבור לא מעטים. יצאנו לדרך.

פרק ראשון:

אב אחד לכולם

המוסד של רבותינו נשיאינו

אין עוד מוסד בחב"ד, מאז הייתה לתנועה חסידית שאותה הגה, יצר והנשים רבנו הזקן, שזכה לכתר הכהונה השייך בלעדית לכולל חב"ד. רבנו הזקן, בעל התניא והשולחן ערוך הקים את כולל חב"ד בעשר אצבעותיו הקדושות, בחר ומינה אישית את מנהלי הכולל והאחראים מטעמו על הפעלתו, הן בגביית הכספים במחוזות רוסיה הלבנה וגלילותיה והן בארץ הקודש כממונים על חלוקת הכספים, לצדקת ארץ ישראל על שם רבי מאיר בעל הנס.

בספרו המוסמך והממוסמך של מנהל ספריית אגודת חסידי חב"ד, הגה"ח הרב שלום דוב בער לוי, 'תולדות חב"ד בארץ הקודש', שלהלן נצטט מתוכו, מופיעים שמות המנהלים הראשונים שנבחרו אישית בידי רבנו הזקן.

הממונים הראשונים לכולל חב"ד שבחרו, הנזכרים בשם, הם: ר' צבי הירש ליפשיץ, ר' אפרים יפה ור' משה מייזליש. הם חותמים בתור ממונים בכתבי השד"רות משנת תקפ"ז, שהיא השנה הראשונה שבה נוסד הכולל בצורתו הסופית. לצדם התמנה ר' ליב (חיסריק) מסענא כנאמן, שמשמעותו

גזבה הרב לוי מסביר כי שמות הממונים האלו ידועים לנו מתוך סגנון חתימתם: "ממוני דק"ק אשכנזים הנקראים חב"ד דפה עיה"ק חברון ת"י", או מהתואר שהוסיף כל אחד מהם בחתימתו.

אבל בכך לא מתחילה ולא מסתכמת המעורבות האישית והישירה של רבותינו נשיאינו. מסתבר שבכל ימי רבנו הזקן, אדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הצמח-צדק - היו רבותינו עצמם מאשרים את רשימת מקבלי הנתינות והמלגות מאת מעות הצדקה של כולל חב"ד. כזו היא, למשל, איגרת אחת מני רבות שמשגר רבנו הזקן אל בנו של הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב אודות כספי הצדקה של כולל חב"ד, שיועדו אל יהודי צפת עיר הקודש, כהאי לישראל: "ולהשביעו שלא ישנה חס ושלוס תפקידו אשר יפוק ויצווה למסור בשלימות בצפת תובב"א לכל אחד ואחד כפי הרשימה של כבוד תורתו לאנשי פלניא וכפי רשימה שלי לכל אחד ואחד מהנקובים שם בשמותם".

הנהגה מופלאה ומדוקדקת זו נמשכה גם אחרי הסתלקות רבנו הזקן ואומצה בידי בנו וממשיך דרכו, אדמו"ר האמצעי, הכותב בכתב יד קודשו: "כפי הרשימה שמצאתי במכתבי קודש [אבי אדוני מורי] וזכרונו לברכה לשלוח לארץ הקודש לאנשים מיוחדים בצפת .. והוספתי על הרשימה שלו עוד כו'. ואמנם לפי העת והזמן נתרבה ביותר תושבי צפת כו'. וגם רבים מטבריא אנשי פולין דשם השלמים אתנו. והגיעני מכתב מכל אנשי צפת בבקשות עצמות להחזיק ישיבתם בארץ החיים כו'".

לפנינו אפוא עדות אותנטית על עיסוקו של אדמו"ר האמצעי, בחירתו האישית ומעורבתו העמוקה בשמותיהם המדויקים של האישים והנמענים שקיבלו את כספי הצדקה והחסד של כולל חב"ד, הקופה הוותיקה לצדקת רבי מאיר בעל הנס.

נוהג קדוש זה נמשך ונשמר גם בידי אדמו"ר הצמח-צדק. והוא גם הוא מינה ושיגר לארץ הקודש את הממונים על כולל חב"ד שמילאו את מקום קודמיהם שהלכו לעולמם (גילוי נאות מרגש: אחד משלושת הממונים ששיגר רבנו הצמח-צדק לארץ

בתשב"ד פועלים מטעם כולל חב"ד 17 כוללים כאלו בכל רחבי הארץ. המטרה שאותה שרטט הרבי באותה שיחת קודש שבה הביע את משאלת נפשו הטהורה, ממשיכה להגשים בצמה בדיקנות בין כתליה

הקודש, כבא-כוחו ואחד משלושת הממונים על כולל חב"ד בארץ הקודש, היה ראש משפחת ליפקין בארץ, סבו של אב-סבי, הרה"ח ר' אהרן ליפקין, יליד טאליצין שברוסיה, בנו של הרה"ח ר' יהושע ליפקין, אשר כונה בפי חסידי הצמח-צדק, 'הישע דער חוזר' או 'הישע דער שליח-ציבור', על שם היותו 'חוזר' ובעל-תפילה בבית מדרשו של רבנו הצמח-צדק. את בנו ר' אהרן, שהיה מהממונים על כולל חב"ד עד יומו האחרון, כינו החסידים: אָהַרְהַיְשֵׁעִים).

בשיחה מיוחדת מגלה הרב שלום דוכמן, מנכ"ל כולל חב"ד, כי גם בשלשלת האור של הדורות הבאים, נמשכה המעורבות האישית של רבותינו נשיאינו. עובדה גלויה היא שכולל חב"ד היה ונתר המוסד היחיד שהיה בנשיאות כל רבותינו נשיאינו מאז רבנו הזקן, מייסדו, ועד כ"ק אדמו"ר זי"ע. ואולם מתברר כי כל מנהלי כולל חב"ד לדורותיהם מונו לתפקידיהם על ידי רבותינו.

"אף אני", מאשר הרב דוכמן בהתרגשות, "זכיתי להתמנות לתפקיד מנהל הכולל, בהוראה ישירה של

שבה הביע את משאלת נפשו הטהורה, ממשיכה להגשים עצמה בדיוקנות בין כתליה.

במסגרת השאיפה המתמדת שהיא נחלת הכולל, שלא להישאר במשבצת אחת זמן רב ורק לעלות ולדלג מעלה, על הפרק עומדת עתה הקמתם של שלושה מוסדות נוספים של 'כולל זקנים' – תפארת לוי יצחק' שאת ספסליהם יחשבו גמלאים, שזה עתה יצאו לפנסיה וסדר יומם התפנה לחלוטין.

יהודים שאינם עונים בהכרח להגדרה קשישים אלא יותר הולמים את 'זקנים', במובן הפירוש החז"לי, זה שקנה חכמה, שאת משך רובו של היום יקדישו לתורה, בסדרה של שיעורים ולימודי חברותא, בגמרא, בהלכה, בחסידות ובאגדה.

מיוחדת שבה באה לידי ביטוי עוד אחת מהפנים היפות של מעגלי הנתינה והחסד מבית הכולל ומפעליו.

יהודים יקרים בפרק האחרון בחייהם זוכים לעדנה שמתחילה בתשומת לב הדדית ובאחריות אישית של הופעה יומיומית במעגל חברתי רוב ומסודר ונמשכת בשיעורים ובתוכן תורני וחסיד המעשיר את דעתם ותודעתם, מרומם את רוחם ותורם לשיגם ושיחם ומאריך את ימיהם בטוב ובנעימים.

המפעל התורני-חברתי הזה אינו שייך בכולל חב"ד לתחום הנוסטלגיה. במרוצת שנות תשפ"ד פועלים מטעם כולל חב"ד 17 כוללים כאלו בכל הרחי הארץ. המטרה שאותה שרטט הרבי באותה שיחת קודש

הרבי בשנת תשל"ח. למעשה, לא היה אדם שמונה לתפקיד ניהולי בכולל שלא בהוראה ישירה של הרבי. זו זכות שתעמוד לכולל לעד".

וכמו לא היה די בכל אלו, קופת הצדקה היחידה שהייתה תדיר על שולחנו של הרבי הייתה קופת הצדקה של כולל חב"ד. בנוסף, בשנים האחרונות, בכל פעם שהרבי נסע לאוהל, הקפיד לתת באותו יום 100 דולר כתרומה אישית לכולל חב"ד.

פרק שני:

תפארת בני אבותם

בקשתו הנפשית של הרבי מתגשמת

בעיצומה של התוועדות כ"ף מנחם אב תש"מ, ביום היארצייט של הרה"ק רבי לוי יצחק נ"ע, שבזאת השנה ימלאו שבעים שנה להסתלקותו – היסה הרבי את הקהל כולו בהביעו בקשה נפשית יוצאת מגדר הרגיל להקים כוללים עבור קשישים וגמלאים שיישאו את שם אביו.

וכה הכריז אז הרבי, בין היתר: "לאלה שיתנו את השם 'תפארת זקנים' (בלבד) תהיה השתתפות בסכום של ח"י שקלים (וזאת בהתחשב בכך שזהו הסכום הפחות ביותר המוטל לדעתי על כל משתתף לתת), ולא לה שייסו גם את השם לוי יצחק, הרי מוטל עליי בפרט חיוב (וזכות) מיוחד בזה – תינתן, אפוא, השתתפות מקופה מיוחדת, בסך מאה שקלים".

כולל חב"ד היה המוסד הראשון שהרים את הכפפה ותוך זמן קצר יחסית פרש בשורה של ערי ומחוזות פעילותו. עד מהרה הפכו הכוללים לחממת קירוב

מנהלת מחלקת הרווחה
בעיריית באר שבע
אומרת כי "אשל חב"ד
אלופים בצורה שבה
הם מובילים את המיזם.
הם מלאכים ממש. את
הכול הם עושים בצנווה
ומתוך תחושת שליחות
כמו שרק חב"ד יודעת"

עליו כעל אחיו, הבהל"ח, "לא הייתה נשירה. אף לא אחד מהיתומים הללו לא נשרו מהמוסדות. הוא שמר עליהם וליווה אותם כאומן הנושא את היונק. את המורשת הזו אנו עמלים לשמר".

פרק רביעי: לחם לפי הטף

חזונו המדויק של הרבי מוצא מימוש

לא בטוח שקוראי כבר חב"ד התוודעו לנתון הזה אי פעם באופן מסודר אבל כולל חב"ד, מעצמת הצדקה והחסד שאותה יסד רבנו הזקן, הוא המוסד שנבחר על ידי רשויות המדינה להוביל ולנהל את המיזם לביטחון תזונתי המעניק אספקה והשלמה של מוצרי מזון בסיסיים למאות אלפי בתי אב בישראל, על כל מגזריה, שנמצאו על ידי רשויות הרווחה כעונות לקריטריון המצדיק עזרה קיומית זו.

אנשי הכולל, בראשות הרב מנחם מענדל בלוי, הרב צבי בלוי, והנלווים אליהם, מנהלים את המערך המורכב הזה, בשיתוף פעולה הדוק עם מאות מחלקות רווחה בשורה ארוכה של עיריות ומועצות מקומיות בישראל. בני ברית ושאינם בני ברית מתוודעים להיקפי הנתניה

ישראל והן מתוככי קהילת אנ"ש די בכל אתר ואתר. האסונות שידעה משפחת החסידים ואשר מצאו את ביטויים במודעות אבל קורעות לב ובבשורות איוב שזעזעו שוב ושוב כל בעל לב, מקבלים במחלקה הזו פנים רכות, פנים טהורות שלא ידעו טעם חטא, של יתומים ויתומות שהאור הבוהק בחייהם, בדמות האב או האם, נעלמו לבלי שוב.

החטיבה הזו בכולל חב"ד קיבלה חשיפה כפולה בנסיבות טרגיות שתקפו את שני העומדים בראשה בתוך פרק זמן קצר יחסית. היה זה איש החינוך, המחקר וההגות, הרב עמרם בלוי ע"ה, שבעיצומה של פעילות מסורה שלו בשירות כולל חב"ד, בעודו עומד לעלות לאוטובוס עירוני שבו אמור היה לעשות דרכו לבית אחד היתומים - נספה בתאונת דרכים מחרידה.

יד ימינו והאיש שהחליק לנעליו הגדולות, היה הרה"ח נעים הזמירות וזן ההיגיון, הרה"ח ר' יצחק חיים (איציק) מרטון ז"ל. בקולמוס הלב שלו חיבר איציק אינספור שירי התקשרות שנחצבו בלבבות צעירי הדור השביעי בשנות החושך הכפול והמכופל והנביטו בהם געגועי אמת ודבקות טהורה ברבי לבדו.

את כל המסכת העוצמתית הזו תיעל לטובת ליווי חם, מסור, רווי חכמה ופיקחות נדירים לגורלו ולעתידו של כל יתום וכל יתומה. "אצל עמרם ואיציק", שח השבוע בפמיליאריות, הרב שלום דוכמן, שאכן מדבר

וכך תהא תורה מחזרת אכסניה שלה.

פרק שלישי:

אבי יתומים

ערבות נדירה לגורלם של יתומים בכל הגילאים

ומן העבר העשיר אל ההווה המפואר. הווה שכל כולו גדוש עשייה ועזרה לזולת בקנה מידה שאין לו אח ורע בעולם כולו ואשר מאז נהגו התיבות "כי לא יחדל אביון מקרב הארץ" לא היה כדוגמתו.

בשנים האחרונות הוטל זרקור ראשון אל אחד מגדולי מפעליו החסויים של כולל חב"ד, אשר במשך תקופה לא קצרה התנהל ברגישות ובמסירות הרחק מעין רואים. זוהי החטיבה החינוכית 'חסד מנחם מענדל', חטיבה שכל כולה עזר וסיוע, משענת וקידום ליתומים ויתומות. הפעילות רבה, עם כל הלב והנשמה והיא מפכה בעוז בחייהן של מאות אלפי משפחות שפתיל חייהן נגדע, הציר המרכזי בחייהן נעקר, בהיקטפם של האב והאם ל"ע, בשיא פריחתם ויפעתם.

כולל חב"ד מהווה משענת ליתומים הללו הבאים הן משורות משפחות נגעי הטרור, הן מקרב המוני בית

בצפון ובדרום, במרכז ובפריפריה, ביישובים חרדים וערבים, עם תושבים חילוניים ומסורתיים. "דרך החתחתים של צמצום העוני והפערים החברתיים, היא דרך מורכבת. סזיזיפית. מאתגרת נפשית ורגשית. אבל היא הדרך האפשרית היחידה, במאמצו לבנות קומה נוספת, קומה של שותפות, ביחד הישראלי. אני מבקש להודות לכם, אנשי חב"ד, בראשות הרב דוכמן מכובדי, הרב מענדי בלוי ידידי הטוב וכל מי שנטול עמכם חלק בהפעלה של מפעל האדירים הזה, על העבודה החשובה והקשה שאתם מבצעים מדי יום. יישר כוחכם."

הגב' אתי כהן, מנהלת מחלקת הרווחה בעיריית באר שבע, אומרת: "מדובר במיזם מושלם. מצד אחד, המשפחה מקבלת סיוע מזון יחד עם ליווי מקצועי של העובדים הסוציאליים של המחלקות לשירותים חברתיים. מצד שני העו"ס מקבל כלי טיפולי מן המדרגה הראשונה שמאפשר לו לעבוד עם המשפחה כאשר היא על בטן מלאה. אשל חב"ד אלופים בצורה שבה הם מובילים את המיזם. הם מלאכים ממש. את הכול הם עושים בענווה ומתוך תחושת שליחות כמו שרק חב"ד יודעת."

על מנת להבין את עומק המצוקה שממנה נובע הצורך בהפעלת המיזם הזה, נטה אוזן לדברים שנשא

דבר נורא יותר מהמחשבה על ילד או ילדה שהולכים לישון בלילה עם תחושה של רעב דוקה. אין דבר קשה יותר מאמא ואבא שצריכים לצאת לעוד יום של עבודה קשה על בטן ריקה. ואין דבר שמייצג בצורה הבסיסית והיומיומית ביותר, מופעים של אי שוויון ושל חוסר צדק חברתי מאשר חרפת רעב. הצורך לדאוג לביטחון תזונתי עומד בבסיס הרעיון של כל קהילה, של כל מדינה, לא כל שכן ישראל, ואין טבעי וצודק יותר מהקמתו של גוף האמון על רווחתם וביטחונם התזונתי של משפחות אשר סובלות מחרפת רעב.

"החדשנות של המיזם הזה טמונה בפריסה הארצית הרחבה שלו ובמענה ההוליסטי והייחודי שהוא מציע – טיפול שורש מעמיק לאתגר העוני. שכן, המשימה למיגור העוני ולצמצום פערי אי השוויון בישראל אינם נחלתם הבלעדית של מי שמזלו לא שפר עליו או של עובדים סוציאליים וגופי הרווחה בלבד. מדובר באתגר לאומי מהותי ויסודי, העומד לפתחה של החברה הישראלית כולה.

"כמי שחיים כאן יחד, וחולקים היסטוריה משותפת, הווה נוכחי וחלומות גדולים לעתיד, חובה עלינו לדאוג ולתמוך בכל אחד מאיתנו, על מנת לוודא שכולנו יחד, כעם וכאומה, נמצאים במקום טוב ומתפקד. המיזם הלאומי לביטחון תזונתי עושה בדיוק את זה – מספק את הצרכים הבסיסיים לכל מי שנזקק לסיוע בקרבנו.

שעליהם מנצחים חסידי חב"ד ובכל עת מצוא הם לא חדלים להלל ולשבח.

היה זה נשיא המדינה, יצחק (בוז'י) הרצוג, שבתפקידו הציבורי הקודם כשר הרווחה, היה זה שנרתם לרעיון שנהגה בכולל חב"ד – במסגרת המחלקה הפופולארית העונה לשם אש"ל חב"ד – להשיק את המיזם הזה, כיאה לארץ שאמורה לדאוג ולטפח לא רק את העשירון העליון, אלא את האוכלוסיות הנחשלות, תוך דאגה מתמדת ועמידה על המשמר לבל תתדררנה לכדי פת לחם.

הנה סוד פרסונלי שלא קראתם עד היום. הנשיא הרצוג הוא לא רק אדם נבון שמצליח לשמור על ממלכתיות בתפקידו במידה רבה, יותר מקודמיו בתפקיד, לרבות אלו שניתן היה לצפות מהן לנאמנות עקבית לעמדות שמהן באו לכתובתם החדשה ברחוב הנשיא 1. חברו הקרוב ביותר של הנשיא הרצוג הוא לא אחר מאשר הרב מענדי בלוי, מראשי כולל חב"ד, המנצח מדי יום ביומו על שורה של מפעלים פילנתרופיים לטובת הכלל והפרט. הרב בלוי היה זה שלחש על אוזנו של הרצוג כי השקת המיזם לביטחון תזונתי היא צו השעה. הדברים זכו לקשב והחלו לצאת אל הפועל.

בטקס מיוחד במלאות שנה להפעלתו המוצלחת של הפרויקט, בכל רחבי הארץ, ממטולה ועד אילת, נשא הנשיא הרצוג דברים וכה אמו, בין היתר: "אין

לפנינו צדות אותנטיות
על ציסוקן של
האדמו"ר האמצעי,
בחירתו האיטית
ומצורבתו העמוקה
בשמותיהם המדויקים
של האישים והנמצאים
שקיבלו את כספי
הצדקה והחסד של
כולל חב"ד

איש העסקים מוטי בן משה, מייסד המיזם לביטחון תזונתי שנרתם על ידי 'כולל חב"ד', לפרוש חסות על העלות העצומה הכרוכה בהפעלת המיזם. רק מחצית מהמיזם מקבלת תמיכה ישירה של משרד הרווחה. למחצית השנייה דואג כולל חב"ד. לשם כך חוצה הרב דוכמן אוקיינוסים, פוגש נדיבים מכל הגלובוס ומרחיב עוד ועוד את יעדי החסד.

איל ההון מוטי בן משה מצביע על נתון מדהים, בלתי נתפס וקורע לב: "מחקרי המועצה הארצית לביטחון תזונתי, קובעים כי ישנן בקרבנו כ-250 אלף משפחות שנמצאות במצב של אי ביטחון תזונתי חמור. משפחות על סף רעב. חשוב לציין: אלו לא מספר המשפחות מתחת לקו העוני. אלו משפחות שחיות בחרפת רעב".

"זה לא רק רעב", אומר בן משה את אשר הספיק לקרוא ולהתוודע מהחומר שאספו אנשי כולל חב"ד

(פחות מחצי שנה לפני כ"ז אד"ר). הייתה זו האישיית האחרונה שהתקבלה ליחידות אישית על-ידי הרב. הגר"מ אליהו הגיע אז לארצות הברית כאורח הכבוד בסעודת מלווה מלכה השנתית של כולל חב"ד. ביחידות שנערכה בבניין הספרייה הסמוך ל-770 אליו יצא הרבי במיוחד כדי לקבל את אורחו, ונמשכה על פני שעה ארוכה, כשכל כולה מתועדת, הקדיש הרבי דברים נפלאים ומיוחדים אודות כולל חב"ד ותפקידו וכה אמר, תוך כד חילופי הדברים התורניים עם האורח הדגול:

"... לכן משתדלים בחב"ד להתעסק בטובתם של בני ישראל, לספק כל צרכיהם, גם צרכים גשמיים כפשוטם, לאו דוקא בתנאי שילמדו תורה, אלא מפני שמדובר אודות בני ובנות ישראל, אנשים נשים וטף, שמציאותם קדמה לכל העולם כולו, גם לתורה". הראשון לציין הגר"מ אליהו זצ"ל נענה על אתר

שאוכלים) – שבזה מרומז שנתנית הצרכים הגשמיים לבני ישראל היא לא רק עבור לומדי תורה, על דרך ובדוגמת הלחם שניתן לגדולים שיש בו תועלת האכילה, אלא גם עבור בני ישראל שלעת-עתה הם לפני לימוד התורה (ולא בתור תנאי כדי שילמדו תורה), על דרך ובדוגמת הלחם שניתן לקטנים כדי לפרר שאין בו תועלת האכילה".

לפנינו קווי מתאר מאלפים לפעילות כולל חב"ד שתכה שורשים עשרות שנים לאחר מכן, בהתאם לדבריו המדויקים והקולעים השערה של הרב, לרבות דאגה ללחם לפי הטף, גם עבור אלו שאינם לומדי תורה, ולרבות גם טף של אומות העולם, שגם אותו מאזכר הרבי באותם דברים שכמסתבר לא היו אלא נתינת-כוח שמימית לימים אלו.

פרק חמישי:

יתן ויחזור ויתן

מעצמה של פילנתרופיה רבת זרועות

אין מנוס מאזכורם של המוסדות המלווים את כולל חב"ד מאז קומו וראוי לאזכר לכל הפחות את המרכזיים שבהם ולו בקצירת האומר:

• **מעונות היום:** 14 מעונות יום ברחבי הארץ, הפועלים ברוב ככלי ימות השנה, למעט כעשרים ימי חופש כולל ימי חול המועד. במעונות הללו, המושתתים על טיפוח והשקעה לפעוטות ועוללים בגיל הרך, באבזור מקסימלי בסטנדרטים גבוהים, גדלים ומתחנכים למעלה מעשרת אלפים פעוטות מדי שנה. בסך הכול מאז הקמת מעונות חיה, הנושאים את שם הרבנית חיה מושקא ע"ה, התחנכו במעונות של כולל חב"ד למעלה מעשרת אלפים תינוקות ופעוטות.

ואמר לרבי: "דברי כבודו הם לא רק פסק הלכה והוראה, אלא גם למעשה, כפי שידוע לי בירושלים, מהפעילות של כולל חב"ד, שעוזרים ומסייעים לאנשים גם לפני לימוד התורה, ישראל לפני תורה".

על כך הגיב הרבי והוסיף בעדות קודש נדירה מפה קודשו אודות אופי הנתינה של כולל חב"ד: "העזרה היא הן לאנשים והן לנשים וגם לטף, כמו שכתוב ביוסף 'ויכלכל יוסף את אביו ואת אחיו ואת כל בית אביו לחם לפי הטף', 'לפי הצריך לכל בני בית'. ובאופן כזה צריכה להיות הנהגתם של ישראל – שנקראים על שם יוסף, כמו שכתוב 'והג כצאן יוסף', 'לפי שהוא פירנסם וכלכלם ... ויכלכל ... לחם לפי הטף'.

הרבי התעכב עוד, באריכות ובמתינות על משמעות המושג לחם לפי הטף: "ויש להוסיף בזה על פי המבואר במדרש בפירוש 'לחם לפי הטף', ש'יתר ממה שהתינוק אוכל מפר' (כפי שרואים במוחש בדרך הטף, גם טף דאומות העולם). היינו, שהנתינה היא לא רק המוכרח לצרכיהם, לחם לאכול ובגד ללבוש, אלא גם בשביל מה שמאבדים בפירור (שהוא יותר ממה

לתשמות לבו הרחום. 'משפחות שסובלות ממחסור תזונתי, יסבלו פי שלושה יותר מכלל האוכלוסייה ממחלות ובעיות כגון, לחץ דם, סכרת, מחלות לב, כולסטרול, אנמיה ועוד".

לפני מאות שנים התחנן רבנו הזקן במר נפשו, לעשות למען צדקת ארץ ישראל. הדברים מופיעים ונלמדים עד עצם היום הזה, באיגרת הקודש שבספר תניא קדישא, שהחלק הארי בה מוקדש למצוות הצדקה. כל אותיות הקודש המופיעות בחלק זה של ספר התניא מדברות אודות צדקת ארץ ישראל, שבאותם ימים אסף רבנו הזקן בעצמו ובמו ידיו הקדושות במסגרת כולל חב"ד לצדקת רבי מאיר בעל הנס, לטובת יושבי הארץ.

מאות שנים לאחר מכן אותו מוסד צדקה מכלכל לחם לפי הטף לעניי ארץ ישראל באשר הם. מעבר לסגירת המעגל המופלאה – לפנינו גם התגשמות מדהימה לדברים המפורשים שאמר הרבי בפני הראשון לציין, הגאון המקובל רבי מרדכי אליהו זצ"ל, ביחידות האחרונה לה זכה, בליל ו' מרחשוון תשנ"ב

כל ימות השנה, מספק כולל חב"ד עזרה ישירה למשפחות אנ"ש חסידי חב"ד ברחבי הארץ. העזרה ניתנת במגוון כלים ואמצעים ובהם: תלושים לרכישת מזון וביגוד, ארגזי מזון היישר לבתי הנזקקים לכך בדרך דיסקרטית ומכובדת, ועוד. העזרה מקבלת מינוף ושדרוג משמעותיים לקראת חגי תשרי ופסח.

• **ואם יש קמח, יש תורה:** כולל חב"ד שותף פעיל ומלא לרשת הכוללים 'תורה שלמה' – שהוקם בידי הנגיד החסידי הרב יצחק משען, לעילוי נשמת אביו רבי שלמה משען ע"ה – שבינן כתליהם הוסמכו עשרות אברכים לרבנות ולא מעטים מהם כבר מכהנים פאר ביושבם על מדין, בקהילות רבות ברחבי הארץ. הכולל הוציא עד היום יותר ממאה שלוחי תורה לכל הארץ. בנוסף, מלווה כולל חב"ד ומעודד את השלוחים ללימודי רבנות ודיינות. עד כה נטלו

מיועדים לחוסים המצויים תחת השגחה, טיפול ושיקום 24 שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע. בנוסף, מבנה מיוחד בירושלים מאכלס עשרות דירות לאנשים עם מוגבלויות פיזיות קשות, המתגוררים במקום באורח עצמאי.

• **אגף לסייע כלכלי:** אגף מיוחד ברשת מפעיל כולל חב"ד מושיט עזרה לכלל הציבור הרחב להתנהלות כלכלית נכונה וחסכון של אלפי שקלים הן בשוטף והן בעריכת השמחות. בהתנהלות היומיומית – זוהי רשת חנויות המזון במחירים מסובסדים ומזלים מאוד, המפעילה סניפים במגזר החרדי תחת השם 'כולל סטור' (בבני ברק, ביתר, צפת ואלעד) ובמגזר הכללי תחת השם 'סופר הצינור' (בבאר שבע). בקרוב עומדת הרשת להתפתח באופן משמעותי ביותר במגזר הכללי.

"דברי כבודו", אמר הגר"מ אליהו לרבי, הם לא רק פסק הלכה והוראה, אלא גם למצושה, כפי שידוע לי בירושלים, מהפעילות של כולל חב"ד, שצוזרים ומסייעים לאנשים גם לפני לימוד התורה"

למעלה מ-80 שלוחים חלק בלימודים אלו בליווי ובעידוד כולל חב"ד.

הדבר מתכתב היטב עם הוראה ישירה שקיבל מנכ"ל כולל חב"ד, הרב שלום דוכמן, באיגרת קודש ששיגר הרבי לשלוחי הקודש (בחודש שבט תשל"ט), שהוא נמנה עמם, לאמור: "מובן וגם פשוט אשר להצלחת כל האמור, דרושה השתלמות של השלוחים, גם בחייהם הפרטיים ובענייניהם הפרטיים, מתחיל אשר כל אלה הראויים ומתאימים לזה ילמדו ויקבלו סמיכת-חכמים יורה-יורה וגם ידן-ידין; השתלמות בנוגע למעשה..."

• אל שורות הגיליון הנוכחי, הסוקר בהבלטה שורה של מוסדות חב"ד גדולים ומרכזיים, השתרבב אכן לא אחת ולא שתיים שמו הטוב של כולל חב"ד, כשותף פעיל ונמרץ, בסדרה ארוכה של מוסדות ומיזמים, כאומר: חבר אני לכל אשר יראוך.

וכמאמרו של הכהן הגדול במעמד 'הקהל' בבית מקדשנו: יותר ממה שקרית לפניכם יש כאן. ועוד היד נטויה כהנה וכהנה. ■

ובכל הקשור לעריכת שמחות – מעמיד כולל חב"ד לרשות בעלי השמחות מקרב הציבור החרדי שני אולמות רחבי ידיים, בגבעת שאול. 'אולם גוטניק' בשני אולמותיו, מיסודו של הנגיד החסידי הרב יוסף יצחק הכהן גוטניק, מארח מדי ערב שתי חתונות ברוב פאר והדר ובעלות נמוכה במידה ניכרת, שכל כולה חסד עם בעלי השמחה.

• **בני ובנות המצווה:** אלפי נערים זכו להתקרב לתורה ולמצוותיה, במסגרת מפעל בר ובת המצווה של כולל חב"ד, הנערכת בקביעות שנתית, בימים הסמוכים ליום הבהיר י"א ניסן, יום הולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע, נשיא הכולל; נפתחת ברחבת הכותל המערבי כשבני המצוות מתעטרים בתפילין מהודרים ובנות המצוות מקבלות פמוטות כסף הדורות להדלקת נרות שבת; ומסתיימת במעמד יוקרתי בבניין האומה בהשתתפות רבני ערים ודיינים, שרי ממשלה, חברי כנסת, ראשי ערים, שופטים ואישי ציבור וכל צמרת המדינה.

• עזרה שוטפת לקהל אנ"ש: מדי שנה, על פני

• **מסעדות תמחוי:** 23 מסעדות תמחוי מופעלות על ידי כולל חב"ד בכל רחבי הארץ. במסעדות הללו מוגשת למאות ואלפי סועדים שאין ידם משגת ארוחת צהריים חמה ומזינה. בנוסף, משנע כולל חב"ד מדי יום שלושת אלפים מנות לקשישים ורתוקים ונעדר יכולת תנועה חופשית או הכנה עצמית של ארוחה עיקרית. המנות מגיעות לבתים באריות ואקום סגורות אחת לשבוע, בדרך מכובדת ומכבדת, והן מכילות את כל אבות המזון, באמצעות תפריט קולינרי הניתן לבחירה ולשינויים על ידי המקבלים, המשלמים תמורת זאת מחיר אפסי.

• **בית פינגר בירושלים ומרכז גראבסקי במגדל העמק:** שני מרכזים מובילים וחדשנים לאנשים עם מוגבלויות פיזיות קשות. המרכז, המשכן מוקד שיקום רב תכליתי, פרה-רפואי, לבעלי צרכים שונים, הוקם תחילה במסירות מעוררת השתאות בידי משפחת סגל בתוך ביתם שלהם במגדל העמק. במרוצת השנים גדל המרכז והתפתח לשני מרכזים גדולים במגדל העמק ובירושלים. שני המרכזים

צדקה כמו השקעה

ופעולות רבות, אין זה רק דיני ממונות אלא גם דיני נפשות וצריך להחליט היטב במה משקיעים וכיצד. הרבי הורה להתייעץ עם משפיע ועם ידידים מבינים וכך הנני משתדל לעשות כדי למקסם את האימפקט של ההשקעה בצדקה, מתוך מחשבה תמידית כיצד אגרום נחת רוח לרבי.

אל תחזיק לעצמך

במקביל, המבצע היחיד שהרבי השתמש כלפיו בביטוי "לכבוש את העולם" הוא מבצע תורה. כשם שאסתכל באורייתא וברא עלמא, כך גם הדרך לכבוש את העולם היא ע"י לימוד התורה. ואם מדברים על קירוב, הדרך הסלולה והברורה היא אמנם לאהוב את הבריות אבל התכלית היא לקרבם לתורה. שמעתי

פעם פירוש חסידי:
אם למדת תורה הרבה,
וגילית את האור כי טוב,
אל תחזיק טובה לעצמך,
אל תשאיר את התורה רק
לעצמך, שתף אחרים.
באופן אישי זכיתי
למענה קודש מהרבי,
עוד טרם נישאתי, כשהיו
הצעות לשליחות, הרבי
הציב כתנאי, "בצירוף
קביעות עתים לתורה"
בהדגישו תיבות אלו
פעמיים.

במרוצת השנים ראינו
שהרבי נדרש לענות
בנושאים שונים רבים
וסבוכים והתשובות קצרות וחדות. אבל כשהרבי נשאל משהו
בתורה, ברש"י, בהבנה בלקוטי שיחות, שם התשובות הכי
ארוכות והכי רחבות. כי לפני הכול ומעל ומעבר לכול הרבי
היה שקוע בתורה.
יהי רצון שנזכה להצליח גם בצדקה וגם בתורה ולגרום נחת
רוח לרבי.

כל חסיד חב"ד שלומד תניא בכלל ואיגרת הקודש בפרט, מודע היטב לחיוניות מצוות הצדקה. על אחת כמה וכמה בדור השביעי, כשראינו הן בתורת הרבי והן בהנהגתו בקודש, את הכוחות הרבים והשעות הרבות מספור שהשקיע הרבי במצווה זו.

אחרי ג' תמוז, חלה על כל חסיד חובת אחריות אישית להמשיך את ענייני הרבי ביתר שאת: לשמור על המוסדות של הרבי, לפתח את מפעל השליחות ואת מבצעי הקודש. על מנת להבטיח כל זאת, חובה עלינו, לעסוק במצוות הצדקה כל חוד לפום שיעורא דיליה, בהתאם לאפשרויות שהעניקה בידו ההשגחה העליונה.

באופן אישי, בשנת תשמ"א זכיתי למענה קודש פרטי מהרבי, שקושר אותי לעניין הזה של צדקה. המענה הזה מנחה את חיי וממשיך להשפיע עליי עד עצם היום הזה.

חסד ומשפט

מלבד הלכות צדקה בשולחן ערוך ובפוסקים, לרבי יש משנה סדורה בנושא ואותה ניתן ללמוד בתורתו. הרבי מנחה אותנו איך לקיים מצוות צדקה. כשלעצמי פיתחתי סגנון שקיבלתי מרבתי, להשקיע בעניינים של הרבי ולראות בהם דבר אחראי וחשוב שהנני משתדל להשקיע בהם כוחות נפש פנימיים. בחסידות מדברים

הרבה על הפסוק "חסד ומשפט ביעקב אתה עשית". אני מפרש את זה כך: החסד הוא גם על ידי משפט. כלומר, אני מנסה לעשות את הדברים לא רק מהבטן אלא לבדוק היטב ולטפל בצדקה כמו בהשקעה רצינית: לבחון לעומק, לבדוק מראש את התוצאה ואת הפירות ופירי הפירות.

כיוון שגדול אדוננו, ויש מוסדות רבים ושלוחים רבים

jem | ID 66046

לוי לבייב

כך מחנכים לצדקה

בקופת צדקה, בצאתו לתפילה או בהגיעו לבית המדרש. כך, באמצעות דוגמה אישית, מלמדים ילדים מגיל קטן לתת צדקה. אבי זכרונו לברכה נהג תמיד בצניעות מעוררת הערכה גם כשעסק בנתינת צדקה.

זה גם מה שאני מעביר הלאה לילדיי בהקפידו על כך שיתרמו לפחות עשרה אחוז מהכנסותיהם. במרוצת השנים נהגתי לצרף כל אחד מהם לסיורים שאני עורך במוסדות השונים.

כולם שותפים

אני מאחל לכל אחד שבוע"ה יזכה להגיע למעלה של נתינת צדקה וגם יבין את החשיבות הגדולה שבנתינה זו, שמטרתה לעזור ולהביא לכך שכל קהילה תוכל לדאוג לעצמה ללא תלות באחרים. לפני קרוב לשני עשורים,

כשהייתי בנסיעת עסקים בארה"ב, ביקרתי בקווינס שבניו יורק והתוודעתי למצב הקשה השורר בתחום החינוך של ילדי הקהילה המקומית.

נרתמתי מיידית להקמת בית ספר לילדי הקהילה והעמדתי למטרה זאת סכום כסף גדול מאוד ואולם התעניינותי וביקשתו לדעת מי עוד נרתם ונתרם. אמרתי להם: גם אתם צריכים לדאוג לעצמכם, כל אחד לפי יכולתו ולא רק לא להיות פאסיביים ולהסתמך על מישהו אחר שיבוא ויעשה מעשה. מספר ימים לאחר מכן ערכנו אירוע שבמהלכו אספנו מיליון ומאה חמישים אלף דולר בתוך שעותיים, כי כולם הבינו את החשיבות של היחיד בהתרוממותה של הקהילה. מאז הוקם במקום קומפלקס גדול ורב גילאי של מוסדות מפוארים.

אמור מעתה: יוזמה שיש לה שותפים רבים, מביאה לאחדות וקירוב לבבות. אם כולם ידבקו בדרך סלולה זו, הנני סמוך ובטוח שבוע"ה נביא לגאולה האמיתית והשלמה על ידי משיח צדקנו.

בבית אבא התוודעתי לשורשים שהתוו את דרכי הן בעולמי הפרטי והן בעולם העסקי בו אני פועל. את הלך הרוח, ערכי הנצח היהודיים, הסיפורים ואפילו המאכלים עליהם חוננתי אני מקפיד להעביר הלאה לבני משפחתי, כך שיוכלו ליהנות ולהשכיל מחכמת אבותיהם. ההשקעה עוברת מדור לדור ומעצימה את עצמה.

מעבר לכך, ההשקעה בחינוך היהודי היא בעיניי המפתח לכול. בהוראת הרבי ועל פי הדרכותיו השקענו השקעה עצומה בחינוך היהודי במדינות חבר העמים. מדהים ומרגש להיווכח כי יש כיום ערים ומחוזות שבהם מכהנים כשלוחים וכרבנים בוגרים של אותם מוסדות. ילדים שהגיעו למוסדות החינוך היהודיים שנפתחו בעריהם וכיום הזה הם עצמם הפכו לממשיכי המהפכה היהודית הערבים

לכך שלא תכבה הגחלת היהודית. בכל פעם שאני בא למקומות הללו ורואה את ההמשכיות המופלאה הזאת במו עיניי, אינני יכול שלא להתרגש.

דוגמה אישית

מתן צדקה נתון לשיקול דעתו של כל אדם. קל להמליץ לתת צדקה, אך באופן טבעי קשה להיפרד מכסף שעבדת והתאמצת להרוויחו. מה שחשוב בעיקר הוא להתייחס לעושר בפרופורציות הנכונות ולזכור את מה שקבע הרמב"ם: מנתינת צדקה לא נעשים עניים. אני מאמין כי אדם צריך לתרום בעודו בחיים ושנושא הצדקה והתרומה צריך להיות מוטבע בנשמה.

את הדוגמה המובהקת ביותר לכך קיבלנו מהרבי. הרבי נהג לעודד כל ילד לתת צדקה כשהיה מעניק לילדים מטבעות לשים

jem | ID 94797

גולת הכותרת של חב"ד לצעירים בישראל:

איך גורמים לצעירים החוצים לראשונה בחייהם את מפתן בית המדרש להשתתף בשיעור מעמיק בגמרא • מה גורם לסטודנטים ממכללות ששם נקשר בהפגנות רדיקליות להירשם לקורס מיוחד וממושך המספק מבט תורני אל החיים • סדרת שיחות עם השלוחים המוסרים את שיעורי התורה במסגרת: חב"ד לנוער, חב"ד בקמפוס, תורת חב"ד לבני הישיבות ומחנה משותף • מבט אל המצרך הנלווה בשבתות בקמפוסים, שיעורי התורה בתוככי התיכונים ומדרשת מציינותיך המקדמת את פני הבאים בשערי כפר חב"ד ומהווה אבן שואבת לצעירים • מבט מרתק על אלף שיעורי תורה שבועיים עם הרב משה שילת, העומד בראש חב"ד לצעירים בישראל • תמידים כסדרם

יצאת האצלה

למעלה מאלף שיעורי תורה מתקיימים מדי שבוע בזרועות השונות הפועלות מטעם 'חב"ד לצעירים'. מרכז העצבים והבסיס העורפי של חב"ד לצעירים שוכן במטה גדול ומרכזי בלב בית שז"ר בכפר חב"ד. ממנו ישקו העדרים במחלקות ובאגפים השונים ובסניפים בכל רחבי הארץ מן ועד אילת. באחד מימי חודש אייר ריתקנו אל המטה המרכזי נציגים בולטים מתוך המארג הגדול של הפעילות הרוחשת, כדי לשמוע ולהכיר מקרוב את מערך שיעורי התורה המתקיים דבר יום ביומו בידי שלוחי הרבי.

הרב משה שילת, העומד בראש האימפריה של 'חב"ד לצעירים' בישראל, פותח: "הדבר הבולט ביותר בכל הפעילות שלנו, בקרב כל הגילאים וקהלי היעד שלה, הוא שיעורי התורה המתקיימים תמידים כסדרם שמספרם חצה את האלף שיעורים קבועים מדי שבוע. בשיעורים הללו נוטלים חלק פעיל סטודנטים, בני נוער, חיילים, וכן בני ישיבות ובנות מכללות".

הנוער לומד ומתעורר

על חב"ד לנוער
צם הרב חן סודר

38 שלוחים מכהנים מטעם 'חב"ד לנוער' ב-38 ערים ברחבי הארץ. מדי שבוע נערכים בכל אחד מהסניפים הללו לא פחות מעשרה שיעורי תורה לקבוצות שונות של נערים.

הרב חן סודר, מוותיקי השלוחים, מוסר בעצמו למעלה מ-20 שיעורים מדי שבוע בשלוש השכונות בנתניה בהן הוא פועל: בצפון העיר, שם הוא עצמו התקרב לתורה ולחסידות בימי נעוריו; בדרום העיר, בשכונות פולג, עיר ימים; ובמזרח העיר, בקריית השרון. זוגתו השליחה מוסרת בעצמה עוד שמונה שיעורים מדי שבוע לבנות.

במסגרת השיעורים הקבועים, חב"ד לנוער בנתניה מפעיל גם שני בתי מדרש שאותם פוקדים מדי שבוע 'תמימים' מיישיבת תומכי תמימים במגדל העמק, הלומדים בחברותות עם בני הנוער, גמרא, תניא וחסידות ומעשירים אותם באור התורה.

"התורה", תוזר הרב חן סודר על המסר שהיה שגור תדיר בפי הרבי, וכן מיוחד נסוך בשפתותיו,

בתורת חב"ד לבני הישיבות חושבים על כל הפרטים בצורה מקורית ומושקפת. המשתתפים הקבועים בשיעורים מקבלים בסוף כל מחצית שנה ציפורים בדמות ספרי חסידות וגם סטנדרים ממותגים וצוד

"היא תורת חיים ויש לה מה לומר בכל אחד מתחומי החיים. את זאת לומדים לדעת ולהפנים בני הנוער הנוטלים חלק במערך השיעורים שלנו. כל אחד מקבל את ההבנה וההטעמה לכך בהתאם לרמתו.

"המתחילים שומעים זאת לראשונה בסיפורו הנודע של רבי עקיבא שפגש במים השוחקים את האבן ולא ידע את נפשו עד שהחל ללמוד תורה ולא פסק. המסר הזה, כשהוא מובע ברוח טובה ובאמצעות שיעור מסודר, פועל על נפשם של בני הנוער כמים קרים על נפש עייפה. הרציניים יותר כבר משתתפים בקביעות בחברותות בבית המדרש ויודעים בעצמם ללמוד הלכה, שיחות של הרבי ועוד".

כי הם חיינו ואורך ימינו זהו המוטו, חוט השני העובר בין מערכי השיעורים המוכנים בהשקעה רבה ובקפידה בחב"ד לנוער. זהו הצייר שעליו נעה גם כל הפעילות הנגזרת מהשיעורים. העובדה שהרב חן סודר בעצמו התקרב בהיותו נער בגיל 16 נותנת את אותותיה בשליחות שלו. אין כמותו כמי שבא מהעולם הזה ונחשף לאור התורה כנער לחוש היטב את העובר על בני הנוער ולהקנות להם את אותו מהפך שהתרחש בנפשו.

על הקביעות של השיעורים הוא שומר מכל משמר. "אין סיכוי ששיעור אחד יידחה או יתבטל לטובת כל דבר, קטן כגדול. גם במשפחה המורחבת שלי יודעים שלאירועים ולשמחות החשובות ביותר אני נאלץ להופיע באיחור משום שלפני הכול קיימים השיעורים היומיומיים שאני מוסר. אני יודע היטב שאם ההופעה שלי בשיעורים, תמידים כסדרם, תהפוך לבלתי קבועה בנפש ולנתונה לשינויים, כל האפקט יישחק והדבר ישיפיע באורח מיידי על בני הנוער ועל מידת הרצינות שבה הם יתייחסו לשיעורים.

"העובדה שבני הנוער יכולים לכוון את השעונים שלהם לפי השעה הקבועה שבה מתחיל השיעור, בכל פעם מחדש, מחדירה בהם את החשיבות הקיומית של השיעור הזה ועד כמה הוא משמעותי גם בחיי וממילא גם בחייהם. הם יודעים לייקר זאת, מחכים לקיומו של השיעור, משתתפים בו באופן פעיל ונשארים במקום זמן רב לאחריו, לליבון מה שללמדו

בו ולשיחות נפש בעקבותיו". המרכז של חב"ד לנוער מעביר לשלוחים חומרי לימוד איכותיים ערוכים במיוחד לבני הנוער, לנערים יש תכנית שבועית הכוללת פרשת שבוע, שיחה של הרבי והלכה למעשה, ולנערות יש גם מערך שיעור שבועי מושקע ביותר בנושאים שונים עם עזרי למידה רבים. השלוחים לא מוותרים על החומרים האלו שנבנו במיוחד עבורם והשתבח תוך נסיון ובדיקה של השטח במשך כמה שנים.

חכמה בינה דעת

על 'תורת חב"ד לבני הישיבות'
צם הרב אוריה בר לב

המוסד הוותיק ביותר במסגרת חב"ד לצעירים בישראל שקיים זה למעלה מ-15 שנה הוא 'תורת חב"ד לבני הישיבות'. במרוצת השנים נכנסו ארגונים נוספים ומשמעותיים בהפצת המעיינות לבני תורה. אולם זה הוותיק המערכתי והגדול מכולם. בשנים האחרונות אנו פוגשים את המשתתפים הרבים שלו גם בשבוע אירועי 'צמאה' ההמוניים, משתתפים בהתוועדויות ובאירועים וצובאים על הוצאת הספרים "מעיינותיך" המנגישה ללא הרף עוד ועוד ספרים מתורת רבותינו נשיאנו; ובמקביל רואים אותם רוכנים באלפיהם על דפי הבחינות במסגרת הענקית 'לב לדעת - תפארת שמשון', תכנית הלימוד העצמית בתניא ובמאמרים.

אולם הפעילות הוותיקה ביותר במסגרת זו היא רשת שיעורי התניא והחסידות הקבועים המתקיימים בלמעלה מ-90 ישיבות בכל רחבי הארץ. מדובר בישיבות ליטאיות, חסידיות, ישיבות הסדר, ישיבות תיכוניות ומכינות קדם צבאיות. במקביל, כמות נכבדה ומפוארת של שיעורי חסידות מתקיימת במכללות ובאולפנות לבנות דתיות.

בארגון יש שבעה שלוחים האחראים על מזגרים שונים ואזורים שונים ברחבי הארץ. הם עצמם גם מארגנים את השיעורים וגם מוסרים אותם.

ישבנו לשיחה עם הרב אוריה בר לב, המנצח מטעם תורת חב"ד לבני הישיבות על שיעורי התניא והחסידות בישיבות ההסדר והמכינות הקדם צבאיות בצפון הארץ. הוא מתגורר ברמת הגולן ומצודתו פרושה על פני הצפון כולו. הוא עצמו מוסר למעלה

גם במשפחת המורחבת יודעים שלשמחות החשובות ביותר אני נאלץ להופיע באיחור משום שלפני הכול קיימים השיעורים היומיומיים שאני מוסר. אם השיעורים יהיו נתונים לשינויים, האפקט יישחק"

מ־12 שיעורי חסידות מדי שבוע. ומלבדו יש, כאמור, עוד ששה מגידי שיעורים במשרה מלאה. "בכל שיעור", מספר הרב אוריה, "משתתף לפחות מניין של תלמידים קבועים. חלק מהשיעורים מתקיים במסגרת תכנית הלימודים של השיבות וחלק מחוץ לשיעורים, רובם ככולם בידיעת צוות ההנהלה הרוחנית, חלק לא מבוטל מהם בעידודם הנמרץ. בשיעורים לומדים את ספר התניא על הסדר כל שיעור נמשך כשעה".

לא מזמן, הוא נזכר, קיבל טלפון מצעיר בישיבת הסדר שמשרת כחייל במוצב מעיין ברוך על הגבול בצפון. הוא היה שם כמעט בודד וחווה קושי לא רגיל. "בהזדמנות הראשונה שבה קיבל חופשה, במקום לנצל אותה ולנסוע הביתה, העדיף לנסוע לישיבה ולבקש להיפגש איתי. נפשו הייתה צמאה לעידוד ולחוסן רוחני. קבענו חברותא יומיומית בטלפון. וכך מדי יום, בעוד הוא בודד בצריח במגדל השמירה במוצב המבודד, אנחנו לומדים ומעמיקים יחד בטלפון בתניא קדישא".

ההדים שמתקבלים על השיעורים, רבים מספור ומעידים על איכותם הגבוהה של המשתתפים בה. "השיעורים בתניא מלמדים אותם לראשונה על העוצמה הגלומה בנפשו של כל יהודי. כל המבט על שתי נפשות הנאבקות זו עם זו הוא מבט שמשנה חיים. פרק ג' בתניא שינה להם את כל תפיסת החיים ולראשונה החדיר בתודעתם את המושג של מוח שליט על הלב, על כל הגלום בו. הפרקים המתקדמים יותר עוזרים להם בעבודת ה' ובהתמודדות עם קשיים וניסיונות. לא מעטים שחיים בפניי כי פרקים כ־כח, למשל, העוסקים בעצבות ובמחשבות זרות, סייעו בידם להתמודד כל חד לפום שיעורא דליה. זהו לא רק בית ספר לחסידות. אלו שיעורים שחודרים לעומק הנפש".

ברכה מיוחדת קובעות לעצמן ההתוועדות הנערכות מעת לעת. "יש ישיבות", מעיד הרב אוריה, "שהאופי שלהן יותר יבש ותכליתי. בהתחלת הדרך גם שיעורי התניא היו באותו דפוס. ואז יום אחד הודעתו על התוועדות לרגל אחד מימינו דפגרא. לכל התוועדות

אני מביא עמי נגן וגיטרה. גם בישיבות הללו כך עשיתי. זה הפשיר את הקרח לחלוטין והלחים את כל אשר למדנו יחד בשיעורים לכדי חוויה עוצמתית. החכמה, הבינה והדעת חברו לראשונה יחד למשולש שלא במהרה יינתק".

לא אחת נוצר גם תהליך הפוך: בעקבות ההתוועדות נוספים ספסלים בשיעורים. "מטבע הדברים", מסביר הרב אוריה, "להתוועדות יש יותר קונים. לא כל אחד רוצה להעמיס על עצמו עוד שיעור מלבד כל השיעורים וה'סדרים' שיש בישיבה. לעומת זאת, להתוועדות עם שירה וגיטרה ואווירה טובה, מגיעים יותר. ואז, כשהדיבורים בהתוועדות מתמקדים במה שלמדנו בשיעורים ובהפנמה שלהם, זה מצית את הדמיון, מגרה את הסקרנות ומביא להשתתפות ערה יותר בשיעורים".

לא אחת נוקט הרב אוריה בגימיק משלו שבו הוא מעורר התלהבות מחודשת להשתתפות בשיעורים. שאלה מסקרנת בעבודת ה' שהוא משגר אל קבוצת השיח הפנימית של תלמידי המכינה מעוררת תסיסה על פני מספר ימים. תלמידים שונים מתערבים, מביעים דעה, מתווכחים ודנים. ואז באה ההודעה: התשובה המלאה והדיון בעקבותיה, בשיעור התניא הקרוב, ביום שלישי במכינה. בשיעור המיועד מצפים רבים המבקשים להחכים ולהנצח אך בד בבד ללמוד עוד דברים שעד כה לא שמעו אוזנם.

כמו בכל הארגונים שהם תחת המעטפת המושקעת והממוסדת של מטה חב"ד לצעירים, גם בתורת חב"ד לבני הישיבות, חושבים על כל הפרטים בצורה מקורית ומושקעת. המשתתפים הקבועים בשיעורים מקבלים בסוף כל מחצית שנה צ'ופרים בדמות ספרי חסידות וגם סטנדרים ממותגים, פק"ל קפה הנושא את הלוגו של תורת חב"ד ועוד.

סטודנטים לתורה

על חב"ד בקמפוס
עם הרב דוד אור שחר

הרב דוד אור שחר הוא שליח ותיק בצבא השלוחים של חב"ד בקמפוס בישראל, הוא אחראי על כלל הפעילות במכללות אקדמאיות בירושלים. לדבריו, "השיעורים הם הדבר שאנו הכי משקיעים בו. הם הלב של הפעילות שלנו. שיחת היום בכל הקמפוסים

באשר הם נסובה אודות השיעור השבועי של חב"ד בקמפוס".

הרב שילת: חב"ד בקמפוס בישראל קיים יותר מעשר שנים וב"ה ידוע בהצלחתו והשפעתו הרבה על אלפים רבים של סטודנטים מדי שנה. גולת הכותרת של חב"ד בקמפוס היא ללא ספק השיעורים השבועיים הקבועים. כל שליח אחראי בקמפוס שלו על 'רביעי לבבי' שבו, בדרך כלל בליל יום רביעי לומדים שיעור יסודי פרשת השבוע. כל שליחה אחראית בקמפוס שלה על 'שלישי נשי' המוקדש לתכנים נשיים ביהדות ובחסידות ברמה גבוהה. מלבד אלו יש את הקורס 'מבט אל החיים' בימים ראשון ושני; שיעורים למעמיקים בתניא ובגמרא ושיעורים נוספים.

הרב אור שחר מנצח על מערך של לא פחות מ־25 שיעורים מדי שבוע במכללות השונות של ירושלים, שש במספר: ממכללת בצלאל, המסמלת את הרדיקליות במהותה, עבור למכללת דוד לין, מכללת הדסה, קמפוס ירושלים לאמנויות, בית ספר מוסררה לאמנויות והסניף הירושלמי של הקרייה האקדמית אונו.

על תכני השיעורים מספר הרב דוד אור שחר כי בשיעורי פרשת השבוע מושקעת מחשבה רבה. "בכל שבוע, כל שיעור נפתח בשאלה חינוכית מהפרשה על פי תורת הרבי וממנה למבט מעמיק על אחד מנושאי המרכזיים לפרשה. הסטודנטים יוצאים מהשיעור כשבידיהם גם שיעור תורה ברמה גבוהה וגם תשובות לשאלות מהותיות שמעסיקות אותם בשלב זה בחייהם".

המתכונת של 'שלישי נשי' היא ביתית ומחבקת. "השיעור נערך אצלנו בבית, בהשתתפותן הפעילה של עשרות סטודנטיות הלומדות מושגי יסוד בתורה וביהדות, באספקלריה נשית ומתוך גישה מעצימה. סטודנטיות שכבר עזבו את המכללה והקימו בתים משלהן ממשיכות לראות בזוגתי כתובת, הן מרבות לשמור עמה על קשר, לשתף אותה, לחלוק עמה רגעים משמעותיים בחייהן ולהתייעץ עמה".

הקורס 'מבט אל החיים' מכיל עשרה מפגשים, כל אחד מהם על פני שעה וחצי ובמהלכו מקבלים הסטודנטים את ארגו הכלים החיוניים בהתייבס על מפתן הכניסה לחיים היהודיים. כל שיעור, מספר הרב אור שחר, מתמקד בנושא אחר מהחיים: זוגיות, פרנסה, בחירה חופשית ועוד. כל שליח בחב"ד בקמפוס מפעיל לפחות שני מחזורים של קורסים כאלו בשנה. הוא עצמו בהיותו מופקד על שש מכללות ב־זמנית, מפעיל שישה מסלולים במקביל. בתום הקורס מקבל כל משתתף תעודה מיוחדת ומלגה מכובדת.

אחת לשבוע נערך בחלק גדול מסניפי חב"ד בקמפוס 'ערב בית מדרש'. לערב הזה לא מגיעים סטודנטים שמלגה כספית מושכת אותם. זהו לימוד "לשמה". למקום מגיעים 'תמימים', מאחת מהישיבות הגדולות של 'תומכי תמימים' ברחבי הארץ, הלומדים בחברותא, זוגות-זוגות עם הסטודנטים. הלימוד, בגמרא ובתניא, נמשך על פני שעתיים. מדי שנה נערך מעמד סיום מרגש בו נוטלים הלומדים חלק

והדבר מעצים אותם מאוד ומניב בהם את המוטיבציה להוסיף ולהגות בתורתנו הקדושה. מיזמי לימוד גדולים נוספים חד פעמיים קיימים גם ובשפע בחב"ד בקמפוס ולדוגמא מספר לנו הרב שחר שבחג השבועות השנה, זו השנה הרביעית ברציפות, ערך חב"ד בקמפוס את 'שבועות בטבע' בו נטלו חלק פעיל למעלה ממאתיים סטודנטים מכל הארץ שבאו לחגוג את כל החג באווירה קסומה וציורית בגוש עציון וחוו יממה רצופת שיעורים אל תוך הלילה וגם ביום שלמחרת, על מנת לקיים בעצמם ובכלים שלהם את קבלת התורה בשמחה ובפנימיות.

ספרא וסייפא

על מחנה משותף
עם הרב אריק מלכיאלי

"השיעורים הם הדבר שאנו הכי משקיעים בו. הם הלב של הפעילות שלנו. שיחת היום בכל הקמפוסים באשר הם נסובה אודות השיעור השבועי של חב"ד בקמפוס. אין מי שנחשף להם ולא מדבק עליהם בהתפעלות"

העורך וכרב מחנה שבטה. בדיוק שנה קודם לכן הקמנו ארגון קטן שנקרא 'מחנה משותף'. היו אלו תלמידים משיבות הסדר שלמדו אצלנו חסידות וביקשו לעסוק בהפצת יהדות. חשבנו שהדבר המתאים להם ביותר הוא שיעסקו בבסיסים הסמוכים למקומות מגוריהם, כגון: בית אל, שדרות, מצפה יריחו ועוד. היו לנו אז עשרה מגידי שיעורים עם עשרה שיעורים שבועיים בבסיסים שונים של צה"ל."

את המשך הדושיח בינו לבין הרב אריק מלכיאלי, מתאר הרב שילת כך.

הרב אריק מלכיאלי: אני רוצה להציע לך להקים פרויקט גדול של שיעורי תורה וחסידות במחנות ובבסיסי צה"ל.

הרב משה שילת: מאיפה תהיה לי פרנסה עבורך ומאיפה תמצא חיילים כדי למלא את כל היום בשיעורים כאלו?

הרב אריק מלכיאלי (באופייניות): פרנסה מן השמים; אני אעזור לך גם למצוא את הפרנסה לדבר

הרב אריק מלכיאלי בראיון לכותב השורות

"לפני 15 שנה", שח הרב משה שילת, "ניגש אליי הרב אריק מלכיאלי ובפיו הצעה. זה היה לאחר שהוא עצמו סיים 10 שנות שירות צבאי, כסגן רב פיקוד

הזה. ואת החיילים שיבואו לשיעורים - תן לי למצוא, זה המקצוע שלי.

תורה בתוך התיכון

השיעורים בתיכונים // הרב שניאור לבל

בשיחה עם ההורים, כמה פעמים סירבת לבקשה של אבא או אמא. התשובות המתקבלות אינן מחמיאות. התלמידים מגלים לראשונה שהם לא שונים או חריגים. רוב תלמידי הכיתה אינם מקיימים מערכת יחסים נאותה עם הוריהם. זו תופעה וראוי לדבר עליה. ואז נפתחת שיחה. השיחה מובילה לשיעור הלכתי על גדרי כבוד ומורא.

"בשלב מסוים מתבקשים כל התלמידים לפתוח את הטלפונים שלהם ולכתוב משפט אחד לאבא או לאמא. זה תהליך רגשי ולא פשוט. יש כאלו שבחרים משפט מתוך הכרטיס המוצע לפניהם. יש שנפתחו יותר וכתבו מתוך הלב. התגובות שאנו מקבלים מהורים על השיעור הזה מדהימות. הורים בוכים ואומרים: מעולם הילד שלי לא כתב לי כך".

אין כאן רק מסירת שיעור גרידא. זהו תהליך רגשי וחוויה שמועבר במצעות השיעור הזה. ההשקעה נותנת את אותותיה: למעלה מ-100 בתי ספר תיכון פותחים את שעריהם בפני 38 השלוחים של חב"ד לנוער ברחבי הארץ המוסרים בהם שיעורים קבועים, בקצב של אחת לחודש. בכל חודש במוצע למעלה מ-40 אלף בני נוער נוטלים חלק בשיעורים הללו הנותנים בליבם חריש עמוק.

השיעורים שלקראת חודש ניסן מסתיימים במצת-יד עגולה שלמה הניתנת לכל תלמיד ותלמידה. לקראת תשרי מקבלים התלמידים ספר תהילים וצנצנת דבש.

בנוסף למפגשי התוכן בתוך הכיתות, פורשים השלוחים דוכני תפילין בתוך ומחוץ לתיכונים, שבהם מניחים אלפי תלמידים תפילין וזוכים לפעילות תוכנית של הפסקה פעילה גדושה בתכנים של יהדות.

במסגרת הידוק הקשר עם התיכונים כמו גם על מנת להתמקצע בריתוק כיתה והעברת שיעורים בה, נערכים לשלוחים של חב"ד לנוער מעת לעת ימי עיון ממוקדים, בהם נוטלים חלק מנהלים ומנהלות, רכזים ורכזות, לרבות כאלו שאינם שומרי תורה ומצוות, החשים זכות וחובה להשתתף, להביע הערכה והערצה לפעילות החינוכית ולשאת דברים של חיזוק בפני השלוחים על מלאכת הקודש שלהם.

יחידות של תוכן הבנויות מקטע מוזיקלי, חידון עם קליקרים והפעלה שבה כולם נוטלים חלק. "צריך להבין", מסבר הרב משה שילת את האוזן, "התיכונים בנויים מעצם טבעם כמבצרים. כל אחד מהם הוא מוסד שמור ולא כל הרוצה לבוא בשעריהם יכול ורשאי לעשות זאת. כדי לשכנע את הנהלות התיכונים בכדאיות השילוב של השלוחים במסירת השיעורים, הצגנו אותם, בצדק רב, כאנשי מקצוע ליהדות המספקים לשכבות השונות שיעורים מסודרים רבי תוכן והשקעה".

בנוסף, יש סדנת סת"ם, שבשמה המלא נקראת מסע בר מצווה. זהו לא סתם שיעור אלא חוויה שבה מגיע סופר סת"ם אל הכיתה, מציג את עבודתו ואת כל הכלים הנלווים לה, מציג לבנים התנסות אישית בכתיבה ומקרב אותם אל קדושת התפילין, המזוזה וספר התורה.

יש תוכנית מיוחדת הנושאת את השם קבלת שבת. זוהי תוכנית המותאמת לימי שישי במהלכה מציגים שולחן השבת, רעיונותיו, ניוחוחותיו והאווירה והקדושה בו. התוכנית מוצגת בדרך חווייתית המלכדת אליה את התלמידים.

"עבור אדם שאינו שומר תורה ומצוות", מסביר הרב לבל, "השבת נתפסת כמו מערכת של איסורים: אסור להדליק אור, אסור לנסוע, אסור לשמוע מוזיקה. התוכנית שלנו נועדה להעניק את החוויה הקדושה האצורה ביום השבת. השליח מתייצב בכיתה ובידיו ארגז של 'מתנות קטנות': מפה צחורה, פמוטים, ערכת קידוש, חלות. הכיתה כולה מתכנסת לפעילות של חוויה ולימוד על פני 45 דקות שאין בהן רגע דל".

הפעילות כללית משחק קלפים מרתק שמופעל באמצעות ברקוד המוצמד לכל אחד מהקלפים שמקבל כל משתתף. התלמידים עושים בעצמם קידוש, התלמידות מדליקות נרות ויחד כולם עוסקים במצוות השבת ובמשמעותה המאירה. מעבר לכך, שקדו בחב"ד לנוער על הכנת מערכי שיעור בנושאי המצוות שבין אדם לחברו: כיבוד הורים, והדרת פני זקן, ואהבת לרעך כמוך ועוד. הרב לבל: "כיבוד הורים בקרב בני הנוער פותח סוגיה רגישה. לא מעט מקרב בני הנוער אינו ער לנושא בלשון המעטה. השיעור נפתח בסקר שבו מתבקשים התלמידים להשיב בכנות לשאלות גלויות: כמה פעמים ניתקת טלפון

לצד השיעורים הקבועים, קיימים בחב"ד לצעירים ערוצים נוספים של שיעורים עונתיים. כאלו הם השיעורים בבתי הספר התיכוניים ברחבי הארץ. כדי לצלול לעומקם ורוחבם של השיעורים הללו, לעמוד על טיבם ולהתוודע להיקף הנתונים הכולל שלהם, נועדנו עם הרב שניאור לבל, שליח בחב"ד לנוער בנס ציונה, שלצד תפקידו השוטף אחראי ומרכז את השיעורים בתיכונים ברחבי הארץ.

כדי להבין את משמעות השיעורים בתיכונים, מקדים הרב לבל: "הפעילות הקבועה של חב"ד לנוער נערכת ברובה המכריע בשעות אחר הצהריים, לאחר מסגרות הלימודים. המספר הממוצע של המשתתפים בכל אחד מהסניפים מסתכם בכמאתיים בני ובנות נוער הנוטלים חלק בשיעורים אלו. "אם ניקח לדוגמה את העיר חולון, שבה

יש עשרות אלפי בני נוער, יש כאן תחושה של החמצה. במסגרת הקבועה והממוסדת של המועדונים המפוארים שהולכים ומוקמים בכל אחת מהערים, יש פעילות יפה קבועה ומשמעותית אך עדיין היא מצליחה להתקרב לפוטנציאל של כמות בני ובנות הנוער בעיר. לשם כך יסדנו את הפעילות הקבועה בתוככי התיכונים".

הבכונה של מרכז חב"ד לנוער החלו השלוחים להשתלב בתוך מערכת הלימודים, במסגרת תכנית גפ"ן של משרד החינוך, תוך שיתוף פעולה הדוק ומבורך עם המנהלים והמנהלות, הרכזים והרכזות, ובהם מופיעים בפני התלמידים לפני חגי ומועדי ישראל.

בחב"ד לנוער משקיעים היטב במערכי שיעורים ובונים אותם באופן מקצועי עם מצגות, סרטונים והפעלות. כל שיעור מכיל 4

מגיע מדי חודש לאלפי חיילים ששומעים בצמא את תורתו. והוא מעיין המתגבר שמוצא עוד ועוד נתיבים ללב החיילים, דרך הרוחש והמתרחש בארץ, באמצעות אחד מפרקי התניא שהוא בקי בו על פה ישר והפוך, בשיחה מאלפת של הרבי ולעתים גם בעמוד גמרא.

פינת הגילוי הנאות (בל.ל): את הרב אריק פגשתי בסופו של יום מפרך. הוא הגיע לביתי ישירות מבסיס חצרים בדרום אחרי לא פחות משבע הרצאות, כל אחת על פני שעה תמימה. אבל הוא לא ויתר על החברותא היומית במעונו, שאיננו מדלגים עליה ולו ליום אחד. וזיכנו השי"ת לסיים במסגרתה כמה וכמה מסכתות עם גפ"ת ומפרשים. כבר אמרתי: כל רגע של לימוד מעמיק עם אריק הוא חוויה משכרת. מעין עולם הבא.

הרב אריק מלכיאלי: "בצבא נמצאים כולם: אשכנזים, ספרדים, יוצאי חבר העמים, יוצאי עדות המזרח, קיבוצניקים, שמאלנים, ימנים. יש בכך גם אתגר וגם סיכון. מצד אחד, הצבא הוא המקום היחיד שבו אתה יכול להגיע בקלות לכולם. מצד שני, אם לא נגיע נכון, יזרקו אותנו ולא יכניסו אותנו לשום מקום. ארגון 'מחנה משותף' אכן זוכה לאמון מלא מכל צמרת הפיקוד בצה"ל והדבר מחלחל היטב אל השטח". אולי מהסיבה הזו אריק מקפיד להגיע לבסיסים כשגופו מדים עם דרגות הקצונה שעל כתפיו. "כך אני מדבר אליהם כשווה אל שווים ולא כאורח חיצוני שבא להטיף", הוא מסביר.

"מאז שמחת תורה", משתף אריק, "זהו לא רק הצימאון שגדל אלא הקָשָׁב נהיה משמעותי יותר. חיילים ולוחמים עברו חוויה מטלטלת שגורמת להם להיות קשובים כפי שלא היו מעולם. כי לראשונה הם הבינו והפנימו שיש דברים שהם למעלה מכוחותינו ומיכולותינו. הם עוסקים בזה כל הזמן, מבוקר עד ערב. הלוחמים שנכנסים לתוך עזה או נמצאים בדריכות גבוהה בצפון, מטבע הדברים עסוקים בדבר עצמו. אבל גם במעטפת צה"ל כולו שרוי בהפקת לקחים, בליווי, בכוננות אחרת לחלוטין מזו שהייתה עד שמחת תורה.

"דווקא משום כך הם מצפים למי שיבוא להעניק להם חיזוק וחוסן. ואנחנו בשיעורים שלנו ממלאים את החלל הזה. אנו מסבירים וממחישים להם מה זה עם ישראל, מה זו תחושת שליחות, מה פשר הכרזת הנצח 'אתה בחרתנו מכל העמים'. זה הדלק שמחזק אותם בעבודה המאתגרת מאוד שיש להם". אני שואל את הרב אריק אם יצא לו לפגוש וללוות מקרוב לוחמים שחוו את הטבח הנורא של שמחת תורה וקשה היה להשתחרר ממנו. "פגשתי לא מעט כאלו וזכות הייתה לי לעודד אותם, לדרבן אותם לכתוב לרבי ולחוות יחד עמם את התנופה וההתרוממות הגדולה".

אבל אריק, כמו אריק, מעדיף לדבר על החיובי. "הדבר שהכי מרגש אותי במפגשים הללו הוא אחר: אני מתפעם מהענווה שלהם ומהמסירות שלהם. צעירים שרק נמצאים בתחילת החיים שלהם, חבר'ה שנהוג היה עד שמחת תורה להתייחס אליהם בזלזול,

עוברת לסעודת שבת עם דברי תורה ומסתיימת בעונג שבת אל תוך הלילה, כשעשרות רבות של חיילים יושבים שעות עם הרב והרבנית. במהלך השבת נערכות שיחות אחד על אחד של החיילים עם הרב, החיילות עם הרבנית, תפילות באווירה מיוחדת, סעודות ושיעורים.

"כתום השבת הזה, רבים מהחיילים אומרים: כל מה ששמענו היה טוב, כל האווירה הייתה מדהימה, אבל לפגוש משפחה, אבא, אמא וילדים – זה הדבר. כך אנחנו רוצים להיות. כך אנו משתוקקים להקים את ביתנו. מדובר במשפחות ערכיות עם ילדים מתוקים, שמביאים מהבית ממתק אישי לכל חייל".

הרב אריק, אומר הרב שילת בהערצה בלתי סמויה, הוא חבר בכיר בהנהלת 'מחנה משותף' והוא עצמו עובד מבוקר עד לילה בהרצאות ושיעורים. הרב אריק

כיום הזה, למעלה ממאתיים מגידי שיעורים ולמעלה מעשרה רבנים במשרה מלאה, משתתפים בארגון הזה שעד כה פחות דובר אודותיו וגם במסגרת כתבה מקיפה זו, לרגל המגזין המיוחד, הוזרנו מראש שלא ניתן יהיה לחשוף פרטים רבים מדי אודותיו מסיבות רגישות.

מה כן ניתן לומר, שאלתי את הרב שילת ונענית: "נאמר שב"ה ארגון 'מחנה משותף' מגיע למרבית בסיסי צה"ל בכל הארץ. יש בו 200 שיעורים מדי שבוע, מתוכם למעלה מ-70 שיעורים שבועיים רק לחיילות. ולמעלה מ-20 משפחות נמצאות מדי שבת בשבתו ב-20 בסיסים חשובים של הצבא, בהשתתפותם הפעילה של אלפי חיילים בכל שבוע. "כל שבת כזו נפתחת בהדלקת נרות שבת משותפת של החיילות, נמשכת בתפילת שבת במניין ובצוותא,

שבת של מי

צל סעודות השבת בקמפוסים // עם הרב תנחום ריבקיין

לשיר עם כולם, לשתף את כולם במשהו טוב שקרה לו השבוע, סיפור מהחיים, אמירת לחיים, שאלה שהוא מבקש להפנות לרב, החלטה טובה שגמלה בליבו והוא מבקש לשתף בה את כולם, דבר תורה שיש לו להשמיע.

מי שבחר בשאלה לרב, פותח דומינו של דיון שלעיתים נעשה סועה. זו ההזדמנות לדון בסוגיות שונות ולדבר על השקפת היהדות אודותן ועוד.

בשלב מסוים בסעודה מנהלים הילדים חידון לפי א"ב על פרשת השבוע. הם מחלקים את השולחן לשתי קבוצות והמנצחים זוכים לקבל מנה כפולה של קינוח. "זה חלק יפה מאוד בסעודה", אומר הרב ריבקיין וזיק שובב ניצת בעיניו. "אתה רואה דוקטורים, פרופסורים, אנשים משכילים, מתנצחים זה עם זה בנסותם להשיב נכונה. לא מעטים מהם מכינים מראש את הפרשה כדי לבוא מוכנים. זה מדהים".

יש שלוחים שנוהגים להקריא קטע מתוך הספר הסוחר 'ממתק לשבת' של הרב נחמיה וילהלם, שליח הרבי בתאילנד והאיש שיצר את המתכונת המושלמת בשולחנות השבת האגדיים בביתו ואת הפטנט הרשום הזה מחקים ומשכפלים עד היום הזה בבתי חב"ד בעולם כולו.

לצד השבתות הקבועות, חב"ד בקמפוס מארגן מספר פעמים בשנה שבתות המוניות שבהם חוברים שלוחים מקמפוסים שונים ויוצרים יחד במקום מרכזי שבת עם מרצים אורחים בהשתתפותם הפעילה של מאות סטודנטים החווים בצוותא שבת שלמה בלתי נשכחת.

כזו יש הרשמה מסודרת מראש, עם דמי תשלום סמליים בלבד להוכחת רצינות ועל מנת שניתן יהיה להיערך מראש עם כמות המנות הנדרשת. הסעודה עצמה אינה מתנהלת באקראיות אלא מתוך מחשבה ותכנון מראש. לפני הכול, יש "חצי דקת זהב" כמו שהרב ריבקיין מכנה אותה: 30 שניות לפני הקידוש עם הסבר קצר על הייחודיות לשבת זו. בעוד מנת הדגים מוגשת לשולחן וכל הסועדים שקועים באכילתה, מוסר השליח תוכן של נקודה משיחת הרבי לפרשה מתובלת בסיפור נאה.

"זה 11 שנים ברציפות, אני יכול לספור על כף יד אחת את השבתות שבהן ישבתי עם זוגתי והילדים בלבד בליל שבת. כמעט ולא הייתה שבת כזו. ההתמדה בכך יוצרת את ההשתתפות הקבועה וההמונית ב"ה של עוד ועוד סטודנטים שעשו להם מנהג של קבע לעשות את סעודת ליל שבת עמנו יחד".
ההשפעה של הסעודות הללו מחלחלת ומלווה את הסטודנטים גם זמן רב לאחר שעזבו את האוניברסיטה. "השבוע", נזכר הרב ריבקיין, "פנה אליי סטודנט לשעבר, שחלף זמן רב מאז שלמד באוניברסיטת חיפה. בשעתו הוא היה מהראשונים שעזר לי בהכנת סעודות השבת. הוא ביקש לתרום סכום של 1,800 ש"ח לעילוי נשמת אביו שנפטר ל"ע, לטובת סעודת שבת בחב"ד בקמפוס".
"הייתה לי לא מזמן שיחה עם ותיק באחד הארגונים הפועלים בקרב סטודנטים והוא שח לי בקנאה: איך אתם מצליחים לחבר אותם אליכם עד כדי כך שהם עצמם חשים צורך לעזור ולהירתם לטובת השיעורים והפעילות. הצבעתי לו על סעודת השבת כמתכון מנצח ועל הדבק הנפשי שנוצר בה".
הרב ריבקיין סבור כי "דווקא בסעודת שבת אתה עונה על צורך שמקנה חוויה, היוצרת שינוי בנפש. אדם לא תמיד זוכר מה שלמד, אבל החוויה נועצת בו את הזיכרון. סטודנט ממוצע מעביר במכללה או באוניברסיטה בין שנתיים לשלוש. שיעורים שנמסרים בפרק הזמן הזה אכן מקנים לו מושגים ואולי אף מעבר לכך. אבל חוויה אמיתית נוצרת בנשמתו כשהוא משתתף מדי שבוע בסעודת "שבת".

ואז מתחיל סבב בין כל המשתתפים. כל אחד מקבל דף ממותג של חב"ד בקמפוס ובו עליו לבחור אחת משבע אופציות: שיר שהוא מבקש

אחת הפעולות הקבועות של פעילות חב"ד בקמפוס חוזרת על עצמה בתדירות מבורכת מדי שבוע בסעודות ליל שבת, בתוככי המכללות והאוניברסיטאות כמו בבתי השלוחים. מדי שבוע יוצאות מייטיינג ריבקיין בכפר חב"ד וממקומות נוספים, לא פחות מ-800 מנות עשירות בכל טוב לכל הקמפוסים ברחבי הארץ.

הרב תנחום ריבקיין, השליח באוניברסיטת חיפה, מעיד בעצמו כי "זה 11 שנים ברציפות, אני יכול לספור על כף יד אחת את השבתות שבהן ישבתי עם זוגתי והילדים בלבד בליל שבת. כמעט ולא הייתה שבת כזו. ההתמדה בכך יוצרת את ההשתתפות הקבועה וההמונית ב"ה של עוד ועוד סטודנטים שעשו להם מנהג של קבע לעשות את סעודת ליל שבת עמנו יחד".

ההשפעה של הסעודות הללו מחלחלת ומלווה את הסטודנטים גם זמן רב לאחר שעזבו את האוניברסיטה. "השבוע", נזכר הרב ריבקיין, "פנה אליי סטודנט לשעבר, שחלף זמן רב מאז שלמד באוניברסיטת חיפה. בשעתו הוא היה מהראשונים שעזר לי בהכנת סעודות השבת. הוא ביקש לתרום סכום של 1,800 ש"ח לעילוי נשמת אביו שנפטר ל"ע, לטובת סעודת שבת בחב"ד בקמפוס".

"הייתה לי לא מזמן שיחה עם ותיק באחד הארגונים הפועלים בקרב סטודנטים והוא שח לי בקנאה: איך אתם מצליחים לחבר אותם אליכם עד כדי כך שהם עצמם חשים צורך לעזור ולהירתם לטובת השיעורים והפעילות. הצבעתי לו על סעודת השבת כמתכון מנצח ועל הדבק הנפשי שנוצר בה".

הרב ריבקיין סבור כי "דווקא בסעודת שבת אתה עונה על צורך שמקנה חוויה, היוצרת שינוי בנפש. אדם לא תמיד זוכר מה שלמד, אבל החוויה נועצת בו את הזיכרון. סטודנט ממוצע מעביר במכללה או באוניברסיטה בין שנתיים לשלוש. שיעורים שנמסרים בפרק הזמן הזה אכן מקנים לו מושגים ואולי אף מעבר לכך. אבל חוויה אמיתית נוצרת בנשמתו כשהוא משתתף מדי שבוע בסעודת "שבת".

את הסעודות משתדלים השלוחים לערוך דווקא בביתם. "כאן הם פוגשים אותנו, לא כמרצים ולא כאנשים בתפקיד, אלא כמו שאנו, עם האישיה, עם הילדים ועם מאכלי השבת. יש לכך השפעה עצומה". עם זאת, על מנת להגיע לכמות נכבדה יותר של משתתפים, אחת לחודש נערכות הסעודות בתוך הקמפוס. לקראת שבת

מכפר חב"ד תצא תורה

צל מדרשת מעיינותיך // עם הרב מנחם מענדל קדוש

"שבת לאחר מכן, באותה שעת לילה מאוחרת, תמצא פה באותה תנועת הסתופפות למעלה מ-80 סטודנטים שזו להם השבת הראשונה בחייהם שאותה הם שומרים מהחל ועד כלה, כשהם יושבים קבוצות קבוצות ומתוועדים עם השלוחים שהביאו אותם הלום.

"בשבת אחרת, תהיינה פה 80 נערות המגיעות מלב ההוויה הצברית הישראלית, נטולת הזיק הנראה לעין למשהו שמסורת כרוכה בו, והן רתוקות לדבריה המאלפים של שליחת הרבי, לא לפני שבכניסת השבת הדליקו בצוותא נרות שבת, התפללו קבלת שבת ונסחפו לסעודה שכמותה לא טעמו מעודך". אחת לחודש לפחות שמורה המדרשייה לטובת חב"ד לנוער. "לשבתות של חב"ד לנוער במדרשה יש ביקוש עצום", מעיד הרב שילת. "הדבר מוצא את ביטוי בכך שהכול מתמלא עד אפס מקום תוך תוך יום מפתחת ההרשמה, הכוללת סכום סמלי בלבד כדמי רצינות. השבת כולה גדושת תוכן עם הרצאות, התוועדויות, סיור לימודי בכפר חב"ד וביקור בבתי משפחות חסידיות".

בימי החול הולכת ומתרחבת תופעה שבמסגרתה בתי ספר תיכוניים ואולפנות משלבים את מדרשת מעיינותיך כחלק מהלוי"ז של הטיוול השנתי שלהם. זה נפתח בערב בהרצאה מאת אחד משלוחי הרבי או ממשפיעי הכפר על אהבת ישראל, שתי הנפשות ועוד; נמשך בלינה במדרשה; ונפתח בבוקר שלמחרת בסיור לימודי בכפר חב"ד, באמצעות משחק ניווט ב-10 תחנות, הכולל תחרות אתגרית. כל קבוצה מתרצצת עם טאבלט בין הנקודות השונות וכולם יחד צריכים להקיף את עשרת המוקדים

בכל תחנה יש סרטון איכותי המספר על חב"ד. התחנות כוללות את בית 770 – שבה מתוודעים המשתתפים הצעירים לדמותו הקדושה של הרבי ולבית הקדוש שממנו יצאה אורה לעולם כולו ואשר בדמותו ובצלמו הוקם המבנה שלפניהם; ישיבת תומכי תמימים המרכזית, בית מנחם, ו'יד החמישה' השוכן בסמיכות למדרשייה – שבו מתוודעים המשתתפים לסיפורם של חמשת הקדושים שנרצחו בידי מחבלי הפידאיון; ועוד. כל אלו מקנים לשהות במקום עבור כל אחת מהנפשות הזוכה לכך חוויה עמוקה ובלתי נשכחת.

על מפתן הכניסה לכפר חב"ד, בין כרי דשא וגינות קסומות, שוכנת מדרשת 'מעיינותיך', מבית היוצר הפורה של חב"ד לצעירים. אי אפשר לפסוע במקום ולא להתפעל מהיופי והפאר

בו כמו החשיבה על כל פרט. גולת הכותרת היא בית המדרש החדש והמצופה. למרות הזמן הרב שחלף מאז הושק ונחנך ברוב פאז, ברק ונוץ מזדעק מכל אריח ורהיט בו. לצד בית המדרש, אולם האירועים והסעודות וחדרי הכיתות והשיעורים, שוכן מבנה הפנימייה המאכלס עשרות חדרי שינה מאובזרים המנעימים את השהות בהם והופכים אותה לחוויה.

"המדרשה כולה", אומר הרב משה שילת, "נוסדה להפצת יהדות וחסידות. השבתות בה מלאות ועמוסות על פני שנה קדימה וגם במהלך השבוע, בכל שבוע פוקדות אותה לפחות שלוש או ארבע קבוצות. המקום משמש להפצת מעיינות בקרב שורה של קהלי יעד מגוונים מתוך הצעירים בישראל". "המפעלים שלנו ברחבי הארץ עם צעירים זוקקים מקום מיוחד שיתפקד כ'מכבסה', כ'מכה בפטיש". ומדרשת מעיינותיך היא המקום שהוקם לטובת כל הארגונים. זהו מרכז הסמינרים הגדול ואולי היחיד של חב"ד בעולם שכל מהותו היא לקרב צעירים ליהדות ולחסידות. למעלה מ-18 אלף צעירים פוקדים את המקום מדי שנה".

התנאים הגשמיים, כרי הדשא, פינות הישיבה הקסומות, האוכל מקייטרינג ריבין, הנושק למדרשייה, הניקיון המוקפד – כל אלו מקנים למקום את סגולתו.

הרב מנחם מענדל קדוש האחראי על תפעולו השוטף של המקום אומר כי "אתה יכול להיכנס לכאן בליל שבת, בשתיים בלילה, ולפגוש 80 בחורים ישיבות ליטאיים המסתופפים סביב הגה"ח רבי מענדל ווכטר ושומעים בצמא את דבריו.

נערי חב"ד לנוער בשבת כפר חב"ד

קבוצת אחת מתוך ארבעים קבוצות של סטודנטים מסיימי קורס "מבט אל החיים" שסיימו לפני שבועיים

ובשש וחצי לפנות בוקר, כשנורו הטילים הראשונים מעזה ובחסותם פרצו המחבלים לתוך הבסיס, הצטמררתי לנוכח המוחשיות המבהילה שקיבלו דבריי. לנגד עיניי, לנגד עיני רעייתי שנפצעה ולנגד עיניהם הלומות הרעם של שמונת ילדיי, שלושה עשר חיילים מסרו נפשם ועוד רבים נפצעו – עד שהצליחו להשתלט על המחבלים הארורים שפשטו על הבסיס ולנטרלם. או אז אכן נודע הדבר."

הרב אריק מפטייר בסיפור משלו. סיפור הממחיש את עומק ההשפעה של שיעורי החסידות הנמסרים בקרב החיילים דבר יום ביומו. "פגשתי חייל שהיה בשביעי באוקטובר ולחם פנים אל פנים מול המחבלים וגם בעצם ימים אלו הוא נלחם בעזה. מדובר בחייל שאינו שומר תורה ומצוות. אבל לאור העובדה שהוא עצמו ניצל בניסי ניסים, בעודו רואה את התופת לנגד עיניו – קיבל על עצמו להניח תפילין מדי יום ביומו. "אותו חייל סיפר לי: היות ותפילין לא היו ברשותי והחלטתי להתחיל לממש את החלטתי באופן מידי ולא לחכות לתום המלחמה ולאפשרות שתהיה לי לרכוש בעצמי תפילין, אני מניח תפילין של חבר שלי בטנק."

"וכך הוא אומר לי ונפשו בשאלתו: לפעמים אני לא מצליח לעשות זאת על הבוקר כי עוד לפני הנץ השחר עלי לעלות לפעילות מבצעית. לפעמים, כשאני חוזר מהפעילות המבצעית, אני רעב, אז אני בולס במהירות את מנת הקרב המצפה לי ורק אז לוקח את התפילין של חברי לטנק, מניח אותן ואומר 'שמע ישראל'. ואני שואל את עצמי וכעת אותך, הרב אריק – הקדוש ברוך הוא מקבל את הנחת התפילין המאוחרת הזו? "פרצתי בבכי למשמע השאלה הזאת. החייל הצדיק הזה יושב לפני ומתחבט, הוא מרגיש לא בנוח, האם הנחת התפילין שלו בשעת צהריים או אחר-צהריים לאחר שמסר נפשו כפשוטו למען עם ישראל, היא אכן כדבעי או לא. מי כעמך ישראל!" ■

שמונת הילדים לא עמדו מנגד, הם הוציאו את החולצות שלהם וחבשו את אמם ואת שאר החיילים והחיילות שנפצעו מירי המחבלים לנגד עיניהם. האב, האם והילדים ניצלו בניסי ניסים. בחסדי שמים המחבלים חוסלו ורק כעבור ארבע שעות חולצה משפחת אלון מתוך התופת.

"שבוע לאחר שמחת תורה", מספר הרב שילת לראשונה, "השתתפתי באירוע מיוחד במינו, בבסיס פיקוד העורף ברמלה. לשם הגיעו כל החיילים והחיילות מבסיס זיקים, שגם הוא בסיס של פיקוד העורף. הייתה זו יריית הפתיחה של פעילות עידוד מיוחדת שעליה החלטנו ב'מחנה משותף' ובמסגרתה הבאנו את הזמר ישי ריבו ל-70 הופעות של חיזוק ועידוד בפני עשרות אלפי חיילים. שכרנו לשם כך משאית ענק מאובזרת ובה הוא נדד בין נקודות הכינוס של החיילים והפיח בהם עידוד, תקווה ותעצומות נפש. ההופעה הראשונה הייתה בבסיס פקע"ר רמלה.

"היו שם רגעים מרגשים ביותר. ברגע השיא של האירוע, האב והילדים, בני משפחת אלון – בעוד האם מאושפזת בבית הרפואה הדסה עין כרם, בו שהתה והשתקמה במשך מספר חודשים – עלו על הבמה וכל הקהל האדיר של החיילים מחא כף ומחה דמעה. והאב ניצב על רגליו, כשהוא מוקף בילדיו הגיבורים, הודה לה' על הניסים הגדולים שאירעו ביום הזה והעלה על נס את 13 החיילים הקדושים שנהרגו בקרב הנורא בבסיס זיקים, פנים אל פנים מול חיות האדם שבאו להשמיד, להרוג ולאבד.

"מאוחר יותר סיפר לי הרב אלון כי במשך כל ליל שמחת תורה, הלילה שקדם לאותו בוקר נורא, כמעט לא עצם עין וישב והתוודע כשעשרות חיילים מקיפים ואופפים אותו וכל הדיבור שלו נסב אודות שמחה ומסירות נפש. 'אויזשהו שלב', כך אמה, 'שאלתי את עצמי, למה אני מדבר כל כך הרבה על מסירות נפש.

ליחס להם הפרעת קשב וחוסר אכפתיות, ולנגד עיניך אתה רואה את המסירות הטוטלית שלהם, את ההקרבה האדירה שלהם, את הרצון הכן והטהור שלהם למסור את הנפש, פשוטו כמשמעו, למען עם ישראל."

במרוצת החודשים שחלפו מאז פרוץ המלחמה, בחסות ההתעוררות האדירה שהתחוללה בשורות צה"ל, פעל הארגון במגוון תחומים שאינם בשגרה. הרב אריק מספר, למשל, על מאה זוגות תפילין מהודרות ביותר שהוענקו ללוחמים שלא הייתה ידם משגת לרכוש בעצמם ואשר נטלו על עצמם להניחם מדי יום ביומו.

אם בכל שבת רגילה יש, כאמור, 20 משפחות מטעם 'מחנה משותף' העושות את השבת בבסיסים שונים, בחגים הכמות הזו מכפילה ומשלשת את עצמה. בראש השנה, מספר הרב שילת, היו 111 משפחות מטעם הארגון שלנו שעשו את שני ימי החג בבסיסים, בהשתתפותם הפעילה של למעלה מ-15 אלף חיילים ששמעו תקיעת שופר, השתתפו בתפילות ראש השנה, נטלו חלק פעיל בסעודות החג ולמדו על 'קבלת המלכות' והכתרת מלכו של עולם. כאן חושף הרב שילת סיפור שעד כה לא סופר. פרטיה של המשפחה שתכף נדבר אודותיה איכשהו פורסמו אך לא הסיפור המלא שלה בוודאי לא השיוך המובהק שלה לארגון 'מחנה משותף'.

בחג שמחת תורה השתא חגגה משפחת אלון מוכוב השחר יחד עם החיילים בבסיס זיקים. היו אלו הרב עומר, רעייתו מיכל ושמונת ילדיהם, שעשו את כל החג באחד משלושת הבסיסים שמחבלי הנוחבה חדרו אליהם. בעיצומו של הפוגרום, שמעה הרבנית מיכל אלון צרחות אימה והיא קמה ועזבה את המקום בו שהתה עם בעלה וילדיה כדי לטפל בחיילת שנפצעה. שניות אחדות לאחר מכן נתקל בה מחבל ארוך, ירה לעברה ופצע אותה באורח קשה.

כיצד מסייעים בידי משפחה שנקלצת שלא בטובתה למרכז רפואי על סף כניסת השבת • מה אומרים לאדם שעולמו חשך בעדו ובאמצע החיים התגלה בגופו ל"צ גידול מקנן • איך סעודת שבת אחת פתרה דילמה של זוג הורים מהמגזר הכללי-חסידי • וכיצד מאירים פנים לאנשים מכל שכבות האוכלוסייה ברגעים בלתי צפויים

• שיחה בלתי אמצעית עם השליח הרב לוי מנדלזון, הצומד בראש לב חב"ד - בתי חב"ד במרכזים הרפואיים מטעם צעירי אגודת חב"ד ועם מדגם מייצג של השלוחים, הנשמות הטובות, המנצחות על המצרך המאייש כיום את כל המרכזים הרפואיים בארץ ומושיט צוד מגוון כלים של עזרה רפואית לכל מי שאך נזקק לכך • ורפא ירפא

שלושם שלוחים בכל המרכזים הרפואיים בישראל". כשחושבים על כך, קשה להתייחס לכך באדישות. אין לך כיום הזה מרכז רפואי אחד בארץ שאין בו בית חב"ד פעיל עם שליח מאיר פנים המצויד בכל המעטפת שכבר נדבר אודותיה.

עד לפני שנים אחדות פעל הארגון בהגישו לבאים בשערי המרכזים הרפואיים, מאושפזים ובני משפחותיהם, עזרה וסיוע, בין בדברי מאכל ומשקה, לרבות סעודות שבת מפוארות, בין בשירותי אירוח שהחלו לצבור תאוצה בדמות מלוניות מפוארות ומונגשות ובין בהושת עידוד וחמלה בכל צורה שהיא.

בשנים האחרונות, אומר הרב מנדלזון, התרחבו כנפי הארגון וכיום הוא פועל בנוסף גם כארגון חסד רפואי לטובת אנשי חסידי חב"ד כמו גם מקורבי ובאי בתי חב"ד באשר הם. אם תרצו זהו מבצע אהבת ישראל על כל הגלום והכרוך בו בשעות לא קלות העוברות על יחידים ומשפחות. העזרה מתבטאת בייעוץ רפואי (שנדבר אודותיה להלן), במערך הסעות רפואיות ובביקור חולים.

למען האמת, דווקא השליחות של לב חב"ד – צמד מילים שמקפל מאחוריו מסירות של עשרים וארבע שעות ביממה, שבעה ימים בשבוע, לימין המאושפזים ובני משפחותיהם בכל המרכזים הרפואיים בארץ – היא אחת היותר קשות בעולמה של השליחות. ההסבר לכך פשוט אם כי כפול.

ראשית, עצם ההימצאות היומיומית בקרב חולים ברמות שונות, לרבות אלו שחיהם תלויים להם מנגד, הליווי המסור של בני משפחותיהם הנעים בין תקווה לבין ייאוש. זהו נתון פתיחה שנדרשים כוחות נפש לא פשוטים להחזיק בו מעמד, לא ליפול לדכדוך ולשמור על המורל הגבוה כמי שתפקידו לרומם ולחזק וחלילה לא לדכדך.

ביקור חולים יומיומי

המצווה הקדושה ביקור חולים מיושמת ב'לב חב"ד' ברמה הפשוטה אך היסודית שלה. השלוחים מנהלים קשר אישי וישיר עם מעגלים רחבים של מאושפזים, פוקדים את המחלקות שבהן הם מאושפזים, דורשים בשלום, מציעים סיוע ומשתדלים ככל יכולתם לרומם את מצב רוחם.

במסגרת זאת מפעיל לב חב"ד את קפיטריית החסד. מדובר ב-27 דוכנים הפועלים כבר כיום במספר זהה של מרכזים רפואיים ברחבי הארץ, המגישים חנינם אין כסף לכל דורש, שתייה קרה וחמה, כריכים ומיני מאפה. פעם בחודשיים, מספר הרב מנדלזון, אנו מדפיסים מאה אלף כוסות עם מספר הטלפון של 'לב חב"ד' כדי לאפשר לנהנים מהקפיטרייה לפנות לקבל סיוע נוסף. מעבר לאקט המיתוגי, התכיפות הזו מלמדת על ההיקף של כמות האנשים המרווה את צמאונה באמצעות החסד הזה.

בד בבד, בתי הרפואה הם כר פורה לשלוחים לעשיית מבצעים מוכרים וידועים. "אינספור יהודים שהיו בגדר קרקפתא דלא מנח

מעבר לכך, גם במערך המושגים של השליחות כשלעצמה יש כאן שוני מהותי שכמעט אינו נמצא בקרב רוב ככל השלוחים באשר הם. בניגוד לכל שליח המצליח, בברכת וכוחות המשלח, למצוא נתיבים אל לב היהודים שבקרבם פועל ולפתח קהילה הצומחת וגדלה ועדיה לגאון – השלוחים במרכזים הרפואיים אינם יכולים בשום שלב להנביט ציפייה כזו בתוך היעדים שלהם. מי שפוקד בית רפואה עושה זאת שלא בטובתו ובניגוד לתוכניתו המקורית. איש אינו מתכנן להכות שורש ולתקוע יתד של קבע בין כותלי בית רפואה. ובמקדם או במאוחר, בטוב או במוטב, החוסה כמו בני המשפחה נפרדים מהמקום ומהשליח שליווה אותם. אפשר לדמות זאת לשלוחים הפועלים בנקודות שונות בעולם כשהם מעמידים את עצמם ואת בית חב"ד שלהם לטובת המטיילים הפוקדים את המקום. גם הם לא יכולים לבנות על קהילה מקומית וממוסדת. אף כאן, העוגן האנושי בדמות גרעין ההולך ומתפתח פוסח על לב חב"ד. אלא שכאמור, להם נוספת המועקה שהיא בת לווייתם של רוב ככל החוצים את שערי בית הרפואה.

מנקודת ההנחה הזו ניתן לצאת לדרך במסע בעקבות הלב הגדול של השלוחים הפועלים במסגרת לב חב"ד – הזרוע הרפואית של צעירי אגודת חב"ד בראשות הרב אהרונב.

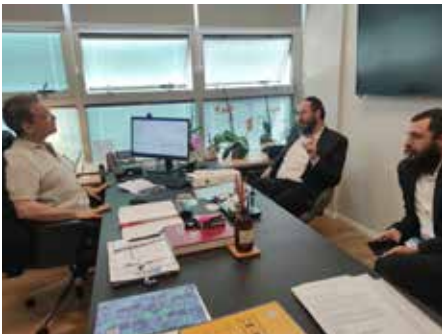
הנתון הכללי מרשים בפני עצמו. השליח הרב לוי מנדלזון, המנהל את לב חב"ד מטעם צעירי אגודת חב"ד, פולט את הנתון הזה בנושגלנטיות ומבלי לייחס לו חשיבות דרמטית. "יש כיום

צמח לב החב"ד

הדלקת נרות חנוכה במטה הארצי של משרד הבריאות עם שר הבריאות דאז מר ניצן הורביץ

הרב לייזר כץ בשיחה מקצועית עם מנהל מחלקת 'באיכילוב' יחד עם השליח הרב טל גומברג

אחת מיחידות האירוח הניידות - בבית הרפואה 'קפלן' ברחובות

סעודות השבת, עם כל האווירה המיוחדת שאתה ובני ביתך משרים בה".

חוויות כאלו הן מנת חלקו כמי שמדי יום ביומו פוגשים בו אנשים החווים את אשר מזמנת להם ההשגחה: זה נרגש כשהוא וזוגתו חובקים ילד שבא לעולם בעוד אחרים נפרדים מיקירם בשעות האחרונות, ובתווך המון עם החווה את ההתמודדויות הרפואיות השונות ואת המאבק המצמית בין אראלים לבין מצוקים, בהאי עֵלְמָא שעליו נאמר בזוהר כי כמוהו פְּבֵי הַלְוָא.

אור בתוך החושך

פרויקט לא פחות מושקע הוא מערך יחידות האירוח שהקים 'לב חב"ד' בשורה של בתי רפואה בישראל. מדובר בפתרון אכסניה הולם, הדור ומושקע לטובת משפחות המלוות את יקיריהם בנסיבות שונות בבתי הרפואה. הפרויקט שודרג בשנים האחרונות עשרת מונים ביזמתה של משפחת ריבקיין מכפר חב"ד. הלב הרחב המוכר לכל מי שצורך את שירותי הקייטרינג המעולים ששמש וטעמם הטוב הולך לפנייהם, מצא את ביטויו ברעיון מקורי של הצבת קרוונים בתוך מתחמי בית הרפואה ומכילים: מיטות נאות, פינת אוכל ומטבחון, נוחיות ומקלחת. אך בשבוע שעבר נחנכה יחידת אירוח הדורה ומפוארת כזו במרכז הרפואי 'קפלן' ברחובות, בחסות תרומתו הנדיבה של הנגיד החסידי ר' לוי יצחק שמואל.

כזה הוא תיאורו הנוגע ללב של השליח הרב שניאור מעטוף, הפועל מטעם 'לב חב"ד' במרכז הרפואי הלל יפה בחדרה, שגם בו שוכנת יחידת אירוח מפוארת שכזו. הוא מספר על שבת אחת שזמן קצר לפני כניסתה התקבלה הודעת ביטול של משפחה שאמורה הייתה לשהות ביחידת האירוח, לנוכח פטירתו ל"ע של אבי המשפחה שייתרה את הצורך בהמשך שהות במקום.

"היחידה נותרה ריקה. למחרת, בבוקר יום השבת, בהיכנסי לבית הכנסת של בית הרפואה, קידם את פניי מחזה לא נעים. אם ושני ילדיה שקועים היו בשינה חטופה באחד מספסלי עזרת הנשים. כשנכנסתי, הם התעוררו וסיפורו בתוגה כי השתחררו מהמיון על סף כניסת השבת ובהיותם שומרי מצוות נאלצו לעשות את השבת בלי תנאים מינימליים במקום הזה. האצתי

מסירותם של השלוחים המגיעים מדי שבת בשבתו עם משפחותיהם לערוך את הסעודה בבית הרפואה. השליח הרב צביקי גודמן, מנהל 'לב חב"ד' במרכז הרפואי אסותא באשדוד, מתאר: "כל הסוגים של עם ישראל נקלעים לבית הרפואה. סעודות השבת אמורות להעניק לכל אחד ואחת את ההרגשה הטובה ביותר. לא מעטים מנצלים את ההזדמנות שנוצרה ולא מסתפקים בטעימה חפוזה מכל מטעמי השבת בשפע רב אלא מתרגשים ליטול חלק בסעודה, לשמוע ולהשתתף בניגוני השבת ולהתרומם מעט מהדכדוך שהשהייה הממושכת במרכז רפואי יכולה להשרות עליהם".

"על רקע המלחמה", הוא מספר בנימה אקטואלית, "היו לא מעט שבתות שחיילים פצועים ובני משפחותיהם עשו עמנו את סעודות השבת וחוו חוויה עילאית של התרוממות הנפש, שהשכיחה מהם מעט את ההתמודדות הרפואית שחוו".

הרב גודמן נזכר בזוג ממוצא כלל-חסידי ששהו בבית הרפואה בראש השנה לקראת לידה. "כעשרה ימים לאחר מכן, פגשתי אותם ולהפתעתי הרבה, האב סיפר בהתרגשות כי נולד להם בן וכי החליטו לקרוא לו מנחם מענדל על שם הרבי. קודם לכן התלבטו בין שמותיהם של שני סבים משני הצדדים ולא ידעו את נפשם. אבל לאחר שהתרגשו כל כך למראה הבן שלנו, שהיה פעיל בסעודת השבת, בדברי תורה, באמירת פסוקים ובשירה טהורה, הכריעו כי מן השמים הפגישו אותם עם בן של שליח, שהוא שליח בעצמו לכל דבר, וכי השם שיינתן לבנם יקירם לו ציפו זמן רב, יהיה שמו הקדוש של הרבי".

יש בפיו תיאור מרגש על משפחה שחוותה לראשונה בחייה קידוש בליל שבת והדבר הוביל להחלטה איתנה שלהם לערוך מדי שבת בשבתו קידוש בביתם. היה זה אור השבת שהפציע מתוך החשכה שאליה נקלעו בחייהם והוא אשר המשיך לתת את אותותיהם גם כשהבריאות שבה להיות מנת חלקם.

סיפור רודף סיפור והוא מוסיף ומתאר: "לפני כמה שנים, הייתה כאן משפחה שליוותה תינוק שנולד ל"ע עם מום והיה מאושפז במשך מספר חודשים. מדי שבת בשבתו, הם עשו עמנו את הסעודות כאן. כעבור זמן מה, הם נאלצו לשוב לבית הרפואה ואז הם פגשו בי ואמרו: דע לך שהדבר היחיד שחיזק אותנו במשך כל התקופה הלא פשוטה שעברנו בבית הרפואה היו

תפילין, הפשילו את זרועות ידיהם והרכינו ראשם כדי להתעטר בתפילין לראשונה בחייהם. זה קורה דווקא בבתי רפואה כי הנסיבות של השהות שם פותחות את הלב וגורמות להתעוררות בקרב יהודים, תינוקות שנשבו, שעד כה לא גילו רצון לקיים מצוות תפילין". לקראת שבת, ולמעשה כבר מערבו של יום חמישי, פושטות על המרכזים הרפואיים בניצוחן של השלוחות מאות נערות המזכות אלפי נשים בערכות הדלקת נרות עם הברכה ומועדי כניסת וצאת השבת. מערך נפרד של פעילות הקובע ברכה לעצמו רוחש ומתרחש במחלקות הילדים. לכאן מגיע 'קרן החוויות'. מדובר בפעילות מושקעת שבמרכזה מחלקים לילדים צעצועים יקרי ערך, חוברות יצירה בעלות תוכן יהודי ועוד. מערך שלם של מתנדבות מפעיל במחלקות הילדים מועדונית על בסיס יומי לטובת הילדים הרתוקים למיטת חוליים באין להם אפשרות להתקדם בלימודים ובחוויה הלימודית שחווים בני גילם הבריאים.

בקיץ מפעילים השלוחים קייטנה של ממש במחלקות הילדים ובה ניתנת להם האפשרות להשלים את הפערים שצברו במהלך תקופת האשפוז.

השבת אור הנשמות

ברכה מיוחדת קובעות לעצמן השבתות בבתי הרפואה. ב' 11 בתי רפואה מפעילים השלוחים את פרויקט סעודות השבת. רבים וטובים זההירו את הרב לוי מנדלזון בצאתו לדרך כי מדובר באתגר כלכלי לא קל שקשה להשיג לו כיסוי הולם. לא זו בלבד שהאזהרה הזו לא ריפתה את ידיו אלא שזו הייתה קטליזטור לדבקות באתגר.

"בית רפואה", הוא מסביר בטוב טעם, "הוא ממלכת אי הוודאות. עד כניסת שבת ועד בכלל איננו יכולים לדעת במדויק כמה אנשים יהיו בשולחן שבת. יש כאלו שנרשמו, ובסופו של דבר השתחררו. לעומתם, יש לא מעטים שכלל לא ידעו שייאלצו לעשות את השבת בבית הרפואה. איש מהסועדים אינו נדרש לשלם מאומה", טורח הרב מנדלזון להבהיר, "לא לפני השבת ולא לאחריה". למרות זאת, בכל אחד מהמרכזים סועדים במוצאם כחמישים איש. כחמשת אלפים איש סועדים את ליבם בסעודות השבת כתוצאה מפעילות ברוכה זו של לב חב"ד ובזכות

מנהל לב חב"ד הרב לוי מנדלזון מקבל תעודת הוקרה ממנהל אחד מבתי הרפואה

גדול הזמר החסידי ר' אברהם פריד בהתנדבות באירוע ילדים של לב חב"ד

"אינספור יהודים שהיו בגדה קרקפתא דלא מנח תפילין, התצטרו בתפילין לראשונה בחייהם. זה קורה דווקא בבתי רפואה כי הנסיבות של השקות שם פותחות את הלב וגורמות להתעוררות"

האיש הזה ב"ה חי ובריא. בתחנה הראשונה בה היה האיש, דיברו הרופאים בוודאות על הפך החיים ל"ע אם הניתוח יתעכב. בסיפור זה, כמו ברבים אחרים, ראינו במו עינינו כיצד הוראות פשוטות של הרבי מצילות חיים."

הרב כץ והרב מנדלזון כאחד מעלים על נס את השליח הרב שלמה חיים פלס, העומד בראש משרד החירום, הבריאות והביטחון שמטעם מערך השליחות העולמי ומעמיד לרשות לב חב"ד קשרים עניפים עם טובי הרופאים בעולם, באמצעות השלוחים ברחבי תבל ובעזרת הידע והקשרים שהוא עצמו הצליח לרכוש במרוצת השנים.

להקדים תרופה

בשנים האחרונות החל לראות אור בריכוזי אנ"ש העלון הדרשבוני מאיר העיניים הנושא את השם "בריא עדיף". הגיליון, הנערך והמופק מטעם לב חב"ד, מפגיש את חסידי חב"ד עם העשייה הרוחשת בארגון החשוב, מספק את הכלים ליצירת קשר במגוון התחומים שהוא מציע; ובד בבד מעניק שפע של אינפורמציה והדרכה לנפש בריאה בגוף בריא. בכל גיליון מתארחים רופאים בכירים הפורשים את משנתם לצד רופאים חב"דיים העושים את מלאכת הקודש שלהם באמונה ופחתים צוהר לשליחות חייהם.

קשה להגזים בחשיבות הופעתו התכופה של גיליון זה המעניק בהתמדה הרגלים טובים ובריאים, העשויים להקדים תרופה למכה ולחנך בני תשחורת כברי שיבה לאורחות חיים מומלצים על פי ההלכה ובהתאם להמלצות רפואיות מוכחות.

פעילות נוספת של לב חב"ד עומדת בימים אלו לקראת הרחבה משמעותית אם כי פעילה וקיימת גם כיום הזה. זהו מערך הסעות, הפועל כיום בשלושה מוקדי אנ"ש: בכפר חב"ד, ברחובות ובנחלת הר חב"ד, ועומד לרשות הרחוקים הזקוקים להסעות רפואיות. השירות ניתן חינם אין כסף באמצעות פנייה אל לב חב"ד, בכל דרך שהיא, בין באמצעות האתר, אפליקציית ווטסאפ או בפנייה טלפונית.

הרב מנדלזון מביטיח למסד ולהרחיב את השירות הזה לצד מיזמים נוספים לתועלת קהילות אנ"ש. וכשהוא מביטיח, כבר נוכחנו לראות במו עינינו, הוא גם מקיים. ■

טלפון שאליו ניתן להתקשר לקבלת ייעוץ והכוונה רפואית. המזכירות קולטת את הפניות מיידית ותשובה מלאה מובטחת תוך לא יותר מ-24 שעות. "כשאנו מקבלים את הפנייה", מסביר הרב כץ, "אנו בודקים מיידית גם את ההסדר הביטוחי של הפונה ובהתאם לכך את יכולתו לקבל את הטיפול הטוב ביותר. בהתאם לחומרת המצב, נעשה הכול על מנת לקדם את התור ולהפגיש אותו עם הטוב בתחומו שיוכל להושיט לו מזור בסייעתא דשמיא."

הפניות, הוא מעיד, רבות ומגוונות. "זה מתחיל מיהודי שיש לו בעיה והוא אינו יודע כיצד להתחיל לטפל בה. החל מהשגת טופס 17, עבור לביצוע מהיר של בדיקות חשובות ובירור מהיר ככל הניתן של תוצאותיהן – וכלה בליווי ממוקד של חולים אונקולוגיים ל"ע הזקוקים להכוונה ולסיוע מתמיד בטלטה שפקדה את חייהם."

השנתיים שחלפו מאז הקמת מערך הייעוץ הרפואי העניקו לרב כץ ולמסייעים בעדו ניסיון לא מבוטל. הקשר השוטף עם המרכזים הרפואיים מהווה קטליזטור להצלחת הפעילות הרגישה ופעילותם של השלוחים היא התשתית לכל זה.

"לא אחת ולא שתיים", הוא ממחיש, "אנו ממליצים לפונים אלינו לנקוט כעצת והוראת הרבי לעשות כעצת שני רופאים מומחים. בעולם הרפואה המושג הזה רווח מאוד כיום ומוכר בשמו הלועזי: Second opinion. ובעברית: חוות דעת נוספת. לאדם מן השורה קשה לדעת מי יהיה הרופא השני שעליו ניתן יהיה לסמוך ולקבל חוות דעת בנושאים מהותיים וקריטיים. הניסיון שצברנו מסייע בעדנו להושיט את העזרה הזו שבמקרים רבים מצילה ומהווה גורם מכריע בדרך הטיפול המומלצת ועוד."

הרב כץ מספר על מאות פניות מדי חודש והסיפורים שבפיו רבים מספור.

"יהודי יקר לא מאנ"ש פנה לעזרתנו וליווינו אותו בטיפול שעבר במרכז רפואי מסוים להסרת גידול משמעותי ל"ע במקום לא קל. תחילה היה זה ברור שעליו לעבור ניתוח אולם הרקע הרפואי שלו היה לא פשוט וסברנו שמוטב לשמוע חוות דעת נוספת בטרם תתקבל ההכרעה. הסדרנו לו תור מוקדם אצל אחד הרופאים הגדולים בתחום.

"הרופא הבכיר נחרד לשמוע על כך שהיה מי שהמליץ לגשת לניתוח מידי. במקום זאת, מיהר לאשפז אותו במחלקה שהוא עומד בראשה והחל בטיפול משמר. ורק לאחר זמן רב, עברו לניתוח.

בהם להתלוות אליי אל יחידת האירוח השוכנת בתוך מתחם המרכז הרפואי, מול הכניסה לחדר המיון. הפקדתי ביד האם את המפתח וכך יכולים היו להעביר את השבת במנוחה ובתנאי מלון מפואר."

הרב מעטוף הספיק לצבור שורה ארוכה של סיטואציות שבהן יחידת האירוח הצילה בני משפחה שנאלצו להעביר לילות וימים במחיצת יקיריהם. כך, למשל, הוא מספר על משפחה מהצפון שליוותה את אחד מיקיריה שנתקף ל"ע בחיידק טורף. המשפחה לא משה ממנו והיחידה העניקה להם את המעטפת שהייתה כה חיונית עבורן. באותה מידה, העניקה היחידה את הפתרון עבור בני משפחות נשים בסיכון שנאלצו לבלות בבית הרפואה זמן רב ואלמלא היחידה לא יכולים היו יקיריהן ללוותן בשבתות ועוד.

כעצת שני רופאים

בשנים האחרונות הלך ונוצר הצורך להעצים את כל אשר מצטבר בפעילות הברוכה של השלוחים לכדי עזרה רפואית ממשית לאנ"ש חסידי חב"ד כמו גם לטובת המוני תבאים בשערי בתי חב"ד ברחבי הארץ וזקוקים לעזרה ומצפן. במטה הראשי של לב חב"ד היושב במרכז צעירי אגודת חב"ד בכפר חב"ד, ממלא את הפונקציה הזו השליח הרב אליעזר כץ, העובד לשם כך במשרה מלאה סביב רוב ככל שעות היממה. המטרה, מסביר הרב לוי מנדלזון, פשוטה: לסייע בידי כל אדם למצוא את הרופא הטוב ביותר שהוא זקוק לו ולעשות הכול על מנת שיוכל להגיע אליו בהקדם האפשרי ביותר.

הרב כץ מספר כי הוא עצמו נפגש מדי שבוע עם רופאים ומנהלי מחלקות תוך שימוש נרחב ומבורך בפלטפורמה הנרחבת שיצרו השלוחים הפעילים בכל המרכזים הרפואיים. לרשות הרב כץ עומדת קבוצת שיח פעילה המונה סגל מצומצם ובכיר של רופאי אנ"ש, בראשותו של ד"ר טל ניר, חסיד חב"ד הנודע מנחלת הר חב"ד, שהספיק לקבל על אלה וכאלה ברכות מהרבי. הקבוצה משמשת כלי נוסף בידי הרב כץ למפות את הפניות הנוהרות אליו מכל עבר ולתעל אותם אל הכתובת הרפואית הנכונה.

הפרוצדורה לכל פונה, קלה, ישימה ונגישה באורח מייד, ללא צורך בגייעת נפש והתרוצצות אינסופית שחווים לא מעטים המצפים נואשות לחוות דעתם של עסקנים רפואיים שפעילותם נפוצה מאוד בשנים האחרונות. לב חב"ד מעמיד לרשות כל פונה מספר

חסידיים, העיירה בוערת!

הלומדים בלימוד התורני המקובל בהיכלי התורה, לצד סדרים ייחודיים המוקדשים ללימוד תניא וספרי חסידות, ובכך זוכים להתרומם ולהתעלס באהבים בעבודה שלמה ותמה, ולהתעלות מעלה מעלה במעלות התורה והחסידות.

כה אמר לי בעידנא דחדוותא, הגה"ח ר' מרדכי שלמה רבינוביץ, ראש כולל 'תפארת שמשון - באיאן', כהאי לי שנא: "אם אברהם אבינו בירר: 'אולי יש חמישים צדיקים', הנה, אצלנו יש את חמישים הצדיקים ההוגים בתורת החסידות. וזאת אוכל להעיד שיש מכנה משותף מובהק בין הלומדים כולם, שאמנם לא כל אחד יורד באותה עמקות אל תורת החסידות, אולם כולם כאחד מרגישים שליבים נפתח כאולם לתורת החסידות וצימאון ללימוד החסידות והתקרבות אל הבורא, ממלא את חדרי ליבם".

jem | ID 123608

וזוהי רק עדות אחת על כולל אחד בחצר אחת. וכנהנה רבות מספור בלעה". מלאה הארץ דעה.

מצווה לגלות זאת החכמה

אנו חסידי חב"ד יודעים היטב את דברי האר"י הקדוש שהיו שגורים בפי הרבי על לימוד תורת הנסתר: "מצווה לגלות זאת החכמה". הנה כי כן זכינו היום שכל אברך, כל בחור, יכול וגם צריך ללמוד חסידות ולהבינה אליבא דנפשיה כי היא מעמידתו בקרן אורה.

אבקש לנצל הזדמנות זו ולהביע רגשי תודה לחברי הנהלת 'מעייני ישראל' בארץ הקודש, הלא המה הרה"ח ר' אהרן הכהן גראס והרה"ח ר' מרדכי יואל שוורץ, על עמידתם על המשמר ועמלם היומיומי למען הרבות פעלים לתורה וחסידות.

"יהודים! העיירה בוערת!". הקריאה הזו לקוחה מימי קדם שבה דליקות היו פורצות וכולם היו רצים לכבותם. כיום משתמשים בה כשרוצים לבטא זעקה גדולה ומרה בעתות משבר ל"ע. אני מבקש להשתמש בביטוי הזה ולעשות בו 'אתהפכא'. חסידיים, העיירה בוערת. אינני יודע כמה מודעים לכך אבל מאות ואלפי יהודים,

מכל קצות הקשת התורנית, לומדים כיום חסידות, מתייגעים בהבנת חסידות ונהנים ללימוד חסידות.

כל זה קורה במידה רבה, בזכות רשת בתי המדרש והכוללים של 'מעייני ישראל' שבהם פועלים מדי יום ביומו כוללים הנושאים את שם אבי ז"ל, 'תפארת שמשון'. הרשת פעילה בכל שכבות הציבור החרדי, וכך גם בחסידויות וקהילות קודש מכל רחבי הארץ.

הם חוברים לרשת בתי המדרש והשטיבלאך של 'מעייני ישראל' הפעילים

בבני ברק, בית שמש, אשדוד, ביתר, חיפה, מודיעין עלית, צפת, קרית גת, אלעד ובריקוזים חרדים נוספים, ומהווים אבן שואבת למבקשי ה', החפצים לדבוק בתורת החסידות ולהשקיע כוחם ומוחם, 'לבוא אל התיבה', כפירוש החסידי המתוק, להניח כל מחמדי תבל והבליו, ולהיכנס אל תיבות התפילה באריכות, ולספוג אל קרבם אווירה חסידית לווהטת בהתוועדויות מעת לעת ושיעורים מעמיקים בתורת רבותינו.

יש חמישים צדיקים

אכן, בחסדי שמים, רשת הכוללים 'מעייני ישראל' - תפארת שמשון, יצרה מסגרת ייחודית המשלבת את לימוד תורת החסידות, בלא להתפשר כמלוא הנימה על חלק הנגלה, הפכה לשם דבר בעולם התורה והחסידות, כאשר במסגרת הכוללים שוקדים

בנימין פיליפסון

לא תזרם, חבר

אפרש שיחתי. השלוחים חיים ופועלים במקומות נידחים ביותר, גם מבחינת הריחוק הגשמי הפיזי וגם בכל הקשור לניתוק החברתי מכל הרקע שלהם והעולם שממנו באו. אין להם אדם שהם יכולים לחלוק עמו את תחושתם, לשתף בהצלחה או לספר על רגעי משבר. דווקא משום כך, אדם שמתוודע לשליח ורוצה לעזור לו, אל לו להסתפק בצ'ק שהוא מוסר בידו או בהעברה בנקאית לחשבוננו. צריך לחזק ולחבק אותו, להעניק לו את התחושה שיש מי שמוקיר את פועלו ומתעניין באמת בשלומו. לשאול באמת ולא באופן מלאכותי: מה חסר לך, מה היית רוצה שאביא לך בפעם הבאה שאגיע לכאן, כיצד עוד אני יכול לעזור לך. ובאמת להיות לא רק התורם של השליח אלא החבר הטוב שלו.

כל ימי גדלתי בין החכמים. אבי, זכרונו לברכה, נולד אמנם באוסלו בירת נורבגיה אך זכה לקרבתו של האדמו"ר מטהאש זצ"ל, שגילה כלפיו חיבה יתרה. ככל שהתרחבו עסקיו, הלכה וגברה ההיכרות של אבא עם פעילותם של שלוחי הרבי שקידמו את פניו בכל מקום שבו דרכה כף רגלו והציגו בפניו את בית חב"ד, כתובת חמה ובוהקת לכל עניין יהודי. אני עצמי נולדתי בקופנהגן, בירת דנמרק, ומהר מאוד התוודעתי לשלוחים ולפועלם. באמת אמרתי כי את עצם זה שנותרתי נאמן למסורת אבות הנני זוקף לשלוחים היקרים שבמצוות הרבי סיפקו לי, לא אחת ולא שתיים, את הצרכים הרוחניים החיוניים לי באותה עת.

הם לבד בנכר

זכות וגם חובה

לא זו אף זו: לטעמי, כל אדם שיש לו עסקים במקום כלשהו שבו פועל שליח העושה את מלאכת הקודש שלו בנאמנות ובמסירות – ואני עצמי לא מכיר שליח שאינו מסור ונתון בכל נימי נפשו לשליחותו – חובה עליו להשתתף, לשאת בעול הרובץ על השליח, לסייע בידו, להעניק לו תרומה הגונה וכאמור, להיות אליו כמו חבר אמיתי. גם אם הגעת למקום כלשהו בעולם, על מנת לנפוש, לנוח ולטייל, ונתקלת בשליח המקומי, זו ההזדמנות שלך להביע התעניינות כנה בו ובמצבו, להיחלץ לעזרתו, להעניק לו נתינה טובה ולהותיר אותו עם תחושה טובה שכל כך מגיעה לו.

זכיתי להכיר מקרוב שלוחים, גם כאלו ששמש אינו הולך לפניהם בחוצות תבל אולם בעירם ובמחוזם הם מחוללי פלאות, מוציאים יקר מזולל ושומרים מכל משמר על הגחלת היהודית שלא תכבה.

הנשמות הטהורות הללו אינם משים ממקום שליחותם. ימי החופשה הבודדים שלהם לא יהיו אלא הימים שבהם הם נוסעים להטעין את האנרגיות שלהם, בכינוס השלוחים העולמי, בחצר הרבי ובציונו הקדוש.

אני סבור וחש שאדם שהקב"ה העניק בידו את היכולת לתרום לשליח, אינו צריך להסתפק רק בתרומה כספית ותו לא. צריך באמת להתעניין בשליח ולהעניק לו את התחושה הטובה ביותר, כמו חבר, כמו אדם שאכפת לך ממנו.

הצגת המחדש שאלקראציה

מה צושה יהודי שמצודו לא צרך טקס יהודי כלשהו בביתו כשמתברר לו כי השנה יאלץ לערוך את סדר הפסח בביתו • כיצד יצרה הקורונה מאגר בלתי נדלה של עשרות אלפי כתובות של בתי משפחות יהודיות • איך משנעים מזון ומוצרי יודאיקה חיוניים ליהודים שנצורים בבתיים או שנמלטו מהם לאחר שהפכו לעיי חרבות, לא לפני שצבא רוסיה ירה לעברם טילים קטלניים • השליח הרב מאיר סטמבלר, הצומד בראש הפדרציה היהודית באוקראינה, מספק תשובות לשאלות המסקרנות

השלוחים באוקראינה נפגשים עם נשיא אוקראינה זלנסקי במפגש שיזמה הפדרציה

צרות חדשות, אומר הפתגם העממי הנושן, משכיחות צרות ישנות. בלהט האירועים בארץ ובכלל, המלחמה הממשיכה להתנהל על אדמת אוקראינה כבר אינה תופסת את הכותרות וכמעט שאין דיווחים שוטפים אודותיה. רק מי שחי במדינת הענק הזו חווה את מוראותיה וממשיך להתמודד עם כל הכרוך והגלום בה ומה שמתרחש בעקבותיה.

מי שאחראי לכך שלמרות הכול, שפיות היא גם מנת חלקם של יהודי אוקראינה, הן במובן הפיזי הקיומי והן במובן הרוחני הערכי – היא 'פדרציית הקהילות היהודיות באוקראינה', בראשות שליח הרבי מאיר סטמבלר, היושב בדנייפרו ומצודתו פרושה על פני כל המדינה.

לשליחות יצא הרב סטמבלר כבר בשנת תשנ"ב. עד היום הזה אינו יכול לשכוח את קבלת הפנים. "פגשתי פה", הוא נזכר, "יהודים זקנים שהיהדות הייתה עבורם סוג של זיכרון נוסטלגי. הם קצת דיברו יידיש ביניהם והפתעו לראות את שלוחי הרבי שבאים הנה כדי לבנות את עתידם פה. השיח הרווח באותם ימים היה לאן עוברים מכאן והנה באים לפה אברכים צעירים שמבקשים דווקא להפיח פה חיים חדשים. התופעה הזו כשלעצמה התקבלה בהפתעה עצומה ובהערכה גדולה".

על שלושה יעדים מרכזיים מצביע הרב סטמבלר בדברו על הצורך החיוני בהקמת הפדרציה שיצאה לדרך כבר בשנת תשנ"ו, לפני קרוב לשלושים שנה, על ידי כלל השלוחים במדינה ובראשם השליח ורבה של דנייפרו הרב שמואל קמיניצקי והשליח ורבה הראשי של חרקוב הרב משה מוסקוביץ.

"חשוב להבין" מסביר הרב סטמבלר "ברוב המוחלט של המדינות יש את השלוחים ויש את הקהילה היהודית הרשמית. במקרה הזה "הפדרציה" שהיא למעשה גוף העל שמאגד את כל הקהילות היהודיות באוקראינה ושמוכרת הן על ידי השלטונות והן על ידי יהודי המדינה, נוצרה על ידי השלוחים. הפדרציה היא השלוחים

הלב הפועם של הפליטים. מחזה שגרתי במחנה הפליטים של הפדרציה והשלוחים, בבלטון שבהונגריה שעדיין פועל יום יום

י"ר הפדרציה השליח הרב מאיר סטמבלר עם ידידו נשיא אוקראינה זלנסקי

הפסח. הפדרציה שיגרה מצות בכמויות עצומות וסיפקה לכל שליח את כל הדרוש לו לטובת הסדרים הציבוריים ההמוניים הנערכים ברוב פאר והדר ובהשתתפות שיא של יהודי המקום. כאמור, היו אלו לא רק שלוחי הקבע אלא גם הבחורים הפוקדים את הערים הקטנות בחגים ומפיחים בהם רוח של יהדות חסידיית תוססת."

"כאן", ממשיך הרב סטמבלר, "ראינו בעינינו כיצד הקדוש ברוך הוא מקדים רפואה למכה. כשבה הקורונה וכולם הסתגרו בבתיהם, לפתע פתאום האחריות עברה מהרבנים, מהשלוחים, אל המון העם. כל יהודי מסוגר בביתו ועליו לנהל לבדו את הסדר, מהחל ועד כלה. המונים באוקראינה לא ידעו איך ניגשים לדבר הזה. עד כה הם רגילים היו להיות אורחים בלילה הזה ולא בעלי הבית. שווה בנפשך: למעלה מ-40 אלף יהודים בכל רחבי אוקראינה היו נוטלים חלק בסדרים הציבוריים."

באותה עת בא לידי ביטוי הקשר העמוק שנוצר בין הפדרציה לבין השלטונות המקומיים באוקראינה. כזכור, הקורונה פרצה מיד לאחר חג הפורים. תחילה נתקלו הדיווחים בחוסר אמון בקרב קהלים רחבים. כמו לא היה די בכך, עמדתם של אנשי הדת הנוצרית באוקראינה הייתה מתבדלת. הם לא ידעו כיצד לעכל את גזירות הבידוד החדשות שהנפיקו השלטונות מחשש לשלום הציבור, חששו מפני אובדן שליטה בקהלם וקראו כמעט במפורש שלא לציית.

"השלטונות פנו אלינו בהיסטריה", נזכר הרב סטמבלר. "הם נזקקו לנו כמקור סמכות וכגוף שמפעיל מערך שלם של קשר עם כל היהודים באשר הם. אכן אנו היינו הראשונים שמתוך ציות לצו התורני, 'ונשמרתם מאוד לנפשותיכם', הורינו על סגירת כל בתי הכנסת. היינו בכך אור לגויים.

"במקביל, התחלנו לשנע כמויות של מצות ושל כל מוצרי ליל הסדר. מחלקת ההוצאה לאור שלנו, בניצוחו המיומן של הרב לויטנסקי, עבדה בקדחתנות והנפיקה הגדות מהודרות עם הסבר קולח ושווה לכל נפש לכל ניהול הסדר, מראשיתו ועד תומו. במקביל הפקנו סרטוני הדרכה ב'יוטיוב' שבצפייה בהם ניתן היה ללמוד כיצד לערוך את הסדר כהלכתו."

התוצאה לא איחרה לבוא: לא פחות מ-46 אלף כתובות של יהודים הצטברו במשרדי הפדרציה. כל אחת מארבעים ושישה אלף ראשי בתי האב הללו כתב לפדרציה: כן, גם אני רוצה לערוך סדר פסח בביתי. כל בית כזה קיבל את הערכה השלמה והמושלמת של ליל הסדר.

לקראת חגי ומועדי ישראל והן במרוצת מעגל השנה. כאן, באוקראינה, צריך היה להקים הכול מאפס. לא היה מאומה. תאר לך ששליח בודד במחוז נידח כלשהו במדינה אמור להפיק לבדו לוחות שנה יהודיים לכל מקורביו ולכל הבאים עמו במגע. זה גם לא היה הכי מקצועי כנדרש וגם היה כרוך בהוצאות עתק."

הפדרציה החלה אפוא להפיק בצורה סדירה: עלונים להנחת תפילין, סידורים, חומשים, מצות לפסח, חנוכיות וכל הדרוש.

וכאן בא היעד השלישי והלא פחות חשוב וחינוי מקודמו: בניית הקשר עם הערים הקטנות יותר שבהן אין שלוחים מכהנים. מדובר בשורה של ערים ומחוזות שעשרות קילומטרים מפרידים בינם לבין ערים גדולות. היהודים במקומות הללו שיוועו כל השנים למרכז שיהווה עבורם כתובת לכל עניין יהודי, ידאג לסיפוק הצרכים הרוחניים שלהם ויעניק להם את המעטפת שהייתה חסרה להם עוד מימי האפלים של הקומוניזם ששלט ללא עוררין בימי האופל שבהם כל המדינות הללו היו תחת מעטה שלטוני אחד שענה לשם ברית המועצות. על מנת לענות על הצורך האחרון, משתפים הפדרציה והשלוחים פעולה ויוצרים יחד מגוון דרכי פעילות שיכסו כל עיר ועיירה ברחבי אוקראינה, כדי להגיע לכל יהודי; כל שליח קיבל מוטת שליטה על הערים הקטנות הסמוכות למקום מושבו ולקראת החגים, משגרת הפדרציה בחורים שמגיעים מארץ הקודש ומארצות הברית ועושים את חגי תשרי וחג הפסח עם הקהילות הללו, מקיימים את התפילות בצוותא וערבים לכן שכל אחד ואחד מיהודי המקום יקיים את מצוות החג.

"כיום הזה", אומר הרב סטמבלר בנימת סיפוק, "אין יהודי אחד באוקראינה שאין לו רב שדואג לו. בראש ובראשונה, הדאגה היא רוחנית לכל הצרכים שאמורים להיות לו כיהודי. וגם לדאגה גשמית של ממש".

הקורונה כתרופה למכה

לעתים נדרשת אמונה תמימה על מנת להכיר בכך שאין רע יורד מלמעלה. בשיחה עם הרב סטמבלר מסתבר שאפילו בנגיף הקורונה, שחולל שמות בעולמנו, ניתן להצביע על הטוב שהיה גלום בו בדיעבד.

הרב סטמבלר מפרש את שיחתו: "אחד המבצעים הגדולים ביותר שלנו כל השנים היה לקראת חג

והשלוחים הם הפדרציה. זה דבר שהוא לכאורה ללא תקדים בשום מדינה בעולם. כיוון שכך, מטבע הדברים, הפדרציה עוזרת גם לרבנים הבודדים במדינה שאינם נמנים על השלוחים."

בראש ובראשונה, נדרשה הקמת גוף מרכזי שיפעל מול השלטונות וייצג את כל הצרכים האלמנטריים של היהודים. "אם יש מבחן ארצי והוא בדיוק חל בחג השבועות או ביום השבת, רק גוף גדול שמוכר על ידי השלטונות, יכול להביא לכך שלוח הזמנים ישתנה לטובת היהודים. באותה מידה, נדרש לקדם חוקים משמעותיים שיבלמו את גילויי האנטישמיות, להעניק הגנה מדינית לבתי הכנסת, המרכזים היהודיים ולוודא אי פגיעה בבתי העלמין."

"הממשל" אומר הרב סטמבלר לאחר הניסיון העשיר שצבר, "יודע להעריך גוף עם כוח המצוי בקשר מובהק ושוטף עם מדינות נוספות. הם ראו בנו גשר דיפלומטי למערב ועזרנו להם רבות. הרב לוי מטוסוב, נציגנו באיחוד האירופי עזר רבות במוסדות האיחוד וכך גם הרב מנחם מרגולין י"ר 'מרכז רבני אירופה'. הרב לוי שם טוב עזר בקשרים בווינינגטון והעסקן החסידי הרב לוי אדריעי התייצב לעזרה במסדרונות השלטון בארץ". עד אז, בל נשכח, אירופה לא ראתה את אוקראינה כחלק מהגוש שלה. היחס הכללי האירופי לאוקראינה היה יחס שמוענק לנטע זה. "בזכות עצם קיומנו, קל וחומר בזכות הפעילות שלנו, נהיה חיבור טבעי בין אירופה לבין אוקראינה שכולם יוצאים נשכרים ממנו".

בנקודה זו הוא מבקש לעצור ולתת דגש מיוחד ל"ידידי ושותפי הרב רפאל רוטמאן השותף באופן מלא בכל העשייה הברוכה של הפדרציה". הרב רוטמאן שהגיע לשליחות באוקראינה מעט אחרי הרב סטמבלר מתגורר כיום בקייב ולצד העזרה בפיתוח פעילות הפדרציה וגיוס הכספים האדיר הנדרש לצורך כך, הוא זה שיוצא ובה במסדרונות השלטונות בקייב, כשתדלן הפועל לטובת בני עמו.

כתובת לכל יהודי

מעבר לכך, נדרשה זרוע שתעניק את כל העזרה הדרושה לשלוחים, רבני הקהילות והערים השונות. "בישראל יש את צא"ח ומטעמו את המרכז לעזרי שליחות. בארצות הברית קיים ה'שלוחים אופיס' העוזר ומסייע לשלוחים רבים בעולם כולו ומעניק להם את הכלים הדרושים לביצוע שליחותם, הן

ליצור עמם קשר טלפוני עלו בתוהו משום שכל הקווים באזור קרסו. שלוחים יצאו לכתובתיהם. לא אחת ולא שתיים קידמו את פניהם בניינים שהופגזו ונהרסו עד היסוד. מתוכם חולצו אודים מוצלים שעד היום הזה חבים את חייהם לשלוחים."

בחושיו הברוכים ידע הרב סטמבלר לקדם את פני הרעה עוד בטרם נפלה בקרמלין ההחלטה לפלוש לתוככי אוקראינה. בניצוחו גייסה הפדרציה סכומים גדולים מקרב נדיבי עם בעולם כולו. כך ניתן היה זמן קצר לאחר פרוץ הקרבות לשגר ארגזי מזון לכל רחבי המדינה. כל ארגז הכיל את כל מוצרי המזון הבסיסי של חודש ימים למשפחה ממוצעת, לרבות מוצרי עזרה ראשונה למקרים של פציעה מפגזים וטילים. המפנה הזה הניב פרץ של קשרים עם המוני יהודים שעד כה גילו אדישות כלפי הפעילות של השלוחים בעריהם ובערים הסמוכות למקומות מגוריהם. "פתאום הם נוכחו לדעת כי השליח נמצא פה לא רק על מנת לזכות אותך בהנחת תפילין, להעניק לך סידור תפילה ולקרב אותך ליהדות; השליח פה כדי להציל את החיים שלך, הוא דואג לכל מחסורך. עיניהם נקרעו מתדהמה, לסתותיהם נשמטו, למראה שלוחים בעלי אזרחות נוספת, שיכולים היו בקלות לעזוב את המדינה עד יעבור זעם אבל מרצונו האישי וממיטב מרצו הוא בוחר להישאר במקום כדי לדאוג ליהודי המקום ולרווחתם."

כתית למאור

ההתארגנות המקיפה הזו זכתה להערכה אדירה בקרב השלטונות וטיפסה עד הנשיא זלנסקי שבעיצומו של המשבר הגדול שחוה מדינתו התפעם למראה נקודת האור בדמות שלוחי הרבי, הנהנים מהמטרייה המסוככת עליהם ומפעילה אותם בדמות הפדרציה.

"נשיא המדינה", שח הרב סטמבלר, "הוא עצמו יהודי והיה עמנו בקשר אישי עוד קודם לכן. אבל עתה, לאחר המלחמה, התוודע לכוח האדיר שלנו והעלה אותנו על נס בסדרה של מפגשים פומביים שעשו להם הדים בכל רחבי המדינה. לא רק הנשיא. כל צמרת השלטון והפקידות הבכירה יודעת להעריך כיום את שלוחי הרבי ולהצביע על כך שהפדרציה חפה מאינטרסים פוליטיים או כל אינטרס אחר וכי הדאגה היחידה שלנו היא שלומם של יהודי המדינה. הפכנו לסמל, לדמות ולמופת."

כתום שיחתנו המרתקת שבה נפתח בפניי ובפני הקוראים צוהר מפעים לפועלה המדהים והרבגוני של הפדרציה בראשותו, מפטיר הרב סטמבלר ואומר, בנימת ערב ג' תמוז: "למעשה, זהו בדיוק המסר של המאמר האחרון שזכינו לקבל מידי הקדושות של הרבי: 'אתה תצווה'. נקודת תורפו של המאמר מפגישה בין השפעת נשיא הדור לבין הקושי שיהודים חווים במצב של כתית. השילוב הזה הוא המגלה את הפנימיות של יהודי. זה תפקידנו ולכן נוצרנו".

אוקראינה בעצם ימים אלו. "שלוחים נוכחו לדעת שיש בידיהם כלי חזק והם יכולים לנצל אותו לעבודת הקודש ולקירובם של יהודים", מקדים הרב סטמבלר. כשפרצה המלחמה, כל הארגונים היהודיים שאך פעלו בתחומה של אוקראינה מיהרה להימלט ממנה כמטחורי קשת. "הייתה תחושה של חוסר ודאות מוחלט", נזכר הרב סטמבלר. "המלחמה פרצה ביום חמישי. ליל שבת הלכתי לבית הכנסת לא לפני שאמרתי לזוגתי: בהלוך אני יודע לאן אני הולך. בחזור, אני מקווה שלא תהיינה הפתעות. הפחד היה גדול ומוחשי".

זמן קצר לאחר מכן התחוללה התעשתות דרמטית. הפדרציה התאפסה על עצמה והחלה להפעיל מערך שלא היה לו אח ורע. "הושבנו בחורים בארצות הברית עם הרשימות של כל רבבות אנשי הקשר שלנו. הבחורים יצרו קשר טלפוני עם כל משפחה, הציגו את עצמם כפעילי מטה החירום של הפדרציה. הם שאלו כל אחד ואחת אם הם זקוקים לעזרה ומה הדבר שלו הם זקוקים".

בימי פרוץ המלחמה, העול הכבד שאותו הטילה על עצמה הפדרציה על אנשיה היה הרואי ובלתי נתפס. "הרשימות שהיו בידינו הציגו אלפי יהודים", מעיד הרב סטמבלר. "בזכות הרשימות הללו חילצנו יהודים מתוך ערים שהופגזו. היו לא מעטים שהניסיונות

מלבד ליהודים בעיירות הרחוקות, הגיעה כך הפדרציה גם ליהודים רבים בערים הגדולות: הערכות הועברו לבתי הכנסת בערים הללו וחולקו על ידי הרבנים השלוחים המקומיים ליהודים. השלוחים קיבלו תודות רבות ובקשות נוספות לעזרה בעקבות כך, והערכות עזרו להם להביא אידישקייט לכל בית יהודי.

"פתאום", אומר הרב סטמבלר ואי אפשר שלא לראות את הזיק הניצת בעיניו, "היהודים הביאו יידישקייט הביתה. פתאום היידישקייט לא הייתה רק נחלת הביקור בבית הכנסת או באולם שבו עורכת הקהילה את הסדר. ראש המשפחה התכונן, למד את החומר, אסף את המשפחה שלו, סיפר להם על עם ישראל, על יציאת מצרים. היידישקייט נכנסה אל תוך הבית של כל יהודי. ס'איז גאר אנדערש!", מרים הרב סטמבלר את קולו ואינך יכול שלא להצטרף להתרגשות האישית שלו.

לאחר הקדמה כזו, ניתן כמעט להסכים עמו באומר: "היינו צריכים להמציא את המשבר הזה כדי להתמודד למה שעוד נכון לנו". ההישג הכביר לא היה רק נחלת חג הפסח אלא התקדם הלאה: לחג השבועות, לקראת יום ההילולא ג' תמוז של אותה שנה, ושוב לקראת חגי תשרי. שש פעמים בשנה מקדמות את פניהן של עשרות אלפי יהודים ברחבי

אוקראינה ערכות משפחתיות המכילות את כל הדרוש להן לחוויה יהודית מושלמת. "בכך נפתח ערוץ חדש שלא היה קיים קודם לכן", שח הרב סטמבלר. כמו לא היה די בכך, דווקא הפדרציה היהודית באוקראינה הייתה הראשונה שהחלה לחסן באמצעות החיסון פיזי. במרכז מנורה, השוכן בלב דנייפרו ושמו הכביר הולך לפניו, בהנהגתו של שליח הרבי ורבה הראשי של העיר, הרב שמואל קמינצקי - שוכן מרכז רפואי גדול הנושא את השם JMC. ביקרתי אישית במקום ועמדתי מקרוב על הסטנדרטים המרשימים שלו והרמה הגבוהה. במקום הזה יש מוניטין עצום ורבים מבכרים לקבל בו שירותים רפואיים על פני כל בית רפואה אחר. המקום הזה נבחר למרכז הפרטי הראשון של חיסונים נגד קורונה באוקראינה. על זרי ההצלחה הזו, הוקמו עוד חמישה מוקדים ברחבי המדינה.

עבודה סביב מעגל השנה. עוד משאית סיוע יוצאת ליהודים ולשלוחים בערי השדה

עוד שיירת חילוץ עושה את דרכה מן התופת. סה"כ חילצה הפדרציה בשת"פ עם השלוחים 34,000 יהודים מאוקראינה

פעילות עם כל רובדי האוכלוסיה. משלוחי יהדות לחיילים בחזית

צמנו אנוכי בצרה

כל זה התברר למפרע כהכנה ראויה למלחמה העוברת על

במהרה, כאן בזמן

כברת הדרך שאותה נאלץ היה שליח לעשות צד לפני שנים אחדות בכוחות עצמו על מנת להקים בעירו גן ילדים, הייתה ארוכה ומפרכת, כשאת פניו מקדמת חומה גבוהה של קשיים • המהפך שהתחולל בתחום משקף נאמנה את בשורת ההתעצמות הפוקדת את 'רשת אהלי יוסף יצחק' • הצצה למכתב קורע לב שנכתב, אך לפני צשורים אחדים, בידי דמות שניסתה לבדה לשחות נגד הזרם • התחקות אחר סדרת הצעדים של הקמת גן ילדים בישראל מתוך מסכת הליטוי וההובלה של הרשת לימינו של כל שליח • אימפריה שאיש לא מדבר עליה

השם "רשת אהלי יוסף יצחק" מוכר לכל חסיד חב"ד מאז שחר ימי הנשיאות של הרבי. זו הרשת שהרבי במו ידיו הקדושות הניח את יסודותיה, ירה את אבן פינתה והעמידה על תלה במסכת ארוכה, עמוקה ויסודית, היורדת עד השיתין, במעורבות אינסופית, בפרטים ובפרטי פרטים, מתוך שאיפת קודש טהורה להוציא יקר מזולל, לקרב את אחינו בני ישראל לאביהם שבשמיים, לאהאיב עליהם ועל זרעם שם שמים, לתקן עולם על מנת להביא לימות המשיח. כברת הדרך הארוכה שעברה הרשת מאז אותן שנות בראשית עד הלום מספרת את סיפורה של תנופה שאין לה אח ורע במוסדות היהודיים בעולם כולו. על מנת לתת לסיפורה של ההתפתחות הכבירה הזו סימנים מזהים, נציץ לרגע קט למכתב אונטני שנשלח אל ראשי עסקני חב"ד, אך לפני קצת יותר משלושים שנים. את המכתב כתבה המפקחת גב' רחל זמיר ע"ה שנשאה בעול, כמעט לבדה, עד כי חשה צורך לזעוק במר נפשה כי היא כורעת תחת הנטל.

"העבודה המוטלת עליי", כותבת המפקחת בדם ליבה, "היא: פתיחת גנים - השגת רישיונות, שיבוץ גננות, פתיחת תיקים במשרד החינוך - גנים רשמיים, הדרכה ופיקוח, ארגון אסיפות והשתלמויות, קשר עם רשויות מקומיות, קשר עם בתי חב"ד, יישוב סכסוכים מקומיים בין גננות והורים או בין גננות ועוזרות וכיוצא בזה".

המכתב הארוך מוסיף ומפרט עוד שורה של מטלות הרובצות על כתפי הכותבת, המגלה כי לא הותירה את המועקה הקשה בחדרי לבבה, אלא "ביקשתי מכ"ק אדמו"ר שליט"א שחרור מהעומס המוטל עליי באין עזרה מטעם משרד החינוך. כ"ק אדמו"ר שליט"א ענה שיש לדאוג לעזרה על ידי מדריכות משלנו".

"אני מצטערת להודיע לכם", כותבת המפקחת בתום לבבה המר לקראת תום מכתבה, "שבשום אופן לא אוכל עוד לעבוד יחידה בעבודה בעלת היקף כזה".

לנוכח תחושת אין אונים כזו, זה הזמן לדלג קדימה היישר אל

האגפים הנוספים

כאמור בגוף הכתבה, בחרנו להתמקד בה גניי חב"ד שמקימה ומפעילה הרשת. לצד אלו פועלות ברשת, היושבת במטה חדיש ומרשים בלב כפר חב"ד, הזרועות הנוספות:

- **אגף חינוך יסודי בנים ובנות:** מוסדות החינוך של חב"ד לאוכלוסייה החב"דית והתורנית. במסגרת זו פועלים כ-50 בתי ספר ברחבי הארץ. הרשת יוזמת ופותחת בתי ספר חדשים וגם מצויה עמוק בכל מרחב הניהול וההתנהלות של בתי הספר הקיימים, בהתנהלות שוטפת מול המנהלים וצוותי החינוך וההוראה, באספקה שוטפת של חומרי לימוד, מיתוג והכשרות. בכך מתפקדת הרשת כמשרד החינוך לכל דבר אל מול עשרות מוסדות אלו.

- **אגף שלהבות חב"ד:** זרוע המשקפת נאמנה את פעילותה של הרשת לפני שבעים שנה. במסגרת זאת מתחנכים קרוב ל-3,000 תלמידים כ"י בפריסה רחבה של בתי ספר שהוקמו בשנים האחרונות ואשר מיועדים לאוכלוסייה הכללית. בשנת הלימודים הבאה יוקמו עוד בתי ספר. קצב הגידול בנתוני ההרשמה לשלהבות חב"ד עוקף את כל המדדים, בהכפלת מספר התלמידים מדי שנה עד כדי מצב בו יש רשימות המתנה על הכיתה הרביעית בשכבות הגיל השונות. נתון המוכיח את הצימאון הגדול של עם ישראל לחינוך יהודי.

- **מחלקת עזרי חינוך:** מחלקה מיוחדת הקובעת ברכה לעצמה בין אגפי רשת חב"ד. צוות מקצועי ומיומן השוקד על הכנת, עריכת והפקת חומרי לימוד, עזרים ותכנים, לכל המקצועות, לכל הגילאים ולכל היעדים: מגני תת-טרום חובה ועד כיתה ה'.

בלתי אנושיים שלהם חובר עול כלכלי קשה מנשוא, אשר במשך שנים רבות שלוחי הרבי ברחבי הארץ התמודדו עמם כמעט לבד, במסירות נפש של ממש. כיום המצב שונה בתכלית במאה ושמונים מעלות. "מרגע שהשליח אומר 'רוצה אני', מתלבשת עליו מעטפת שלמה של ליווי וסיוע מן המסד ועד הטפחות. אם פעם ניצבו בפניו מאה אחוזים של בעיות, כיום הזה הבעיות הללו מצטמצמות לאחוזים בודדים שגם הם הולכים ונפתרים על ידי הרשת הפורסת עליו חסות רחבה".

למעשה, במקרים רבים גם את עצם הקמת הגנים יוזמים ברשת עצמה. במיפוי שנערך ברשת, מזהים את המקומות הפוטנציאליים להקמת גנים חדשים, פונים אל השליח המקומי ומציעים לו את האתגר. ברשת פועל מטה מיומן היודע למפות את הפוטנציאל הגילאי של כל מקום טוב יותר מבעלי התפקידים המאיישים את מחלקת החינוך ברשות המקומית.

משנענה השליח לאתגר, עומדת לרשותו כל המעטפת של הרשת המציעה אותו עקב לצד אגודל. הרשת יוזמת ואורגת את השיח עם הרשות המקומית ומשכנעת אותה בצורך להקצאת שטח ומבנה לגן החדש. הרשת מספקת את כל החומרים הנדרשים, מסייעת מול משרד החינוך לשיבוץ הגנת והסייעות; מציידת את השליח בחומרי הסברה מעולים המדברים אל ההורים בשפתם ובגובה העיניים, מציגה בפניהם את היתרונות המובהקים של גן חב"ד; וסוללת את כל הדרך עד להקמתו של הגן על תלו ועד בכלל.

למעלה מ-15 אלף ילדים כ"י מתחנכים בימים אלו בגני חב"ד. כל אחד מהגנים הללו פועל מדי יום מהשעה שבע וחצי בבוקר עד ארבע אחר הצהריים כבית חב"ד לכל דבר ועניין בחינוך ילדי ישראל של עשרות ילדים. נתונים נוספים מספקים את התמונה במלוא רוחב היקפה: תקציב השכר רק בגנים החדשים שנפתחו בשנים האחרונות עומד כיום על למעלה מכמאה ושלושים מיליון שקלים. ואילו תקציב הבינוי לגנים החדשים שנבנו בשנים האחרונות חוצה את רף מאה ותשעים מיליון השקלים.

קצב הגידול בגני הילדים הולך וגדל. אין עוד רשת בארץ שמתיימרת להתחרות עם גידול מרשים כזה. אלו הנתונים הרשמיים: בשנת תשע"ט הוקמו בישראל 335 גנים, מתוכם 7 גני חב"ד. בשנת תשפ"ד, קמו 36 גני חב"ד מתוך 453 גנים שקמו בישראל. מדובר בזינוק שמציב את רשת חינוך חב"ד כפסע מעשרה אחוז מתוך כלל הגנים החדשים הנפתחים בישראל.

"כל אחת מהגנות היא מנהלת בית חב"ד לכל דבר. ההשפעה שלה על הילדים הגדלים ומתחנכים בגן עצומה ומרחיקה לכת ונותנת אותותיה על הבית כולו, לא רק בטווח היומיומי אלא לצמיד ולדורות"

ההווה ולהציג את המעטפת הכוללת שמספקת הרשת לגני הילדים. נעשה זאת לא לפני שנוציג את הנתון המדהים: 474 גני ילדים של חב"ד פעילים כיום ברחבי הארץ מטעם הרשת, ששמה המוכר כיום ברשויות ובכלל הוא: רשת חינוך חב"ד.

בכתבה הנוכחית בחרנו לדלג על הזרועות הנוספים של הרשת (ראו תיבה) ולהתמקד, בכוונה תחילה, בשלב החינוך הראשוני של ילדי ישראל מאז ומקדם: גני הילדים. כבר מעתה נאמר כי מדובר בארגון הגנים המתפתח ביותר בארץ, המותיר אחריו הרחק מאחור את כל רשתות הגנים של החוגים והמגזרים באשר הם.

הבה נתבונן בנתוני ההתפתחות המדברים בעד עצמם. בעוד בשנת הלימודים תשע"ו פתחה הרשת גן ילדים אחד ויחיד, לקראת שנת הלימודים הנוכחית, תשפ"ד, נפתחו לא פחות מ-36 גני ילדים חדשים. בעבר, מסבירים לנו בהנהלת הרשת, כשעלה בדעתו של שליח להקים גן ילדים בעירו, היה עליו לפעול באורח עצמאי לחלוטין כשקירות אטומים מקדמים את פניו. השליח נדרש היה לכתת רגליו מול הרשויות ולהשיג מהן את ההבנה, הצורך והמימון הבסיסי להקמת הגן המיוחל; בו זמנית היה עליו לפנות אל ההורים הפוטנציאליים, להצביע בפניהם על יתרונותיו העתידיים של הגן שיקום ולנסות לדבר על ליבם שיואילו לשלוח את הפעוט בביתם דווקא לגן הזה. במקביל היה אמור השליח לגייס צוות מתאים של גנות ועוזרות ולהשיג בכוחות עצמו את החומרים הנדרשים, הטכניים כמו האבזורים הפדגוגיים, על מנת לתפעל את הגן כהלכה. מדובר בשורה של קשיים

סל העזרים, שמגישה הרשת לכל שליח כולל: תרשימי שיחת היכרות עם הורים, צרכות היכרות עם צולם הערכים של גן חב"ד, חוברות מידע מצמיק להורים, קונספט וחבילת מיתוג, לצרבי ההתעניינות של הורים

בפניה את רשימות ההורים המתעניינים המעידות על הפוטנציאל הקיים ומשיגה, הלכה למעשה, את האישור הרשמי להליך הרישום לגן.

ערב פתיחת עונת הרישום, בחודש סתב, שוב נערך כינוס מיוחד של השלוחים והשלוחות שכבר נכנסו לתהליך. הכינוס נועד להדרכה, הצגת עזרים והצבת יעדים. בין החודשים שבט וניסן יוצאים השלוחים, בסיועו הנמרץ והצמוד של אגף גני הילדים, לקמפיין מאסיבי לרישום לגן, הכולל שימוש בחומרי ההסברה האמורים וכן ביקורים וחוגי בית בקרב המשפחות הפוטנציאליות.

סל העזרים

סל העזרים שמקבל השליח בשלב זה כולל: ליווי אסטרטגי לקמפיין מקומי, קמפיין כולל ומותאם ברשתות החברתיות, מודעות רישום מותאמות, הפקת סרטוני פרסום מקומיים, הקמת דפי נחיתה ואתרים ייעודיים לגנים ועוד.

התהליך הבא הוא שימור רישום וגיבוש קהילת הורי הגן. גם כאן מקדם את פני השלוחים והנהלת המיועדת של הגן, מערך שלם הכולל: ערכות מתנה לחג הפסח, סדרת הרצאות חינוכיות לקהילת הורים במהלך חודשי הקיץ, מפגשי ל"ג בעומר ושבועות וגיבוש קבוצת קהילת ההורים.

התהליכים הבאים כוללים: קבלת והכשרת מבנה לגן שיפוץ והתאמת המבנה; איתור, ראינות והשמת צוות על-ידי מערך ההדרכה של אגף גני ילדים ברשת; ושילוב הצוות בתוכניות ההכשרה לצוות חדש בגני חב"ד. לשלבים רבי המשמעות הללו מציבה

אם נרד לרגע מן המקרו אל המיקרו וניטול עיר כמו באר יעקב, לדוגמה, נתבונן ונתקשה לקלוט את עוצמת הזינוק. לפני שבע שנים, שליח הרבי בעיר, הרב בקרמן, היה שרוי בימים אלו בעיצומו של גיוס כשישה עשר ילדים לגן אחד במסגרת מוסדות המוכשר (החינוך המוכר שאינו רשמי) ובצר לו פנה אז אל הנהלת הרשת למצוא פתרון שימנע את סגירתו של הגן. כיום הזה, הודות לפעילות המסורה עם זוגתו הרבנית וכלל צוות הגננות והודות למעטפת הנרחבת נערכים לפתיחת לא פחות מ-11 גני ילדים לשנת הלימודים הקרובה וגם בית ספר שלהבות חב"ד מצליח ומשגשג בעיר. בעברית קוראים לזה מהפכה.

ברשת פועלים כיום לא פחות משלושים אנשי צוות המופקדים אך ורק לקידום ופיתוח גני הילדים והם כוללים: מדריכים, מפקחות, צוותי שיווק, צוותי תוכן וצוותי מטה, איש איש בהתאם לתחום הטיפול המסור בידו, לצד עמותת רשת גני חב"ד בניהולו המסור של הרב יעקב ליברמן, אשר מנהל במקצועיות רבה את כל המעטפת הכלכלית הנדרשת לגני הילדים הפועלים במסגרת המוכר שאינו רשמי.

מך המסד ועד הטפחות

כך נראה תהליך פתיחת גן ברשת. מדי שנה, עם פתיחת שנת הלימודים, עורכת הנהלת הרשת מפגשי חשיפה לשלוחים ולשלוחות המסורים שהתגייסו לעניין, שבהם מוצגים בפניהם גני חב"ד ומוצב בפניהם האתגר להקים גנים חדשים בעריהם ויישביהם. המקומות הייעודיים מקבלים תהליך ליווי אישי לכל שליח ושליחה, בדיקת היתכנות של הקמת הגן ובניית מערך רישום אישי.

כשנוצרת רשימת מתעניינים מקרב השלוחים, נוצר גיבוש ראשוני ונערך ערב חשיפה ראשון להורים פוטנציאליים. סל העזרים שמגישה הרשת לכל שליח כולל: תרשימי שיחת היכרות עם הורים, ערכות היכרות עם עולם הערכים של גן חב"ד, חוברות מידע מצמיק להורים, קונספט וחבילת מיתוג לערבי ההתעניינות של הורים. בעקבות המפגש והצלחתו, נועד מנכ"ל הרשת עם הרשות המקומית, מציג

הרשת ערכה חינוכית מלאה במעגל השנה מותאמת לאוכלוסיית היעד לכל ילד, מענק ציוד, שילוט ומיתוג לגן, קונספט ליווי ומינוף לאירועי פתיחת הגן ועוד. עם הפעלתו של הגן, בשעה טובה ומוצלחת, הרשת מעסיקה 18 מדריכות, הזוכות להכרה ממשרד החינוך ומלוות את הגננות דבר יום ביומו. צוותי הגנים, מהמנהלת ועד הסייעות, התרגלו לכך שהמדריכה של הרשת היא חלק אינטגרלי ובלתי נפרד מצוות הגן. אין דבר שנעשה בגן שבו לא מושט לגננת הסיוע הממשי של המדריכה.

בשיחה עם מנכ"ל הרשת, הרב אליהו קריצ'בסקי, עולה כי ההתרחבות וההתעצמות הגדולה של מעצמת גני הרשת היא תוצאה ישירה ופרי עמלם של שלוחי ושלוחות הרבי המסורים בכל אתר ואתר. במיוחד צוותי הגנים - מנהלות הגנים והצוותים הנוספים - שמנהלות ביד רמה את גני הילדים כבתי חב"ד לכל דבר ועניין, ברמה מקצועית גבוהה במיוחד. במקביל, פועלות רבות יחד עם מנהלות הגנים מטעם השלוחים והקהילות לניהול "קהילת הורי הגן" במעגל השנה. "השפעתן האדירה של הגננות לא תסולא בפז", הוא קובע. "כל אחת מהגננות היא מנהלת בית חב"ד לכל דבר. ההשפעה שלה על הילדים הגדלים ומתחנכים בגן עצומה ומרחיקה לכת ונותנת אותותיה על הבית כולו, לא רק בטווח היומיומי אלא לעתיד ולדורות." וכך מדי יום ביומו, למעלה מ-15 אלף ילדים בישראל פותחים את יומם באמירת "מודה אני" וחווים את כולו בחינוך חב"די טהור, כמשאת נפשו הטהורה של הרבי וכהגשמת רצונו הקדוש מאז הקמת הרשת בימים ההם, מאז ולתמיד. ■

הסדן שעליו מייצרים 'תמימים' || על מה מותר לדבר

סוד השל המרפאה

הבחור שביקש בקשה דומצת
 מהמשגיח שלא ידע את נפשו
 • המראה שמקדם מדי יום את
 פני המשפיעים, בטרם נפתח
 סדר חסידות • והתור המשתרך,
 אל מול מכשיר הפקס, בלוד
 ובכפר חב"ד, מדי יום ביומו
 • מסע מאלף, בלתי שגרתית,
 אל תוככי הקרביים של ישיבת
 תומכי תמימים המרכזית,
 בשתי זרועותיה: הישיבה-קטנה
 הגדולה בארץ בלוד, והישיבה
 הגדולה בכפר חב"ד • שיחת-
נפש עם ראשי הישיבה ומדגם
מייצג מתוך הסגל הרוחני, שכל
אחד ואחד מהם, ביד מסורה,
רגישה וצתירת ניסיון, טופח
בראשו וליבו של כל 'תמים'
ואומר לו: גדל

הלא דבר הוא. עשרות רבות של שנים
 לאחר קומה, שנים רבות לאחר שעולם
 הישיבות בארץ הקודש גדל והתרחב, ימה
 וקדמה, צפונה ונגבה, הנהירה לישיבת
 תומכי תמימים המרכזית על שתי זרועותיה - הישיבה
 הקטנה בלוד והישיבה הגדולה בכפר חב"ד - לא פסקה
 והיא אך הולכת ומתעצמת.

מדובר בתופעה בלתי מובנת מאליה שאי אפשר שלא
 להתפעם מולה. כל שנה נפתחות בישיבה בלוד, אם
 הישיבות החב"דיות בארץ, לפחות ארבע כיתות של
 שיעור א'. בשנים האחרונות היו גם חמש כיתות של
 שיעור א' בשנה אחת. הדבר מעיד על שמה הטוב של
 הישיבה ההולך לפניו וכתוצאה מכך על העובדה שיותר
 ויותר הורים ותלמידים מבכרים דווקא אותה על פני
 כל האפשרויות העומדות בפניהם.

בשיחה שקיימתי עם ראשי הישיבה ובכירי הסגל
 הרוחני, ביקשתי בראש ובראשונה לעמוד על סודה
 ולהבין כיצד ניתן לשמר את הגידול המבורך והמרשים
 של חובשי ספסליה ובד בבד לטפח כל תלמיד, לערוב
 להתפתחותו האישית, לעקוב מקרוב אחר צעידתו
 בתלם ולוודא את עלייתו הסלולה בדרך העולה מחיל
 אל חיל.

"כשמתבוננים בסוד כוחה של הישיבה", פותח ואומר
 ראש הישיבה בלוד, הגאון החסיד רבי יצחק אייזיק

את השיעור הזה ובקי היטב במה שנעשה בו לפרטי פרטים, מאז השכמת הבוקר ועד השינה, כתום יום הלימודים."

הרב קעניג עומד על השילוב של עתירי הניסיון עם רוחם הצעירה של המצטרפים הרבים לשורות הסגל הרוחני בשנים האחרונות. הוא עצמו מעיד מכלי ראשון על השינוי שעבר לעומת השנים הראשונות בהן חצה את מפתנו של היכל הישיבה.

"לפעמים משגיח צעיר יכול לנקוט בקו נוקשה של שמאל דוחה ולהיות בטוח שבכך הוא קונה שליטה ומשמעת. גישה כזו אולי מניבה מורא מצד הבחורים אבל באותה עת היא מנביטה שנאה בלבבם כלפי הלימוד, ה'סדרים' והישיבה כולה. לא זו הדרך. המשגיח המנוסה יודע היטב כיצד להביא לניצול הזמן בצורה רגועה, פחות מעיקה ולוחצת והרבה

והמשגיחים, היודעים את נפש הבחורים ומתמסרים לתפקידם בכל מאוהם."

בשיחה עם המנהל הרוחני, הגה"ח הרב מנחם קעניג, נחשפת השיטה העדכנית של לוד בשנים האחרונות. אם תרצו, לפנינו המתכון הבדוק שאינו סוגר את שערי הישיבה בפני ההמונים המתדפקים על פתחיה ונד בבד מעניק לכל 'תמים' את הקידום האישי שלו.

וזוהי הנוסחה הבדוקה והמוכחת: "לכל שיעור יש משגיח המתפקד כמנהלו של השיעור הזה על כל המשתמע מכך. הגה"ח הרב זעליג אלטהויז הוא המשגיח של שיעור א'; הגה"ח הרב שלום אדרי הוא המשגיח של שיעור ב'; והגה"ח הרב יוסף יצחק בוטמן הוא המשגיח של שיעור ג' (לצד היותו המשגיח הכללי של הישיבה). המשגיח של כל שיעור מנהל

קעניג, "בראש ובראשונה, יש כאן סייעתא דשמיא גלויה ונראית לעין. המוסד הקדוש הזה עמוס ברכות קודש של הרבי, מן המסד ועד הטפחות. הרבי השקיע כוחות אדירים בישיבה בלוד. והדברים נודעים.

"במקביל, בעשור האחרון ובעצם עוד קודם לכן, יש כאן שילוב מבורך שכמותו אין בנמצא: שילוב של ר"מים ומשפיעים ומשגיחים עתירי ניסיון עם מקביליהם ושותפיהם הצעירים המתמסרים בכל כוחם למלאכת הקודש."

"מצד אחד, מצטט ראש הישיבה את הכלל הקובע כי 'אין חכם כבעל הניסיון. אם הכלל הזה נכון בכל מקום, בחינוך הניסיון הוא קריטי. אין לנו פריבילגיה לנקוט בטעויות שעלולות לנבוע מרצון טוב אך לוקות בחוסר ניסיון. מצד שני, את הניסיון הזה אנו משלבים עם רוחם של הצעירים בקרב הר"מים, המשפיעים

"כל מי שנקלע לישיבה, רואה זאת כמו צנינו. בהפסקות הזאל' מלא בבחורים ששוקדים על תלמודם; כבר משעות הבוקר המוקדמות, עוד בטרם היפתח סדר תסידות, הזאל' מלא בחברותות"

יותר אפקטיבית".

הרב קעניג אכן מבקש לנצל את הבמה הנכבדה ולשבח את הר"מים והמשפיעים על מסירותם הרבה. "אין ספק", הוא קובע, "שהצלחת הישיבה נזקפת רבות לזכותם".

ואכן הוא מצביע על הגשמת שאיפת קודשו של הרבי שתלמידי התמימים יהיו למדנים וישקיעו בלימוד. "על כך בדיוק אמרו חז"ל: 'בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין'. כל מי שנקלע לישיבה בלוד, רואה זאת במו עיניו. בהפסקות ה'זאל' מלא בבחורים ששוקדים על תלמודם; כבר משעות הבוקר המוקדמות, עוד בטרם היפתח סדר חסידות, ה'זאל' מלא בחברותות".

והנה עוד סטיגמה שמתנפצת. למשקיף מן הצד עלולה הישיבה בלוד להיתפס כמפעל ענק שאת מבואותיו חוצים מאות תלמידים. מסתבר שבתוככי 'קול המון כקול שדי' הרוחש בהיכל ה'זאל' הגדול, יש אינדיבידואליות מוחשית: "הכיתות קטנות", אומר המשגיח הוותיק, עתיר הניסיון, הרב יוסף יצחק בוטמן. ותכף נוקב במספרים המעניקים לקביעתו זו תימוכין: "בכיתה ממוצעת יש לכל היותר עשרים וחמישה תלמידים. לכל כיתה יש ר"מ ויש משפיע. כך נוצר מצב שאין מי שחלילה נופל בין הכיסאות. היחס של כל ר"מ וכל משפיע ומידת ההשקעה לכל אחד ואחד, הם באמת פרטניים".

מומחה לכל גיל

המספר הגבוה של תלמידי הישיבה בלוד אינו מרתיע את המשגיח של שיעור ב' בישיבה, הרב שלום אדרי. אדרבה, הוא אומר: "זו שיטה שהרבי עודד לכל אורך הדרך, כשיטת בית הלל, שהכמות מביאה לאיכות". והוא מפרש שיחתו במונחים חסידיים פנים-ישיבתיים: "כשיש לך כמות כל כך גדולה של בחורים השרויים באווירה חסידית, שמונחים בכל תאריך חסידי ובמשמעות המלאה שלו, זה סוחף את אלו שבמקום אחר לא כל כך בטוח שהם היו שקועים באותו שיג ושיח. זה מרומם את כל הישיבה. גם מי שהוא בבחינת זנב לאריות, נשאר במחיצת האריות ולא מוצא לו חברה בחיק השועלים".

גם הרב אדרי טורח להזכיר כי "הכמות הגדולה היא לא רק מצד הבחורים אלא גם מצד הצוות. כמות אנשי הצוות ביחס לתלמידים, גדולה לאין שיעור לעומת כל ישיבה אחרת. יש ר"מ ומשפיע לכל כיתה, משגיח לכל שיעור וכן עוד אברכים שמלווים את הבחורים בסדר הכנה ובסדר גירסא לבחורים בשיעורי ב' וג'".

את השיטה הלודאית של משגיח לכל שיעור מאבחן הרב אדרי כהמצאה גאונית. והוא נותן בהם סימנים: "לכל שיעור בישיבה, בייחוד בישיבה-קטנה, יש המאפיינים הייחודיים והאתגרים המיוחדים לו. במרוצת הזמן, הרב אלטהויז נהיה מומחה לבעיות ולאתגרים של שיעור א'. יכולנו להעדיף בעצמי כי צברתי מומחיות באתגרים של שיעור ב'. בגיל הזה,

כל שנה היא עולם אחר. כמו שגוף האדם בגיל הזה הולך וצומח ומשתנה משנה לשנה, כך גם בתכונות הנפש בכלל וביחס לישיבה בפרט.

"בחור בשיעור א', מפוחד קמעה, חושש, קורא את המצב ומנסה ללמוד אותו. בשיעור ב', לפניו כבר נער אמיץ אבל עדיין עם תכונות ילדותיות. בשיעור ג' ניכרת בגרות. הבחור כבר יודע את אשר לפניו. העובדה שהישיבה השכילה להעניק לכל שיעור משגיח משלו מפתחת מומחיות לגילאים השונים ולהתמודדות הנדרשת בהם".

הרב אדרי מצביע בסיפוק על כך שכיום יש "הרבה יותר שיחות אישיות עם כל בחור. היחס האישי מאוד דומיננטי. סביר להניח שהורים ששולחים את בנם ללוד, רוצים שהבן יגיע לרמה משיבית רצון של לימוד, משמעת וחסידיות. התפקיד שלנו לספק זאת כשאנו מקיימים בנפשנו חנוך לנער על פי דרכו. הדבר הכי מתסכל בחור כרוך באפשרות המבעיתה שהוא עלול להיעלם, שיחלפו שבועיים ואיש לא יתעניין בו ובשלמו. דבר כזה לא יכול להתרחש בלוד. כל בחור מרגיש שיש מי שעוקב אחריו, דורש בשלמו, דואג לו ומטפח אותו".

גם הרב זעליג אלטהויז מדבר תחילה אודות עצם המעלה של 'עולם' גדול, כלשונו, הגודש את ה'זאל' הענק מקצה אל קצה. "התפילות, הניגונים, ההתוועדות, בכזה קהל גדול של תלמידים, זו אווירה מיוחדת שאין לה אח ורע. אז יש לנו את השילוב של שרי מאות, שרי חמישים ושרי עשרות, בכיתות הקטנות. ומצד שני יש את הצוותא. וזה משלים את זה".

שאלתי את הרב אלטהויז על התמודדותו כמשגיח של השיעור הראשון העושה את שנתו הראשונה בישיבה עם ניסיונות שמקדמים פני נער שאך לפני פחות משנתיים מלאו לו מצוות. הרב אלטהויז לא נרתע ומשיב בכנות ובכובד ראש: "מצד אחד, אלו דברים שמוכרחים לדבר עליהם. מצד שני, יש בחורים שמבתיים שמורים יותר שעוד לא הגיעו לשם. אבל זה ברור שחייבים לדבר ומדברים בצורה כזאת שמי שיועד מבין היטב למה הכוונה ומי שלאושרו לא שם, לא נחשף למה שעלול להיות בעייתי. היתרון בשיחות על כך מובהק: אחרי שאתה מדבר על כך עם כיתה אתה הופך להיות שְׁאֵיל". זו כמובן מילה שהרב אלטהויז חיבר כי אינה קיימת במילון אבל הפענוח שבפיו מניח את הדעת. "בחור מרגיש שאפשר לשאול אותך על נושא כזה ואז הוא מרשה לעצמו לפנות אליך ולדבר עמך על כך. כך פותרים בעיות רבות".

הוא מספר מניסיונו. "זה היה ביום חמישי אחד, לפני שבת חופשה. ה'זאל' היה כבר ריק מאדם ואני רואה בחור שיושב במקום ולא עוזב. ראיתי בעיניו מצוקה וניגשתי לשאול מה קרה, מדוע אינו נוסע כמו כולם הביתה. והוא פתח ואמר, כשדמעות בעיניו: אני לא יכול לחזור הביתה. אצלנו בבית, החסימה של המחשב לא כל כך טובה ואני לא יודע מה לעשות. אני מרגיש שזה גדול ממני".

"אמרת לי שאני מאוד מעריך את זה שדיבר עמי גלויות, שיבחת אותי מאוד על כך וביקשתי

"בכיתה ממוצעת יש לכל היותר מצדדים נחמישה תלמידים. לכל כיתה יש ר"מ ויש משפיע. כך נוצר מצב שאין מי שחלילה נופל בין הכיסאות. יש יחס פרטני של כל ר"מ וכל משפיע לכל תלמיד"

את רשותו להתקשר לאביו. התקשרתי לאבא ופתחתי ואמרת שכןראה אינו מודע לאפשרויות הרבות שקיימות במחשב הביתי אבל הבחור שלו, בחור חסיד, ואינו רוצה להיכשל. האבא מאוד נרגש ואמר שמיד יטפל בנושא. ידעתי לומר לו למי לפנות וכיצד ניתן לטפל בנושא מיידית. ומיד לאחר השבת, כשהבחור חזר לישיבה, ניגש אלי בעיניים בורקות והודה לי. כל זה קרה כי אותו בחר ידע שאפשר לדבר איתי על כך".

לחיות עם הרבי

הכתבה הנוכחית מופיעה במוסף מיוחד שרואה אור לקראת יום ההילולא ג' תמוז. שלושים שנים, אמרתי לרב אלטהויז, עינינו לא רואות את הרבי והחושך כפול ומכופל. איך, תהיתי. כיצד אפשר לחנך בחורים שלא זכו להיות בשנות האורה והטובה להתקשרות אמיתית.

"האמת היא", השיב הרב אלטהויז, "שגם אני עצמי יליד תש"ו והייתי ילד קטן מאוד בג' תמוז. חיי הבחרות שלי דומים מאוד לחיי הבחורים בישיבה. אבל דווקא משום כך אני מלא התפעלות מהם. דברים שאני עצמי נחשפתי להם רק אחרי 'קבוצה', הם בקיאים בהם ועוסקים בהם בלהט. יש להם בקיאות מדהימה והתעניינות עצומה בחיי רבי. יש כאן חיבור שאי אפשר להסביר אותו באופן רציונלי. זה למעלה מטעם ודעת".

כאומר זאת, מתאר הרב אלטהויז מחזה מופלא החוזר על עצמו "בכל שבוע, בכל יום ראשון. כל פעם שאני רואה את זה אני מתרגש מחדש. משתרך תור ארוך בכניסה למשרד של הרב בוטמן. ועשרות בחורים עומדים בתור, אחד אחרי השני, במטרה אחת: לשלוח דו"ח לרבי, בפקס לאוהל. זה מדהים. זו עדות חיה ומוחשית להתקשרות אמיתית. ולא מדובר בתופעה נדירה אלא במחזה קבוע שלו שותפים עשרות בחורים. לפני ארוחת בוקר, לעתים על חשבון ארוחת הבוקר, תכף לאחר התפילה; הם גם משלמים מכיסם על משלוח הפקס. וזה מה שמעניין אותם".

ראש ישיבת 'תומכי תמימים' המרכזית לוד, הגה"ח הרב יצחק אייזיק קעניג, בפולוא דאורייתא עם 'תמים'

”ההשתדלות היא לגרום לכך שהראש לא יהיה פנוי וממילא לא תהיה יניקה לחיצונים. לכן עושים מבחנים מצת לצת ומקדישים ריבוי נגלה וריבוי חסידות כדי להאיר את החושך ולהצילמו”

מכל משמר: אחת לפרק זמן מקבלים הורי תלמידי שיעור א' ושיעור ב' בישיבה תעודה שבה מופיעים בפרוטרוט ציוני העדכניים של הבחור בכל אחד מהפרמטרים. "זה מעודד את ההורים להיות מודעים למצב של בניהם ולהיות בקשר כשצריך", מעיד הרב בלינוב. "תלמידי שיעור ג' מקבלים בעצמם את התעודות וזאת על מנת לבטא את האמון שניתן להם כבחורים בוגרים".

הרב בלינוב מודע היטב לגודל האחריות הרובצת על כתפיו. "המטרה שלנו אינה מתחילה ומסתכמת בכך שכל בחור ילמד היטב בכל הסדרים כל משך זמנו בישיבה. זה ברוך וכי איך ניתן לחשוב בכלל אחרת. אבל המטרה היא שלנו שכל בחור ימשיך להיות 'תמים' תמיד כל הימים. לשם כך אנו משקיעים את מיטב כוחותינו. ותקוותנו תאמצנו כי יחזק השי"ת אותנו ונזכה להשלים את הכוונה".

הדי.אן.איי של הישיבה

את המשפיע הראשי של הישיבה בכפר חב"ד, הגאון החסיד הרב שניאור זלמן גופין, אין צורך להציג באשר שמו נישא למרחקים. ואולם כשאנו מבקשים לשוחח עמו על טיבה וסגולותיה של הישיבה בכפר, תחושת אי נעימות נזעקת מאישיותו.

"לא נעים לי לדבר על השנים האחרונות", פותח הרב גופין ואומר. ואם הרגע נדמה לשומע כי הכוונה היא לעשור האחרון, תכף מתברר כי אין ליבו של

כדרך שבה שאלתי את קודמיו מהישיבה הקטנה, הקשיתי ביתר שאת כלפי ראש הישיבה בכפר חב"ד, הא כיצד ניתן לקיים כיום הזה, הלכה למעשה "משכחו לבית המדרש", שעה שמי יודע אם לא בבית המדרש עצמו אורבים לו לבחור אותם ניסיונות קשים שעלולים לחילה לדרדרו מדחי אל דחי.

"זו שאלה מאוד קשה ואני לא יודע אם יש על זה תירוץ באופן ברור", השיב תחילה הרב בלינוב. ותכף מיהר להוסיף: "אבל יכול להיות שה'תומכי תמימים' באורה הבהוק באה לידי ביטוי דווקא היום אפילו יותר מבעבר. בימים שבהם היה אור בכל מקום, בבית, ב'שטיבל', ב'שטעטל', המצב היה קל יותר. כיום המצב שונה בתכלית. לכן מקדישים לכך זמן, הן בהתוועדויות והן בשיחות אישיות עם הבחורים".

מדי דברו על ההתוועדויות מפתיע הרב בלינוב בחושפו שיטה חדשה שהחלה להיות מונהגת. "בכל עת, ואפילו בימי דפגרא גדולים, בשלב ראשון אמנם יושבים כולם יחד בדביקו חברים ובהתעוררות גדולה, אבל אחר כך מתחלקות ההתוועדויות לכיתות-כיתות. יכולות להיות עשר התוועדויות שבכל אחת מהן מדבר המשפיע את הדברים המתאימים ביותר לקבוצה שלפניו".

ובתוך כך שב הרב בלינוב לנושא הרגיש שאליו נדרש. "ההשתדלות היא לגרום לכך שהראש לא יהיה פנוי וממילא לא תהיה יניקה לחיצונים. לכן עושים מבחנים מעת לעת ומקדישים ריבוי נגלה וריבוי חסידות כדי להאיר את החושך ולהעלים אותו".

ראש הישיבה מצביע על נוהג שעליו הוא שומר

ומעניין לעניין באותו עניין ממש סבור הרב אלטהויז כי "הישיבה ב"ה מאוד מצליחה לא רק בגלל שיש בה אנשים מוכשרים שפיצחו את השיטה ויודעים לעבוד נכון עם בחורים בגיל הזה, אלא לפני הכול ואחרי הכול, מרגישים את הכוחות שהרבי השקיע במקום הזה. הצירוף ישיבת תומכי תמימים בלוד מופיע באגרות אינספור פעמים. כך שלא את כל ההצלחה הכבירה כאן אפשר להסביר בטעם ודעת. מרגישים כאן כוחות מיוחדים. כי זה מקום שהרבי השקיע בו. וכשהרבי זרע בדמעה - אנו זוכים ב"ה להיות הקוצרים ברינה".

כלל ופרט וכלל

בשנותיה הראשונות, הייתה הישיבה הגדולה סמוכה ונראית לישיבה הקטנה. שם, בפרדס, שכן המבנה שבו גדלו והתחנכו דורות של חסידים, יראי שמים ולמדנים. לימים נותרה הישיבה הקטנה בלוד, בלב קרייה מוריקה, ואילו הישיבה הגדולה השתכנה במבנה רחב הידיים בכפר חב"ד.

טיפסתי אפוא מהישיבה בלוד אל מעלות הישיבה בכפר חב"ד. תחילה סרתי אל שולחנו והגיגיו של ראש הישיבה, הגאון החסיד הרבי יוסף יצחק בלינוב, שבשנים האחרונות מאציל מרוחו ומאצילותו על הישיבה, ר"מיה ותלמידיה.

באורח לא מפתיע בוחר הרב בלינוב לפתוח את שיחו בשבח אותו שילוב שבין "כלל ופרט" כלשונו המרבה לצטט נבי תורה וחסידות. "מאז יומי הראשון כאן שמתו למטרה שהישיבה צריכה להיות מונהגת בשיטת כלל ופרט. עם כל המעלות שיש בכלל, צריך להיות פרט. אנו עומדים על כך שאין שיעור שהוא יותר משלושים בחורים. ברוב הכיתות יש כעשרים וחמישה. כך, בשיעור א', יש לנו כיום ארבעה מגידי שיעורים בנגלה. וכך כל אחד מקבל את היחס הראוי לו.

"באותה מידה", מוסיף ראש הישיבה ומפרט, "יש ארבעה סוגים של מבחנים בגירסא. כך שכל בחור יכול להתאים לעצמו את הסגנון. אחד רוצה עם תוספות, אחד רוצה רק ריבוי דפים של גמרא. כמובן שהצוות מדבר עם הבחורים ומנסה להתאים לכל אחד את שיטת ההספק ההולמת אותו ואת כישוריו.

כולם". אמר ולא יסף.

נצח סלה ועד

לאחד השלוחים היותר מצליחים והקים אימפריה מטורפת, הוא בחור שבחיים שלו לא פספס סדר חסידות.

"ההגדרה צריכה להיות מה שהקב"ה רוצה מאיתנו. יכול להיות שאזכה להיות שליח. יכול להיות שיתברר ששליחות היא לא בשבילי. יכול להיות שגם ליובאוויטש צריכה שלוחים משלה בשדה החינוך ועליי להיות שם. ישראל אף על פי שלא חטא, ישראל הוא. הישיבה בלוד מלאה כיום בר"מים מצוינים, אברכים עילויים, שאגב רובם ככולם בוגרי כפר חב"ד. כזו צריכה להיות ההסתכלות".

ביקשתי להסיר מעט את הכפפות ולגעת בעדינות בתופעה המיוחסת בשיח הרווח אודות כפר חב"ד, בהיותה ישיבה שהלומד בה אמור לעצב את אישיותו בכוחות עצמו, לטוב ולמוטב, כשמרחב האפשרויות העומד בפניו אינו צר אלא רחב.

"תראה", נענה הרב גולדשמיד. "בחור שלומד בכפר חב"ד יוצא מבוגר מבחינה לימודית וגם מבחינת החיים שלו. בגדול, כפר חב"ד זה מקום שנותן לבחור מעוף. בחור טוב דבק בשיעורים, בהתוועדויות, ברוח החסידיית השורה על ההתוועדויות ואפילו על הדברים הבטלים ומכאן יכול להמריא לגבהי שיא".

ולאחר ההקדמה הזו, נוקב הרב גולדשמיד בהמחשה המדויקת המצביעה על החיים החסידיים התוססים המפכים בין כתליה של הישיבה הגדולה בכפר. חיים של התקשרות אמת נטולת כל פשרות שאינה יודעת שובע או מרגוע.

"כפר חב"ד זו הישיבה שמרבית הבחורים בה נוסעים לרבי ל' תמוז והם לא עוזבים לרגע אחד את האוהל. זו ישיבה שהבחורים בה נמצאים כל תשרי באוהל. והחברה מניס שבחם מצליחים לנסוע גם ביו"ד שבט לאוהל".

וגם בפי הרב גולדשמיד עדות מפעימה שנשמעה אך זה עתה מפי עמיתו בישיבה בלוד. "מפאת סידורי הסעה, אני מגיע לישיבה כל יום מוקדם. כשאני בא, הבחורים עוד באמצע תפילת שחרית. קודם כול, לראות את הבחורים מתפללים, זה תענוג בפני עצמו. אבל אני רוצה לדבר על מה שאני רואה כל יום, מדי יום ביומו, ואנשים לא מאמינים לי כשאני מספר להם על כך. יש בישיבה מאתיים וחמישים תלמידים. במשרד יש מכשיר פקס. כל בוקר, בין התפילה לארוחת בוקר, יש בין עשרה לחמישה עשר בחורים שעומדים במשרד ושולחים מכתבים לרבי, לאוהל, באמצעות הפקס.

"כל פעם שאני רואה את זה, אני מתרגש מחדש והעיניים שלי דומעות. אני אומר לעצמי: הלוואי עליי כזאת התקשרות. כשאתה רואה את זה, אתה אומר: הרבי חי. בחורים נדחקים לתת דיווח לרבי ולכתוב לרבי.

"הוא אשר אמרתי תמיד: ליד האוהל מבינים כמה הרבי חי באמת. המקום שהרבי חי בו יותר מכל מקום אחר, הוא דווקא ליד האוהל. וכך גם בדיוק בישיבה בכפר חב"ד. זו המסה המרכזית של הבחורים. מדובר בבחורים טובים, רציניים, חיים ומקושרים עם הרבי, נצח סלה ועד". ■

משנתו של הגה"ח הרב יעקב גולדשמיד, מראשי הישיבה בכפר, סדורה ורהוטה. "יש פה כמה אספקטים", הוא פותח ואומר באופייניות בהידרוו לסגולת היותה של הישיבה מבוקשת עד עצם היום הזה. "יש כאן חינוך מאוד ברור על דרך מאוד סלולה. ללא סטיות ימינה ושמאלה. מאז ג' תמוז, לישיבה בכפר הייתה אמירה מאוד ברורה והיא לא סטתה ממנה לא ימינה ולא שמאלה. גם בימים שבהם הדבר לא היה פופולארי, זה לא גרם לטשטוש הדעה הברורה שלנו".

במבט לאחור, משוכנע הרב גולדשמיד כי "היו ימים שבהם הישיבה שילמה על כך מחיר. היו לנו שנים קשות. הייתה שנה שעשרים ושמונה בחורים בלבד נרשמו לשיעור א'. זו הייתה כיתה מעולה שבמעולות אבל זה היה מספר הבחורים. עם זאת, לא סטינו מהמסר שלנו ולא שיחקנו עם חצאי אמיתות או דיבורים שאין להם מקום. ככל שהקו הזה התרחב בחב"ד - הישיבה הלכה והתרחבה.

"כיום זהו", הוא מאבחן, "הישיבה לא בתחרות עם אף אחד. אנחנו לא עוצרים את הסחף ולא צריכים לחפש את הסחף. כפר חב"ד מייצגת את הדגל הברור שאצלו ג' תמוז הוא יום ההילולא ועל הרבי כתבים כראוי וכמתבקש, על פי הלכה ולפי חסידות, מבלי להתבייש ולהצטעע וכמובן בלי להיתפס לכינויים וביטויים משוללי יסוד. עם זאת, מחנכים פה בצורה הכי חזקה לחיות עם הרבי בכל רגע. המוטו שלנו ברור: 'נלכה באורחותיו אשר הורנו נצח סלה ועד'. יש לכך ביטוי מובהק ויומיומי".

"הישיבה", מגדיר הרב גולדשמיד בהתייחסו לרמת הלימוד הגבוהה בכפר חב"ד, "היא לא בית מסחר למצוינים אלא בית מסחר לחסידים. בחורים חדורי מחשבה: מה עליי לעשות כדי למלא את רצון הרבי ממני. נכון. מדברים רבות על כך שיש אצלנו יותר שאיפה להיות שלוחים מאשר להיות ראשי ישיבות. אבל רואים בחוש שהשלוחים הכי מוערכים הם בחורים שישבו ולמדו. הרב בערל לאזאר, שהוא סמל

המשפיע האגדי עמו לשוחח אודות עצמו והמורשת שהוא זוכה להנחיל בהעמידו דורות של חסידים החבים לו את מהותם הרוחנית חסידית.

"אני אדבר, ברשותכם, על המשפיעים שהיו פה". כאן מפליג ר' זלמן לאחור אל דמותו של המשפיע הנערץ, ר' שלמה חיים קסלמן ע"ה, ומי שלמים מילא את מקומו, המשפיע הנודע ר' מענדל פוטרפס ע"ה. ר' שלמה חיים הרבה לדבר ולדרוש את עבודת התפילה, עבודה 'פנימית'. ר' מענדל גם הוא דיבר ותבע קריאת שמע שעל המיטה כדבעי אבל בד בבד חתר בכל הכוח לחיזוק ההתקשרות לרבי. מעבר לכך, הם היו יהודים חסידיים באמת.

"זכור לא אשכח", נזכר הרב גופין, "הייתה שבת אחת שבה היה עליי להשתתף בשמחה משפחתית בהתוועדות בית הכנסת בית מנחם. היה שם יהודי אחד שביקר אותי קשות עד כדי עלבון אישי. משם הלכתי לבית הכנסת 'המרכזי' בכפר. גם שם קיבלתי על הראש מאת אחד המתוועדים. כשחזרתי לישיבה, ר' מענדל היה בעיצומה של ההתוועדות כטוב לבו ב'משקה'.

"התיישבתי לידו והרהרתי לפניו בקול: גם אנו, בהתוועדויות, מתווכחים בינינו לבין עצמנו, ואף לא מסכימים זה עם זה - אבל איך זה שאף פעם לא נוצר בינינו אף לא שמץ של משטמה אישית. איך זה שאנו לא רבים ומתגוששים, כמו שזה עתה ראיתי, שאלתי את ר' מענדל. ואז החל ר' מענדל לומר: מה זאת אומרת. והרי אנו אומרים בכל לילה קריאת שמע שעל המיטה. אז הא כיצד ניתן לשנוא מישהו או לסנוט בו בלי אהבת ישראל. זו הייתה תשובה ספונטנית שרוממה את רוחי והוכיחה לי מהי האמת של חסידים ולמה יש לשאוף".

אחרי הקדמה כזו, ניסיתי לתעל את השיחה אל ההווה ואל הישיבה בימים אלו, אך ר' זלמן הסתפק באומר: "זהו הדיאן. איי של הישיבה. על כך הישיבה הזו גדלה וצמחה. זה נספג בקירות של הישיבה. ויש לקוות שמשם זה מקרין עלינו. על התלמידים. על

"כל בוקר, בין התפילה לארוחת בוקר, יש בין עשרה לחמישה עשר בחורים שעומדים במשרד ושולחים מכתבים לרבי, לאוהל, באמצעות הפקס. כל פעם שאני רואה את זה, אני מתרגש מחדש"

שיחת טלפון ממזכירות הרבי בשתיים בלילה

מה המכנה
המשותף בין בניין
רחב ידיים ברחוב
בליליוס, בניין
ברחוב חיי אדם,
מבנה ברחוב יפו
בירושלים, ובניין
שצומד לצמוד
בשלוש קומות
נוספות ברחוב
דוד ילין • מרוץ
אורבני בין תחנות
שונות בעיר
הקודש והמקדש
מספק הצצה
חטופה ל'אור
חיה' - מעצמה
חינוכית לנשים
ובנות שהוקמה
בברכת הרבי
בשנות האזרה
והטובה; ועד היום
מוסיפה להתרחב
ולהעמיד על תלם
בתים נאמנים
בישראל על יסודי
התורה והחסידות

הציתה את האור שלא מפסיק להאיר

בית שבונה בתים

כנס כ"ב שבט המרכזי לעילוי נשמת הרבנית נ"ע שנערך כמדי שנה בבניי האומה בירושלים

האישית שלה ומקבלות בית עם מעטפת של לימודי קדש וחסידות ותנאי אש"ל ברמה גבוהה, ומצטיידות בכלים שאיתם תבנינה את בתיהן. המתכונת של דוברות רוסית זהה לחלוטין אם כי בשפה שונה ובניואנסים אחרים.

"בשתי המחלקות הללו", מפרט הרב יהודה גולן, "המטרה היא לקחת בנות שהרקע שלהן באידישקייט לא היה משמעותי וכאן הם מקבלות את המעטפת המושלמת". ברחוב חיי אדם 18 בירושלים, שוכן מבנה הפנימייה של המכון לבעלות תשובה. בבניין חדרי פנימייה בהם מתגוררות כ-40 בנות. עלות התשלום לכל תלמידה פחות ממינימלי, ההשקעה של המוסד, לעומתה, לאין ערוך. ובלשונו של הרב יהודה גולן: "אין שום מחסום ברמת ההשקעה שלנו". ברחוב יפו 57, הוקם בשנים האחרונות, בשיתוף עם כולל חב"ד, מבנה גדול ומרשים שבו שוכנת הפנימייה של המחלקה לדוברות רוסית. הפנימייה מאובזרת היטב עם 45 מיטות ומטבח בו הבנות מכינות לעצמן ארוחות קלות.

במבנה המרכזי של אור חיה, ברחוב בליליוס 2, שוכנים חדרי הכיתות והשיעורים וחדרי האוכל. טווח הגילאים של תלמידות שתי המחלקות נע בין 20 ל-30. תפקיד הצוות החינוכי הוא "לתווך את העולם החב"די" אל מעגל החיים שלהן". התפקיד אכן מחייב

בהם, כמו היה סוחר יהלומים שמספר על האבנים הטובות שבאמתחתו. המוטו שמלווה את המכון לבעלות בתשובה תורגם לסלוגן קליט ומוצלח: 'בית שבונה בתים'. זה בדיוק מה שקורה במכון. בנות המתקדמות בצעדי הבניה

"הצוות המסוה מטפל בשידוכים של הבנות הללו, מצטיקן, שדכניות היושבות על המדוכה ומשתדלות למצוא עבורן את המתאים ביותר, מלווה את הבנות בין הפגישות ומצניק להן את ההדרכה הדרושה"

הרגע שבו נולד 'אור חיה' - צמד מילים שהפך שם דבר לשורה של מפעלי חינוך ותוכן עוצמתיים לנשים ובנות- בלתי נשכח בלב המייסדת, הגב' דניאלה גולן. גם כיום, כ-35 שנים לאחר מכן, כשבנה, הרב יהודה גולן, מנכ"ל אור חיה, משחזר זאת, ניכרת ההתרגשות על פניו. "זה היה בשנת תשמ"ט, בשתיים בלילה". עצם האזכור של השנה הזו מלמד שני דברים. האחד, המוסד הקדוש והוותיק הזה נוסד בשנות האורה והטובה. השני, שם הרבנית חיה מושקא החקוק בשם המוסד, מלמד על יסודו בתוך השנה להסתלקותה (בכ"ב בשבט תשמ"ח). השעה שתיים בלילה שבה ומסגירה כי הדבר כרוך בדבר שיצא מן הקודש פנימה, בחסות הבדלי השעות שבין בית חיינו לארץ ישראל.

"באותו רגע, בלתי נשכח, אימי תחי' קיבלה טלפון ממזכירות הרבי. נאמר לה שזה דחוף. המסר שקיבלה מאת הרבי, בתגובה למכתב ששיגרה עם הצעה לפעולה משמעותית לזכרה של הרבנית ולעילוי נשמתה, לא הותיר מקום לספקות. הרבי הורה לגב' גולן להקים מוסד שירכז את כל הפעילות שהיא מציעה.

ומאז, כמאמר הקלישאה שהפעם מדויקת לגמרי, הכול היסטוריה.

משיעורי תורה למצמצמה

'אור חיה' החל את דרכו בטבורה של ירושלים כמוקד של שיעורי קודש לנשים. השיעורים היו מגוונים מאוד בכל מקצועות היהדות והחסידות. ההצלחה האירה פנים כבר מהימים הראשונים. מסתבר שירושלים וארץ ישראל כולה שיוועו למקום משמעותי וממוסד שבו ניתן יהיה ללמוד וללמד, לשמוע ולהחכים בשיעורי תורה וחסידות.

בהמשך, הוקמו שתי מחלקות נוספות ב'אור חיה' והפעילות החינוכית בהן הולכת וצוברת תאוצה: המכון לבעלות בתשובה והמחלקה לדוברות רוסית. "שתי המחלקות הללו אחיות תאומות", אומר הרב יהודה גולן ואינך יכול שלא להישאב אל אמונת האומן שבה הוא מספר על ההישגים

במרוצת השנים הרחיב הסמינר המצליח את שורותיו ויצדדו. בשנים האחרונות ניתן בו מצננה הולם לבנות חו"ל הבוחרות לבוא לארץ לשנה אחת של לימודים וחגיגה בלתי נשכחת שתיתן לבטח את אותותיה

רב יהודה גולן מנכ"ל 'אור חיה' עם כותב השורות

הגב' גולן והמנכ"ל ר' יהודה גולן מכתים רגליים בניסיון לרתום עוד ועוד קרנות, גופים, רשויות ונדבים בעלי יכולת וחושים, כדי לזכות ולזכות גם אותם בברכות הרבי למוסד הקדוש. באופטימיות שבה ניחנו, באמונתם האיתנה במהפך שהם זוכים לחולל בלבבות ובנשמות רבות כל כך ובראייתם את פני העתיד – אינם אומרים נואש. הם חורשים, הם זורעים. הם מדביקים בלהטם עוד לבבות פתוחים ועוד זרועות מושטות לעזרה, ובונים עוד לבנה ועוד שורה במבנים המפוארים המשלבים רוח וגשם.

מבנים רבים הוזכרו בסקירה זו, על קצה המזלג, ומבלי לרדת לעומק סיפורן של הנפשות הפועלות ושל העולמות הרבים שהוקמו כאן. כל אחד מהם מהמבנים הללו מאכלס, כאמור, תלמידות שבונות בהם את עתידן. לאלו נוסף בניין ותיק ברחוב דוד ילין 5 בירושלים, שנרכש זה מכבר על ידי 'אור חיה'. לבניין בן שתי הקומות עומדות להתווסף בקרוב עוד שלוש קומות הדורות. ההדמיה שלו, הנחשפת בעמודים אלו בהופעת בכורה, מרשימה ובוהקת ומעניקה הצצה מפעימה אל העתיד שעוד יתרחם כאן.

יש למה לצפות. ■

הנכונה לקראת הגשמת ייעודן בחיים. מאלף לשמוע את סיכמו של הרב יהודה גולן בסיומה של שנה זו: "סיימנו שנה נוספת בה שלחנו לדרכה קבוצת בנות איכותיות מלוות בארגז כלים מורחב בו כל מה שהן צריכות על מנת להמשיך ולצמוח ולהאיר כל סביבה בה ימשיכו הלאה."

הבניין השלישי שיגדל

מחיל אל חילו! – זהו המוטו של 'אור חיה'. המוטיב המנצח הזה מוצא את ביטויו בכל אחד מהתחומים הרבים שהמוסד הזה מנצח עליהם בהשקעה גדולה, באמונה שהורה ובשאיפה שאינה יודעת גבולות לעלות עוד ועוד.

מאתיים ועשרים תלמידות עומדות לאישי בשנת הלימודים הבאה, שנת תשפ"ה, את מבני המגורים השונים של המחלקות השונות במוסד. מלבד תלמידות הפנימיות, יש במחלקות הללו גם למעלה ממאה וחמישים תלמידות אקסטרניות, המשתתפות בלימודים ממרחק, באמצעים אלקטרוניים, נוטלות חלק פעיל ומחייב בכל המבחנים וזוכות לגמולים ולתארים בהתאם.

ועוד לא דיברנו על אלפי הנשים והבנות המשתתפות במשך כל השנה במערכי השיעורים שמספק 'אור חיה' דבר יום ביומו; ובאלפי הנשים, מהארץ ומהעולם, העושות לעצמן מנהג של קבע להשתתף מדי שנה בשנה בימי העיון השנתיים של 'אור חיה' המרכזים את מיטב המרצים החב"דיים לקומפלקס תוכני של שיעורים והרצאות בנושאי ליבה יסודיים המלווים את המשתתפות על פני שבועות וחודשים.

על מנת לספק את כל היעדים הללו, עמלים ב'אור חיה' רבות במרוץ בלתי פוסק להשגת משאבים.

ומאתגר ואיש אינו מקל בו ראש. אדרבה, הצוות לא רק אחראי על מסירת שיעורים ותכנים אלא הרבה מעבר לכך. "הצוות המסור מטפל בשידוכים של הבנות הללו, מעסיק שדכניות היושבות על המדוכה ומשתדלות למצוא עבורן את המתאים ביותר, מלווה את הבנות בין הפגישות ומעניק להן את ההדרכה. בקיצור, הנפכים להיות האבא והאמא של הבנות היקרות הללו המקימות בסייעתא דשמיא בתיים לתפארת."

סמינר חיה מושקא

על זרי ההצלחה הגדולה, פנה 'אור חיה' אל קהל יעד נוסף של תלמידות חב"דיות, בגורות כתי"ב במוסדות חב"דיים ברחבי הארץ, והציע גם להן אלטרנטיבה ייחודית בדמות שנה של לימודי קודש ברמה הגבוהה ביותר, המקיפה את כל תחומי העניין והחשיבות לבת חסידיית המתעתדת להקים בית חסידי למופת.

בין המקצועות הנלמדים בעיון ניתן למצוא: שיעורי העמקה בשיחות ומאמרים של הרבי בנושאים הקרובים ללב הבנות, לימוד לעומק של הלכות שבת וכשרות כהנהגה לתפקיד עקרת הבית, שיעורי העצמה לזהות האישה והבת החב"דית, שיעורי זוגיות, הבית היהודי והחינוך החסידי – והכול מפי טובי המרצים, הרבנים והמורות המגיעים מרחבי ירושלים ואף מחוצה לה.

במרוצת השנים, לאור ביקוש הולך וגובר מכל רחבי העולם, פתח 'אור חיה' את שעריה וקולט גם תלמידות חב"דיות מרחבי העולם שמגיעות אף הן לשנה של התעלות וחוויה רוחנית וגשמתית מאין כמותן. חוויה שלבטח מלווה אותן להמשך חייהן ותעזור להן בעיצוב דרכן כשליחות, מורות ואמהות בישראל.

כיום הזה, שנה אחרי פתיחתו, הפך סמינר חיה מושקא לפנינה מוכרת ואהובה בלב ליבה של ירושלים, בין שכונת גאולה החרדית לרחוב יפו הסואן כשהבנות לומדות לנתב את דרכן וכישוריהן בדרך

זה החל בהברקה של רגע.
לאחר שנים שבהן צסקו
השלוחים הרב בנציון ליפסקר
והרב משה וזבר בקירוב יהודים
ליהדות, נפל במוחם הרעיון
המהפכני: למרות שמדובר
ביהודים שאינם יודעים דבר
על יהדותם, עליהם לעלות
שלב ובנוסף לשיחה צמם על
אכילת מצה והדלקת נר חנוכה,
למשוך את אלו שבקושי
יודעים על תורה ויהדות - אל
תוך צומק הסוגיה • רשת
'כולל תורה' כבר מונה כ-5,000
אברכים, הלומדים בלא פחות
מ-250 כוללים בשורה של
מדינות באירופה, ואפילו
בישראל • המהפכה כבר כאן

המחזה שנגלה למול עיני היה מחיה נפשית: היכל הכולל מלא מפה לפה. לצד הסטנדרים יושבים להם האברכים, וכשמצחם חרוש קמטים הם שקועים בעיון מעמיק ב'שאלת אריה', מנסים להבין את המהלך שלו בסוגיה שבה הם עסוקים כעת - סוגיית 'שניים אוחזים בטלית' שבבא מציעא. השולחנות אף הם עמוסי ספרים, כשלהשלמת הרקע אנו מגלים גם את כוסות הקפה המיותמים שפזורים להם בין לבין. ובירכתיים, בפינה מוצנעת יחסית, מתנהל לו ויכוח סוער. ראש הכולל מנסה להסביר, אך האברך שעמו הוא מתנצח מסרב לקבל. הטונים עולים, והוויכוח, כך נראה, רק הולך ומתלהט. לכאורה, מראה שגרת. במחזה הזה, פחות או יותר, תיתקלו בכל כולל ובית מדרש אליו תיכנסו, אם בירושלים ואם בני ברק, באשדוד או בתפרח, בלייקווד או בלונדון. ב"ה, לא אלמן ישראל, והמראות הללו כבר הפכו לחלק מהווי. אבל הצליל הוא זה שמסגיר. השפה הרוסית המתובלת במנגינת הלימוד היא זו שמושכת את תשומת הלב ומבהירה כי משהו לא שגרת מתחולל פה.

הכולל המדובר ממוקם לו בעיר לא גדולה, אי שם במערב אוקראינה, וגם האברכים הלומדים בו, אברכי כולל מן השורה, ואשר כפי שראינו הם שקועים בלימוד עירני בעומקה של סוגיה, הם כאלו שעד לפני שנתיים לא הייתם מעלים בדעתכם שהם מודעים למושג ששמו כולל. ואם עכשיו הם מעיינים כבקיאים ורגילים ב'שאלת אריה' לא לפני שניסו להבין היטב את התוספות, הרי שלפני תקופה לא ארוכה הם גם לא ידעו איזו פרשה השבוע. חלקם גם לא ידעו צורת אות, פשוטו כמשמעו. "והאם אין זו נחת אמיתית?" קורן הרב משה וזבר, שליח הרבי בדנייפרופטרובסק שבאוקראינה, ומי שהקים את רשת

לפעולה יומיومية וממושכת על פני חמישה ימים בשבוע

התורה מחדש בעצמך

הכוללים הענקית יחד עם עמיתו, הרב בני ליפסקר – השליח בפטרבורג שברוסיה. "פתאום אנו נתקלים בשאלות מסוג אחר: מה שואל המהרש"א, מה הם דיני טהרה וטומאה במקדש, מהי אחדות השם, איך מגיעים לביטול אמיתי לקב"ה ואיך אומר רבא בבבא בתרא כך בעוד שמהסוגיה בקידושין משמע שהוא סובר אחרת. וזה, כשאתם אברכים ישבו מולי רק לפני שנתיים, כשאז ניסיתי להסביר להם מדוע חשוב לצום יום אחד בשנה, ביום הכיפורים או מדוע כדאי להם להתגבר ולא לאכול חמץ בשבעת ימי הפסח".

אם נבקש לחדד את המסר עוד יותר, משתמש הרב וובר בדוגמא הבאה, הנכונה כל כך: "אלפים מאותם אברכים, יגיעו אחרי מוסף של חג השבועות לאותה עוגת גבינה שאכלו לפני שנתיים או חמש. אלא שאז סימלה בעיניהם ה'בלינצ'ע' את החג, עבודה הם הסכימו להגיע לבית הכנסת לשמוע את עשרת הדיברות כשכך יכלו להתענג ממנה. השנה כשהם סיימו מוסף והגיעו לקידוש, הם היו אחרי לילה של לימוד מעמיק, לא לפני שנערכו מאז היום הראשון של ספירת העומר לקראת חג מתן תורה, כשהם יודעים מה המשמעות של 'זאתה ואתקדש בקדושה של מעלה', מנסים להתעלות במ"ח קניינים שהתורה נקנית בהם, ובעיקר – זכו להתענג מטעמה המתוק של התורה עצמה".

איך זה קרה? לאמיתו של דבר, גם הרב וובר מתקשה להסביר את המהפך. "ברור שזה לא הכול שלנו. מה שקורה כאן הוא על טבעי ממש. לפעמים",

תורה בקרן זווית

את אותם אברכים אפשר למצוא כיום בכל רחבי רוסיה, בלארוס ואוקראינה, אבל גם ברפובליקות המוסלמיות שנשלטו על ידי רוסיה בעבר כמו קזחסטן, אוזבקיסטן וטג'יקיסטן, וכמובן יש גם את רומניה, בולגריה, גיאורגיה, פולין, צ'כיה, סלובקיה, הונגריה, מולדובה ולצידן גם את המדינות הבלטיות אסטוניה, ליטא ולטביה.

לצד אלו יש גם מדינות נוספות כמו גרמניה למשל שבהן יש ריכוז גבוה של יהודים דוברי רוסית, בהן פזורים הכוללים המשתייכים לרשת 'כולל תורה'. אלפי האברכים המגיעים לכוללים פותחים את סדר יומם בלימוד, בדומה לסדר היום המוכר לאברכי הכוללים באלעד ובבית שמש. בשעה 8 בבוקר הם בכולל, פותחים את ה'סדר' שנמשך אם שעתים, אם ארבע שעות ואם במשך כל היום. אך מה שבעיקר מאפיין אותם, הוא שהסדר הזה מקרין ומשפיע על כל הליכותיהם במשך כל היום, גם כשהם יוצאים איש איש לעבודתו בינות לבני עם ניכר, שכניהם הגויים.

"הכולל הזה חולל מהפך של ממש", מספר הרב וובר, "לא רק בחייהם של האברכים, אלא בחייהם של כל בני משפחותיהם, הנשים, הילדים, ההורים, החברים, הקהילה כולה. אתה מדבר עם יהודים

שבעבר חשבו שהיהדות היא חלק מפולקלור מעניין, שמבוסס על שירת 'מה נשתנה' בפסח, הדלקת נרות בחנוכה ואכילת אוזן המן בפורים, שלא לדבר על שירת 'הבה נגילה' שסימלה עבור רבים מהם את היהדות כולה, ומגלה פתאום שהם טרודים פתאום בשאלה מנין ישיגו לולב אחר, שכן הלולב שבידם לא בדיוק 'סגור', לפחות לא לכל הדעות. פתאום מה שמעסיק אותם זה איך נמנעים מאיסור בורר בשבת, וזה כשרק לפני שנתיים התלבטת האם להזמין אותו לבית הכנסת בשבת מתוך ידיעה שאת הדרך הוא יעשה ברכב".

ומה שמפתיע, שהוא כמו הרב ליפסקר, שני האנשים שמאחורי רשת הכוללים, מכים על חטא. במקום להתענג מהמראות שהם בהחלט לא נתפסים, הם סבורים שרק כעת הם גילו את מה שהחמיצו כל השנים.

"במשך שלושים וחמש שנה בעצם", הם אומרים בכאב. "פנינו אליהם במובן מסוים כפי שפונים לילדים קטנים, הצענו להם לבוא לבית הכנסת בשבת או ביום כיפור, להניח תפילין, סיפרנו על ניסי חנוכה ועל פסח ועוד, כי חשבנו שהם כל כך מנותקים שהם פשוט לא כלים לקבל הכל. והנה, היום אנו מוטרדים בשאלה שמגיעה מכולל אי שם בסיביר, שם מבקשים מעמנו ספרי מפרשים נוספים משום שהם כבר התקדמו מעבר לחומר שנקבעה בתוכנית הלימודים של הרשת. השאלות שאנו מקבלים היום מהאברכים עוסקים בנושאים שונים לחלוטין. הם

הרב וובר

הרב נימוי

חיים בעולם אחר. תורה שהייתה מונחת בקרן זוית החלה להילמד מדי יום ביומו על ידי המוני יהודים צמאים ומשתוקקים.

ואכן, רק בזכות הכולל הפנימו היום אלפי שלוחי הרבי הפזורים להם בכל רחבי העולם היהודי, את עומקם של דברי חז"ל 'המאור שבה מחזיון למוטב'. לפתע הם הבינו שדבר אחד הוא לספר ליהודי רחוק על התורה ועל המצוות ועל הבורא, ודבר אחר הוא פשוט לנסות למשוך אותו לתוך הגמרא. משם, חזקה על נשמה יהודית שרגליה עמדו לפני הר סיני, שהיא כבר תעשה את דרכה אל המקור, כשברוך אותו יהודי תועה כבר יקבל בעצמו תשובה לכל שאלותיו.

"אבל לא אנו חידשנו את השיטה, אנו בסך הכל מנסים להשלים פערים", מסביר מי שתחת ניצוחו נעשית כל המלאכה, הלא הוא רבה הראשי של רוסיה, שליח הרבי, הגה"ח רבי בערל לאזאר. "הרי אחת הבעיות הגדולות במדינות חבר העמים היא שאנשים שנולדו תחת הקומוניזם ולא הייתה להם אפשרות ללמוד בחיידר או בית ספר יהודי, גדלו כשחסרות להם ידיעות בסיסיות ביהדות. אז נכון שכיום ברוך ה' ישנו מסגרות רבות לצעירים והבעיה הזו כבר לא קיימת, אבל כל נשכח שגדל לו דור שלם של יהודים שהחסיר את הידיעות הבסיסיות. כעת, בזכות ה'כוללים' הללו, הם מקבלים בדיוק את מה שהם נכספו לו כל השנים. וכך, במקום להשקיע במושגים בסיסיים, אנו מציעים להם להיכנס לעומק, וזה פשוט עובד".

הרב ליפסקר

"אפשר לומר ש'מבצע תורה' היה המבצע החשוב ביותר שהרבי ביקש לקחת כפרויקט. זה קרה ממש בתקופה זו לפני 50 שנה. הרבי רצה שהמאור שבתורה יקרב את היהודים המנותקים" את היהודים המנותקים

לשאוב פנימה

את הרעיון הגו כאמור השלוחים הרב בנציון ליפסקר והרב משה וובר, כאשר לדבריהם הרעיון נפל במוחם בפתע, כשהוא מכה בהם כברק. "הרגשנו שאנחנו לא משרדים על אותו גל, כשאנו משוחחים עם היהודים העושים את דרכם ליהדות. אנו מנסים להסביר, אך קיים פער. בעוד מבחינתנו התורה והמצוות הם חלק ממארג ענק המקיף כל יהודי, הם לא בדיוק הבינו על מה אנו מדברים. לא ידענו בדיוק להצביע על הנקודה, אך אז אמרנו: אולי במקום ללמד את אותם יהודים במידע יהודי שטחי 'מלמעלה', ננסה להכניס אותם פנימה?"

ממחשבה למעשה, הם יצאו לדרך עם הכולל הראשון. אם כי, כדרכם של חסידים הדבקים בהוראות הרבי, על קלה כבחמורה, ההתחלה כמובן לא הייתה בקטן, אלא בדרך של 'לכתחילה אריבער'. כשאנו שואלים אותם היכן היה הכולל הראשון, מתקן הרב וובר מיד: "לא כולל אחד, אלא הכוללים הראשונים. התחלנו מיד עם 25 כוללים".

מדי דברם הם מדגישים בפני שאחד מתוך עשרת המבצעים שעליהם הכריז הרבי ושהפכו את חייהם של מיליוני יהודים מנותקים מאידישקייט, היה

'מבצע תורה' - הדרישה להביא את התורה לכל יהודי ויהודי. "לא כולם יודעים אבל אפשר לומר ש'מבצע תורה' היה המבצע החשוב ביותר שהרבי ביקש לקחת כפרויקט. והמעניין הוא שזה קרה ממש בתקופה זו לפני 50 שנה. הרבי רצה שהמאור שבתורה יקרב את היהודים המנותקים ודרש לפעול בזה בשיא השטורעם".

עם זאת, אותה התחלה הייתה בבחינת 'ראשיתן מצער', לעומת המתרחש כיום, אם כי גם היום הם סבורים שהם טרם הגיעו ליעד הסופי. ההתחלה הייתה בר"ח חשוון תשע"ה, לפני תשע שנים.

את פשרו של השם המורכב משהו 'כולל תורה', בעוד שהיה מתבקש לצאת עם שם קצר וקליט, עכשווי, קולע ושונה, מסביר הרב ליפסקר בכך ש"בכוונה תחילה נתנו את השם 'כולל תורה'. ראשית, משום שזה מה שחיפשנו להציע לעם: רשת כוללים של ממש. לא סמינה, לא מכון תורני, לא בית ספר, אלא כולל. ו'תורה' זו מילה שמדברת לנשמה של כל יהודי. לא רצינו להצניע את המסר אלא להבליט אותו. לצעוק את מה שאנחנו רוצים להעביר. ואכן, השם הזה תפס. היום אין יהודי בכל רחבי רוסיה או אוקראינה שלא שמע את צמד המילים 'כולל תורה' והוא לא מכיר אותו מקרוב".

אך ההתחלה שייכת לעבר, הם כבר נמצאים הרחק משם. היום מונה רשת הכוללים הזו יותר מ-5,000 אברכים, הלומדים במסגרת של 250 כוללים, שמורכבים ממגוון של רמות וגילאים, והם פזורים כאמור ברשת ב-120 ערים בלא פחות מ-22 מדינות. יש שם אברכים צעירים בני עשרים, לצד יהודים בני 70 או 80. יש בכוללים כאלו שעוסקים למחייתם במשך רוב שעות היום והם שרויים בעבודות שונות כמו רופאים, עורכי דין, סוחרים, אנשי הייטק או מהנדסים, לצד אברכים שכמו בארץ תורתם היא אומנותם היחידה. יש ביניהם כאלו שכבר לומדים במסלולי סמיכה לרבנות, לצד כאלו שעדיין נמצאים בתחילת הדרך. הצד השווה שבכולם, שהם מציגים את עצמם בגאווה כ'אברכי כולל תורה'.

כל האברכים הללו זוכים, כמו כל אברך כולל אחר, למלגה מכובדת, שמתכמת בסכום של מאתיים דולר בחודש - סכום שבאוקראינה נחשב לכמחצית ממשכורת ממוצעת כך שמדובר בסכום נכבד. יש, כמובן, ראש כולל לכל כולל; נערך רישום מדוקדק, קיימים מבחנים סדירים ויש הקפדה על העמידה בזמנים. את תוכנית הלימודים קובע ומנווט צוות מיוחד בראשות הרב עקיבא נימוי, שלצדו הרב ישראל אשכנזי המפיק את חומרי הלימודים בשפה העברית. הרב נימוי וצוותו מופקדים על העריכה, התרגום והתאמת חומרי הלימוד לרמתם והבנתם המיטבית של תלמידי 'כולל תורה' לסניפיו.

"בנינו תוכנית לימוד ייחודית", מספר הרב וובר, "היא מורכבת מסוגיה בגמרא, שמוגשת מיד עם המפרשים כשכך מצליח הלומד לקפוץ אל המים העמוקים מיד, לצד חומש, נ"ך, ואפילו חסידות. כעבור חצי שנה, הלומד כבר רכש ידע בכמה תחומים, והוא מסוגל כבר ללמוד סוגיה בכוחות עצמו. וכשה קורה,

שלומי כהן

**”כעבור חצי שנה, הלומד
כבר רכש ידע בכמה
תחומים, והוא מסוגל
כבר ללמוד סוגיה
בכוחות עצמו. וכשזה
קורה, נהמופתים הללן
קורים להם יום מול
עיניך, אתה פשוט רואה
ומתקשה להאמין”**

מציאות תורנית מוחשית במאות ואלפי בתי
בנקודות שונות על פני הגלובוס. אור של תורה שקונה
לו שביטה בקרב עקרות הבית, בגילאים ומעמדים
שונים ומחולל לא פחות ממהפך בחיי היום יום.

לאור ההצלחה, אין פלא שב'כולל תורה' מבקשים
להרחיב את הפעילות. הקורונה חלפה זה מכבר אבל
הפעלת השיעורים מרוחק שהונהגה במהלכה בהצלחה
רבה לא נסגרה. אדרבה. היא רק התרחבה למקומות
נוספים. במקביל, גם את המתכונת השגרית של
כולל תורה מפתחים ומרחיבים. בימים אלו שוקדים
על מערכת שלמה של ספרי לימוד וארגון כוללים
במתכונת זהה לחלוטין בשפה הצרפתית עבור המוני
יהודים מצרפת שרק משוועים לכך. ואפילו בישראל
יש מי שמתחיל לקדם את רעיון אימוץ המודל
והפצתו.

ועוד טרם דיברנו על הסמינרים הגדולים שעורך
'כולל תורה' באירופה ובהם נוטלים חלק יהודים
מ-26 מדינות. סמינרים מפוארים כאלו נערכו במספר
מהדורות ברוסיה ובפולין וקצרו הצלחה מדהימה.
ב'כולל תורה' מביעים הכרת תודה לגופים
המרכזיים הנוטלים חלק בהוצאות האדירות,
ובראשם: קרן מרומים, בראשות הנגיד יצחק
מירילאשווילי; מרכז רבני אירופה בראשות הרב
מנחם מרגולין; וקרן ישעיהו בראשות הרב שמואל
ישעיהו. הדרשות האדירות בשטח דורשות תקציבים
נוספים, אבל השניים האלו כפי שכבר בוודאי שמתם
לב אינם מתרגשים. הם יודעים שימצאו היהודים
הטובים שליבים הרחב יפתח כדי לעזור למפעל האדיר
הזה להוסיף ולהגביר חילים לתורה. ■

מבקש להניח את האצבע על הנקודה, ההישג הגדול
בעיני הוא האפשרות להגיע לנשים, לעקרות הבית.
הרי הנשים הן העתיד של העם היהודי. כל אישה
שאנו זוכים לקרב, המשמעות היא שהצלנו את ילדיה
ומנענו מיהודים נוספים להתבולל. וכאן אנו רואים
הצלחה עצומה. עשרות אלפי נשים שנחשפו ליהדות,
כשאנו עושים בכל ר"ח מבצע אחר, פעם זהו הכשרת
הבית, פעם הדלקת נרות שבת, כשכל אחת מצרפת
נשים נוספות, וכך האור רק הולך ומתרחב.”

אפרופו נשים, הצלחה אדירה שקונה לה שביטה
ברשת 'כולל תורה' באה לידי ביטוי במסגרת המיוחדת
והנפרדת שקמה במרוצת השנים עבור נשי ובנות
ישראל. הללו מתכנסות בתדירות קבועה של אחת
לשבוע לשיעורים מסודרים, הנבנים אף הם במתכונת
מושקעת ומקפדת של מערכים מסודרים, המקיפים
סדרה של נושאים ביהדות. כל נושא נלמד ביסודיות
ובעומק ומספק ללומדות את כל העושר הטמון בו.
שיעורי הנשים נחלקים למקצועות שונים ביהדות.

'חכמות נשים בנתה ביתה' – ארבע תיבות מספר
משלי, שהפכו למטבע לשון, יוצרות ב'כולל תורה'

והמופתים הללו קורים להם יום מול עיניך, אתה
פשוט רואה ומתקשה להאמין.”

גירסא דינקותא מחדש

בסופו של דבר, אומר הרב וובר, הפלא הגדול הוא
במהפך שמחולל הלימוד עצמו – "רואים בחוש כיצד
הלימוד משנה את האדם". ולדבריו, "מדהים לראות
כיצד התורה מחיה בעליה, בכל המובנים. הרי אנו
מדברים על יהודים שחסרה להם הגירסא דינקותא.
אין להם את המושגים הבסיסיים ביותר. בעבר חשבנו
לעשות להם קורסים, להציג בפניהם מצגות, להדריך
אותם בהכונה פדגוגית כזו או אחרת. והנה אנו רואים
שזה פשוט מיותר: הם 'נזרקים אל המים', ולומדים
לשחות לבד. משלימים את הפערים תוך זמן קצר
יחסית, כך שקשה להאמין לאחר מכן שהם התוודעו
אל הגמרא רק לפני זמן קצר כל כך.”

ולאן הם הגיעו? תלוי מי. "יש לנו עכשיו במוסקבה
יהודים שכבר לומדים רבנות. מדובר בקבוצה של 32
אברכים, שלפני 5 שנים ישבו פעם ראשונה מול
הגמרא. הם התחילו מאפס, וכעת עומדים להשלים
סמיכה. איפה עוד אפשר למצוא יהודים שעשו תוך
פרק זמן כה קצר, כברת דרך כזו?”

לא רק בלימוד. "הלימוד משפיע על כל ההתנהלות,
ואיני מדבר על בתים שהחלו לקיים תורה ומצוות,
אלא יותר מכך. שוחחתי לאחרונה עם אברך שסיפר
לי כי משפחתו נוסעת לנופש אך הוא אינו מצטרף,
משום ש'האווירה שם לא מתאימה'. אך אם אני

מיכאל מירקין

צדקה מגיל קטן

את ראשו ולא מביט בפניו של העני כדי שהוא ירגיש בנוח ולא יהיה נבוך.

אבי היה אדם דגול והיה פעיל ומעורה בחיי הקהילה שלו. למרות שהיה יו"ר הקונגרס של יהדות גרוזיה והיו מוסדות שיכולים היו לעשות את כל הדברים הללו במקומו, חש חובה ליטול חלק פעיל בהשכנת שלום בין איש לרעהו, התעניין אישית בגורלן של משפחות נזקקות וגילה מעורבות אקטיבית בכל פעולות החסד. הוא עצמו היה מתחקה אישית אחר חייהם של יהודים ולא יהודים שנמנו עם מכריו ודואג למילוי מחסורם.

ולרש אין כול

בילדותי, כשאישי עני היה מתייצב בפתח, הייתי רץ לסבתא ומבקש, הביאי לי כסף. אני רוצה לתת צדקה. ידעתי שזו מצווה גדולה ורצייתי לזכות בזכות הזו. בתגובה, היתה סבת ע"ה אומרת: למה רק כסף, תזמין אותם פנימה לאכול ולשתות. לעתים היו כאלו שלא רצו לאכול והסתפקו בכסף בלבד. במרוצת הימים, כבר ידעתי בעצמי מי הם מבקשי הנדבות שיעדיפו לקבל כסף בלבד ומי ירצה להיכנס והייתי מפציר בסבתתי לתת להם כסף. אבל סבתא לא ויתרה ואמרה: אם ניתן לו כסף הוא מיד ילך ואיפה הוא יקבל ארוחה מזינה. היתה היא הולכת בעצמה וממלאה לו מאפה גדול מלא בכל טוב מעשה ידיה ושולחת עמי אליו את האוכל יחד עם הכסף. על ברכי החינוך הזה גדלתי ואותו אני משתדל ליישם דבר יום ביומו, בסייעתא דשמיא.

נאמר שגדול תלמוד תורה של בית רבן יותר מבניית בית המקדש. אני חושב שהכול מודים שזה העיקר. אבל אם אדם או ציבור זקוקים לעזרה שלך, איך אתה יכול לומר לו לא? איך אתה יכול להיות אדיש ולומר: "לא, אלו לא הדברים שלהם אני תורם. התרומה שלי מוקדשת רק לתחום ספציפי ודי לי בכך". כשעשיר יוצא מנקודת הנחה שכל מה שיש לו הוא לא שלו אלא של הקדוש ברוך הוא, קל יותר להיפרד מהכסף והוא לא מרגיש בכל פעם מחדש הקרבה או קושי. כזו צריכה להיות נקודת ההנחה. זוהי נקודת המוצא. יש

כלל שאומר: מה שמגיע לך בקלות, קל לך יותר לתת. אני מעניק לכלל הזה משמעות אחרת, עמוקה יותר. אם אדם מתייחס לכסף שלו כאל מה שהושג אך ורק בכוחותיו שלו, קשה לו הרבה יותר להיפרד ממנו. ברגע שאדם מתייחס לכסף כאל דבר שניתן לו משמים, קל לו יותר להעניק ממנו עוד ועוד.

משכיל אל דל

קשה להבין מה חווה אדם שמקבל ממך משהו, שאתה נותן לו משהו. אינני רוצה לספר על משהו שאני עשיתי אבל אספר משהו מימי הילדות שלי. סבא שלי זכרונו לברכה, אבא של אבי, כשהיה נותן צדקה, היה בוכה בדמעות, באומרו לעצמו: לכמה זמן זה כבר יוכל להספיק לאדם הזה? אבי זכרונו לברכה הלך עם זה צעד אחד נוסף. כשהיה נותן צדקה, היה מסובב

הרגעים שבהם
נדהמה כל
עדת החסידים
לשמוע מפי הרבי
בעיצומה של
התוועדות צרב
ראש השנה, על
הצעה ששיגר
יהודי מהקריית,
על ההתעוררות
האדירה
שהתחוללה,
על הניצולים
ובני משפחות
החטופים
שהתרגשו ועל
ספר התורה ה-11
שכתיבתו הולכת
ומושלמת •
שיחה עם שליח
הרבי, הרב משה
אזכמן, המנהל
את מפעל
כתיבת ספרי
התורה הכלליים,
בהוראת הרבי,
זה ארבעים שנה
• לעיני
כל ישראל

אלף ושמונה מאות וחמישה יהודים למצווה

חידודין חידודין. הבנתי שהרבי על הקו ובדחילו ורחימו עמדתי ותיארתני את כל המעמד מהחל ועד כלה."

לאחר מכן, שאל הרב אוירכמן את הרבי האם להמשיך ולכתוב עוד ספר תורה. "תשובת הרבי הייתה ברורה ומחייבת מאוד. הרבי אמר להמשיך אבל בתנאי שיקבל על עצמו לכתוב ספרי תורה כל עוד יש יהודים שאין להם אות בספר תורה."

הרב אוירכמן אומר כי הבין היטב את גודל האחריות המונחת על כתפיו אך בהכירו בזכות הגדולה הכרוכה בכך מיהר להשיב "הנני".

כל הנמצא כתוב בספר

רגש עולה בקולו של הרב משה אוירכמן כשאני מחזיר אותו בשיחתנו אל מוצאי שמחת תורה השתא, כשהשמעות על המתרחש בדרום הפכו לבשורות איוב מחירידות.

"שעה קלה לאחר צאת החג, התחווירו כל הידיעות הקשות על כל מה שקרה ביום הנורא הזה מאז הבוקר. התוודענו באחת להיקפים הנוראיים של הטבח והפגרום, החטיפה ההמונית, מאות ההרוגים והפצועים. בד בבד התברר כי לנוכח מצב החירום הקשה שאליו נקלעה הארץ כולה לא ניתן יהיה לערוך כמדי שנה הקפות שניות ברוב עם."

כבר באותו ערב הבין הרב אוירכמן כי זו העת וזו השעה להסתער על פעילות קדחתנית להגברת הרישום לספר התורה הכללי. שוב ושוב ניצבו לנגד עיניו תיבותיו של הפסוק שהרבי חזר עליו אינספור פעמים: "ובעת היא ימלט עמך כל הנמצא כתוב בספר". עת צרה היא ליעקב, אמר הרב אוירכמן לעצמו ולכל אנשיו, ולא עת לחשות. כבר באותו לילה, ליל ההלם הגדול של מוצאי שמחת תורה, החל בעצמו, בעשר אצבעותיו, להציף את הרשת בשלל פרסומים על ספר התורה לזכותו של עם ישראל.

הידיעה על כך שחסידי חב"ד, במצוותו הנצחית של הרבי, רושמים בלהט כל חייל וכל יהודי בספר תורה כללי, לשמירה, להצלה ולסגולה, עשתה לה כנפיים. כבר בל' בכסלו תם הרישום של 304,805 יהודים, מתוכם רבות רבות של חיילים ובני משפחותיהם. הרב אוירכמן מתרגש בציינו את העובדה שכל חסידי חב"ד, מכל הגילאים, מכל המעמדות ומכל הקהילות כולן בלי יוצא מן הכלל, נרתמו למבצע. "כולם עסקו

הם ירדו לצפת וניסו לדבר שם עם אנ"ש על המבצע. ואז אני מקבל טלפון מר' זושא. הוא אומר לי: אני לא מצליח פה, לא מבינים מה אני רוצה ואינני מצליח להוציא אותם לפעולה. אמרתי לו: בוא לקריות. הוא הגיע. זה היה בעיצומו של שיעור שמסר פה הגה"ח הרב יצחק גולדברג, ראש הישיבה במגדל העמק. "מיד נרתמנו לפעולה. עשינו את כל מה שעושים היום בכל מקום. אז היינו הראשונים. רשמנו תוך זמן קצר ביותר אלפיים ושבע מאות ילדים. כעבור זמן מה, הטיל בית דין רבני חב"ד את האחריות על ספר התורה לילדי ישראל על שליח הרבי, הרב שמואל גרייזמן, וכמובן העברנו לו את כל הטפסים בצורה מסודרת".

ברכת קודש עם תנאי

בחזרה לספר התורה הכללי. זמן קצר לאחר ההתוועדות בה הורה הרבי לראשונה על כתיבת ספר התורה, הוקם הועד לכתיבת ספר תורה הכללי, בברכתו של הרבי, והרב אוירכמן התמנה לעמוד בראשו.

המבצע יצא לדרך. מטה מיוחד הוקם בקריות והמוני יהודים נרשמו ורכשו במחיר סמלי אות בספר התורה. לקראת ל"ג בעומר הושלמה כתיבת ספר התורה הראשון. "כתבנו לרבי כמה אפשרויות על מקום ומועד סיום כתיבת ספר התורה. אחת האפשרויות הייתה לעשות זאת במירון בל"ג בעומר. מתוך האפשרויות שהצענו, הורה הרבי לבחור את המקום והזמן שבו יש רוב עם יותר מכל מקום אחר. הבחירה נפלה אפוא על יום הילולת הרשב"י בציינו הקדוש".

עדות על החשיבות הרבה שראה הרבי בסיום כתיבת ספר התורה ניתנה בכך שהרבי שיגר, באתערותא דלעילא, בקבוק 'משקה' למעמד. כל רבני חב"ד נטלו חלק במעמד. רבה הראשי של תל אביב דאז, הגאון רבי יצחק ידידיה פרנקל זצ"ל, כיבד את המעמד בנוכחותו ונשא דברים נרגשים. כתום המעמד, הוכנס ספר התורה לבית הכנסת חב"ד בקריות.

"כשוך השמחה, ההקפות והריקודים, התקשרתי למזכירות לדווח לרבי על המעמד הגדול והמרגש. התחלתי לדבר והרב גרונר עצר אותי ואמר: חכה רגע. כעבור רגעים אחדים, נשמע קול רחש בקו ואז אמר הרב גרונר: תתחיל לספר מהתחלה. בשרי נעשה

"האמת", מפתיע השליח הרב משה אוירכמן כבר בפתח השיחה, "היזומה של כתיבת ספר התורה הכללי לאחדות ישראל, לכלל ישראל, הייתה של יהודי פרטי, ממקורבית בית חב"ד. זה היה יהודי שעלה מברית המועצות דאז, שנפגע ל"ע בגזע המוח. ביקרתי בביתו בחודש אלול תשמ"א, לקראת נסיעתי לרבי לחודש החגים, תשרי תשמ"ב.

"אמרתי לו שאני נוסע לרבי והוא הביע את רצונו לכתוב באמצעותי מכתב לרבי. היהודי הזה נכה ל"ע בכל גופו, רק הראש שלו עבד. ואז אני יושב בשולחנו והוא מקריא לי את המכתב שאכתוב בשמו לרבי. אני מציע לרבי, הוא אומר, כמו שהרבי התחיל במבצע לכתיבת ספר תורה לילדי ישראל, אני מציע שיהיה ספר תורה נוסף לכלל ישראל. עצרתי אותו ואמרתי לו: לרבי לא מציעים מבצעים. הרבי מכריז על מבצעים.

"היהודי הזה לא התרגש מהמחאה שלי ואמר לי: אתה רק הידיים שלי, המכתב הוא שלי, ואל תנסה לומר לי מה אכתוב או לא אכתוב לרבי. לא הייתה לי ברירה ומילאתי אחר בקשתו. הוא המשיך והציע שעם ישראל יוכל לזכות להשתתף במבצע הזה ולהנציח באמצעות זאת את יקיריו ועוד.

"נסעתי לרבי. בהגיעי לחצרות קודשנו, הכנסתי באמצעות המזכירות את מכתבו של אותו יהודי יקר מבלי לצפות לדבר. והנה, להפתעתי העצומה, בהתוועדות הראשונה, ערב ראש השנה תשמ"ב, פתח לפתע הרבי ואמר שקיבל מכתב ופירט בהרחבה את כל אותה הצעה. הרבי אימץ את ההצעה בשתי ידיים". עד היום הזה, יותר מארבעים ושתיים שנה לאחר אותם רגעים מרגשים שבהם בית דין של מעלה קיבל את ההצעה שהוצעה לו מאת יהודי מ'עמך' – הרב אוירכמן מתקשה להסתיר את התרגשותו. הוא זוכר היטב כיצד מיהר להתקשר לארץ ולהורות להניע את הגלגלים ולהתחיל להתארגן לכתיבת ספר התורה הכללי.

כאן בא תורה של הפתעה נוספת. "האמת היא", שוב אומר הרב אוירכמן בפעם השנייה בשיחתנו, "שהתנופה הגדולה של הרישום לספר התורה לילדי ישראל גם החלה אצלנו".

המשפט הזה מפתיע אך הרב אוירכמן ממהר לפענח אותו. "הייתי קשור מאוד עם ר' זושא הפרטיזן. כשהרבי יצא עם ההוראה לרשום ילדים לספר התורה של ילדי ישראל, הוא לקחת את הרב מוטי גל ויחד

שאינן כמותו בשלהוב המונים טפח וטפחיים מעל הקרקע, הרקיד את האלפים ברחובה של עיר במשך שעות ארוכות. רחבת הענק שליד בית חב"ד קושטה כולה באור יקרות ומסכי ענק הקיפו את המתחם כולו ושיוו למעמד הקדוש עוצמה מיוחדת.

עוד את ועוד את

העיניים כבר נשואות קדומה וגם הידיים עמוסות פעילות. איש אינו נח על זרי הדפנה לאחר המעמד האדיר והמפואר שנערך באופקים והותיר בכל משתתפיו רושם בל יימחה. זאת כבר הספקנו ללמוד: מנוחה או הפסקה אינן מוכרות כלל בלקסיקון ובמערכת המושגים של הרב משה אורכמן. השליח הנמרץ הזה אינו יודע מנוח. כעת, כבר עתה, עומדים לסיים את הספר האחד-עשר. לדברי הרב אורכמן, "חסרים כ-80,000 נרשמים בלבד".

דווקא על רקע אימי המלחמה, ההתעוררות הגדולה בקרב עם ישראל לכל שבטיו ועדותיו, גדולה עד מאוד. בליל ל"ג בעומר, תוך כדי מעמד הדלקה גדול ומרכזי שנערך בבית שמש, בהשתתפותו של המשפיע רבי אלימלך בידרמן, רכשו לא פחות מ-18 אלף יהודים אותיות בספר התורה הכללי.

והרישום הולך ומתקדם. כל מי שרק התוודע לדברי הקדוש של הרבי אודות חשיבות ספר התורה הכללי, וחובת הגברא לוודא שלכל יהודי תהיה את בספר התורה ולערוב אישית לכך – אינו יכול לעמוד מנגד. כמו על מנת לזרז את המזורזים ולהביא לתוספת של חיות ולהט קודש, החל לראות אור עלון מיוחד המגיש מדי שבוע קטע משיחות קודשו של הרבי על ספר התורה הכללי. הדברים פועלים את פעולתם, מדהדים ומצרפים עוד ועוד לשרשרת האנושית של מאות אלפי השותפים בספר התורה.

אינני יודע, מהרהר הרב אורכמן בקול, מתי בדיוק יהיה מעמד הסיום של ספר התורה הנוכחי. דבר אחד ברור: את התנאי הברור שהציב בפנינו הרבי נמשיך לקיים.

נגיל ונשיש בזאת התורה כי היא לנו עוז ואורה. ■

לעיני כל השלוחים

סיום כתיבת ספר התורה השביעי הכללי היה בעיצומו של כינוס השלוחים העולמי. "פניתי אל הרב משה קוטלרסקי ע"ה", נזכר הרב אורכמן, "חודש לפני הכינוס. סיפרתי לו שכתבת ספר התורה הושלמה. זה היה מאוחר מאוד. כידוע כינוס השלוחים, על כל פרטיו ודקדוקיו, נארג ומוכן זמן רב מראש. אבל הרב קוטלרסקי התרגש כל כך מהעניין עד שניאות לפתוח מחדש את כל התכנית ולנעוץ במרובה את סיום כתיבת ספר התורה במעמד כל השלוחים מכל קצווי תבל. זכור לא אשכח כיצד צעד הרב קוטלרסקי בעצמו בראש כל התהלוכה.

בנו ר' מענידי יבלחט"א, סיפר לי אז כי ברגע שפניתי אליו עם העניין, הורה מיידית לפתוח את כל התוכנית ולעשות הכול על מנת שהמעמד יקבל מקום מרכזי בכינוס. ראיתי אז כיצד המבצע הזה של כתיבת ספר התורה הכללי יקר בעיניו.

התורה לבית השליח הראשי, ראש המוסדות ורב הקהילה, הרב ישראל הרשקוביץ.

משפחת הרשקוביץ, שחווה זמן קצר קודם לכן אובדן קשה, התרגשה מהמחווה המפעימה. "לא ידענו כלל אבל התברר למפרע שבאותו יום בדיוק חל יום הנישואין של זוג השלוחים הוותיק, הרב הרשקוביץ ורעייתו. האווירה בבית הייתה לא פשוטה. דריכות מעיקה שררה. ופתאום נכנסו לשם בקול צהלה עם ספר התורה העשירי שנכתב ומסתיים בהוראת הרבי. באחת התרוממה כל הרוח שם. הרב הרשקוביץ שיתף אותנו ברגשותיו רק כתום המעמד, בשעות הקטנות של הלילה".

אופקים לא ראתה מימיה מעמד כה מרגש של שמחה בטרתה. ענק הזמר החב"ד ר' שמחה פרידמן,

בהרשמה. כל ישיבות חב"ד בלי יוצאת מן הכלל. זה דבר שלא ראינו כמותו שנים".

מדהים היה להיווכח שכל המרכיבים האנושיים של האסון הנורא שהתחולל בשמחת תורה נאחזו בספר התורה הכללי וראו בו מגן ומושיע. היו אלו המוני חיילים ובני משפחותיהם; בני משפחות החטופים שנענו בהתרגשות ובכמהיה לזכות הגדולה לרשום את ליכותם ולשלום; אלפי מפונים מהצפון ומהדרום שהזדרזו אף הם לרשום את עצמם, את יקיריהם ואת כל אשר להם בספר התורה.

האירוע של סיום כתיבת האותיות נמשך על פני יום שלם ופסח על פני תחנות שונות שיד אחת קשרה בינם לבין המלחמה שפרצה. אחד הרגעים היותר מרגשים היה ביער ברעים, על אדמת המקום שבו עלו השמימה נרצחי ה'נובה' הקדושים באותו בוקר נורא. שם, במקום ההוא, שנצרב בתודעה כאחד ממוקדי הפורענות, נפרשו יריעות ספר התורה וניצולי הנובה, כמו גם בני משפחות החטופים הסתופפו יחד וביקשו לשאוב עוז ותעצומות מתוך ספר התורה הקדוש.

במסגרת ההכנות לסיום כתיבת ספר התורה, ערך הרב אורכמן מפגש בשרדות עם שלוחי הרבי בדרום. "הפקדתי בידיהם את ההחלטה על המקום שאליו יוכנס ספר התורה. כולם החליטו שהמקום הראוי ביותר הוא בית חב"ד באופקים".

היו כמה נימוקים להכרעה הזו שהתקבלה פה אחד. "שם, באופקים, נרצחו ל"ע הכי הרבה יהודים. וגם שם בית חב"ד הגדול והמפואר שיווה לספר תורה משלו". בהחלטה ספונטנית שנולדה ביום הסיום עצמו הוחלט ליצור תחנה נוספת ולהגיע עם ספר

בלתי לרבי

איך מחנכים 'תמימים' שנולדו להוותם לאחר שנות האורה והטובה, להקשיב ל'שידורי' של הרבי ולהעלות סימולטנית על הכתב 'הנחה' שלו • איזה אתגר מאיין לבחורים היוצאים לשבת חופשה את הדילמה איזה מאמר ילמדו לפני התפילה • מה גרם לבחורים להשכים השנה, בבין הזמנים של חודש ניסן, מדי יום בשעת בוקר מוקדמת • ראשי ועד תלמידי התמימים העולמי, הרב מנחם מענדל קנלסקי והרב צבי אלטיין, מגלים מה באמת מתרחש בעולם הישיבות בשעות הסדרים ומחוצה להם

כשמצטטים את "מה זרעו בחיים אף הוא בחיים" אפשר להצביע על שורה מרהיבה של המחשות לקביעת הנצח הזו של חז"ל, המקבלת ביטוי מפעים במרוצת שלושים השנים האחרונות. בראש ובראשונה זהו מפעל השליחות הטופח על מנת להטפח, מכה שורשים, פורח ומשגשג וכובש כל פינה בכדור הארץ. אבל זכות מיוחדת שמורה לארגון הקדוש ההולך וגדל ככל שנוקפות השנים, מחיל אל חיל: ועד תלמידי התמימים העולמי.

בשני העשורים האחרונים הוועד ערב אישית לחיזוק ההתקשרות של המוני תלמידי התמימים בעולם כולו, להליכתם באורחות רבנו ולדבקותם בתלם הסלול והנהיר שהנחנו נצח סלה ועד.

בשיחה עם שני העומדים בראש הוועד, הרה"ח הרב מנחם מענדל קנלסקי מארץ הקודש והרה"ח הרב צבי אלטיין מניו יורק, הלב מתרחב כשמתוודעים להיקף הלימוד, הפעולות החסידיות והעצמת ההתקשרות לדרגות שכמותן טרם ידע הדור השביעי, אף לא בשנות האורה והטובה, בטרם כיסה החושך את הארץ.

הרב קנלסקי פותח ביום הגדול והבהיר, יום הולדתו של הרבי, י"א ניסן. "הפעילות הרבה של הוועד לקראת היום הזה ובמהלכו, סחפה עמה את כל תלמידי התמימים והביאה לכך שי"א ניסן הפך ליום של חג בקרב חסידי חב"ד ותלמידי התמימים בראשם. חוגגים אותו בשמחה, בהתרגשות ובהתעלות מיוחדת".

הרב קנלסקי עוד זוכר את הימים שבהם ניסה לדבר על לב משפיעים שיבואו להתוועד עם התמימים ביום הגדול, הזוכה זה שנים רבות להיקרא 'יום תמים לרבי'. הוא אינו יכול לשכוח את התגובות בהן נתקל, שלא לומר משיכות הכתפיים. "אני ביום הזה מתוועד עם המקרר שעל ניקיונו אני עמל לקראת הפסח", שח לו משפיע אחד. האחר אמו, ספק בהלצה ספק ברצינות, כי בשעות הללו, ימים אחדים טרם התקדש ליל הסדר, הוא שרוי "בקילוף תפוחי אדמה".

כשאתה שומע את התגובות הצוננות הללו ומעיף מבט אל התייעוד של דבוקת אלפי 'תמימים' מתוועדים אל תוך הלילה

לבדו

**"לפניך בחור צעיר,
שייתכן בהחלט
שאפילו אביו לא זכה
לראות את הרבי. והוא
שרוי בלימוד, בשינון
ובהתרגשות, מתוך
כיסופים ותקווה שיזכה
להחזיק בארנקו דולר
של הרבי"**

הרב אלטין

התמימים חיים עם חסידות וכמה הם צמאים לשמוע עוד ועוד סיפורים, עובדות וזכרונות מבית חיינו. לעתים, מגלה הרב קנלסקי, הוא מכריז על מבצע: "היום לפני כך וכך שנים הרבי חילק קונטרס. הנה הקונטרס הזה. אני מחזיק אותו כעת ביד. מי שיתמיד בכל הסדר בלימוד בלי שום הפוגה, יוכל להיכנס להגרלה על לימוד בקונטרס הזה במשך חמש דקות. אתה רואה על כולם את הברק בעיניים, את חרדת הקודש. זה כוחם של התמימים. זו התמימות הקדושה שלהם. הם נולדו שנים אחרי ההסתלקות ומכל מקום להט התקשרות שלהם בוער במלוא העוצמה".

הכי קרובים לרבי

לקראת ג' תמוז השתא, הכריז ועד התמימים על מבצע מיוחד בכל הישיבות. המבצע נארג והוכן יחד עם התלמידים השלוחים בישיבות ובמסגרתו נדרשו התמימים ללימוד שווה לכל נפש – טעימה מתורת הרבי מתוך קובץ מיוחד שהכיל: שני מאמרים, שתי רשימות, שתי שיחות ושני מכתבים כלליים שהמכנה המשותף שלהם התמקד בענייני התקשרות, גאולה ומשיח. המבצע כלל פרסים מיוחדים שגם הם עצמם אינם אלא חיזוק ההתקשרות: הגרלות על דולר של הרבי, כתי"ק של הרבי ועוד.

תמונות ממעמד הסיום של המבצע האדיר 'מתנת הבנים' לרגל יא ניסן 120 שנה

ונחטף בשקיקה כמו לחמניות חמות. אינספור תגובות מתקבלות על העלון הזה הן מקרב תלמידי התמימים והן משורות אנ"ש".

בבין הזמנים האחרון הרים 'הוועד' את הכפפה המתבקשת והקים רשת של ישיבות בין הזמנים שסחפה עמה את כלל תלמידי התמימים ברחבי הארץ. "הורים התקשרו ואמרו לי", מספר הרב קנלסקי בסיפוק, "אין לך מושג מה עשיתם לילד שלנו. במקום לקום כל יום בשעה מאוחרת ולהעביר את היום בבטלה, הילד כבר בשמונה ורבע בבוקר קם ויוצא למקווה, לאחר מכן הוא מתפלל ולומד. זה תענוג".

רבות מספור הן הזכויות של הוועד. "בשנת תשס"ג, נזכר הרב קנלסקי, "הבאנו לארץ את החוזר, הגה"ח הרב יואל כהן ע"ה. זו הייתה פעולה רבת משמעות שניתבה את דרכם של המוני 'תמימים'. כיום הזה, קרוב לעשרים ישיבות גדולות וקטנות משתפות פעולה הדוקה עם פעולות הוועד ונוטלות חלק במימון של הפעילות. ההנהלות שותפות לגמרי לתוכניות הנהגות בעצה אחת עם ראשיהן".

מדובר בסכומים בלתי מבוטלים הנאמדים בלמעלה משני מיליון וחצי שקל בשנה, כשהישיבות והנהלותיהן שותפים מלאים לתקציבים הללו בהכירם בתשואות הרוחניות המדהימות שהן פירות ההשקעה הזו.

לדעת הרב קנלסקי, הכול נובע מהלהט החסידי הבווער שנשמותיהם של תלמידי התמימים. כמשפיע בישיבה בקריית גת הוא עצמו חשוף לכך. "מדי יום אני מוסר שיעור בחסידות ואני נוכח לראות כמה

כשהם מטים אוזן לדברי גדולי המשפיעים, אתה קולט את גודל המהפך שהתרחש. "לכולם היום כבר ברור שעם כל ההכנות לחג הפסח, עוצרים ליממה אחת שכל כולה התקשרות טהורה לרבי".

פרסים של התקשרות

הוועד החל את פעילותו בתשרי תשנ"ח, על ידי הרה"ח ר' נחום גולדשמיד (כיום משלוחי הרבי בנתניה). הפעילות לקראת י"א ניסן צברה תאוצה לפני שנתיים לקראת מלאות מאה ועשרים שנים לרדת נשמתו הגדולה והטהורה של הרבי לעולמו. באותה שנה חולקו מלגות בסך מיליון שקל. כל בחור שרק נרתם למבצע שעליו הכריז הוועד יכול היה לקבל סכום של אלף דולר לטובת כרטיס טיסה ליום ההילולא ג' תמוז. לטובת המימון של פעילות הקודש הזו התגייסו גם רבים מאנ"ש ולא רק נדיבי עם. "האמת היא", שח הרב קנלסקי, "שכל פעילות הוועד שודרגה לאין ערוך. אין פעולה שתוצע לוועד ואשר תכליתה להוסיף במרחץ ובחיות של תלמידי התמימים, ולא נאמן אותה בשתי ידיים ונוסיף לפתח ולשכלל אותה".

במסגרת זאת, הופיעו עד כה תשעה גיליונות הנושאים את השם 'הוא בחיים'. זהו עלון שכל מטרתו היא לעודד את הכתיבה לרבי ואת הנסיעה לרבי. "לפרויקט הזה יצאנו לדרך מבלי שעמד לצדנו גביר שפרש חסות על העלויות האדירות הכרוכות בהדפסה ובהפצה של זה. אבל זה מהר מאוד הפך לעובדה

לומדים להיות 'מניחים'. מאות 'תמימים' שומעים את שיחת הרבי וממתלים אותה סימולטנית

תמונות מכינוס השנתי בחודש כסלו של התלמידים השלוחים לשיבות תומכי תמימים בארץ הקודש

מאות תמימים נבחנים ביום תמים לרבי, על החומר הנלמד בשבוע תמים לרבי במסגרת רשת ישיבות בין הזמנים

"הבחורים רואים שיחה של הרבי ועליהם לכתוב אותה סימולטנית. בשלב ראשון, שבע דקות בלבד. בהמשך מגיעים לארבעים דקות של שיחה שאותה יש לתמלל ולסכם בבהירות"

הרב קנלסקי

אחת הפעולות הסוחפות שעליהן מנצח הוועד בארה"ב באה לידי ביטוי בעלון המיוחד 'חסידישע דעהרער' שמופיע בשלוש שפות: אנגלית, רוסית וצרפתית. יש לעלון הזה ביקוש אדיר.

בארץ הקודש מכירים כולם את 'שבת הכנה' בה נוטלים חלק אלפי בחורים שבאים לכפר חב"ד מכל הארץ על מנת להתקדש ולהיטהר לקראת יום ההילולא. בארצות הברית, שבה המרחקים בין עיר לעיר משמעותיים שבעתיים, שבתות ההכנה אזוריות. "כארבעת אלפים בחורים נוטלים בהם חלק", מעיד הרב אלטיין.

בכלל, מסכמים הרב קנלסקי והרב אלטיין, המאפיין הבולט של הוועד בכל פעולותיו הוא שכל כולן הן אך ורק 'עשה טוב': עוד לימוד, עוד שיעור, עוד שינון, עוד מבצעים, עוד הגרלה. אך ורק עשה טוב. אך ורק אור הדוחה ומאיר מעצמו את החושך.

ואתה שומע את הדברים ושואל את עצמך: וכי יש למישהו ספק האם זרעו בחיים. וכי יש מי שאינו זוכר את דבריו הקדושים של הרבי: "איר לערנט אין דעם רעבינ'ס ישיבה, זייט איר דאך דעם רעבינ'ס קינדער". לומדים הנכם, אמר הרבי לתלמידי התמימים, בישיבה של הרבי. אם כן, הרי אתם הילדים של הרבי. ואם זרעו בחיים, חי להחיות, הוא בחיים. ■

"המבצע הזה", אומר הרב קנלסקי, "מביא לכך שכשבחור יוצא אחת לשבת חופשה, הוא לא מתבונן בארון הספרים ושואל את עצמו איזה דף גמרא אלמד עתה או איזה מאמר אבחר. יש לו תוכנית לימוד שנתית שלוכדת ואופפת אותו על פני כל השנה כולה".

לומדים להיות 'מניחים'

"הציבור הרחב", אומר הרב צבי אלטיין בכוונו אל קהל החסידים, "אינו באמת מודע לכל הפעולות הכבירות של הוועד. גם כל הפעילות החובקת את חודש תשרי, שלעתיים נדמה כי אין מי שאינו מודע לה, אינה ידועה במלוא היקפה לכולם. לא מזמן נתקלתי בשאלה: אתם באמת נותנים שלוש ארוחות ביום לאלף בחורים כל חודש תשרי ודואגים למערך שלם של שיעורים והתוועדות להם? היה מי שהמספר הזה נראה היה לו דמיוני".

כמנהל הוועד בארצות הברית, משתף הרב אלטיין בפעולות המיוחדות של הוועד בניו יורק וגלילותיה. זו השנה השישית, מסתבר, שהוועד עורך את 'מבצע הליקוט'. המבצע, בו נוטלים חלק תלמידי השיעורים הגבוהים של ישיבה קטנה ותלמידי שיעור א' ו'ב' של ישיבה גדולה, לומדים בחורים כרך שלם של לקוטי שיחות שעליו עליהם להיבחן.

"המבחן קשה ומאתגר מאוד. כדי שבחור יצליח במבחן, עליו לדעת את כל השיחות בכרך בצורה מאוד יסודית. כאלף בחורים ניגשים למבחן. כארבע מאות מהם שורדים עד הסוף. העשרה שמעפילים אל שלב הגמר שנוערך במעמד מיוחד של מבחן פומבי קשה ומאתגר במיוחד בהשתתפות ה'חוזרים' ועורכי השיחות שמפנים לעברם שאלות מאתגרות, כגון: כמה 'לשיטתיה' מוזכרים בכרך הזה, כמה פעמים מזכיר הרבי בכרך זה את דברי השל"ה על הקשר שבין פרשת למאורעות השבוע ועוד".

מבצע אחר ומקביל שנוערך בישיבות קטנות מתמקד ב'הנחות'. "הבחורים רואים שיחות של הרבי ועליהם לכתוב אותן סימולטנית. בשלב ראשון מדובר על שבע דקות בלבד. ככל שמתקדמים, גם מידת הזמן עולה עד שמגיעים לארבעים דקות של שיחה שאותה יש לתמלל ולהגיש סיכום בהיר שלה. הם לומדים להתרכז, לכתוב, להתנסח. זה מדהים ונפלא. ה'הנחה' המוצלחת ביותר מודפסת ומופצת בין כל הבחורים".

במקביל, פרש הפעם הוועד את חסותו גם על אנ"ש בהכריזו על הגרלת 30 כרטיסי טיסה לרבי ליום ההילולא ג' תמוז. הרב קנלסקי מספר כי פנה אל כלל הנהלות הישיבות והציע להם לקחת את המבצע הנוכחי כתשתית למבצעים נוספים שהם יוסיפו בהציעו השתתפות של הוועד במחצית מההוצאות.

שוב אינו מביא ממרחק לחמו כשמספר על הישיבה בעירו הדרומית שהחליטה להוסיף מסלולים נוספים למבצע, הכוללים שורה של החלטות טובות: 30 שעות במבצעים, לימוד של 300 אגרות קודש, לימוד 30 שיחות, לימוד שבעה מאמרים. כלל המשתתפים זוכים ליטול חלק בהגרה על דולר של הרבי.

"שוו בנפשכם", אומר הרב קנלסקי בהתפעלות מוצדקת, "לפניך בחור צעיר, שייכתן בהחלט שאפילו אביו לא זכה לראות את הרבי. והוא שרוי בלימוד, בשינון ובהתרגשות, מתוך כיסופים ותקווה שיזכה להחזיק בארנקו דולר של הרבי. אי אפשר להסביר זאת בשכל. זה אך ורק כוחו של הרבי. הוא בחיים".

כאמרו זאת, אין הרב קנלסקי יכול לנתק זאת ממראות הלהט, שזר לא יבין כלל את פשרם, בד' אמותיו של כ"ק אדמו"ר זי"ע באוהל הקדוש. "בחורים משקיעים את מיטב מרצם לנסוע לרבי. ושם הם נדחקים לתוך חדר הנרות הסמוך ביותר למקום ציונו של הרבי. אין שם גילויים. הם לא רואים את הרבי מניף את ידו הקדושה בעוז, הם לא שומעים את קולו הקדוש של הרבי, אבל חשוב להם בכל נימי נפשם להיות הכי קרוב".

התרגשות בקולו של הרב קנלסקי בהצביעו על "עשרות האברכים מאנ"ש שתורמים מדי שנה סכום נכבד של 12 אלף שקל. "לא מדובר בעשירים או בעלי יכולת. מדובר באברכים שאכפת להם והם רוצים להיות שותפים. לא פחות מ-90 אחוז מקרב האברכים הללו ממשיכים את הוראת הקבע הזו גם בשנה הבאה. הם לא עושים זאת לשם פרסום. איש אינו יודע על כך. די להם שהוועד מדווח על כך לרבי ומשגר לאוהל את שמותיהם ושמות אמותיהם".

מבצע נוסף וייחודי מאוד מבית 'הוועד' זוכה לכותרת 'מפעלי התורה' ובמסגרתו מוצעים לתלמידי התמימים מסלולי לימוד ייחודיים: בנגלה - מבחן שנתי על כל מסכת בבא בתרא; בחסידות - מבחן על כל מאמרי הרבי משנת תשי"ב או מבחן על כל ספר המאמרים אידיש של הרבי הרי"צ; ובהלכה - מבחן על חבילת סימנים בקיצור שולחן ערוך.

גזרקה אחרונה שמקרב

איזו פעולה יכולה להוציא ילד מיוחד משגרת יומו ומזה מביא אותו לפסגה של אושר • מהו האירוע היחיד בשנה שבו הילד המיוחד אינו רובץ שוב כעול על בני משפחתו ויקיריו אלא הוא במרכז של שמחה יוקרתית וכל בני משפחתו אינם אלא בני לוייתו • הרב מענדי לבל הקים ארגון ייחודי שאין לו מקביל בארץ • ארגון ששם לנגד עיניו מטרה אחת: להעלות חיוך בפניהם של מי שגורלם לא שפר בחלקם • בשיחה מיוחדת הוא מספר כיצד עושים זאת, מגלה איך מגיעים לכמויות דמיניות ועונה האם הוא עצמו חש אי פעם בעייפות החומר

לבישת ציציית ושיחת קודש מחזקת של הרבי

180 מסעדות פאר ככל הארץ משתפות פעולה עם המיזם, רוב ככל המשפחות הללו לא הרשו לעצמן עד כה חוויה כזו. הדבר אינו נובע בהכרח ממצוקה כלכלית אלא מהיעדר פנאי ויכולת לחשוב על כך פנאי ויכולת לחשוב על כך

יוקרה הקרובה למקום מגוריהם. 180 מסעדות פאר בכל רחבי הארץ משתפות פעולה עם המיזם הזה. רוב ככל המשפחות הללו לא הרשו לעצמן עד כה חוויה כזו. הדבר אינו נובע בהכרח ממצוקה כלכלית אלא מהיעדר פנאי ויכולת לחשוב על כך. המרוץ סביב בן המשפחה ומכלול הצרכים שלו בכל רגע נתון, גוזל את כל משאבי הגוף והנפש של בני המשפחה, גדולים וקטנים כאחד. ואז, כשיום אחד מגיעה לפתחם ההזמנה, הם מתרגשים מעצם העובדה שמישהו חשב עליהם ורצה לשפר מעט את מצב רוחם.

התגובות המתקבלות מההורים ומבני המשפחה מעידות על השמחה שלפתע פרצה לחייהם. אין עוד עמותה בארץ שמציעה חוויה כזו. עם כמחצית מהמסעדות הצליח הרב לבל בכישוריו להגיע להבנה ולתרום את הסעודה לטובת בעל יום ההולדת המיוחד ובני משפחתו הנרגשים. את הסכום של המחצית האחרת הוא מגייס בכוחות עצמו. הסטנדרט, הוא מדגיש, חייב להיות גבוה. לא תמצאו בהזמנות ובשוברים שהוא משגר למשפחות חנויות של מזון מהיר או דוכנים זולים.

קרוב לאלפים ילדים כבר חוו את החוויה הזו. לא מעטים מהם גילו באמצעותם גם את הנשמה ולא רק את הגוף הנהנה מארוחה בשרית מושקעת. העובדה שארגון חב"די מנהל את הפרויקט, גורמת ללא מעט מקרב המשפחות לרצות להעמיק יותר את הקשר, לקבל על עצמם מצווה ומעשה טוב ולהתחבר לשרשים.

במרכז השולחן המיועד למשפחה מוצבת קופת צדקה. על גבי דף מעוצב כל אחד ואחת מהמשפחה

בעבודת ה'. ר' מענדי לבל גמר אומר בלבו לאמץ את המודל הזה ולהנחיל אותו לטובת ילדים ונערים רבים המתהלכים בינותינו וסובלים מבעיות רפואיות זהות או דומות. כך קם הארגון העונה לשם 'להחיות'. מלכתחילה הציב לעצמו הרב לבל את קווי המתאר של פעילות העמותה. בניגוד למפעלי חסד רבים אחרים, 'להחיות' איננה מגישה עזרה רפואית או פרה-רפואית. העמותה הנוכחית נועדה להעניק חיות לילדים שאינם בריאים ולעודד את המורל שלהם.

כאלה הן מטרותיו הרשמיות של הארגון: להעניק חוויה – אוויר לנשימה של אושר לילד הנכה, בזמנו הפנוי עם חברה והעצמה. לאפשר מעגל חווייתי להורים המתמודדים, להיפגש יחד, לחלוק את האתגרים ולהיוועץ זה עם זה בנושאים העומדים על סדר יומם. להעצים את ההורים המתמודדים בהרצאות מרתקות ומחזקות. לתת ערך מוסף רוחני לילד/ה הנכה באמצעות לימוד שיחה של הרבי עם המתנדב, כל ליל שישי. להרים את האחים והאחיות של הילד הנכה, בהרצאות, סדנאות, טיולים משפחתיים וערכות משמחות לפני כל חג.

אורחים ולא דחייים

גולת הכותרת של הפעילות מוצאת את ביטויה המרגש בימי ההולדת של הילדים הנכים. פרסומים רבים בשלל אמצעים עושים דרכם להורי ילדים נכים, רתוקים ומוגבלים לכל גווניהם. שלחו לנו את תאריך יום ההולדת של בנכם וקבלו שובר של ארוחה משפחתית, עברו ועבור כל בני משפחתכם במסעדת

הכול נבע מהיכרות אישית, בתוך הבית. זמן קצר לאחר החתונה התודע הרב מענדי לבל, יו"ר 'להחיות' לדמותו של גיסו, אח רעייתו. בחור שזה מכבר מלאו לו עשרים שנים. מראה ראשוני שלו עלול להטעות. חיוך נסוך בפניו. זיק שובב בעיניו. עוד רגעים אחדים של מפגש ואי אפשר שלא להבחין. הנער הבוגר הזה סובל ממחלה נדירה של ניוון שרירים. טובי הרופאים, בהם יועצים רפואיים שצברו קילומטריז' ארוך של תיווך בין רופאים מבוקשים לבני משפחה נואשים, אמרו להוריו לפני שנים כי לא ישרוד את גיל שש עשרה. בחיכוך ממיס הלב מנצח העלם הצעיר את התחזיות הקודרות השונות. הוא מודע למצבו אך תאב חיים. ואולי זה מה שמותיר אותו בארץ החיים.

אמרת מענדי לבל, אמרת איש עם נשמה גדולה וחושים דרוכים וברוכים. לבל, הגיס הטרי, לא יכול היה שלא להבחין בשני התחביבים הגדולים של גיסו המיוחד. על מנת להשכיח מעצמו ומזולתו את הצרות האופפות אותו כמו גם את נבואות הזעם שאיימו לחשב חלילה את קצו, פיתח לעצמו הנער הכשרוני אהבה למוזיקה חסידית. רק תשמיע לו לחן חדש על פסוק ותראה כיצד כל ישותו המתייסרת מקבלת תחייה. במקביל הלך והתברר במרוצת השנים כי שהותו במסעדה בה מגישים לפניו מבוחר מרשים של הצעות גורמה קולינריות, מדשן את עצמותיו ומרומם את מצב רוחו.

כבר אמר מורנו הבעל שם טוב כי כל אשר אדם רואה או שומע עליו לקבל ממנו הוראה בחיים

”ילד הוא ילד, אומר הרב לבל. ובר מצווה זו בר מצווה. זהו, בדיוק כמנ בת-מצווה, אירוע של פעם בחיים. ”גם כשהילד אינו מסוגל לבטא זאת, עלינו להעניק לו ערב בלתי נשכח ביום הזה”

וכך נימקה: מאז המחווה המרגשת שעשיתם לנו ולילדינו, ראינו כמה טובים הם מעשיהם של חסידי חב"ד והחלטנו ללכת בדרכם. ילד נוסף שהשתתף לא מכבר בהופעה של מוטי שטיינמץ עבור הילדים, הודיע לי בהתרגשות כי קיבל על עצמו ללבוש טלית קטן מצויצת מדי יום”.

כשהשעה כשרה לכך, הס מושלך במסעדה בה נערכת הסעודה החגיגית ועל המסך הגדול מוקרן סרט וידיאו של הרבי שהוכן במיוחד למעמד זה. בעלי השמחה צופים ברוב ככל המקרים לראשונה בחייהם בדמותו של הרבי ובמסרי הקודש היוצאים מפיו לעידוד יהודים בכל רגע נתון ולמבט מאיר ואופטימי על החיים, במהלך אותה יחידות בלתי שגרתית למצויני ישראל שגילו לראשונה בחייהם כי יש מנהיג בישראל הקורא להפוך את שמם מנכי צה"ל למצויני ישראל.

בסל התכניות ליום המחר של העמותה מתוכננת הפעלת מערך הסעות של מתנדבים לטובת ילדים עם צרכים מוגבלים ועוד. אבל אלו רק המתאבנים. אם רק תמשיכו לשבת עם הרב לבל תגלו כי גם כשביט 'להחיות' יעמוד על תלו ויהפוך לאבן שואבת עבור הילדים המיוחדים, התכנית הבאה כבר כתובה: הקמת מרכזים זהים גם במרכז הארץ, בצפונה ובדרומה.

בדיוק כשם שנהג עד כה, כשהמשפחות של הילדים אינן נדרשות לשלם מאומה, גם התכניות הבאות והגרנדיוזיות יותר לא תהיינה כרוכות בתשלום. את המימון כולו אוסף הרב לבל בעשר אצבעותיו מקרנות וגופים ממשלתיים כמו מנדיבי עם. אבל הוא עצמו לא נח ולא שקט ורק שועט קדימה.

כי איך אפשר להישאר אדיש למראה חיוך של אושר שעולה בפניו של ילד מיוחד? ■

יש להם ההזדמנות לחגוג. אבל הלב נחמץ למראה חגיגה כזו ביום כה גורלי של הילד”.

ילד הוא ילד, אומר הרב לבל. ובר מצווה זו בר מצווה. זהו, בדיוק כמו בת-מצווה, אירוע של פעם בחיים. ”גם כשהילד אינו מסוגל לבטא זאת, עלינו להעניק לו ערב בלתי נשכח ביום הזה” האולם בבית 'להחיות' ישמש אפוא כמוקד קבוע לשמחות בר ובת מצווה, על חשבונה של עמותת 'להחיות' ובהפקתה המלאה.

יום מיוחד יוקדש במרכז החדש לטובת ההורים. יהיו שם לפי התכנון המדוקדק: הרצאות מחזקות ומעשירות, אירועי הווי ותוכניות מיוחדות עם אמנים אורחים.

עוד בטרם יוקם המרכז החדש, ב'להחיות' שוקדים בימים אלו על ההכנות למעמד בת מצווה לעשרות ילדות מיוחדות שיערך בימים הסמוכים לכ"ף מנחם" אב, יום הילולת הרה"ק רבי לוי יצחק, אביו של הרבי. מדי ערב חג משגר הארגון למעלה משמונה מאות ערכות למשפחות ילדים עם צרכים מיוחדים. כל ערכה מכילה משחק יקר, שובר לארוחה משפחתית במסעדת פאר יוקרתית ומכתב של הרבי עם ביאור הולם ושווה לכל נפש, המכיל דברי עידוד קדושים שכוחם יפה לכל עת.

הפעילות של 'להחיות' אמנם משקפת במאת האחוזים את מבצע אהבת ישראל, עליו הכריז הרבי, אולם מדהים ומרגש להיווכח כי לא מעטים מבני המשפחות עושים את צעדיהם הראשונים לעולמה של היהדות בעיצומם של אירועים אלו ובמהלכה.

”בערב ראש השנה”, נזכר הרב לבל, ”שיגרה לי אם ילד מיוחד תיעוד מרגש של הדלקת נרות בביתה

הקרובה ממלאים החלטה טובה שהם מקבלים לזכות האח או האחות בעלי יום ההולדת. ככל שהפעילות התרחבה, היא הצמיחה קבוצות תמיכה ספונטניות שקמו בידי ההורים שנטלו חלק בסעודות הללו.

מכאן הייתה הדרך קצרה לאירועי שמחה, בכיכובם והשתתפותם של ענקי אמני הזמר, לטובתם של ילדים עם צרכים מיוחדים. אברהם פריד, מוטי שטיינמץ, שמחה פרידמן, בני פרידמן ועוד, הפכו לאורחים של קבע באירועי 'להחיות'. רפרוף בתיעוד של האירועים הללו מגלה את פניהם הקורנות מאושר של הילדים החולים. לפתע פתאום, לערב אחד, הם לא רק בני לווייתם של הסועדים אותם מקרב מטפליהם או בני משפחותיהם. בערב כזה הם החתנים הראשיים של השמחה וכולם כאחד שרים ומשוררים את השירים שהם בוחרים.

מוקד בלב ירושלים

על זרי ההצלחה של הפעילות, גם גוף רשמי וממוסד כמו עיריית ירושלים לא יכול היה לעמוד מנגד. שטח מיוחד בלב קניון רמות הסואן הוקצה לטובת המשך הפעילות ושדרוגה.

בבית מרכז 'להחיות' מתוכננים לצאת אל הפועל סדרת מפגשים שבועיים לבנים ולבנות, בימים נפרדים. בשעות הערב יערכו במקום אירועים כמו בר ובת מצווה לילדים מיוחדים. ”שמת' לב”, אומר הרב לבל, ”שלא מעט משפחות שנהנות מהשירות שאנו מציעים בימי ההולדת, שומרות את ההופעה ליום בר או בת המצווה של הילד המיוחד. רק בפורמט כזה

ודיברת במ
|| הביאור
הנפלא של
'היד החזקה'
הזוכה
לתשבחות
בכל עולם
התורה

כך לומדים

בהקדמתו הנודעת
לספרו היד החזקה,
משרטט הרמב"ם
את ייצודו של
הספר: "שאדם
קורא בתורה
שבכתב תחילה
ואחר כך קורא
בזה ויודע ממנו
תורה שבעל פה
כולה, ואינו צריך
לקרות ספר אחר
ביניהם" • התכלית
הזו מקבלת
מוחשיות מובהקת
באמצעות הלימוד
ברמב"ם מתוך
סדרת 'הרמב"ם
המבואר'
• עד כה הופיעו
בסדרה 20 כרכים
וחברי המכון
המיוחד השוקד
על מלאכת הקודש
ממשיכים לעמול
על צריכת והפקת
הכרכים הבאים
• שיחה מכוננת
ומאלפת על
החיבור ומכמניו
עם שליח הרבי,
הגה"ח הרב צבי
וילהלם שליט"א,
רב בית הכנסת
חב"ד ליובאוויטש
בצפון נתניה,
העומד בראש
המפעל התורני
הכביר • היד
הגדולה

רמב"ם

אכשר דרא ועולם התורה זוכה מעת לעת לחדש ולפאר את ספרי הקודש המונחים על שולחנם של לומדי התורה בפאר ובהדר, בתכלית היופי וההידור, כנאה ויאה לתורה מפוארה. כולי עלמא מודו בחשיבותם של הספרים המבוארים המפארים את ארון הספרים היהודי, שהתרבו מאד בדורנו ומקלים על ההוגה והמתמיד בתורה. הן בביאורי תלמוד בבלי, והן במהדורות הטור והשולחן ערוך, ושאר ספרי היסוד אשר מתחדשים ומבוארים לתועלת יושבי אהלים, הוגי התורה.

המהדורות המבוארות של הש"ס והשו"ע ושאר ספרי הראשונים חוללו מהפך עצום בלימוד התורה בימינו, וקרבו קהלים רחבים ביותר למעיין הנצחי של התורה הקדושה. וגם לימוד העיון קיבל על ידי מהדורות אלו אופקים ומרחבים חדשים.

בשנים האחרונות התעשר עולם התורה באור יקרות עם הופעתם בזה אחר זה של עשרים כרכים מתוך סדרת 'הרמב"ם המבואר'. הינו כלי מלא וגדוש באוצרות יקרים מפנינים, שילוב של ביאורים מלוטשים כאבני חן זוהרות, יצירה המגלמת בתוכה עמל רב הן באיכות והן בכמות, יגיעה של אברכים תלמידי חכמים מופלגים בתורה, אשר עמלו ושקדו לבאר את דבריו הקדושים של הרמב"ם, ולפרוס ולבאר בפני עם ישראל את משנתו, כשולחן ערוך ומסודר לאדם.

על מנת להבין את המלאכה האדירה והמקיפה הטמונה בין דפי הסדרה הבהירה, שכרכיה ממשיכים להופיע תמידים כסדרם, ונודענו לשיחה מרתקת עם שליח הרבי, הגה"ח הרב צבי וילהלם, רב בית הכנסת חב"ד ליובאוויטש בצפון נתניה, העומד בראש המפעל הגדול, אשר הבהיר ונתן לנו על קצה המזלג להכיר את המלאכה הקשה שבמקדש, העומדת וניצבת בחיבור נאה ומהודר זה.

להבין את הרמב"ם

מה הביא לפרויקט חשוב ומורכב זה?

כתקנתו הקדושה של כ"ק אדמו"ר זי"ע, זכיתו בעצמי לסיים את הרמב"ם עשרות פעמים. ומתוך נסיוני הרב בלימוד הרמב"ם ראיתי את החשיבות הגדולה והחיוניות למצוא דרך להקל על הלומדים את תורת הנשר הגדול הרוצים לצלול בעומקה של הלכה, להבין ולהשכיל בעומק כוונת דבריו, ושייחקה הלימוד הבהיר בזכרונם לאורך ימים.

לאור זאת יזמתי בסיעתא דשמיא את עריכת 'רמב"ם מבואר', כדוגמת המהדורה המפורסמת 'שוטנשטיין' על תלמוד בבלי, על אף למרות שלא היה לי כל מושג מנין אשיג משאבים ומקורות מימון לכך. אציין את הירתמותם של משפחת חיסריק הרוממה, להרים תרומה משמעותית ולהניח את שמו של ראש משפחתם הרה"ח רבי צבי הירש חיסריק ע"ה על

המהדורה.

בתהליך היצירה בפועל עברנו שלבים רבים, כאשר ביצירת המדורים עשינו כמה נסיונות ואפשרויות עד שהגענו לתוצאה המבורכת, ולאחר מכן צרפנו למערכת עורכים ת"ח חשובים. עתה בס"ד נמנים על חברי המכון כשני מניינים של אברכים תלמידי חכמים, העוסקים במלאכת הקודש. 'יגעת ומצאת תאמינ', ברוך הוא וברוך שמו שזכינו עתה לברך על המוגמר בהוצאת הכרך העשרים ואחד מתוך סדרת הרמב"ם המבואר.

צמד המילים 'הרמב"ם המבואר' מקפל בתוכו פירושים רבים. מה נוכל לשמוע בקצרה, על הביאורים וההוספות המכתיבים מהדורה בתואר זה? כידוע, ספר 'משנה תורה' נתערט במאות השנים מאז חיבורו בפירושים רבים מאוד. למעלה מ-250 ספרים התחברו על ספר 'משנה תורה' להרמב"ם, מרבתינו הראשונים והאחרונים, שהאריכו ודנו בדבריו ובביאור שיטתו. חלקם הם נושאי הכלים שנדפסו בצד הרמב"ם, חלקם נדפסו כחיבור בפני עצמו כאמור לעיל, וחלקם לא נכתבו על סדר הרמב"ם כלל, אלא על סדר הגמרא (כגון ביאורי רבנו 'המאיר' ותלמידי רבנו יונה בדברי הרמב"ם) או על סדר הטור והשולחן ערוך (כגון ביאורי הבית יוסף' וה'פרי חדש' ועוד).

וכדי שהלומד לא יצטרך לטרוח ולחפש בכל הלכה והלכה אחרי הביאורים השונים, נתנו אל ליבנו לתת בים דרך, ולבאר את דברי הרמב"ם בשפה ברורה

"במקומות שבהם היו כמה פירושים ושיטות שונות בדברי הרמב"ם, השתדלנו להגיש בפני הלומדים דרך קצרה ופשוטה על פי אחת השיטות, תוך כדי ציון בהערות לשיטות וביאורים נוספים"

ובהירה **ביאור משולב** בדברי הרמב"ם על פי מה שביארו המפרשים בדבריו. במקומות שבהם היו כמה פירושים ושיטות שונות, השתדלנו להגיש בפני הלומדים דרך קצרה ופשוטה על פי אחת השיטות, תוך כדי ציון בהערות לשיטות וביאורים נוספים.

אלו תוספות נוספות מעטרות את המהדורה?

בהערות בשולי הדף נכתבו המקורות לביאור המשולב, וכן הובאו השגות הראב"ד על דברי רבינו עם יישובן על יד האחרונים, הובאו ביאורים נרחבים יותר שאין מקומם בביאור המושלב, כמו כן נוספו

פירושי הראשונים והאחרונים המשלימים את ביאור דברי הרמב"ם, ועוד.

מדור נוסף ומיוחד במינו בספרנו, ונקרא בשם **הלכה למעשה** שכן מאחר שבדורות שאחר הרמב"ם נתחברו ספרי פוסקים רבים, ועד לספר שו"ע עם הגהות הרמ"א שהתקבל בכל תפוצות ישראל הלכה למעשה, ולאחר מכן נתחבר ספרי שו"ע הרב של רבנו אדמו"ר הזקן, וספר משנה ברורה, והם פסקו במקומות שונים שלא כדברי הרמב"ם אלא כדברי החולקים עליו, ונמצא שבדורנו ההוגה בספרי הרמב"ם לבדו אינו יודע אם אכן כך נפסקת ההלכה למעשה.

לשם כך נועד המדור 'הלכה למעשה', להביא בפני הלומד את אותם מקומות שבהם השו"ע והרמ"א, פסקו שלא כדברי הרמב"ם או שהוסיפו על דבריו, וכן את דברי שו"ע הרב ומשנה ברורה במקומות שמוסיפים על דברי השו"ע והרמ"א, או מביאים שיטות אחרות ופוסקים כמותן, וכן ליקוט מפסקי האחרונים בזמננו (מדור זה נועד לציין לדברי הפוסקים אך אין לפסוק ממנו למעשה).

מדור חשוב נוסף הוא **עיונים**, שנועד להרחיב את היריעה של ביאורי הרמב"ם, ובו מובאים קושיות וסתירות בדברי הרמב"ם, דיוקים בלשונו, חידושי דינים העולים מדבריו, מחלוקות ראשונים עם הרמב"ם, ועוד. כמובן שבמדור זה לא התיימרנו להקיף ולו במקצת את ים הקושיות והתיירושים, הביאורים השונים והפלפולים בדבריו, אלא ללקט מן הנידונים העיקריים ולהגישם בפני הלומדים, כגון: מחלוקת האחרונים בדעת הרמב"ם אלו פרשיות חיוב קריאתן הוא מן התורה (ספר אהבה, הלכות ק"ש פרק א') מחלוקת הרמב"ם והרא"ש כיצד היא פרשה 'תפוחה' ו'סתומה' (הלכות תפילין פרק ב'), ועוד.

בשער הספר מופיע על מדור נוסף במהדורתכם, 'מקורות'. מהיכן נלקחו כל המקורות? ומהי התועלת בידיעת מקורות הרמב"ם לפסקיו?

אכן המדור **מקורות** מלוקט מנושאי הכלים של הרמב"ם ומעשרות ספרים נוספים, ממפרשי הרמב"ם או ממפרשי השו"ע, ששקדו לציין את מקור פסיקת הרמב"ם במירב ההלכות.

אודות נחיצות הבאת המקורות לדברי הרמב"ם, מן הראוי להביא את דברי הרא"ש המובאים בהקדמת הכסף משנה: "כל המורים הוראות מתוך דברי הרמב"ם ואינם בקיאים במשנה ובגמרא לידע מהיכן הוציא דבריו, טועים להתיר" וכו'. ואף שיש מהפוסקים החולקים על הנחה זו, מכל מקום ניתן ללמוד מכך על חשיבות ידיעת המקורות לפסקי הרמב"ם, ואף מתקיים בזה רצונו של הרמב"ם שרצה לעשות כן בעצמו וכפי שכתב הרמב"ם באגרותיו (וכמובא בהקדמת ספרנו).

סגנון ובהירות הדברים

באיזה סגנון נכתב 'הרמב"ם המבואר'?

ההרכב המיוחד של העורכים, שמצד אחד הם

בכינוס מיוחד של עורכי הרמב"ם המבואר: הגאון רבי יעקב ארלנגר, הגאון רבי משה ברזובסקי ראש ישיבת סלוניס, הגה"ח הרב צבי וילהלם, והגאון רבי מנשה ישראל רייזמן

**"לשם כך נועד המדור
'הלכה למעשה', להביא
בפני הלומד את אותם
מקומות שבהם השו"ע
והרמ"א, פסקו שלא
כדברי הרמב"ם או
שהוסיפו על דבריו, וכן
את דברי שו"ע הרב
ומשנה ברורה"**

ההלכה הנהוגה למעשה.

האם הרמב"ם צריך ביאור? ידענו עד היום בעיקר על ביאור משולב בדברי הגמרא, הכתובה בשפה הארמית, וכדי להבין את השקלא וטריא של סוגיית הגמרא. אבל גם ברמב"ם צריך זאת?

אכן כן, הרמב"ם כתב את ספרו בלשון צחה ובהירה, וכפי שכתב בהקדמתו ליד החזקה 'וראיתי לחבר... כולם בלשון ברורה ודרך קצרה', אמנם כבר עמדו על כך רבותינו הראשונים כמלאכים, שכיון שנקט רבינו בחיבורו לשון קצרה, לא תמיד ניתן להבין כוונת דברי רבינו ולפסוק על פיהם הלכה למעשה. ואכן הלומד את פסקי הרמב"ם נתקל פעמים רבות בהלכות שלא ניתן להבין על איזה אופן דיבר רבינו או מה כוונתו לפסוק בהלכה זו.

וכבר מצינו שהראב"ד (בהלכות טומאת מת פרק ט"ז הלכה ה') השיג על דברי הרמב"ם מדוע לא פירש דין מסוים, אלא הביא את הדין חתום ללא ביאור. וכתב הכסף משנה על השגת הראב"ד: "ומכל מקום אין זה תפיסה (קושיא שאפשר להיתפס בה) על רבינו, מפני שרבינו בספר הזה מחבר ולא מפרש". כלומר שאין זה דרכו של הרמב"ם לפרש את דברי המשנה או הברייתא התוספתא וכו' שהביא בחיבורו. וודאי חזקה עלינו עדותו של מרן בעל הכסף משנה שאין דרכו של רבינו לפרש בכל מקום את דבריו, ומכאן עולה ביתר שאר הצורך לבאר את דברי רבינו באר היטב.

האם אפשר לתת דוגמא?

הלומד את ספרי הרמב"ם יתקל אין ספור פעמים בהלכות שאינן מבוארות היטב בלא ביאור, ובפרט בנושאים מורכבים בהם רבינו בצחות לשונו פסק הלכה בדרך קצרה, ויעידו על כך החיבורים הרבים שנכתבו על דברי רבינו והמחלוקות הרבות בביאור פשט דבריו.

אם נבוא לציין לדוגמאות להלכות בהם לא ניתן להבין את פשט דברי רבינו ללא ביאור מתאים, לא תוכל היריעה להקיף זאת. אך נציין באופן כללי מעט מזעיר מהנושאים בהם לא ניתן כלל להבין את דברי רבינו ללא ביאור.

ונפתח בדברי הרמב"ם בהם הוא פותח את חיבורו הגדול בספר 'המדע' בהלכות יסודי התורה, 'יסוד היסודות ועמוד החכמות, לידע שיש שם מצוי ראשון והוא ממציא כל הנמצא, וכל הנמצאים משמים וארץ ומה שביניהם לא נמצאו אלא מאמתת המצאו, ואם כי אין אנו ראויים לבאר עניינים עמוקים אלו, אבל ברור הוא הדבר שלא ניתנים הדברים להתבאר ללומד כראוי ללא ביאור המילים והבאת ביאורי מפרשי הרמב"ם על דבריו.

דוגמה נוספת נציין לספר טהרה בו מופעים הלכות 'כלים' בהם דין רבינו בדין טהרת סוגי כלים רבים שרובם ככולם אינם מוכרים לנו כיום, וללא ביאור מפורט לכל כלי וכלי, ובמקרים שונים אף בצירוף

"הרמב"ם היה משיח בדורו - הביאור הנפלא מחיש ביאתו"

הגאון רבי מנשה רייזמאן שליט"א

הזה. החלק הראשון שהופיע היה כמו 'מבחן', וברוך ה', למעלה מדרך הטבע, הופיעו עד כה כבר עשרים כרכים. לא יאומן כי יסופר מה שהרמב"ם עשה שהוא היה איש אחד, אבל הוא היה נשמת משיח, אבל מי ששייך למכון הזה, גם שייך לאותם נשמה גדולה שתפקידה לבאר את דברי רמב"ם.

רבי חיים פלאג' מצביע על דבר מופלא: כל המפרשים של הרמב"ם, הראשונים, הקדמונים, כולם כאשר קבעו את שמות החיבורים, קבעו על שם הספר: משנה תורה - מגיד משנה, כסף משנה, לחם משנה. ואולם כל נושאי הכלים שהיו אחריהם קראו את הספרים שלהם בלשון 'מלך': משנה למלך, שער המלך, יד המלך, אוצר המלך, דרך המלך, בית המלך, זכרון מלך, ישועות מלכו, כתר המלך, מאמר המלך, עבודת המלך, עמק המלך, פקודת המלך, שלחן המלך. זה הכל חיבורים שנתחברו לפני מאות או עשרות שנים, מלפני השואה. וכן קרית מלך של הגר"ח קנייבסקי זצ"ל. הכל בלשון מלך.

הגמרא בימא אומרת שהקב"ה 'נותן שמות בארץ'. ולפי זה יש להבין מה שייך הלשון מלך? 'משנה', זה השם שהרמב"ם נתן ולכן מובנים שמות הראשונים שקראו לחיבוריהם עם תיבת משנה; אבל מדוע קראו כל המחברים הרבים שבאו בעקבותיהם את חיבוריהם עם השם מלך? מסתבר לומר, כך אומר רבי חיים פלאג', שכולם חשו שמי שכתב את ספר ההלכות הלזה יש בו נשמת מלך ישראל. ולכן היה הראשון שקרא לביאורו משנה למלך ובעקבותיו באו כולם. אף אני, כותב רבי חיים פלאג', אקרא לספרי בשם מלכות, ולכן קראתי בשם 'חיים ומלך'. ונראים הדברים כקשורים לגילוי של הס"ק מרוז'ין שברמב"ם הייתה נשמת משיח. יתברכו העורכים וכל העוסקים במלאכת הקודש בהיותם מקרבים את ביאת משיח צדקנו.

(מתוך דברים מאלפים שנשא בכינוס ומסיבת סיום מיוחדת שנערכה לרגל הופעת הכרך העשרים בסדרה, במעמד כל הנוטלים חלק בעריכת 'הרמב"ם המבואר')

מספרים בשם הרה"ק רבי אברהם יעקב מסאדיגורא שישב ליד אביו הקדוש, הס"ק מרוז'ין זי"ע, וישבו גם אצל השולחן רבנים וצדיקים גדולי מורי הוראה, ונענה ואמר: בכל דור יש מי שראוי להיות משיח. וכן כתוב גם בחתם סופר שבכל דור יש אחד מזרע דוד שאם נהיה ראויים יהיה המלך המשיח.

בדברי הרמב"ם מופיע אחד התנאים המובהקים למשיח שהוא מלמד תורה לישראל 'כדוד אביו'. דוד המלך היה המלמד תורה הכי גדול, בכל מקום הוא היה מכוון לאמיתתה של תורה, תמיד היה הלכה כמותו, זאת אומרת שהסיק עד הלכה למעשה והייתה קנאה בין חכמי הדור על זה, "על דבר זה נתקנא דואג". ואמר הרה"ק מרוז'ין, שהרמב"ם היה ראוי להיות המשיח של הדור ומכיוון שעדיין לא היה זמן להתגלות, רבים השיגו עליו, הקשו עליו קושיות ושאלות, הניחו אותו בצריך עיון בהרבה מקומות. וזה היה מפני שעם ישראל לא היה ראוי שהרמב"ם יגאול אותנו. והוסיף הרוז'נער שמטעם זה כל חכמי וצדיקי האמת במשך הדורות השתדלו ליישב את המקומות המוקשים ברמב"ם, מכיוון שכשמיישבים את הרמב"ם מחישים את הגאולה, יש בזה התקרבות הגאולה.

הרמב"ם כותב בהקדמתו: "שינסתי מותני אני משה בן מימון". לשון זה של 'שינסתי מותני' כתוב באליהו כאשר בא לקבץ נדחי ישראל, אליהו משנס את מותניו. מסתבר שלהבאת הגאולה צריך שינוס מותניים, וזה מה שעשה הרמב"ם.

וזה מה שעושים פה. אינני יודע אם מלכתחילה האמינו שיצליח המפעל הקדוש

תמונות, לא ניתן להבין אל נכון את דברי הרמב"ם. נוכל לציין גם לספר עבודה בו מבאר רבינו את הלכות בית המקדש והקרבתו, שגם הם נושאים שכוללים בתוכם מושגים רבים שאינם מוכרים ללומד המצוי, כגון 'דחוי מעיקרו' (הלכות פסולי המוקדשין פרק ד הלכה כד), או 'אין מפגלין בחצי מתיר' (פרק טז הלכה ח), וללא ביאור מספיק, לא ימצא ידיו ורגליו בבית המדרש.

מלבד זאת, אף במקומות בהם לא מדובר בנושאים מורכבים או מופשטים, בהלכות רבות סתם הרמב"ם את דבריו באופן הניתן להתפרש לכמה פנים, וללא ביאור מתאים לא ניתן להבין את דבריו. ונציין כמה דוגמאות לכך:

הרמב"ם בהלכות ספר תורה (פרק ט' הלכה א') פוסק דין (שאולי אינו יודע לכל אחד מעימנו), 'אין עושים ספר תורה לא ארפו יתר על הקפו, ולא הקפו יתר על ארפון'. הרמב"ם פוסק במקרה זה כלשון הברייתא בגמרא (בבא בתרא יד, א) ללא תוספת ביאור. והלומד מבקש להבין מהו ארכו של הספר תורה, ומהו היקפו, והאם חובה לנהוג כן למעשה.

בספרנו 'הרמב"ם המבואר' הובא **בביאור המשולב**, נכתב כך: "מצוה לעשות את אורכו והיקפו של ספר התורה במידות שוות, דהיינו שאם ייקח את יריעות ספר התורה התפורות זו לזו ויגולל אותן לכרך אחד (ללא העמוד), וימדוד את גובה היריעות מלמטה למעלה, וכמו כן ימדוד מסביב את היקף היריעות באמצעות חוט, תהיה מידת האורך וההיקף של ספר התורה שווה, האורך אינו יותר מההיקף, וההיקף אינו יותר מהאורך (ודין זה הוא למצוה מן המובחר)".

ובהערות לביאור המשולב נכתבו המקורות לביאורים אלו.

האם יש לכם דוגמא נוספת המראה על החשיבות לביאור דברי הרמב"ם?

בבקשה, הנה דוגמא נוספת: הרמב"ם כותב בחיבורו (הלכות קריאת שמע פרק ב' הלכה א') "הקורא את שמע ולא פִּינן לְבוּ בְּפִסּוּק רֵאשׁוֹן שְׁהוּא שְׁמַע יִשְׂרָאֵל וְכו' ה' אֶחָד", לא יצא יְדֵי חוֹבְתוֹ".

בדברי רבינו לא מבואר לאיזו סוג כוונה מדובר, האם כוונת פירוש המילות, האם כוונה לצאת ידי חובתו, או כוונה אחרת.

בספרנו 'הרמב"ם המבואר' הובא **בביאור המשולב** פירוש לכך בשם רבינו אברהם בן הרמב"ם, שלדעת הרמב"ם הכוונה הנדרשת בפסוק הראשון היא, שיכוון שהוא עומד לפני השכינה, ויקבל עליו עול מלכות שמים.

בהמשך לדוגמא הנזכרת: ומה עם הכוונה לצאת ידי חובה, והכוונה של פירוש המילות בקריאת שמע כידוע לכל אחד מעימנו? האם הרמב"ם אינו סובר זאת?

בעניין הכוונה לצאת ידי חובה, דעת הרמב"ם נדונה באריכות בדברי המפרשים, ובהערות לביאור **המשולב** צויין לדברי רבינו אברהם בן הרמב"ם

האם המכון משתמש בכלי ההמחשה במקומות נוספים, או שזה ייחודי לקידוש החודש.

ודאי ובודאי שאנו מתשמישים בהמחשות על ידי תמונות במקומות רבים, וכמאמר העולם 'תמונה אחת שווה אלף מילים', פעמים רבות נשתברו קולמוסים רבים לבאר עניין מסוים, וכאשר מציגים תמונה אחת בהירה, הדברים מאירים ללא כל ביאור נוסף. השימוש בהמחשות מלווה אותנו בכל הספרים, ומלבד הלכות קידוש החודש, נציין במיוחד את הלכות בית הבחירה בהם הוארו דברי רבינו באור חדש כאשר לכל דבריו על כלי המקדש וצורת המקדש נלוות תמונות רבות מאירות עיניים. הלכות כלים ומקוואות בהם השמשנו בהמחשות רבות לבאר את צורך הכלים והמקוואות. הלכות שבת ועירובין בהם שובצו בביאור דברי הרמב"ם מאות תמונות מאירות עיניים המסייעות להבנת דברי הרמב"ם.

ואנו נצרף את תפילתנו ואיחולנו שתוסיף הסדרה הנפלאה להתפשט בקרב כל תפוצות ישראל, וזכותו הגדולה של רבנו הגדול, מחולל תקנת הלימוד היומי ברמב"ם וזכותו של הרמב"ם עצמו תעמוד לכל העורכים העוסקים במלאכת הקודש והעומדים בראש המכון, לראות ברכה והצלחה במעשה ידיהם. ובמהרה נזכה לקיום הייעוד בו בחר הרמב"ם לסיים את ספרו, כנבואת הנביא ישעיה: ומלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים.

"ראוי להביא את דברי הרמב"ם המובאים בהקדמת הכסף משנה: 'כל המורים הוראות מתוך דברי הרמב"ם ואינם בקיאים במשנה ובגמרא לידע מהיכן הוציא דבריו, טועים להתיר'"

עבודה וגייעה כבירים לבארם ולפשטם בביאור צח וברור ובליווי תמונות רבות הממחישות ללומד את החישובים הנדרשים. עד אשר ב"ה קיבלנו כבר מאות פניות מלומדים ברחבי העולם שקילסו חיבור זה, והעידו שזה להם הפעם הראשונה שזכו להבין את הלכות קידוש החודש בצורה הראויה. **הזכרתם את ענין התמונות בהלכות קידוש החודש,**

שהאריך לדון בוזה, ולדברי הכסף משנה' וה'פרי חדש' שאף הם דנו בכך, וכן הובא על כך במדור 'הלכה למעשה'. ולעניין הכוונה של פירוש המילות, בדברי הרמב"ם והראשונים לא מצאנו התייחסות מפורשת לזה, אך במדור הלכה למעשה הובא בשם שו"ע הרב, שבפסוק הראשון של קריאת שמע צריך כוונת הלב שיבין מה שהוא מוציא מפיו, וכוונה זו מעכבת.

כבר נודע בשערים היחידות המופלא שראה אור על ידכם והוא הרמב"ם בהלכות 'קידוש החודש', מה הבשורה המיוחדת בחיבור זה.

כידוע, הרמב"ם מלבד היותו יחיד בדורו בתורה היה בקיא בשאר חכמות, וביניהן חכמת התכונה. בהלכות קידוש החודש סלל הרמב"ם דרך לחישוב המולדות על פי חכמת התכונה באופן שכל הרוצה לחשב חשבונות אלו יוכל לחשבם. אמנם כיון שחישובי המולדות מורכבים עד מאד, היו דברי הרמב"ם בהלכות אלו מבחינה מסוימת כספר החתום עבור הלומד שאינו בקיא בחכמת התכונה.

במכון 'הרמב"ם המבואר' עמלו חשובי הת"ח ובליווי בקיאים בחכמת התכונה, וערכו 'מבוא' להלכות קידוש החודש. כאשר מבוא זה מוביל את הלומד המתחיל צעד אחר צעד במשעול חכמת התכונה הנוגעת להבנת דברי רבינו בהלכות קידוש החודש, בצורה בהירה וקלה ובליווי מאות תמונות צבעוניות ותלת מימד. בנוסף גם בביאור ההלכות עצמם הושקעה

הרב יוסף יצחק הכהן גוטניק

שלום עליכם אדוננו מורנו זרבנו

באור כי טוב.

עוד קודם, לכן בפעולת חסד הממשיכה להתקיים עד עצם היום הזה, נפתחו לעם עולם אולמי גוטניק. קטונתי מכל החסדים ומכל האמת.

ואולם זכות כבירה זו שבה הורים ומחותנים מכל החוגים והעדות בקרב היראים והחרדים לדבר ה', יכולים להשיא את צאצאיהם ברוב פאר והדר ובעלות מסובסדת ומתחשבת - מרגשת אותי מחדש כל אימת שהנני נזכר בה.

כי עתה שבתי זה פעמיים להודות לידידי הרב שלום דוכמן על עצם היוזמה שלטובה רתם אותי ואת יכולתי ועל ההתמדה הנמשכת מדי יום ביומו בעוד ועוד שמחות של הקמת בתים בישראל, על אדני תורה ומצווה, כשמראה פני כ"ק אדמו"ר זי"ע מקדם את פני הבאים באשר הם.

jem | ID 38733

תיתי להם לידידי משכבר שזיכוני בפרישת

החסות להקמת 'היכל מנחם' בלב ירושלים התורתית. מעיינות החסידות שפיכו בעוז בקומות המבנה המתחדש שברו מחיצות, הפילו מסכים והביאו קבוצות ויחידים לקיים בהם ובנפשם: טעמו וראו כי טוב ה'.

אף שעל מאדמתנו

בימי עברה זועם, כשבקדושת שלמותה של ארץ הקודש הרהיבו עוז לפגוע ולקרוע קרעים מחבלי ארץ, שינסתי מותני, ניערתי חוצני ויצאתי לסבב בין בתי גדולי ישראל, חברי מועצת גדולי התורה. במעונותיהם הבעתי זעקה גדולה ומרה, בהתאם להוראות מפורשות שזכיתי לקבל מאת כ"ק אדמו"ר זי"ע.

לעת כזאת יכולים גם צריכים אנו לומר כלפי שמיא: עשינו את אשר זזת עלינו. עשה עמנו כמו שהבטחתנו והחיש מנחם לגאלנו, במהרה בימינו ממש.

הדבר הראשון שעלה בראשי כשפנו אליי בבקשה לתת ביטוי לרגשותי, בגיליון מיוחד העוסק בעולמות התורה והחסד בחסידות חב"ד, לקראת יום ההילולא השלושים, הוא הכתובת המרכזית ביותר שאליה נושא כל חסיד את עיניו בכל לילה וכל יום, קיץ וחורף, אביב וסתיו, במרוצת 30 השנים האחרונות.

זכות הייתה לי זמן קצר יחסית לאחר ההסתלקות להיחלץ חושים בצוותא חדא עם ידידי היקרים, הרה"ח ר' שלום דוכמן והרה"ח ר' אבא רעפסון ולרכוש ולהקים את הבית אשר ליד האוהל שאגודת חסידי חב"ד העניקה לו את השם הרשמי והמתבקש: אוהל חב"ד ליובאוויטש.

המקום הקדוש הזה הפך לתל תלפיות שאין בו רגע אחד ללא תנועה של אנשים, נשים וטף, יהודים לכל גוניהם, בני ברית ושאינם בני ברית. רכישת המקום הקדוש

והמבנים שמאחוריו נתנה את האות לסדרה של רכישות בתים בכל האזור על ידי חסידים ואנשי מעשה. היה זה הצעד המתבקש ביותר שהעניק את הצביון ההולם את חלקת מחוקק ספון וכל הדרכים המוליכות אליה.

ומני אז, בכל פעם מחדש שרגלי מוליכות אותי אל תוככי קודש הקודשים, האוהל הקדוש, לא לפני שאצבעותיי נוקשות כנהוג, לבי הולם כתוף עת יוצאות מפי התיבות: "שלום עליכם אדוננו מורנו זרבנו".

ויזכו לבנות בית נאמן

זכות אבות עמדה לי כשבפרק זמן רב משמעות, בעורק של צומת דרכים שבין היהדות החרדית לבין חסידות חב"ד, הצדקה שהענקתי לשורה של חגים פתחה דלתות, מנעה חיכוכים ומחלוקות ופילסה דרכים לרבים וטובים שביקשו לרחק ולהתרחק מן הכיעור של המחלוקת והדומה לו ולדבוק

יקותיאל (ג'ורג') ראהר

השלוחים הראשונים

כאן בארץ קיים סבב פגישות עם ראשי הישיבות להן הוא תורם כספים. הוא הציע משכורת ומימון מלא, אולם נתקל בתגובות צוננות ומסתייגות. בסופו של דבר הגיע אבא בחיפושיו לישיבת חב"ד בלוד, ונפגש שם עם הרב אפרים וולף, בא כוחו של הרבי ומנהל הישיבה.

השניים הכירו שנים ארוכות. עוד באותו יום הפגיש אותו הרב וולף עם תלמיד מוכשר שהבטיח לו לשמחתו כי ילמד את חתנו שיש לאהוב כל יהודי. "זה בדיוק מה שחיפשתי", אמר אבא. אבל הרב וולף החליט לשלוח עם הבחור חברותא כדי שלא יהיה לבד. אבא הסכים מיד.

כעת הגיעו לנקודה הקריטית: הרב וולף הצהיר שעליו לקבל את אישור הרבי. לא עושים

צעד כזה מבלי לקבל את האישור מניו-יורק. למחרת הגיעה תשובה: הרבי הורה שהשניים יסעו מיד.

jem | ID 61787

הטבילה הראשונה

אבא טלפן לחתנו, ג'סי, ובישר לו על שני המורים שלו שנמצאים בדרכם אליו. ביום השישי הראשון לבואם קיבל אבא טלפון בהול מחתנו. מה קרה? השניים מבקשים ביום שישי ללכת לחוף ים ולטבול שם בצורה שאינה מקובלת. אבא הרגיע אותו והסביר לו מהו מקווה. הוא הנחה אותו לקחת אותם לחוף ריק, ושם יטבלו. הוא אף הוסיף ואמר לו שהנהלה הזו יהיה בכל יום שישי.

את הסיפור אבא נוהג היה לחתום: "חתני זה הוא הדתי ביותר במשפחה".

במקום לדבר על עצמי, אספר על אבא ר' שמואל (סמי) ע"ה. היה זה בארץ המוצא של משפחתנו, בבוגוטה שבקולומביה. אבא היה איש עסקים מצליח ופילנתרופ חשוב בקהילה. מעת לעת היו מגיעים רבנים מארץ ישראל לאסוף כסף לישיבות. כולם ידעו כי תחנת חובה בביקור היא במשרד של אבא.

בכל קיץ היו מגיעים לבוגוטה בחורים בשליחות הרבי. אבי שם לב שהללו לא מחפשים לאסוף כסף אלא לחפש יהודים. הם ביקרו אצל כל עובד יהודי במשרדו, הניחו עמו תפילין, התעניינו בחינוך היהודי של ילדיו, שוחחו על כשרות ועל מצוות בסיסיות אחרות, ואז אבא למד לדעת שהשלוחים של הרבי עשויים מחומר אחר. בשנת 1978, עלתה על הפרק הצעת שידוך

לאחותי. אבי לא התנגד אבל הבהיר כי היות והידע ביהדות של המיועד הוא מועט מאוד, הוא מבקש שילך ללמוד בישיבה בארץ ישראל במשך שנה שלמה. הבחור, שלימים היה ג'סי, טען שאין באפשרותו לעזוב את קולומביה למשך שנה שלמה. הוא עובד בעסק המשפחתי והדבר לא מציאותי. אבא החל להתמקח עמו והסכים להפחית את ההתחייבות לשישה חודשים, אבל כשלא הגיעו לעמק השווה – הגה רעיון: להביא מארץ ישראל בחור לכאן, לבוגוטה, והוא ילמד עם חתנו לעתיד חמש שעות בכל יום. הבחור הסכים.

התשובה הראשונה

באותה עת תכנן אבא לנסוע לארץ וקיווה שבמהלך ביקורו ימצא בחור שיסכים לבוא לקולומביה לתקופה ממושכת.

מה יעשה יהודי מאנ"ש שחשקה נפשו בתורה, הוא לא סתם רוצה להסתפק בקביעות יומית נחמדה, אלא להתייגע בתורה, ללמוד את היסודות של הסוגיה ולדעת את המסקנות ההלכתיות היוצאות ממנה • בימים אלו שבהם הפרצת קשב וריכוז היא כמעט סימן ההיכר של בני אדם רבים, האם לימוד אמיתי, יסודי ומקיף הוא בר ביצוע או שהוא נחלתם של צילויים בלבד

• שיחה מאלפת עם הגה"ח הרב יצחק שלמה קרביצקי, העומד בראש מכון 'הבינני', מזמינה את הלומד, כל לומד, לפסוע בין מסלולי הלימוד הקוראים לו: תורה היא וללומדה אתה צריך!

בינה לא מלאכה

"זה היה לאחר קבלת ההסמכה של קורס הסת"ם. אני קורא בספר התורה שבבית חב"ד שלנו, ספר בו אנו קוראים כבר במשך שנים. והנה, בעקבות מה שלמדתי בשיעורים אני מגלה לחרדתי כי ספר התורה איננו כשר".

בחוויה המפתיעה הזו משתף הרב אליעזר חיטריק, שליח הרבי לנירנברג, מבוגרי ומוסמכי קורס סת"ם של מכון 'הבינני'. בטרם עיכלנו את המאורע הוא כבר מזנק אל הלך שהסיפור צופן בחובו: "ללא ידיעת ההלכות לא שמים לב לפרטים שונים. רק אחרי הקורס שמת לב שהסופר האריך בכמה מקומות את האות ך באופן שפוסל אותה".

"מצד שני", ממחר הרב חיטריק להרגיע, "אציין לחיוב, כי בזכות תכנית הלימודים למדנו איך לתקן את האות כך שתהיה כהלכתה. כך יצאתי נשכר

מהקורס בנוסף למצוות לימוד תורה וזיכוי אחרים בסת"ם מהודר. ספר התורה שלנו אכן יהיה כשר ומהודר".

עולמנו העכשווי רווי בחיבורים תורניים שנועדו להנגיש את התוכן הרב המופיע בספרים הקדמונים ולקרבו אל תודעת שכלתם והבנתם של יושבי בתי חומה, בעידן שבו הפריעת קשב וריכוז, גם אם אינה חתומה בדיאגנוזה מקצועית, היא בת לווייתם של רבים מספור. אבל עם כל הכבוד לספרות העשירה, המלקטת ומנגישה כמעט כל תחום בכל מקצועות התורה, אין כמו מפגשים אמיתיים, שבימינו אינם חייבים להיות פרוטליים, פנים אל פנים, אלא מוגשים בשלמות מלאה באמצעות לחיצת מקש ובהם ובאמצעותם יכול אדם לרכוש חכמה, בינה ודעת.

'הבינני' הוא מחלוצי המיזמים בתחום נחוץ וחיוני זה ועד עצם היום הזה הבכיר והמצליח שבהם. ההצלחה שלו איננה משוערת או מתוארת סתם כך

אלא מדידה היטב בכמויות בלתי נתפסות של בוגרים שצלחו את הקורסים המתגרים של 'הבינני' והגיעו לגדולות. מדובר במאות אברכים מקרב עדת חסידי חב"ד ברחבי הארץ, כמו גם מנקודות שונות בעולם, שנענו לאתגר שהציעו להם כלי הממשק הידידותיים של המכון המבורך, קפצו אל מי ים התלמוד וההלכה ולא זנחו אותו עד שמילאו את מבוקשם בדמות תעודות רשמיות המדברות בעד עצמן.

"הבינני", מכריז הלוגו המוכר למדי של הארגון התורני, "הדרך הקלה ללימוד הלכה". מאחורי ארבע מילים קלילות מסתתרת עשייה תורנית עשירה, מרשימה בהיקף שלה ומוצאת לה ביטוי נרחב עשיר ורבגוני בקרב קהלים שונים שיד אחת קושרת בינם לבין רכישת הידע ההלכתי המקיף לגונו.

השיחה עם הגה"ח הרב יצחק שלמה קרביצקי, היוזם, המקים והעומד בראש מוסד 'הבינני', מאלפת. הוא עצמו 'חרש' תריסר שנים רצופות ככולל החב"די

הקיים בציבור ללימוד תורה, הן לימוד הגמרא והן לימוד ההלכה, לדעת את המעשה אשר יעשון, כיצד להתנהג בסיטואציות היום-יומיות הרבות שאנו נקלעים לתוכם, סיטואציות המעלות שאלות הלכתיות הצריכות מענה מייד, לתת פתרונות הלכתיים מעשיים להתרחשויות הנוצרות בבית, בבית כנסת או אצל חברי הקהילה, בין הצורך והרצון עד ללימוד בפועל יש קשיים רבים העומדים בדרך.

הקהל הראשון, הקשיח, אולי 'הכבד' בלשון העם, הוא הרבנים המכהנים. חסידות חב"ד התברכה בלעה"ר ברבנים הנמנים עם עדת החסידים היושבים על מדין כרבני קהילות, רבני שכונות ורבני ערים, בנקודות רבות ושונות. הקורסים שמציע 'הבינני' מעניק לרבנים את ההזדמנות השתלם בדברים שונים הנוגעים לפסיקה היומיומית. המכון מלהק את המומחים הגדולים ביותר בכל תחום המשלבים באישייתם הן את הידע המקיף ואת ההגשה הרהוטה

הדרכים העומדות לרשותו, לדבוק באחת מהן ולא לנטוש אותה עד צאתו בשלום מן הקודש ותהודת תעודתו בידו.

לימיץ הרבנים והשלוחים

ארבעה המה קהלי היעד המובקחים בכרם חב"ד, מעבר להצלחת המכון בקהלים רחבים ביותר של 'הבינני', ואנו, בשיחה עם הרב קרביצקי העומד בראש המפעל התורני הזה, נצעד בעקבותיהם ואגב כך נבין טוב יותר את בשורת הבינני. מי שיקרא את הדברים ויגיע למסקנה כי הגיעה השעה לא רק להתפעם מהם אלא גם להצטרף אליהם באופן אישי ופעיל, יעשה זאת כמובן על דעת עצמו אך ההמלצה החמה והאישית ניתנת לו בזאת כבר עתה. מיסודו מעניק המכון מענה ייחודי לביקוש הרב

לדיניות ברחובות, מיסודו של הגאון רבי מאיר אהרן ע"ה. שמו של הרב קרביצקי, 'הבחל"ח', פקע כבר בין שורות הכולל כאחד מגדולי עילויי העידית שבעידית שבתלמידיו.

בהחלטה אישית, שקיבל לאחר שעמד בכור המבחנים כולם, הוכתר והוסמך בידי הרבנות הראשית לישראל, לא לפני שצלח את סדרת המבחנים הקשים בכתב, ללא חסר וללא יתיר – גמר הרב הצעיר אומר בליבו להנחיל את הידע שצבר להמון ולקיים בכך את הוראתו הנצחית של הרב, שלא לומר אני את נפשי הצלתי; בוודאי שלא שישו בני מעיי שישו, ותיתי לי שהגעתי עד הלום, אלא להיות מזכה הרבים.

השאיפה הטהורה צלחה והיא כיום מקבלת את ביטויה המרהיב ב'הבינני' על שלל ענפיו ומסלוליו התורניים. כבר אמרו: הרוצה להחכים בתורה, לשגשג בה ולפרוח בה, ואף לכהן בקודש כרב על מדין – אחת היא סגולתו. להיכנס ל'הבינני', להתבונן היטב במגוון

עמוסות בהתנסויות באירועים אלו, כשהם עצמם הסמכות הרוחנית היחידה בשטח ועליהם לדעת ולפסוק על אחר כדת מה לעשות, במגוון רחב וגדול של שאלות המתעוררות בשלל מקרים.

השלוחים בוגרי הקורסים הללו אומרים בעצמם ובמו פיהם שמלאכת השליחות הבסיסית שלהם נעשתה קלה שבעתיים. הסוגיות נהירות להם, דבר ה' זו הלכה קולח מפיהם והם אכן מצויידיים בכתפיים התורניות הרחבות להנהגת קהילה בישראל, די בכל אתר ואתר.

קשה להאמין שהזכות הכבירה הזו היא מנת חלקו של האברך העילוי שהקים את כל הארגון הזה בעשר אצבעותיו ועד עצם היום הזה אינו מחזיק טיבולתא לנפשיה. בעיניו של הגאון החסיד רבי יצחק שלמה קרביצקי, אין כאן רבותא השמורה לזכותו ולזכות כל אשר לו. הוא רק מדבר בעניינות מאופקת על המפעלים התורניים עצמם. על שבח וקילוס הס מלהזכיר במחיצתו.

לדעת הלכה למעשה

הגענו אל קהל היעד השלישי והלא מפתיע. עתה מדובר עליי, עליך, על כל אחד מהקוראים של שורות אלו, אם לא זכו להימנות עם שלוחי המלך או הרבנים אלא הם עונים להגדרה אנ"ש. אברכים, בעלי בתים, יהודים שקוראים לעצמם חב"דניקים ומזדהים עם תחושת שייכות זו, משתדלים ליישם את הוראות הרב, ללכת באורחותיו הקדושים וליישם הוראותיו. גם אל כל אלו פונה 'הבינני' בשלל הצעות שקשה לטוב להן.

"יש כאלו", מנתח הרב קרביצקי, "שצריך לדבר על ליבם ולהזכיר להם כי טוב יעשו לעצמם ולביתם אם בני הבית יכירו וידעו שאבא מקדיש מדי יום זמן איכות משמעותי ללימוד. הוא לא סתם פותח ספר ומעייין בו. אלא משקיע בכך, נרשם לקורס תורני והוא עובר בו מבחנים ומשנן את החומר לקראתם". הדברים הללו, הנכונים כל כך כנכון היום, מוצאים להם אוזן קשבת בקרב אנ"ש.

יש קורסים משמעותיים יותר שבהם אכן נלמדת ההלכה ברמה גבוהה יותר. תתפלאו. יש גם אברכים ובעלי בתים מן המניין שהולכים על האתגר הגדול ובשלב כלשהו בחייהם, קופצים על המציאה התורנית כמוצאי שלל רב ונענים למבחנים של הרבנות הראשית, על כל המשתמע מכך.

הקורסים של הרבנות הראשית משולבים בשיעורים והרצאות הנמסרים מאת הרבנים שהם עצמם גם נמנים עם הבוחנים בחלק ממבחני הרבנות הראשית. העובדה הזו מעידה על רמת ואיכות ההשקעה. ב'הבינני' לא אומרים די רק בליהוק הפרסונלי הזה אלא נוקטים עוד ועוד מאמצים על מנת להקל על הלומדים. יש קבוצות תמיכה וירטואליות, המחליפות את קבוצות השיח הנפוצות המוקדשות רובן ככולן לדברים בטלים ולניתוחי חדשות היום. בקבוצות הללו דנים הלומדים בינם לבין עצמם אך ורק על

לענייני חינוך. קורס 'תורת השליחות' מכיל לא פחות משישה עשר שיעורים בנושאים מעשיים האמורים להעסיק את השלוחים בעבודת הקודש היומיומית שלהם. 'הבינני' מפיץ את הקורס הזה יחד עם בית המדרש לשלוחים.

למשל: קורס סת"ם – שליח שרוצה להוציא אל הפועל מבצע מזוזה כיאות וכראוי, יכול לבוא ולבדוק בעצמו מזוזות ולקבל את מקסימום הידע והפרקטיקה.

לא פחות ממאה וחמישים שלוחים הספיקו לעבור את הקורס המקצועי בהלכות טהרה ומקוואות, שאותו מלווים באורח קבע עשרות רבנים ומומחים למקוואות והוא כולל גם סיורי פיקוח במקוואות המקנים, לא רק את הכללים והשיטות לבדם, אלא גם את הפרקטיקה המעשית בשטח.

הגאון רבי אליהו בר שלום, מהמומחים הגדולים ביותר לענייני חופה וקידושין, מלווה אישית את הקורס בנושא זה ואף מעמיד עצמו לרשות השלוחים המבקשים לעשות אצלו 'שימוש' של ממש כדי לצאת מהקורס כשבידיהם כל ההלכות ופרטיהן וגם הניסיון המעשי המבורך והמוכח.

קורס מיוחד ונוסף לשלוחים מוקדש לבירורי יהדות. הרב קרביצקי מצייץ בהתרגשות כי "הרב משה קוטלרסקי, שעולם השליחות והעולם היהודי כולו אָבֵל על פטירתו, ביקר אישית באחד הקורסים הללו, הרצה בפני השלוחים שהשתתפו בו והביע התרגשות גדולה למראה הרצינות הרבה והידע הרב שהקורס הזה מעניק לנושאי משמרת הקודש. את הקורס הזה מלווה, בין היתר, הרב אלכסנדר דן, הנחשב לאחת האוטוריטות בתחום בירורי היהדות. הוא משתף את השלוחים בסיפורים והמחשבות רבות ממיטב שנות ניסיונו ומלמד, הלכה למעשה, כיצד נכנסים לסוגיה הסבוכה הזו ואיך ניתן לברר יהדות של אנשים ולהגיע לחקר האמת.

גם קורס הטהרה שאליה נרשמים שלוחים רבים כולל שימוש ב'מראות' המעניק בידי השלוחים הרבנים את ההתנסות שהם זקוקים לה. קורסים נוספים מתמקדים בחגי ישראל ומועדי תוך רכישת כל ההלכות הנחוצות לרב מורה הוראה: הלכות פסח על שלל מורכבויותיהן, הלכות ארבע מינים וסוכה, הלכות שופר וכך כל השאר.

קורס מיוחד מוקדש להלכות שמחות (המופיעה בלשון זה כסגי נהור וכדי שלא להאריך ולפרש בדבר המצער): למרבה הצער, ידיהם של שלוחים רבים

שלו. הרבנים הרבים שנרשמו לקורסים הללו ועברו אותם בהצלחה אסירי תודה ל'הבינני' וליוזמה הברוכה שהאירה את עיניהם בתפקיד רב האחריות שבו הם נושאים דבר יום ביומו רבנים מכהנים משתתפים מרצונם הטוב בקורסים שונים. לא מעטים מהם בוחרים בקורסי סת"ם ודיינות.

קהל היעד הבא, ואולי העיקרי עד כה מקרב צרכני שירותי התוכן התורניים של 'הבינני', הם כל הנמנים עם צבא השלוחים. "התחלנו ביוזמה מאוד ייחודית", אומר הרב קרביצקי בהתלהבות בלתי מוסתרת. ואנו כבר למדנו לאחר שיחות ארוכות וממושכות עמו שכאשר הוא עצמו לא רק מציג את הדברים אלא מתפעם ומתלהב מהם, אות היא לכך כי לפנינו דבר יוצא דופן המצדיק התרגשות כזו.

ברבנות הראשית, מסביר הרב, "יש קורס ותיק העונה לשם 'רבני תפוצות'. אנחנו מעניקים את ההשתלמות לקראת הקורס הזה ומוודאים שכל מי שנוטל בו חלק אכן יסיים אותו עם תעודת סמיכה ייעודית זו". הקורס נמשך במשך שנתיים והוא מכונה קורס רב קהילה בהיותו פונה אל השלוחים בארץ הקודש שבאמצעותו יכולים להשתלב היטב בידע ההלכות המצוינות.

בקורס זה עוברים על כל ההלכות שרבנים נשאלים עליהן. שבת, איסור והיתר, טהרה, חופה וקידושין, אבלות, פסח ויום טוב, תפילה, בית כנסת. כך יוצא שמי שמשתתף בקורס הזה יקבל ידע מקיף ויכולת התמודדות עם 95 אחוז מהשאלות שהוא נשאל עליהן.

למעלה ממאה רבנים נטלו עד כה חלק בקורסים הללו. כולם כאחד הודו מקרב לב ל'הבינני' על עצם ההזדמנות הנפלאה וכמובן על הקניית המושגים וההלכות שבקצב הזה, בעודם מכהנים, קשה היה עד בלתי אפשרי עבורם ללמוד ולהשתלם בהם באופן עצמאי וסיזיפי, ללא כל הפלטפורמה התוכנית של 'הבינני' המגישה הכול על טס של זהב, כעמיר גורנה, באופן מאיר עיניים ומרחיב לב.

זאת תורת השליחות

טרם נפרדנו מקהל היעד של השלוחים אך פנינו אל היעדים הבאים שמאיר להם 'הבינני'. כזה הוא בית מדרש לשלוחים, הפועל על-ידי 'הבינני' בתיאום מלא ובחסות ממסדית של 'המרכז

**"השתתפתי בקורס בשנה
שעברה והשנה הזאת לא
הייתי צריך להעזר אפילו
פעם אחת בקיתה שבה
אני משפיע. יכולתי למסוך
שיעורים ולהתוודע מבלי
להשקיע מאמץ ומבלי
לחזות אכזבות ותסכולים
בתחום המשמעת"**

הרב קריצקי נואם בכינוס השלוחים בניר עציון האחרון

במכון בקורס בעלי-בתים, אולי יותר מאברכים הלומדים ככולל. אברך שיושב ולומד כל היום גמרא עם ראשונים ואחרונים, לעתים נוצרת אצלו תופעה שמרוב עצים לא רואים את היער. אין אצלו בהירות מוחלטת. אנו נתקלים אכן באברכים שחוו תסכול בשיבות. שם הקדישו יומם ולילה לשקלא וטריא בגמרא, לא טרחו להנגיש להם את הדברים ולחדד להם את היסודות, והם הלכו לאיבוד במבוך התלמודי". ואילו הלומדים בקורס מקבלים בצורה ברורה את היסודות, הבנת השיטות, בהירות העושה סדר בלימוד ומארגנת את החומר הנלמד בצורה ברורה ביותר. כדוגמת הנולד על ההר.

הרקע הזה מסביר את ההשקעה האדירה שבה נוקט המכון. אלו לא רק שיעוריהם הנפלאים והיסודיים של מגידי השיעור והמרצים. יש כאן מערכת שלמה של סיכומים, עם עמל רב על התמצית שלהם, עם כותרות עשויות היטב וכותרות משנה שמנחות ומפענחות. השיטות השונות מונגשות במצגות מסודרות. דגש ניתן על הוויזואליות שמציגה את הכול לנגד העיניים עם כמה שפחות מוקשים או עיצורים. החלק ההלכתי מקבל הבלטה גדולה כדי להבהיר אותו בעיני הלומד. יש כאן מלאכת מחשבת המכירה היטב את נפשו של בן הדור הנוכחי ועושה הכול על מנת לפשט ולהקל את מערכי הלימוד שלו.

"אנחנו רוצים", מודה הרב קריצקי, "שהלימוד יהיה חווייתי. שללומד תהיה גם הבנה וגם חוויה. כשאתה רואה את כל הדברים לנגד עיניך באופן סדור ובהיר - זה חי עבורך. אתה חווה את זה. יש לנו סרטונים שממחישים את הלכות מליחה. זה כל כך חי ותוסס. אם אומרים שתמונה אחת שווה אלף מילים, סרטון אחד שווה אלף תמונות וחוויה אחת שווה אלף סרטונים", הוא קובע. ומי כמותו יכול להעיד על כך כמי שאתמחי גברא ואתמחי קמיעא.

על לימוד הגמרא מעיד הרב קריצקי: "השקענו קרוב למיליון שקל בסיכומים ויזואליים" על מנת להנגיש את סוגיות הגמרא באופן עכשווי ובהיר. אכן כל מי שנכנס לאתר של 'הבינני' ובוחר באפשרות הזו, יכול להתרשם בעצמו מהסרטונים המושקעים, מהמחשבה המושקעת בהם ומהתוצאה המרהיבה שלהם. תענוג!

בהזדמנות זו, זה המקום להודות לנגיד החסיד, הרב יצחק משען, שלוקח על עצמו במסגרת 'תורה שלמה' לממן עבור השלוחים את הקורסים שלנו, שיהיו להם לתועלת ולהצלחה בעבודת השליחות. ■

הראשית ומבחינה המאתגרים, הן בסמיכה להוראה והן בסמיכה לדיינות, מדברים אליהם. "האברכים הללו", מדבר הרב קריצקי בשבחם, "באמת מכוונים לרצונו הקדוש של הרבי, שאברכים בחב"ד יהיו מלאים וגדושים בתורה". באומרו זאת מזכיר הרב את דברי הרבי בעיצומה של התוועדות שמחת תורה תשל"ו, שבהם דרש הרבי בעוז כי אברכים לא יאמרו די בסמיכה של 'יורה-יורה' אלא יתקדמו ויעמלו על השגת סמיכה של 'דין ידין'. "נכון. לשם כך דרושות עשר שנות לימוד לפחות. אבל תורה היא וללומדה אנו צריכים", אומר הרב קריצקי וכשהדברים בוקעים מפיו הם נשמעים אחרת כי הוא עצמו נאה דורש ונאה מקיים.

חשוב לו לרב קריצקי להבהיר את עומק ההשקעה הננקטת ב'הבינני' בהקניית הלימודים הללו. "מי שרוצה באמת ללמוד הלכה כמו שצריך ולא רק לדעת מה לעשות כמצווה ועומד, אינו יכול להרשות לעצמו קיצורי דרך. עליו ללמוד ברצינות וביסודיות את הסוגיות בגמרא; את ה'בית יוסף', 'השולחן ערוך' עם הנושאי כלים, את ה'פתחי תשובה', את שולחן ערוך רבנו הזקן עם כל הבהירות ויסודות ההכרעה שלו. זו הדרך המסורה לנו מדורי דורות ורק אחרי גיעה בה ולימוד רב בצורה זו, מתבררים היסודות שעליהם מושתתת הפסיקה.

"אם אינך לומד כדבעי, לא תזכור זאת זמן רב. אבל אם הבנת את היסודות והם נהירים לך היטב, תזכור זאת היטב. ולא רק תזכור אלא תדע נכונה מהי הלכה. כשאתה בא לדמות מילתא למילתא, אם אין לך יסודות, לא תוכל להשוות ובוודאי שלא להגיע למסקנה אמיתית אליבא דהלכתא.

"דוקא משום כך במכון הושבנו את טובי תלמידי החכמים שלמדו היטב והוציאו את היסודות והגישו אותם ללומד. ברגע שאתה מראש מגיש לו את היסודות בצורה נהירה, הסוגיה נתפסת אצל הלומד בצורה בהירה. הוא מקבל הבנה של הלכה. לכן הקדשנו לכך מאמץ כה רב ועל זה אנו שמים את הדגש: הבנת יסודות ההלכה.

"כשאדם לומד את כל זה בחיות, מתוך הבנה מלאה, יש לו תענוג שכלי שאין לשער", מסכם הרב קריצקי ובקולו ניתן לשמוע את אותה נימת עונג שלה ירמזון מילותיו ואשר אליה יחתור המכון כולו. "במובן מסוים", הוא מפתיע לרגע, "ההבנה הבהירה של הסוגיה, 'קלארקייט' כמו שמכנים אותה באידיש, היא לעתים גדולה יותר דווקא בקרב הלומדים

תכני הלימודים בקורס ואף ניתנת להם האפשרות להפנות שאלות ישירות אל מגידי השיעורים. בנוסף מצטיין 'הבינני', עד שזהו אחד המאפיינים התורניים הבולטים ביותר במוסד הזה, בשלל סיכומים נהירים, טבלאות מדויקות ומצגות מרהיבות ועשירות הממחישים את החומרים הנלמדים, מקרבים אותם אל הלב והמוח עד שהם מוסברים על ידי הלומדים עצמם באוצר המילים שלהם ובהסברתם האישית. קורסים נוספים לאנ"ש מתמקדים בהלכה למעשה. בקורסים הללו, בכוונה תחילה, אין לומדים את מקורות הדברים מהגמרא, עבור לראשונים, ה"ט"ז וה'מגן אברהם' וכלה בפוסק דידן, מרנא רבנו הזקן. בקורסים הללו מתחילים מהלימוד בדברי אדמו"ר הזקן וממשיכים הלאה עד פוסקי זמננו והדברים הפרקטיים.

את הלכות שבת לומדים באמצעות דוגמאות מעשיות המתמקדות למישרין בכל הפיתוחים העדכניים ביותר של השנים האחרונות: מזגן, פלטה, חשמלית, כיריים חשמליות, שעון שבת דיגיטלי, תריסים אלקטרוניים, מעלית שבת, מיחם ממוחשב, מקרר חכם ועוד. כל הנגזרות של המקרים הללו לעניין אמירה לנכרי, הפסד מרובה, צורך גדול ועוד, מקבלים את הטיפול ההלכתי המקיף.

"הקורס הזה", מטעים הרב קריצקי, "לא נועד להצמיח מקרב בוגריו פוסקים ודיינים. הקורס מלמד את משתתפיו בצורה ברורה כדת מה לעשות בסיטואציות השונות שעשויות להתרחש בכל בית".

להמחיש את הלימוד

קהל היעד הרביעי שאליו פונה 'הבינני' אלו האברכים, אברכי הכוללים העושים את השנה או השנתיים הסמוכות לנישואיהן באהלה של תורה וקיימת בידם הזדמנות פז לעשות זאת באופן מיטיב, מושלם ומשוכלל יותר. זמנם עוד בידיהם, ריחיים עוד לא ממש על צוואריהם, רוחם אינה סוערת באשר זימנה להם ההשגחה פת בסלם. וכך יכולים המה לשבת על התורה וללמוד כמו שבאמת לומדים.

עבור חלק מהם, אברכי הכולל בנחלת הר חב"ד, או אלו מהם שמעוניינים בכך, הקים 'הבינני' קורס פרונטלי בנחלת הר חב"ד שבו לומדים סת"ם. הם גם צוברים ידע תורני וגם רוכשים מקצוע שימושי ומניב. לא מעטים מהאברכים שואפים לגדולות. הרבנות

איך מסבירים לבחור ישיבה צעיר כי ניתן וגם צריך לקבל החלטה טובה ולא להרפות ממנה במשך שנים • מהי הדרך הנכונה להקנות תורה בעמקות ומתוך אהבה, שתיחקק בקרב התלמיד לצד • כיצד יכול בחור להבין כי יש הבדל תהומי בין אקט במישור המעשי לבין הכרה בזהות האישית • האם ניתן לבלום להט של צעירים לדבוק באתגרים שוליים בעולמה של התקשרות ומי לידינו יתקע שהדבר לא יצנן את התלהבותם • שיחה צמוקה ומאלפת עם שתי הדמויות העומדות בראש ישיבה קטנה 'תומכי תמימים' בעיר הקודש צפת, ראש הישיבה הגה"ח הרב שניאור זלמן קפלן והמנהל הרוחני הרה"ח ר' שמואל מישולובין, מספקת תשובה לשאלות המסקרנות ומגלה כיצד יכולה ישיבה לשלב רמה גבוהה של לימודים עם חינוך ואושר בפניהם של ה'תמימים' • עולת תמים

אתפשר על פחות משיחת עומק ישירה עם כל אחד משתי הדמויות המרתקות הללו. כך, אמרתי בליבי, אוכל לחדור אל סוד קסמה של הישיבה ולחלוק אותו עם הקוראים. הבחירה הזו הוכיחה עצמה מעל ומעבר למצופה.

"היה לי חלום", פתח הרב קפלן, שבבחינות המחשבה, דיבור ומעשה שלו ניכרת עובדת היותו בנו של שליח הרבי הבלתי נשכח ובא כוחו לעיר צפת, הגאון החסיד רבי אריה לייב קפלן ע"ה. "כמה וכמה שנים קינן בי החלום להקים ישיבה קטנה. אבל ארכו כמה שנים טובות עד שהחלום הזה בא לידי מימוש. כי ידעתי שהצלחה של כל מוסד, בוודאי מוסד חינוכי, תלויה באנשים. רציתי שאת המוסד הזה ינהיגו אנשי חינוך במהותם, שיש להם את התכונות הכי חשובות למחנך".

פנינת כתר חברה בשנים האחרונות לשורה ההולכת וגדלה של ישיבות חב"ד ברחבי ארץ הקודש. זוהי הישיבה הקטנה בעיר הקודש צפת, ישיבת תומכי תמימים 'אהל מנחם מענדל', ששמה הטוב מתחיל להינשא לפניו ובפרק זמן קצר ביותר קנתה את מקומה בכותל המזרח של עולם הישיבות החב"דיות.

אולי סיפור ההצלחה המהיר שלה כרוך בדמויות העומדות בראשה. ראש הישיבה הוא הגה"ח הרב שניאור זלמן קפלן, המכהן במקביל גם כראש ישיבת צעירי השלוחים השוכנת אף היא בעיר צפת. המנהל הרוחני של הישיבה הוא הרה"ח ר' שמואל מישולובין. מהיכרות אישית מדובר בשתי דמויות מקוריות מאוד, עם עוצמות אנושיות בלתי מפורות, כריזמה סוחפת וגישה חינוכית אכפתית היורדת עד השיתין ואינה יודעת גבולות.

יותר ויותר הורים בוחרים לשגר דווקא לישיבה הזו את בניהם העושים את צעדיהם הראשונים בעולמה של 'תומכי תמימים'. מהרגע הראשון שבו נפלה ההחלטה לשלב בגיליון הנוכחי פרופיל למוסד המבטיח, גמרתיו אומר כי לא

"כשאני רואה לפניי בחור בשיעור א', אני מרשה לעצמי כבר עתה להתבונן בו ולתהות כיצד הבחור הזה יראה כשיסיים את הקבוצה? אני רוצה שהלימוד והחינוך בישיבה יהפכו לחלק מהזהות שלו"

הוא זוכר היטב את הרגע שבו הבזיקה בו ההארה: מצאתי את האיש. "הרב שמואל מישולובין היה אז מחנך במתיבתא פה בצפת. ראיתי אותו פעם אחת, שעות אחרי תום שעות הלימוד בכיתה, יושב עם תלמיד ולומד עמו שיחה. זה נמשך שעה ארוכה בה ראיתי אותו מרוכז, אחד על אחד, כאילו אין לו בעולמו דבר אלא את אשר יאמר לו ויקשה לפניו הילד בן השתים עשרה שישב מולו. כשראיתי את ההתמסרות הזו, את הריכוז יוצא הדופן הזה, אמרתי יש לי מנהל רוחני לישיבה הקטנה שאקים.

אני כל הזמן מחליט ואז לא עומד בהחלטה ויש לי ייסורי מצפון. אמרתי לו: תאר לך שתפגוש פעם אדם בגיל חמישים או שישים שקיבל פעם אחת החלטה ומעולם לא נכשל באי קיומה. זה נשמע לך פנטסטי או הגיוני? הוא השיב מיד: זה נראה לי בלתי מציאותי. אמרתי לו: יש מאות ואלפי אנשים שעומדים עשרות שנים בהחלטה שלהם כמלוא נימה. כל בעל תשובה שקיבל על עצמו לשמור שבת, לשמור כשרות, להניח תפילין מדי יום ביומו ועוד, מעולם לא נכשל בכך. הוא לא חווה כל שבת מחדש ניסיון. האם יצליח את השבת הזו או לא יצליח לשרוד. הא לך ראייה שאלפים ורבות עומדים בהחלטה שלהם בלי שום בעיה. איך זה קורה, שאלתי אותו והוא משך כתפיים והשיב, לא יודע.

"זה עוזר לזיכרון. כך זוכרים את הסוגיה ואת כל מה שנלמד והתחדש בה. זה גם עוזר למוטיבציה. ככל שבחור זוכר יותר וצובר יותר חומר ברור ולא ערמות של שקלאוטריא לא סדורות, הדבר מוסיף למוטיבציה שלו לרצות ללמוד יותר. וכמובן זה מעניק כלים שילכו ויתפתחו כל השנים".

"התשובה הנכונה היא שכשאתו בעל תשובה קיבל על עצמו לשמור שבת, הוא לא קיבל על עצמו החלטה מעשית. הוא קיבל על עצמו זהות. ברגע שזו הזהות שלו, אין סיכוי שזה יהיה נתון למשחקים או שינויים. זו הזהות שלו. וזה לדעתי עיקר עניין החינוך. להפוך את הדברים שאותם מלמדים לחלק מהזהות של הבחור. זה צריך להיות מלווה בשיח ממושך, אמיתי וכן של משפיע ושל ר"מ עם הבחור, להנחיל בליבו את ההכרה שהוא כעת מעצב את הזהות שלו. לא פחות מכך".

זה החלום העקרוני. ובישיבה הוא מוצא לו כבר ביטוי שמוציא אותו מהכוח אל הפועל: "כבר עכשיו בישיבה שלנו יש סדר שלם שבו מגידי שיעורים מדריכים את תלמידיהם לכתוב סיכומים. הוצאנו כאן גיליון מיוחד, לא של 'הערות התמימים ואנ"ש', שכבודו במקומו מונח, אלא של סיכומי סוגיות".

"גם בלימוד גירסא, אנו מעודדים את התלמידים לחזור שוב ושוב על דפי הגמרא, כך שמדי שבועיים הם נבחנים גם על הדפים החדשים וגם על הדפים שלמדו בשבועיים הקודמים. השנה", מציין הרב קפלן בסיפוק, "קבוצה גדולה של תלמידים נבחרת על כל מסכת בבא בתרא!".

להתמקד רק בעיקר

קשה לפגוש את הרב שמואל מישולובין ולא להידבק בלהט שלו. יש בו עוצמת אנרגיה ממגנטת. כשאתה מדבר עמו, בשיחה טלפונית, קל וחומר פנים אל פנים, אינך יכול שלא ללכת שבי אחריו. כל שיג וכל שיח שלו בוקע עם שכנוע פנימי עמוק. אתה חש שלפניך איש שאכפת לו מכל אות, מכל תיבה ומהרוח שמנשבת בהן.

בנוסף לאידיאה הלימודית שלו יש לראש הישיבה הרב קפלן מוטו חינוכי שמנחה אותו לכל אורך הדרך. "כל מחנך רוצה להטביע חותם על המוחנך ושואל את עצמו מה יהיה עם הבחור בעוד שלוש שנים. כשאני רואה לפניי בחור בשיעור א' ישיבה קטנה, אני מרשה לעצמי כבר עתה להתבונן בו ולתהות כיצד הבחור הזה יראה כשיסיים את הקבוצה? אני מתייחס אליו לא כנער צעיר שמשתף פעולה עם מה שאומרים לו. אני רוצה שהלימוד והחינוך בישיבה יהפכו לחלק מהזהות שלו".

עשייתו החלה עוד בימים שבהם היה בחור עת עסק רבות בתחום החינוך הבלתי פורמלי. במשך מספר שנים עמד בראש ישיבת הקיץ של מפעלי 'אן ישראל' בארץ הקודש אשר העניקה ועדיין מעניקה את מצפן החינוך להתקשרות למאות אלפי עתודאים בשורות 'תומכי תמימים'. בחודשי תשרי, עמד בראש

זה אתגר עצום, הרשיתי לעצמי להעיר. אך הרב קפלן לא נרתע. משנתו סדורה. "שאלתי פעם בחור", הוא נושא משלו, "מדוע אינך מקבל החלטה טובה. והוא ענה: אני פוחד מהחלטות;

"מי שיכול לשבת עם בחור ולקחת אותו בשיא הרצינות, לא על מנת להעביר שעה קלה של לימוד או שיחה אישית, מוכיח בעצמו שיש לו את זה. עד היום הזה הרב מישולובין יכול לעתים לשבת עם בחור ארבע שעות תמימות. אלו לא סתם שעות שחולפות ביעף. אלו ארבע שעות של ריכוז מוחלט בבחור, בצרכים שלו, מתוך אהבה אמיתית ואכפתיות אמיתית. אני מקווה ומייחל שזה תמיד ימשיך. כי אני דוגל בדבר שאולי פחות מדברים אודותיו: חינוך מתוך אהבה ואכפתיות אמיתית כנה לאינדיבידואל, לתלמיד עצמו, כל אחד לפי ערכו".

לדעת ללמוד ולחנך

אחרי כזו הקדמה, אך טבעית הייתה שיחת המשך עם הרב מישולובין עצמו, אבל חשוב היה לי לשמוע גם את המתודה הלימודית שעומדת בראש מעייניו של ראש הישיבה.

מסתבר שגם זה כרוך בחלום שבער בנפשו ולא נתן לו מנוח. גם את החלום הזה, מסתבר, הוא הולך ומגשים בישיבה. "השאירה שלי שבחור שלומד יצא עם משהו ביד. שלכל בחור תהיה היכולת לומר, בראש ובראשונה לעצמו, מה הוא למד. עוד יותר טוב יהיה אם יוכל גם להעלות את הדבר על הכתב. אבל לא כדקלום שרושמים בשעת השיעור מפי הר"מ שמוסר את השיעור. לעבד את החומר ולסכם אותו ברור. צריך להיות מצב שלכל סוגיה יש סיכום כללי. גם בנגלה וגם בחסידות. בכל סוגיה בגמרא ובכל מאמר בחסידות וגם בכל שיחה. "היתרון של גישה כזו גדול מאוד", הוא משוכנע.

“כל יום, ברבע שעה האחרונה של סוף הסדר, אני מוסר שיעור סיכום של פרקי ברמב”ם היומי ובנוסף הרחבה תמציתית על אחת ההלכות הנלמדות בשיעור היומי”

מבינים אותה על בוריה. דוגמא פשוטה היא לימוד שיעורי חת”ת ורמב”ם. זה דבר בסיסי שכל חסיד עושה לעצמו מדי יום. אבל אם נצליח בישיבה קטנה להרגיל בחור לכך שלומדים את החת”ת והרמב”ם, ולא רק ממלמלים אותם, הצלחנו לחולל בו שינוי משמעותי לטווח ארוך.

“אפשר לעשות זאת”, חורץ המנהל הרוחני. “יש לנו בישיבה שיעור כללי ברמב”ם. כל יום, ברבע שעה האחרונה של סוף הסדר, אני מוסר שיעור כללי קצר על פרקי הרמב”ם היומי ובנוסף הרחבה תמציתית על אחת ההלכות הנלמדות בשיעור היומי ברמב”ם. השיעור הזה לא בא במקום לימוד כל שלושת הפרקים היומיים. אדרבה: גם להם מוקדש זמן אחר. בהפסקת צהריים, מדי יום ביומו, הישיבה נחלקת לחבורות חבורות וכל יום יש תלמיד אחר שמלמד את הרמב”ם. יש מדי יום שישה מגידי שיעור מקרב התלמידים”.

מה בדיוק עושים עם בחורים בגיל ישיבה-קטנה כשברמב”ם היומי לומדים יום אחר יום הלכות כמו ימים אלו בהם נערכת הכתבה, תהיתי. וכל מי שלמד רמב”ם בשבוע של פרשת בהעלותך, ידע להשיב לעצמו לבדו באלו הלכות מדובר. לרב מישולובין יש תשובה מן המוכן. “בהתאם לגישה שבה הרבי חינך אותנו, עלינו להכין בחור לחיים בצורה נכונה. זו הזדמנות לדבר בנושאי צניעות. אנו מקדישים לנושא רגיש אך חיוני זה מאין כמותו, זמן בלתי מבוטל.

“כבר בתחילת שיעור א’, כשלוומדים עם הבחורים את איגרת התשובה, מדברים בצורה הכי ברורה ומקשרים את זה לחיי הבחורים. עצם הדיבור בצורה נכונה עושה סדר בראש ומונע בעיות. בכל הקשור למוגנות וצניעות, כל הצוות כולו בלי יוצא מן הכלל עבר ביוזמתנו קורסים וסדנאות שהכשירו אותו לטפל בדברים, לדבר אודותם באחריות ובחכמה ולהעלות את הבחורים, כל הבחורים, על דרך המלך”.

בנושא זה אין הישיבה בצפת מסתפקת בחינוך הבחורים לבדם. “כל ההורים של תלמידי שיעור א’ נקראים למפגש מיוחד בישיבה כחודש לפני פתיחת שנת הלימודים. במפגש הזה אנחנו מדברים איתם על דרכי הלימוד ואופי החינוך בישיבה ומעניקים להם ‘ארגז כלים’ לקראת יציאת בנם מהבית לישיבה. גם נושא החינוך למוגנות מקבל שם ביטוי מכובד וההורים מקבלים הדרכה נהירה בנדון. בנוסף, אני עצמי מדבר בכל כיתה כל שנה על כך. בדבריי אני

“השווער”, אומר הרב מישולובין בהערצה בלתי מוסתרת, “התחבר מאוד לרעיון”. ואז בא החיבור שנוצר בינו לבין הדוד, ראש הישיבה, הגה”ח הרב שניאור זלמן קפלן. עבודת הקודש של הרב קפלן כראש ישיבת צעירי השלוחים, שבה רובם ככולם בני חו”ל, לא זו בלבד שלא ריפתה את ידיו אלא הלהיבה אותו להוסיף ולפתוח מוסד חדש, מושקע ומצליח לבני ארץ הקודש.

ללמוד רמב”ם באמת

ההתחלה הייתה עם שלושים תלמידים. הרב מישולובין עצמו חרש את הארץ לאורכה ולרוחבה. “ישבתי עם כל תלמיד פוטנציאלי ועם ההורים שלו בביתם שלהם. הייתי צריך לשכנע בהצלחתו המובטחת של מוסד שאי אפשר להצביע על הבוגרים שלו או על אלו שלומדים בו”. הדברים נפלו על אוזניהם הקשובות של שלושים הורים ותלמידים. האמת, מי שמכיר את הרב מישולובין, יכול רק לתמונה ולהתפלא על הורה שלא השתכנע ממנו.

להט בעיניו לא כבה גם כשהישיבה הפכה לעובדה קיימת עם שלושה שיעורים מלאים, כשכבר בשנה הקרובה שיעור א’ יכפיל את עצמו ויפתחו 2 כיתות מקבילות. “החלטנו להקים ישיבה ברף החסידי שרמת הלימוד בה גבוהה מאוד ויש בה המון יחס אישי, קשר ואהבה אמיתית. הבחורים מרגישים פה משפחה. הישיבה שלנו חושבת מחוץ לקופסה על דברים שיש להעמיד אותם מלכתחילה בצורה נכונה יותר, מבלי להיות מחויבים לקונספט קודם שהתקבע במרוצת השנים עד כדי שכביכול לא ניתן להזיז אותו”.

“בישיבה קטנה”, משוכנע הרב מישולובין, “נותנים לבחור יסודות חיים. כאן מדריכים אותו ללמוד כמו שצריך, להבין לעומק, לדעת איך לומדים סוגיה ואיך

המערכת הרוחנית של הלימודים והפעילות בחצרות קדשנו מטעם ‘ועד תלמידי התמימים העולמי’ בהיותו נמנה עם ראשי מפעיליו. וגם כשליח בישיבה החב”דית בביתר ניהל הלכה למעשה את מפת השליחות בכל ישיבות חב”ד, כשהוא עצמו נושא ונותן עם ההנהלות הרוחניות, משבץ עבורם את טובי הבחורים שיכחנו כשלוחים ומתרוצץ תכופות בין הישיבות להבעיר את הפעילות החוץ-סדרית שעליה ניצחו השלוחים.

“מהמקום הזה”, הוא מעיד בעצמו בשיחה גלוית לב, “הרגשתי כמעט על בשרי צורך עצום בהדרכה, באופן קשבת וברמה לימודית גבוהה דווקא לבחורים החסידיים. במרוצת השנים, ההשגחה בישיבות מאוד התחזקה, ננקטו צעדים שונים על מנת לוודא שבחורים לא ילכו לאיבוד ולא יפלו בין הכיסאות אך התוצאה לא תמיד הלמה את המאמצים. מסתובבים לא מעט בחורים החשים שלא מספיק מקשיבים להם, לא מדריכים אותם, אין להם ‘עשה לך רב’ פעיל; ואם תשאל אותם, האחרון שהם ירצו לשתף בהלך רוחם הוא מישוה מהנהלת הישיבה”.

דבר נוסף שהציק לרב מישולובין הצעיר וענק המרץ הוא מה שהוא בוחר לכנות “חסידישקייט חיצונית שתפסה את מקום העיקר והתכלית. לא מעט בחורים מסתובבים עם גזש ענק שהם שמים לתפילה בסידור ‘תורה אור’ ובחיקוי מדויק של כתב יד קודשו של הרבי. אבל מה מצבו של אותו בחור בעבודת התפילה, מה עם יראת השמיים הבסיסית שלו, איך נראה לימוד התורה, במה הוא רוצה להיות שקוע. האם הוא רוצה להיות בקי בשאגת אריה ובמסכת סנהדרין או שזה משום מה, ובטעות נוראית, נראה בעיניו פחות חשוב”.

הדברים הללו נבעו לתפיסתו מאותו מקום של היעדר הדרכה נכונה שהניב עולם מושגים מטושטש. “רציתי להקים מערכת חדשה שתיתן מענה לצרכים החינוכיים הללו. מעניין”, הוא אומר ועיניו בורקות וחיוך נמתח על שפתיו. “הייתי יושב בשבתות באוהל ומרצה בלהט על כך שצריך להקים ישיבה כזאת בצפת. לא יודע למה חשבתי אז הרבה מאוד על צפת דווקא”. איש לא לחש אז על אוזנו כי יום יבוא ושליח הרבי, הרב החסיד ר’ חיים-חייקל קפלן, בנו וממשיך דרכו של אביו, יו”ר אגודת קריית חב”ד בצפת ומוסדותיה, ישים עליו את עינו וייקחנו כחתן לבתו.

”הרב קפלן משלם משכורות גבוהות לכל חברי הצוות בלי יוצא מן הכלל, קודם כל כי זה באמת מגיע להם. ומצבך לך, כי אנו צומדים על כך שכל צוות הישיבה יעבוד אך ורק בישיבה ולא בשום מקום נוסף”

לדבר בשפה אחת

חשוב לו למנהל הרוחני לדבר על הצוות העושה במלאכת הקודש בכל יום ובכל שעה. ”המחנכים שלנו מורכבים מאברכים צעירים לצד ותיקים יותר. כולם חדורי מטרה ושאיפת קודש לחנך ולגדל תמימים, חסידים, יראי שמים ולמדנים. אף אחד לא מגיע לפה כאדם שמגיע למקום העבודה שלו. כולם בשליחות. הדבר הזה משדר לכולם והתלמידים חשים בכך היטב.”

הרב מישולובין עצמו מקפיד על קשר קבוע ושוטף עם הורי התלמידים. ”יש לי שעתיים קבועות מדי יום ביומו, המוקדשות בעיקרן לשיחות עם הורים. לתפיסתי, זהו מרכיב חשוב וחיוני בהווה ובעתיד של כל תלמיד. גם שלושת המחנכים שבכל כיתה, הלא המה: המשפיע, מגיד השיעור בעיונא והמשגיח הכללי של הישיבה, הרה”ח ר’ עזריאל שיימוס, מקיימים קשר הדוק, קבוע ומדיד עם כל ההורים. אכן חשוב לנצל את ההזדמנות ולומר לכל הורה באשר הוא, הקורא את הדברים: חשוב עד מאוד שההורים ישרו לבחור מסר זהה לחלוטין לדברים שהוא שומע בישיבה. כשהורים, מכל סגנון שהוא, מעניקים לבנם את התחושה שה’קו’ החינוכי והחסידי של הישיבה הוא הדבר האמיתי והנכון, הם עושים את הדבר המתבקש והטוב ביותר עבור בנם.

ואם אין קמח, אין תורה. ראש הישיבה, הרב קפלן, מבקש לנצל את ההזדמנות הנכבדה של הגיליון הנוכחי ולהביע רגשי תודה והכרת הטוב כלפי יחיד ומיוחד, הגה”ח הרב שמואל חיים דוד פיישר הי”ו, שכתלמיד חכם חסידי ומופלג, יודע היטב להעריך את המפעל הרוחני הקדוש ומהרגע הראשון של הקמת הישיבה מגלה התעניינות כנה, רצון אמיתי ואכפתיות לבבית. שותפים נאמנים נוספים לדרך הישיבה הם הרה”ח ר’ שלום הלוי דוכמן מ’כולל חב”ד שביזמתו והשתדלותו נרכש בנין הישיבה הותיק, ועמו הנגיד ר’ בנימין פיליפסון שהקדיש את היכל הישיבה החדש לע”נ אביו ר’ שלמה ע”ה.

הדברים באים לידי ביטוי בשותפות הנאמנה ובחסות הנדיבה שהם פורשים, שאך בזכותם יכולה הישיבה להמשיך ולשגשג ולהגשים את מטרות הקודש שלה, שכל תלמידיה, תלמידי התמימים, ימלאו נאמנה את ציפיית רבותינו נשיאנו מהם בהיותם נרות להאיר.”

הצפתית: ”הרב קפלן, הנושא גם בעול הגשמי, משלם משכורות גבוהות לכל חברי הצוות בלי יוצא מן הכלל, קודם כל כי זה באמת מגיע להם. ומעבר לכך, כי אנו עומדים על כך שכל צוות הישיבה יעבוד אך ורק בישיבה ולא ישכר בשום צורה אחרת משום עבודה צדדית אחרת. הם מקבלים שכר על שעות השיחות האישיות שהם מקיימים עם התלמידים. חלק מהשיחות נושאות פן אישי וחלקן עוסקות בפן הלימודי. אחד הרה”מים, לדוגמא, עובר באופן מסודר עם כל התלמידים על המחברות שבהן הם מסכמים את השיעורים, ועוד.”

בוער לו למנהל הרוחני הרב מישולובין להצביע על ”שתי נקודות שזועקות באישיות של ראש הישיבה: כאדם שעומד בראש הפירמידה, הוא טורח להעניק לכל אחד מהצוות את מלוא הסמכות. זו תכונה בולטת ומאוד חיונית באישיותו שגורמת לכל אחד ואחד מחברי הצוות הרוחני להתמסר בתכלית ולהקדיש את כל כולו למלאכת הקודש. מנגד, במקביל, כולם מכירים ומוקירים את הפקחות המדהימה של ראש הישיבה ואת הראייה החסידית והמרוממת שלו. במילים אחרות, הצוות רוצה ומשתוקק לשמוע את דעתו אך הוא עצמו לעולם לא כופה אותה.”

הדיבור על תכונותיו של ראש הישיבה מזמין פירוט הממחיש כי אין שבחים בעלמא אלא יש מי שדואג שכל תלמיד יהיה טופח על מנת להטפוח, מבלי להידחק למשבצת שאותה ממלא בנאמנות ובמסירות הרה”מ והמשפיע.

”ראש הישיבה הרב קפלן מוסר מדי שבוע שיעור כללי בישיבה אבל בכוונה תחילה השיעור אינו מתמקד בנושאים שאותם מלמדים הרה”מים. כך, למשל, כשלמדו ברמב”ם את הלכות קידוש החודש, מסר ראש הישיבה שני שיעורים כלליים, עם לוח גדול ונהיך, שבמהלכם פישט ברהיטות את כל הנושא המורכב וביאר אותו היטב, דבר דבור על אופנו. וכך בנושאים וסוגיות נוספות. המאפיין המרכזי של שיעוריו הוא בהיותם מעניקים לכל תלמיד יסודות לימודיים, בנושאים שלרוב אינם נלמדים בישיבות.

”במקביל, גם ההתוועדויות שלו, מצד אחד, הן מאוד מרוממות, עשירות מבחינת התוכן, מנגישות רעיונות עמוקים של חסידות; ומצד שני המסר שבפיו נוגע בכל בחור במשבצת הפרטנית המתבקשת לאור זאת. הדברים לא נותרים תלויים באוויר אלא נושאים מסר מעשי, אישי וברור.”

בכוונה תחילה פותח פתח לבחורים להמשיך ולשוחח עמי באופן אישי על כל התמודדות וניסיון שלהם, ובהמשך השנה גם המשפיעים מקיימים עמם שיחות אישיות בנדון.

”הבאנו לכך שבחורים חשים ביטחון מלא ורצון יזום לספר הכול למשפיעים ולאנשי הצוות ולשתף אותם. המטרה ברורה ביותר: להנחיל לבחור השקפה נכונה על היוקר והקדושה, להימנע מנפילות ולדעת איך מתמודדים אם חלילה וחס הן מתרחשות. ברגע שהמשפיע של הכיתה פותח את הנושא בדרך הכי אחראית ומכוונת, הבחור קולט שהצוות שמולו אינו מונה מלאכים או אנשים שאינם מצויים בקרקע. זה מביא אותו להכרה בכך שהוא עצמו יכול לשתף את המשפיע בהתמודדות הכי אישיות שלו. ואין בחור שאינו חווה התמודדות. החכמה היא לא לטאטא זאת מתחת השולחן אלא להכיר בכך ולטפל בכך בשום שכל, ביראת שמיים ובהכוונה נכונה.”

להיות בשמחה בישיבה

מגמה לא פחות חשובה בעיני ההנהלה הרוחנית של הישיבה המצליחה בצפת היא ”שלבחור יהיה טוב בישיבה, שיהיה לו כף”, אומר הרב מישולובין את המילה המפורשת שאולי לא בהכרח מקובלת בטרימינולוגיה הישיבתית. הישיבה, הוא מזכיר, שוכנת במבנה מפואר, טובלת בינות לכרי דשא מרהיבים; יש בה מקווה מפואר העומד כל כולו לרשות הבחורים; חדר האוכל גדול ורחב ידיים; כל חדר בפנימייה ממוזג ויש בו חדר נוחות פרטי. ”התלמידים מרגישים את זה”, משוכנע המנהל הרוחני. ”המוטו אצלנו – בישיבה נמצאים משמחה.”

כמו לא היה די בכל המפרט האמור, שאכן קשה למצוא דוגמתו בעולם הישיבות, ”בישיבה אצלנו מקפידים לצאת בין שבת חופשה לשבת חופשה פעם אחת לבריכה, פעילות חברתית מגבשת בליווי המשפיעים או כל דבר אחר שישבור את השיגרה. מתחת הזאל”, הוא מפתיע, ”ניצב מסך המקרין קטעי וידאו של הרב, ולצדו פסנתר גדול עליו יושבים בחורים יודעי נגן בהפסקות ופורטים על הקלידים שלו בניגונים חסידיים. חשוב לנו שיהיה פורקן חסידי והבחורים ישמחו בישיבה.”

עוד הקפדה אופיינית ובלתי מובנת מאליה בישיבה

הרב יוסף יצחק מיכאלשווילי

חנוך לנער על פי דרכו

נשאלתי לא מכבר לפרש התמיכה הנלהבת שאני מגלה בכל עת מצוא ככל שידי מגעת בהקמת מקוואות לשיבות ובתי כנסת. למה אתה אוהב לתרום דווקא לזה, תמה מי שביקש לשמוע מפי את פשר הדבר. האמת, השבתי לשואל, זוהי לא תאוה אישית שלי. זו תוצאה של פוסט טראומה. בימי נערותי ובחרותי היו נדחסים

כולם למקווה צר מידות עם בור קטן לטבילה. התנאים הסניטריים היו דוחים ובלתי נסבלים אבל הנהלת הישיבה לא עשתה לנו 'הנחות' ודרשה בתוקף טבילה יומית לפני שחרית כחובת גבא.

באותם ימים אמרתי בליבי: יום אחד, כשתהיה לי יכולת, אדאג שלבחורים יהיה מקווה ראוי. במרוצת השנים, בחסדי ה' הטוב, הצלחתי להגשים את החלום הזה.

בכדור הארץ. לא השתכנעתי מהנימוק הזה והודעתי להנהלה כי אני נוטל על עצמי את מימון המזגנים לכל חדרי הפנימייה, חרף העלות הבלתי מובטלת הכרוכה בכך. אין לי ספק שתנאים כאלו תורמים לכך ששנתו של הבחור תערב, שיוכל לקום בזמן לסדר חסידות ולהרגיש טוב כשהוא לומד ומתפלל.

לעתים דווקא הראש העסקי יודע לפתור בעיות מחוץ לקופסה ומבלי שצל הרים יהפוך להרים.

חסידים למדנים

יותר מכול בוער כאש בעצמותיי הרצון לנצל את השפעתו ולהביא לכך שבחורים ואברכים יהיו מלאים וגדושים בתורה.

השאיפה המקננת בלב 'תמים' היא למלא את

רצונו הקדוש של הרבי ולצאת לשליחות. אבל אם רוצים שהשליחות תהיה מוצלחת, משגשגת וממלאת את הכוונה העליונה, עלינו להתבונן מי הם השלוחים המוצלחים באמת ומה גרם להם להיות כאלו.

הלא דבר הוא שכאשר שליח מלא וגדוש בתורה, גם בית חב"ד שלו תוסס, פורח, עמוס אדם. והוא עצמו משלב בשליחות ומציב בראש סדר היום שיעורי תורה. זה נותן את כל הכוח. מסיבה זו, הנני משתדל להשתקע בפרויקטים שירחיבו את מעגל שלוחי התורה. יחד עם 'משרד השלוחים' יצאנו לקמפיין של הקמת ספריות תורניות לבתי חב"ד. עד כה תרמנו 300 כאלה. קשה להפריז בגודל פעולה כזו. מעבר לקיום מבצע של הרבי, 'בית מלא ספרים', זה מציב את השיח התורני ואת הלימוד בראש העדיפויות ובראש סדר היום.

כי הם חיינו ואורך ימינו.

גשמיות לטובת רוחניות

המקווה הוא בעיניי רק סימפטום. אני דוגל בהענקת מרחב האפשרויות ל'תמים' בישיבה. "אז מ'מאנט רוחניות, דארף מען געבן גשמיות". אם תובעים מבחור השקעה רוחנית, יש להעניק לו גשמיות בשפע.

אתן לכך דוגמה מבלי לרדת לפרטים ופרטי פרטים אלא לדבר על הנושא עצמו. פעם אחת הגעתי לבקרו את בני שלמד בישיבה פלונית. כשנכנסתי למתחם הפנימייה, הזעתי מחום. תוך כדי התהלכי בין החדרים גילית שאין מזגן. באתי בדברים עם הנהלה ושאלתי מדוע כך הם פני הדברים.

הם ניסו לומר שבאזור זה פחות חם לעומת מקומות אחרים

הוא היה משוכנע כי דרכו לצולם הדיינות סלולה • לימודים מאתגרים ועמידה בכור המבחן העניקו בידינו את התארים 'יורה-יורה' 'ידין-ידין' • איש לא גילה לו כי ביום מן הימים יהיה שרוי מבוקר עד ערב בטיפוחם של צעירים בני-צורה, בני טובים, שעלולים היו ליפול בין הכיסאות אך בהשגחה פרטית ובהשקצה אינסופית נחשפים אל הפוטנציאל הגלום שבהם וחותרים כלפי מעלה • שיחה-אישית מרתקת עם הגה"ח הרב משה הלל, הצומד בראש 'אהלי תמימים' עתיד' בכפר חב"ד • חינוך עם נשמה

סיפורו של המפעל החינוכי הייחודי שנוסד בשנים האחרונות כמוסד המשך של "בית הספר למלאכה" על ידי הרב שמואל שיחי רייניץ, ופועל באמצעות "רשת חינוך עתיד" בחסות "ישיבת תומכי תמימים המרכזית" וב"ה הולך ומכה שורשים, יכול היה להיות מסופר בדרכים רבות. ניתן היה לשבת עם ההורים כמו עם התלמידים ולשמוע את סיפוריהם האישיים ולקלוט כיצד לאחר שכל הדלתות נראו בעיניהם סגורות, שלא לומר נעולות, נפתח בפניהם שער חדש שהוביל אותם לגבהים חדשים.

אפשר היה לפסוע בינות לכרי הדשא הנאים בואכה קומות וחדרי הפנימיה המפוארים ולקלוט כיצד טורח מוסד כזה להסביר פנים כלפי תלמידים שבחרו לעשות את שנות נעוריהם דווקא בו, אולי כמוצא אחרון.

ואולי נכון היה ללוות יום אחד ארוך את התלמידים והצוות הגדול המלווה אותם על כל צעד ושעל, מאז היקיצה של הבוקר, דרך התפילה בצוותא, השיעורים הכלליים והפרטניים, החברותות עם המורים, הארוחות העשירות,

משכנה

לבית המדרש

”אנו מבקשים מדי יום והערב נא, ברגע שתקרין את אהבת התורה אותה ינקת מהבית, הדברים ייספגו וייקלטו אצל שומעיך לקחך וגם אצל התלמידים שבמבט ראשון נראים בעיניך כאטומים”

קול התורה ב'אהלי תמימים' השבוע

תעודת כושר לדיינות.”

כתום הלימודים, מצא עצמו הדיין הצעיר בהסבה מהירה לעולם החינוך. אתגר חינוכי שהוגש לפתחו בדמות הנהגתה של ישיבת 'אור אבנר', שקמה תחילה בקריית מלאכי, עברה לרמלה וחנתה בכפר סיטרין. באותם ימים מנתה הישיבה יוצאי בוכרה בלבד. הישיבה זעקה ליד מכוונת שתיטול את הנפשות השוהות בה ותגביה אותן אל הפוטנציאל הגלום בהן. "חיידק ההוראה ניצת בי", נזכר הרב הלל. "ככלות הכול, גדלתי בבית שבו אבא ואמא היו מחנכים בכל מהותם". במשך חמש שנים עשה שם הרב הלל חייל עד שנקרא אל הדגל כשהוחלט להקים כולל שיכשיר אברכים בני העדה הבורכית לרבנות. חמש שנים תמימות עמד הרב הלל בראש הכולל וחולל בו פלאות.

"יום אחד", שב הרב הלל וזוכר, "פנו אלי מהישיבה באשקלון. למעשה ביקשו ממני להיות מורה בכיתה י"ב. כשהגעתי לשם קיבלתי הלם תרבות. זו הייתה ישיבה בשם הכי מושאל שיכול להיות. אלו היו תלמידים אשקלונים שסיימו את הלימודים בבית הספר היסודי ואיכשהו הסתפחו לבית הספר העל-יסודי שהתיימר להכשירם בלימודי קודש.

"מהר מאוד אמרתי לעצמי: או שאתה לוקח את התפקיד ברצינות ומוציא מעצמך הכול או שאתה קם ופורש. עבדתי צמוד עם שליח הרבי, הרב גרוזמן, שגילה אכפתיות מיוחדת לגורלו הרוחני של כל תלמידי. זיהיתי שם יהלומים והשקעתי בהם את הנשמה. ארבע שנים תמימות הייתי עם הבחורים האלה, גידלתי וליוויתי כל אחד מהם. בגיל 'קבוצה' הם נסעו לרבי. חיתנתי אותם. אחד אחד יצאו אברכים עם סירטוקים. זה היה סיפוק ואושר אמיתי. זרענו בדמעה וברינה קצרנו".

ואז באה שיחת הטלפון שקיבל משכנו וידידו, הרב אליהו וילהלם, מנכ"ל 'אהלי תמימים עתיד' בכפר חב"ד. הרב וילהלם היה זה שהעסיק את הרב הלל בתפקידו החינוכיים ברשת 'אור אבנר' והכיר מקרוב

היצירתיות הבאה לידי ביטוי בלימוד המקצועות הטכניים בשעות אחר הצהריים, ההתוועדויות הליליות שבהן נשבר הדיסטנץ וחוזר חלילה.

במקום זאת בחרנו לספר את הסיפור של 'אהלי תמימים עתיד', בשיחה בלתי אמצעית עם מי שעומד בראש הוא, הגה"ח הרב משה הלל. שיחה שבה שמענו ממנו, בגוף ראשון, כיצד אברך בדמותו, דיין בהכשרתו ובתוארו המוסמך, מוצא עצמו מתפלל מדי בוקר שחרית בשירה וריקודים עם בני-עשרה שאינם מתיקים מבטיהם ממנו; יושב ולומד עמם בקבוצות קטנות גמרא; מכין עמם 'על האש' במתכונים מיוחדים שהוא עצמו עמל על רכיחתם; יוצא עמם לטיולים מאתגרים בחיק הטבע ויושב עם כל אחד מהם לשיחות נפש מכוונות ומְשֻׁנָּות חיים. יצאנו לדרך. היו עמנו.

שליחות חינוכית

הרב משה הוא בנו של הרה"ח ר' יוסף הלל ע"ה, דמות חינוכית, מוותיקי שיכון חב"ד בלוד ומפארי דמויותיה. "אחרי החתונה", פותח איש שיחנו, "ברור היה לי שפניי למסלול של רבנות ודיינות. באותה שנה, שנת תשמ"ט, נמנית עם האברכים הבודדים שנחלת הר חב"ד שניגשו לבחינות התובעניות של הרבנות הראשית. אחרי שנים של לימודים, עמדתי בהצלחה בכור המבחן וזכיתי לקבל תעודת כושר רשמית לרב שכונה בישראל.

"לא היה אז כולל חב"די מסודר ללימודי דיינות. התגבשנו כקבוצה של שלושה אברכים חב"דיים - הרב ראובן בראל, הרב יוסף יצחק פינקוביץ ואנוכי - ויצאנו מדי יום ללימוד בכלל לדיינות בראשות הרב רצון ערוסי, רבה הראשי של קריית אונו. במשך שמונה שנים תמימות למדנו בכלל הזה ובסיומן ניגשתי לבחינות. ב"ה עברתי בהצלחה את כל המבחנים וזכיתי להתעטר בכתר ידן-ידין, כשבדי

את כישוריו. פנייתו אליו הייתה לא לפני שידע היטב כי אתמחי גברא ואתמחי קמיעא בהשקעה חינוכית ובהבנה עמוקה בנפש הנערים. אחת הייתה ההבטחה של הרב וילהלם לידידו ושותפו לדרך משכבר: נעניק בידך את כל הכלים כדי להקל על מלאכת הקודש שלך.

"באתי לכפר חב"ד וגם כאן קידם את פניי הלם גדול. עד אז היו מתחלפים כאן ראשי המערכת התורנית בקצב תכוף למדי. הסתערתי על האתגר כשלצדי המנהל החינוכי עתיר הניסיון, ר' דוד קוללי, האמון על הקשר השוטף עם משרד העבודה בכל הקשור לניהול ותכלול המקצועות הטכניים הנלמדים במוסד ועוד. ומעל כולנו, האיש והנשמה, ר' שמואל רייניץ.

"בעצה אחת עם הרב וילהלם החלטנו כולנו כי משנים את המקום מן הקצה אל הקצה. גמרנו אומר בליבנו לייצב את הספינה הזאת ולהוביל אותה למקום מבטחים. מהרגע הראשון ידעתי כי הדרך האחת והיחידה להגשמת השאיפה הזו היא לרכוש את האמון של התלמידים ולשם כך עליי להשקיע את כל הכלים העומדים לרשותי".

והערב נא

אחרי הכרונולוגיה המרשימה הזו, בא תורה של שיטת החינוך אותה סולל ומנשים ברוחו, בנשמתו, בעשר אצבעותיו, הרב משה הלל, יום אחר יום, שעה אחר שעה. כך מתבצע החריש העמוק בנפשותיהם של בני-עשרה ממשפחות יקרות שגילו דווקא במקום הזה את האור ואת העתיד לחייהם.

"המוטו שלי פשוט. לא אני המצאתי אותו. אנו אומרים ומבקשים אותו מדי בוקר בברכות התורה: והערב נא ה' אלוקינו את דברי תורתך בפנינו. ברגע שתקרין את אהבת התורה אותה ינקת מהבית,

”יש היום שלוחים רבים. אבל גם לנו, בתוך חב”ד, יש חב”ד לנוער. למה אם לנוער הזה, ברוך ה', אין קעקועים במקומות שונים ואין 'ראסטות' בשיער, אגו אזורים להתייחס אליהם באופן שונה”

רבני אנוש באה"ק מתאספים באסיפה היסטורית בקמפוס 'אהלי תמימים'

רואה הרב הלל כמוטו בדרכו החינוכית. לעתים הוא עצמו לוקח את הילדים לטיול שבו, בדרך להפילה בקברי צדיקים, גם יוצאים למסלול אבובים או לאתגרי אקסטרים משמעותיים יותר. לעתים יצאו התלמידים עם אנשי הצוות לבאולינג שכל המתחם שלו נסגר עבורם.

בחג השבועות אשתקד, הוא מספר בעיניים בורקות, "זוגתי נסעה לרבי ואני שהיתי עם התלמידים. היו שם עשרות סוגי מאפים חלביים שהרב רייניץ זוגתו הכינו במו ידיהם. הנערים התלקקו. שעות על גבי שעות הם ישבו, הטעימו את החיך וגם התענגו על מסרים, סיפורים ולקחים על התורה ועל אהבתה". תפילת שחרית באהלי תמימים, דבר יום ביומו, היא חוויה שמסמרת למקומו את כל מי שנקלע למקום. "התפילה נערכת כולה בחיות מיוחדת תוך שילוב ניגונים חסידיים. אף אחד לא יושב או עומד במקומו. כולם בדבוקה אחת וכבר בתחילת פסוקי דזמרה אנו פותחים בשירה סוחפת שלא מותירה אחד באדישותו. התפילה הופכת לחוויה שכולם שותפים לה וזה מה שנותן את האות לכל היום.

"בראש חודש הקרוב", הוא מגלה ועיניו בורקות, "אני מתכוון להביא גיטרות ודרבוקות. השירה תהיה סוחפת וכולם ישתתפו בה", הוא מבטיח.

החברות והשיעורים ממלאים את כל המחצית הראשונה של היום. גם בהם שולף הרב הלל אתגרי ברגעים של רפיון. "לפעמים זו הגרלה על חמישים שקל שסוחפת את כולם ומציבה תחרות מי ישתתף באופן פעיל יותר".

אמור מעתה: חנוך לנוער על פי דרכו – מקבל בין משעולי הקרייה המוריקה ששיכנה בעבר את בית הספר למלאכה, משמעות אישית ומחשבת, מרגשת ומעצימה. ועיניהם הבורקות מאושר של התלמידים הגדלים ומתחנכים במקום לתפארת, יעיד בכל אחד ואחד מהם כי, בסיעתא דשמיא, גם כי יזקין לא יסור ממנה. ■

ריגושים. "בשליש השלישי יכול להיות בחור עם ראש טוב אבל הקליטה שלו בישיבה נורמטיבית עלולה להיות הרת אסון. חלקם עברו חוויות שליליות שרק הנביטו בהם קשיות עורף ופיתחו בהם אטימות. האתגר הוא לגשת לכל יהלום כזה, להפריד בעדינות את הקוצים והדרדרים שאופפים אותו, לגלות את האור הטהור ולקרבו אל המאור.

"זה יכול לקרות בכל בית ולכל אחד. לאיש אין חסינות מכך. התפקיד שלנו להציב את האצבע בסכה. באו לכאן רבנים שביקשו להתרשם מהעשייה החינוכית. כשנשאתי בפניהם דברים אמרתי שאני מבקש להציע פשט חדש לכתוב 'אל תאכלו ממנו נא'. הפשט הפשוט הוא שאסור לאכול את קרבן הפסח אם אינו צלוי ומוכן כל צורכו. אני מפרש זאת על נשמות. אלו שהתבשרו במים וניצלו כל צורכן, הולכים לעולם הישיבות, נקלטים בו כהלכה ועושים בו חיל. אבל אלו שהם בבחינת 'נא', לא יצליחו באמת להתערב ולהתמזג עם כולם. עלינו לטפל בהם באופן אישי, אינדיבידואלי, ממוקד ועושה פירות".

חינוך עם טעם

השימוש בכתוב הזה מוליך אל הדרך האהובה על הרב משה הלל ולדבריו היא גם עושה פירות. לא אחת ולא שתיים, הוא עצמו למרות שאינו נושא בתפקיד זוטור או זניח בצוות החינוכי, עורך עם התלמידים 'ברביקו'. במרוצת הזמן, הוא מעיד בעצמו, הפך למומחה בנושא. הוא עצמו עומד וצולה בשר או דגים, ממחיש לנערים הצעירים כיצד עושים זאת, מה מומלץ לעשות ומה אין לנקוט. יחד הם יושבים בחצי גורן עגולה, אוכלים מהצלי לגונוני, שרים ומנגנים, בעזרת גיטרות שמוסיפות לאווירה, שומעים סיפורי חסידים ומתעלים.

את ה'ירידה ללבושי המתברר' בלשון החסידות

הדברים ייספגו וייקלטו אצל שומעי לקחך וגם אצל התלמידים שבמבט ראשון נראים בעיניך, חלילה וחס, כאטומים לכל דבר שבקדושה".

אין הרב הלל אומר די בעיקרון הזה על משפטיו הספורים. הוא נותן בהם סימנים. כך, למשל, "בשיעור הראשון ביום הראשון אנחנו לא מתחילים ללמוד אלא מביאים שתייה, עוגיות ומיני מתיקה. כל אחד מספר מיהו, מה הרקע שלו, כיצד הגיע לכאן. יוצרים גיבוש ושוברים את המחיצות. תחילת הלימוד הדרגתית, נעימה וחוויתית".

בהתייחסו לשליחות החינוכית המוטלת עליו ועל הצוות, שח הרב הלל: "יש היום הצלחה רבה לשלוחים של חב"ד לנוער. אני מצדיע לכל אחד מהם ומערך אותם. אבל גם לנו, בתוך חב"ד, יש חב"ד לנוער. למה אם לנוער הזה, ברוך ה', אין קעקועים במקומות שונים ואין 'ראסטות' בשיער, אנו אמורים להתייחס אליהם באופן שונה מההשקפה הרבה לבן גילו שכן מצויד בתנאים החיצוניים האמורים?".

את הידע שלו יונק הרב גם מכובע נוסף שאותו הוא חובש. לצד תפקידו באהלי תמימים הוא הבוחן של הכיתות הגבוהות בתלמוד התורה בנחלת הר חב"ד. אגב: גם בתפקידו זה הגיע להישגים מזהירים. "סימנתי מטרה והצלחתי להדביק אליה את התלמידים. בשנה שעברה נבחנו לא פחות מארבעה עשר תלמידים בכיתה ח' על כל מסכת קידושין בעל-פה. ברגע הראשון זה היה יומרני אבל ככל שהתקדמנו כולם נוכחו לדעת שזה ישים וריאלי".

ממשקפיו אלה ניבטת הדיאגנוזה הבאה: "כיתה ח' נחלקת בדרך כלל לשלושה חלקים: השליש הראשון – תלמידים מצוינים שייקלטו היטב בכל ישיבה בה יבחרו. השליש השני – ידָה, יתקבל איכשהו באחת הישיבות ויִלְחַח את שלוש שנות הלימוד בהן בדרך כלשהי ועם לא מעט מהמורות. השליש השלישי – מאוד קשה לו. זקוק נואשות לפורקן במגרש המשחקים, אינו מסוגל לשבת במקום אחד זמן רב, הפרעת הקשב שלו בסף נמוך, לא חדל לחפש

מה מאחד לשיחת
נפש הנמשכת על
פני שעות שני ראשי
ישיבות שבעונת
הרישום צשויים
להיתפס כמתחרים
זה בזה • מי צורך
את השינוי שחל
בשיג ושיח שבין
משפיעים לתלמידי
התמימים ובעקבות
מה הוא נוצר • מה
הייתה תגובתם של
כמאתיים אנשי
צוות מכל ישיבות
חב"ד ברחבי הארץ
לאחר שקיבלו
השנה מלגה אישית
במאות שקלים •
האם הרעיון להקים
מרפ"ד עם מאגרי
תוכן ושיצורים
לטובת ר"מים
בישיבות חב"ד
הוא בר ביצוע •
ומי מאייש את קו
הטלפון שאליו
מחייגים מדי יום
'תמימים' מכל הארץ,
מבלי להזדהות •
הסודות של 'כרמי
שלי', הארגון ששם
לו מטרה תקדימית
לספק מעטפת
לתמימים, להורים
ולצוותי הישיבות -
נחשפים

בסוכות המצות

**"בדיוק כשם שכינוס
השלוחים מקנה לכל
אחד מפאיו תקווה
שייכות חינוכית לצבא
אחד צנח שמביא את
האור לעולם כולו, גם
נצם ההשתתפות האישי
בימי העיון לצוותי
הישיבות מניב את אותה
הזדהות צמוקה והעצמה"**

קו לשירות התמימים

אחד האתגרים המורכבים ביותר שאותם הניח הארגון הוא קו טלפון העומד לרשות תלמידי התמימים. לקו הזה קוראים "ניט עלענט". בתרגום מילולי: לא בודד. זה נשען, כמובן, על האמרה המפורסמת שאותה מצטט הרבי בלוח 'היום יום' (כ"ב באייר) על פועלו של רבנו הזקן שבניגוד לעבר, הרבי אינו מבודד וחסידיים אינם בודדים. המסר פשוט. זהו קו טלפון העומד לרשות התמימים היכולים לטלפן אליו באורח אנונימי, מבלי להזדהות ולשוח את אשר על ליבם.

מטבע הדברים, יש לא מעט 'תמימים' שאינם חשים בנוח לפנות עם הלבטים והמצוקות החברתיות או הרגשיות שלהם לאנשי הצוות בישיבה. במקרים רבים מדובר בלבטים או קשיים המונעים מהם למלא את חובתם כתמימים בישיבה ואף מפריעים לתפקוד יומיומי. בקו אנונימי זה הם מוצאים אוזן קשבת ומקבלים ייעוץ והכוונה שיעזרו להם, ויאפשרו להם להמשיך בשגרת חייהם המבורכת.

הקו מאויש בידי משפיעים מכהנים בישיבות חב"ד, שעברו הכשרות והשתלמויות מקצועיות ומסוגלים לקלוט שיחות כאלו של עזרה ראשונה במגוון הנושאים שלהם הוא מבקש אוזן קשבת, בכל קשת הנושאים בעולמו של תמימי: חסידי, חברתי, רגשי, משפחתי ונפשי.

אין יום שבו לא מתקבלות בקו כמה וכמה שיחות. חלקן מינוריות. בחור מבקש הכוונה או עצה בדבר של מה בכך שעד כה לא היה בו העוז להציע אותו פנים אל פנים מול המשפיע שלו. ויש שיחות משמעותיות יותר. "עד היום", אומר הרב גערליצקי, "אחת לשלושה שבועות במוצע, מתקיימת שיחה שמצילה נפש

ערכיות מהותיות שעשויות לחרוץ גורלות בחייהם של תמימים, בשנים המשמעותיות ביותר בחייהם. עד הופעת 'כרמי שלי' בשמי עולם הישיבות, הייתה כל ישיבה פועלת בעצמה ובכוחותיה ולא קרב זה אל זה כל הלילה. העובדה שרב המשותף על המפריד בין הישיבות השונות לא מצאה לה ביטוי. כך נמנע השיתוף החינוכי והמתבקש בין צוותי חינוך שצברו ניסיון, ידע והיכרות עם דילמות שונות.

החלל הגדול בתחום כל כך זעק לשמיים עד שזמן קצר לאחר הקמת הארגון, מצאו עצמם כל ראשי הישיבות וחברי ההנהלות הרחוניות של כולן גם יחד, נועדים בצוותא, משוחחים זה עם זה ומברכים בכל פה על קיומה של הפלטפורמה שבגודל חינוכית ידעו להבחין רק לאחר קומה.

הנפשות הפועלות המפעילות את הארגון הלכה למעשה שאובות כולן מעולם החינוך והספיקו להכות בו שורשים עמוקים.

הרה"ח ר' מנחם הלפרין, יו"ר אור החינוך, הוא איש חינוך מובהק המנהל את תלמוד התורה הווירטואלי של השלוחים הצעירים בחבר העמים. הרה"ח ר' נטע גרליצקי, הוא משפיע ותיק בישיבת 'תומכי תמימים' המרכזית לוד וכתובת לרבים בלבטי נפש של ימי הבחרות. הרה"ח ר' יוסף וולס הוא שליח ביישוב נווה ירק (הסמוך לכפר סבא) ותפקידו לתכלל את כלל הפעילות ולהיות אמון על הקשר השוטף בין הארגון לבין הנהלות כל הישיבות של חב"ד בארץ. ומזכיר הארגון, הרב מוישי קוט, מהעסקנים הנמרצים והמסורים בכולל חב"ד.

מראשית שלבי הקמת הארגון עומד לימינו ומעודדו הגה"ח הרב שניאור זלמן גופין, שממנו ישקו העדרים וגם ראשי ומנהלי ארגון חינוכי זה נהנים ממנו עצה, תושייה והדרכה בכל סוגיה משמעותית העולה על הפרק.

למעשה, יכולה הייתה הרוטינה הקבועה והידועה זה מכבר להמשיך להתקיים, אף לגדול ולהתפתח. במסגרת שיגרה ברוכה זו ממשיכות היו הישיבות הקדושות לגדול ולהתפתח, לקלוט בחדווה את הבאים בשעריהן ולהשקיע את מיטב הכוחות על מנת לגדל ולטפח דורות של תלמידי התמימים, חסידים יראי שמים ולמדנים, בדרך שהורונו רבותינו נשיאינו והרבי בראשנו.

לא היו פסול או בעייה בכך. עובדה. כך גדלו דורות של בחורים שגדלו והיו לאנשים והקימו בתים חסידיים לתפארת. אבל השנים הנוקפות והגידול העצום והמבורך שחל בקרב קהל עדת חסידי חב"ד, הצדיקו וחייבו יד מכוונת שתיטול על עצמה משימה, מן המלאכות הקשות במקדש, לפרוש מטריית חממה משתפת לטובת עולם הישיבות החב"ד, להעניק עזרה הדדית ומקצועית ולספק אפשרות לכולם גם יחד, בחורים לכל סוגיהם ואנשי צוות לכל דרגותיהם; למצוא יחד פתרונות לבעיות הדור, הקטנות והגדולות כאחת. מכוח הבנה זו קם בשנים האחרונות הארגון הנושא את השם המעיד על סוג האיכות של קהל היעד שלו: "כרמי שלי". ביתר פירוט, נושא הלוגו של הארגון את התיבות: "כרמי שלי נטרה, להצלחת התמימים". הארגון הוקם על מנת להעניק מעטפת תמיכה משותפת לכלל צוות הישיבות בכל האתגרים העומדים על הפרק בעבודת הקודש, לתלמידי התמימים עצמם ולהורים היקרים.

כבר בשלב זה יש להבהיר כי התמיכה לתמימים, לצוותי הישיבות ולהורים, נדרשת בתחומים שהם מעבר לתחום העבודה השוטפת והיכולת הארגונית של הישיבות עצמן.

אם ביחס לדברים משמעותיים רבים, מצוטטת המלצת שלמה המלך בספר משלי, ותשועה ברוב יועץ, על אחת כמה וכמה נכון הדבר בסוגיית חינוכיות

פשוטו כמשמעו.

גם להורים מספק הארגון מענה. הורים רבים, מסבירים בארגון, עומדים לעתים אובדי עצות מול האתגר הכרוך בגידולו של 'תמים'. אין להם כתובת להכוונה וייעוץ. כתובת כזו המעורה בעולמו של התמים מהצד הישיבתי והאישי, ויכולה לספק להורים את הפניות החסרות לעולמו וסדר יומו של בנם.

'כרמי שלי' מעמיד לרשות ההורים ספריית מאמרים והרצאות בנושא חינוך התמימים, ופנית ייעוץ למשלוח שאלות שעוברות לצוות משפיעים למענה פרטי. השאלות והתשובות תתפרסמנה לטובת כלל ההורים, במדור הייעודי שיוקם לצורך כך באתר של 'כרמי שלי', כמובן לא לפני נטילת רשות מהשואלים ותוך שמירה כפולה ומכופלת על פרטיותם המלאה. "הנוער", שח הרב הלפרין, "מתמודד כיום עם בעיות רבות ומוגונות. באנו במטרה להעניק תמיכה ולא להיות במקום הצוות בישיבה. העמדנו לשם כך ידע וגורמי מקצוע וחתרנו כל העת להושיב את כולם מכל הישיבות סביב שולחן אחד. המטרה שלנו הגשימה עצמה וכיום הזה, מספר פעמים בשנה, נועדים כל אנשי הצוות הרוחני של כל הישיבות כולם לימי עיון, לאירועי העצמה ולמעמדים מושקעים שמעניקים להם כלים ויכולות במלאכת הקודש, למען תלמידי התמימים".

התוצאה הכמעט מיידית של המפגשים המשותפים הביאה לכך שכיום הזה כל אחד מאנשי הסגל הרוחני בכל ישיבה שהיא חש שהוא לא רק עובד בישיבה אלא חלק מצבא של שלוחים. "בדיוק כשם שכינוס השלוחים מקנה לכל אחד מבָּאָיו תחושת שייכות חיונית לצבא אחד ענק שמביא את האור לעולם כולו, גם עצם ההשתתפות האישיה בימי העיון לצוותים

"השתתפתי בקורס בשנה שעברה והשנה הזאת לא הייתי צריך להציר אפילו פעם אחת בכיתה שבה אני משפיע. יכולתי למסוך שיעורים ולהתוודע מבלי להשקיע מאמץ ומבלי לחוות אכזבות המשמעות"

הישיבות מניב את אותה הזדהות עמוקה והעצמה אישית".

ההרצאה שהפכה למבוקשת

מעל ומעבר לכך, אלו התכנים עצמם שעליהם עמלים 'כרמי שלי' לא לפני סיעורי מוחות וחשיבה מדוקדקת עם הנהלות הישיבות על הצרכים המדויקים והמתבקשים ביותר של האמונים על מלאכת החינוך בישיבות.

"שנה אחת", נזכר הרב הלפרין, "הבאנו את הגאון רבי חיים יצחק אייזיק לנדא, רבה הראשי של בני ברק, להרצאה מיוחדת בפני ראשי הישיבות הקטנות וכל צוותי החינוך שלהם. הרב לנדא הוא מומחה נודע בנושא שיחות עם בחורים על קדושה. ההרצאה שנשא ביום העיון הייתה מכוונת ומאלפת.

"ההרצאה הזו חוללה מהפך. מנושא שהס מלהזכירו ואסור לדבר אודותיו בשום צורה, הפך העניין לחובה שאסור להתעלם ממנה ומצווה לטפל בה בדרך נכונה. בזה אחר זה פנו אלינו כתום יום העיון בקשות זהות לקבל את ההקלטה שלה. שייגרנו לכולם בחפץ לב ותוך זמן לא ארוך ההרצאה הזו כמות שהיא נישאה מפי ראשי הישיבות בהיכלי הישיבות, במשך שעה תמימה, בהתאמות המתבקשות לפי קהלי היעד של התמימים בכל אחת מהישיבות".

במקביל, עורך 'כרמי שלי' השתלמויות מקצועיות לאנשי הצוות של הישיבות. מדובר בקורסים של עשרה עד חמישה-עשר מפגשים שבהם מקבלים כלים מקצועיים לטיפול בסוגיות כמו: סמכות בכיתה, אווירה בכיתה, אובדנות, מחנך מול נוער, שיח בנושאי קדושה, התבגרות והתגברות ועוד.

"כבוגר הקורס העוסק בהפעלת סמכות בכיתה", אומר הרב גערליצקי בחיוך, "אני עצמי ראיתי שינוי מן הקצה אל הקצה. השתתפתי בקורס בשנה שעברה והשנה הזאת לא הייתי צריך להעיר אפילו פעם אחת בכיתה שבה אני משפיע. יכולתי למסוך שיעורים ולהתוודע מבלי להשקיע מאמץ ומבלי לחוות אכזבות ותסכולים בתחום המשמעות".

גם אנשי המקצוע הנחשפים לפעילות הארגון, מבחינים בשינוי החיובי שנוצר ומצביעים עליו בהתפעלות. הרב דובי ברוך, שקנה לו שם כאוטוריטה טיפולית בבעיות המתגלעות בקרב בני נוער, מעיד: "מאז שקם 'כרמי שלי', הצוות בישיבות מדבר אחרת. במפגשים קודמים שהיו לי עם אנשי צוות, הרגשתי

שבני שיחי מדברים עמי כסומא בארובא. השיח נפתח והשתנה מן הקצה אל הקצה בזכות המפגשים, הקורסים וימי העיון שעורך עבורם הארגון".

להציל את התמימים

הרב הלפרין מספר על שיחה שהייתה לו בימים הראשונים להקמת 'כרמי שלי' עם הגה"ח הרב יצחק גולדברג, ראש ישיבת תומכי תמימים במגדל העמק. "הרב גולדברג סיפר לי בספונטניות כי זה כמה שנים הוא חולם בהקיץ על יום שיבוא ובו תהיה מסגרת שבה יוכלו כל צוות תומכי תמימים להפגש ולהתדבר יחד, לתשועה ברוב יועץ בכלל, ובנוסף, שהצוות הוותיק והמבוגר בעל הנסיון הרב ושחלקו הגדול זכה לשמוע ולקבל הוראות פרטיות מהרבי, יוכל להעשיר את הצוות הצעיר. הדבר וודאי יביא לברכה עצומה ולתועלת גדולה ולתת למשפיעים כוחות ויכולת לשוחח ולחזק את התמימים.. בזכותכם, החלום הזה מתחיל להתגשם, שח לי אז הרב גולדברג ולא יכולתי שלא להתרגש למשמע הדברים.

"יש לנו", משוכנע הרב הלפרין, "בכל קהילות אנ"ש, נוער חסידי ואיכותי, אבל אין לו שמץ של מושג כיצד ניתן להתמודד עם בעיות שונות. לנישה הזו נכנסנו. לשלב כוחות ולהוסיף גם ידע מקצועי. אנו נכונים ונחושים לגייס את כל כוחנו ולעשות הכול להצלחת התמימים".

פעולה נוספת הקובעת ברכה לעצמה ננקטת פעמיים בשנה על ידי 'כרמי שלי' בדמות ערבי העצמה ענקיים לכלל חברי הצוות בכל הישיבות. השנה נוספה עוד פעולה בשיתוף עם כולל חב"ד והנגיד החסידי הרב אליהו שלוסברג שיחי', בדמות חלוקת מלגה נכבדה בסך 500 שקלים לכמאתיים אנשי צוות מכל הישיבות. "התשובות שקיבלנו היו מרגשות ומדהימות", מספר הרב גערליצקי. "לא מעט אנשי צוות התבטאו כי לראשונה חשו שמישהו מחוץ למעגל הישיבתי בו הם עובדים מעריך את פועלם".

הנהלת הארגון מבקשים למנף את ההצלחה במישור זה. המגמה העקרונית, שפרטיה טרם הושלמו, מדברת על התכנסות של כלל צוותי הישיבות על פני יומיים בבית מלון, עם תוכנית לישיבה גדולה ותוכנית לישיבה קטנה. כבר עתה ניתן לומר שראשי הישיבות אישרו את השתתפותם.

בעתיד מתכוונים בארגון להקים סוג של מרכזייה פדגוגית (שכמובן תישא שם הולם) ותקים מאגר של חומרי לימוד שיעמוד לרשות הר"מים, המשפיעים וראשי הישיבות. כל עולם הישיבות יכול להנות מכך, משוכנעים בארגון ומבהירים כי זהו רק אחד מהרעיונות "שנועדו לאגם כוחות ולהוביל מהלכים שיועילו לכולם. עד כה", מסכמים בארגון בסיפוק, "פרצנו תקרת זכוכית ענקית שחפפה על עולם הישיבות החב"די. אנו כאן כדי להמשיך להציב ולהעניק פתרונות לבעיות הנוער החב"די מבלי לפגוע בשום צורה בפח השמן הטהור". ■

חסד לכל

לפניהן. הסחורה היא המשובחת ביותר ואין בה כל פחות לנוכח היותה ניתנת תמורת השובר".
עד כה מחלק 'חסדי שמשון', 2,500 שוברים כאלו מדי שנה בשנה. כל שובר הוא שווה ערך לסכום נכבד של 850 שקלים והוא מזכה, כאמור, את בעליו בכובע או בחליפת חג, ממיטב קולקציית העילית שמציגה למכירה הרשת בעל המוניטין אשר מצודתה פרושה בחנות המפעל בכפר חב"ד, בירושלים, בבני ברק וכן במרכזי המכירות הנפתחים לפני החגים בצפון ובדרום.

אוסר של 'תמימים'

המפעל המבורך הזה הפך לחלק בלתי נפרד מתכונת ערבי הפסחים של תלמידי התמימים בישיבות חב"ד די בכל אתר ואתר. מרנין את הלב להתרוצץ בימים העמוסים הללו במרכזי המכירות הגדולים של 'המקום הנכון' ולראות בעיניים את פניהם הקורנות של תלמידי התמימים, השוקדים על תלמודם לילה ויום, והם יוצאים מהחנות כשבידיהם קולב מפואר של חליפת חג או קופסת קרטון חדישה שבה מגבעת חדשה לחג.

בתחילת הדרך, מגלה הרב רייניץ, היו לא מעטים שהרימו גבה. הניתנה הזו לכל הבחורים בלי יוצא מן הכלל וברמה הגבוהה ביותר, לא נשאה חן בעיני כולם.

זה כבר הפך לתופעה קבועה עד כי הדבר נחשב כביכול למובן מאליו. אבל הנתונים המדהימים הכרוכים בנתניה רחבת ההיקף הזו מלמדים כי המפעל השנתי המבורך כרוך בהשקעה עצומה, הנאמדת בסכומי עתק.

מדי שנה בשנה, זה אחת עשרה שנים ברציפות, זוכים כל תלמידי התמימים מהישיבות הקדושות של 'תומכי תמימים' בחיזוק אמיתי, הצדעה מרגשת ויקרת ערך לעצם היותם נמנים עם יחידת העילית השוקדת על תלמודה לילה ויום, בהיותה מוקדשת כל כולה לד' אמות של תורה, הלכה ועבודה שבלב. החיזוק המדהים והמוחשי הזה מקבל את ביטויו בשובר זיכוי לקראת חג הפסח, שבאמצעותו יכולים הבחורים עמלי התורה לרכוש לעצמם מגבעת הדורה או חליפה חדשה, ברשת 'המקום הנכון'. כל שעליהם לעשות לשם כך הוא להוסיף סכום סמלי ופעוט בסך מאה וחמישים שקלים בלבד, להגיש את השובר בחנות ולזכות בבגד היוקרה לחג: מגבעת או חליפה. "חשוב להבין", מטעים הרב שמואל רייניץ, המפעיל זה עשתי עשר שנים ברציפות את הפרויקט המבורך של 'חסדי שמשון' בחסות איש החסד, הגה"ח הרב דוד פיישר ובשיתוף עם הנהלות הישיבות. "אין מדובר בסחורה מסוג נחות או עממי. אין שום הבדל בין המצויד בשובר שלנו לבין כל מי שניצל על מפתן אחת החנויות של 'המקום הנכון' ששמן הטוב הולך

איך שזמרים על רצף של 11 שנים רצופות במבצע שבכל שנה מחדש מרומם את רוחם של התמימים בכל ישיבות חב"ד • מדוע דווקא בחרו במגבעת וחליפה ולא פתחו את הניתנה לתחומים נוספים של ביגוד • איך יכול שובר שניתן למימוש בחנות בגדים להציד או לתרום על מידת ה'חסיד' שקייטי של בעליו • איש החינוך הרב שמואל רייניץ משיב לראשונה לשאלות על 'חסדי שמשון' הנושא את שם אבי הנגיד, הגה"ח הרב דוד פיישר • חבש כובע ישועה לראשו

תמימים

שלמות של שיחות ומאמרים שתועדו אך ורק בכתב ידו ובלמדנותו המופלגה. רק תלמיד חכם ואוהב תורה בדמותו של הרב פישר, יודע להעריך ולהוקיר לומדי תורה ולהגדיל עשות בהקדישו את המפעל לזכר ולעילוי נשמת אביו. הלא דבר הוא שמתוך שלל פעולותיו הפילנתרופיות של הרב פישר, דווקא מפעל זה זוכה לשאת את שם אביו ושמו ייקבנו בפי כול: חסדי שמשון."

חזות של תמימים

לסיום מציין הרב שמואל רייניץ כי שלושת השותפים למפעל – הרב פישר כאמור, הישיבות הקדושות הנוטלות חלק בסבסוד וההורים המעניקים את חלקם הסמלי – מהווים חוט משולש שלא במהרה יינתק ואשר בזכותו יש ערובה לקיום והמשכיות המפעל.

לכשיתמצי לומר, סמלי הדבר שהפריקט מתמקד במגבעת וחליפה – המאפיינים החיצוניים אך הבולטים של כל 'תמימים' באשר הוא. 'תמימים' היוצא לרחובה של עיר או גם היושב לסעוד את ליבו בארוחה, מצויד תדיר במגבעת, ל'שני מקיפים', ובחליפה כראוי. לפנינו אפוא שילוב של רוח וגשם, קיומיות חיונית וחסדישקייט בטהרתה, לטובתם ולרווחתם של תלמידי התמימים באשר הם. ■

ברגע שכל תלמידי התמימים בלי יוצא מן הכלל מקבל שובר, אין מדובר בתווית של נזקקות, מסכנות או נחשלות. אדרבה. זהו תו יוקרתי המעיד על נושא שהוא נמנה עם יחידת העילית של חסידות חב"ד, תלמידי התמימים, חיילי בית דוד", אומר הרב שמואל רייניץ באמונת אומן.

מעבר לכל הנושא הצרכני, החשוב והחיוני עבור 'תמימים' רבים ועבור הוריהם, יש כאן גם מסר חשוב שהרב רייניץ מבקש לחדד. "המפעל הזה שאנו שוקדים על קיומו, בחסותו האדיבה של הרב דוד פישר, נושא בעצם בשורה משמעותית ביותר. אנחנו מבקשים באמצעותו להכריז קבל עם ועולם שאנו גאים ונרגשים לחזק את עולם התורה החב"די. דומני שבעצם המפעל הזה, שבזכותו כל תלמידי התמימים מופיעים לחג בבגד או כובע חדש, אנו בעצם מביעים הערכה עצומה להם וללימוד התורה הקדושה שהם שקועים בו יומם וליל".

פיו של הרב רייניץ מלא שבח לנגיד הפורש את חסותו על מפעל החלוקה השנתי הזה, הגה"ח הרב דוד פישר שליט"א. "לא סתם המפעל הזה נושא את שם אביו של הרב פישר: חסדי שמשון. הוא עצמו היה ענק חסד וממנו למד הרב פישר את אהבת החסד שבה הוא דבק. כל מי שמכיר את הרב דוד פישר יודע שהוא עצמו תלמיד־חכם מופלג. בימי חורפו, בשנות האורה והטובה, נמנה בעצמו עם בכירי ה'חוזרים' בבית חיינו ועד עצם היום הזה יש התועדויות

היו מי שניסו לטעון בלהט כי אין צורך לחלק לכולם וכי עדיף להתמקד בנזקקים בלבד. היה גם מי שטען כי גם אם נותנים לכולם, אפשר וצריך לחלק זאת לרמות: האחד יקבל שובר שמכסה את מלוא הסכום, האחר יקבל רק את מחציתו או חלקו, בהתאם לשאלון של הכנסות שיוגש להורי כל תלמיד.

השיקול שבעטיו הוחלט להעניק לכל התלמידים בשווה את הכובע או החליפה הוא כי, "הורים לא אמורים להיות נזקקים כיום כדי שיהיה להם קשה להם לרכוש לבן הבחור שלהם כובע או חליפה אחת לשנה. לא זו אף זו: "למשפחות רבות מקרב אנ"ש יש כמה בחורים הלומדים בישיבות. איך הורה יכול לעמוד באתגר כזה הנוסף לכל הוצאות החג וים ההוצאות הרובצות על כתפיו. גם אם שני ההורים עובדים ומשתכרים, אין הם מסוגלים להעניק לבניהם הבחורים מדי שנה בשנה או כובע או חליפה. היוזמה של 'חסדי שמשון' פותרת להורים את הדילמה ומעניקה לכולם את ההזדמנות השווה".

עם השנים, לא מעט בחורים והורים מנצלים את שתי האפשרויות ומגוונים לעצמם את הבחירה. אם שנה אחת רכש לעצמו הבחור באמצעות השובר מגבעת, בשנה הבאה ירכוש לעצמו חליפה. "העובדה שאין כאן חילוקי מעמדות מונעת מראש את תחושת הבושה או העלבון שעלולים לחוש אלו שאינם משלמים בעצמם ומתייצבים לפני הדלפק, בתום המדידה והבחירה, כששובר בידיהם.

אחת ממכירות הענק המסובסדות לקראת פסח בנחל'ה

יו"ר ועד נחלת הר חב"ד, ראש העיר קריית מלאכי ונציגי סיעת 'ואהבת' במועצת העיר בשיחה עם המרא דאתרא הרב ירוסלבסקי, לאחרונה

נחלה בכל מצבים

נחל'ה מהפכה של ממש. 'ועד נחלת הר חב"ד', בראשותו של הרב יצחק בליזינסקי, שהוקם בברכתו של הרבי זמן קצר אחרי הקמת השכונה הוואג לכל הצטרפויות השכונה מאז ועד היום, לא מותיר אבן על אבן במה שקשור לעזרה, חסד וסיוע לתושבי השכונה כולם.

"אי אפשר להאמין להיקף הפעולות והחסד שמוביל ה'ועד' בנחל'ה", אומר לנו שרוליק, אבא לשלושה ילדים בשנות השלושים המוקדמות לחייו, שנולד וגדל בשכונה. "אני משתף את החברים שלי מפעם לפעם במה שקורה כאן, והם בהלם. אומרים, 'למה אי אפשר להעתיק את מודל נחלה גם אלינו?' בהחלט גאוה לגור כאן".

הנה דוגמה אחת נוספת, שוב בלתי אופיינית, שתספק המחשה לחשיבה מחוץ לקופסה של 'ועד נחלת הר חב"ד' למען התושבים: באחד מחודשי החורף האחרונים הודיע ה'ועד' על השקת בוט עסקים ייעודי, הנגיש לכל אחד במכשיר הסלולרי שלו. באמצעות הבוט יכול כל תושב, בלחיצת כפתור, לקבל שמות ומספרים של בעלי עסקים בשכונה בתחום שאותו חיפשו.

הרווח כפול: גם חסד לבעלי העסקים השכונתיים, גם חסד לצרכנים המחפשים מקצועי מספק באזורם. איש את רעהו יעזרו. בקרוב ישיקו גם בוט שכזה לאירועי שמחות, עבור המארגנים אירועי שמחה בשכונה. ועוד דוגמה אחת: שירותי ייעוץ מקצועיים, בתחומים שונים, הניתנים לתושבים אחת לחודש בחינם.

נראה שכל פירוט של יוזמות שלא נפרט כאן יחטא לתמונה הכללית. דמיינו לעצמכם צורך שיש לתושבים,

הבשורה הקשה הכתה באותו ערב, כ"ח בחשוון השנה, את כל חסידי חב"ד בארץ ובעולם. במיוחד הורגש הכאב בנחלת הר חב"ד, השכונה החב"דית הגדולה בקרית מלאכי. יש שכר נתן, כך נמסר, קצין לוחם ביחידת מגלן של צה"ל, יליד השכונה, נפל בקרב בעזה. ה"ז.

נחל'ה התעטפה באבל כבד. מאות רבות של מכרים וחסידים, אולי אפילו אלפים, ליוו באותו ערב את יששכר למנוחת עולמים. בימי ה'שבעה' שלאחר מכן נהרו זרם של עסקנים, אישי ציבור נכבדים ועמך בית ישראל לאוהל המשפחה, שהוקם ליד ביתם. זה היה אבל אישי של כל נחל'ה. משפחת נתן, כמו כל משפחה אחרת שיושבת 'שבעה' למרבה הצער בנחל'ה, קיבלה מעטפת, מהחל ועד כלה, בכל הדברים שהיא זקוקה להם.

זה לא הסתיים בתום השבעה. בסוף חודש ניסן השנה, כמעט חצי שנה אחרי הטרגדיה, חנכו חבריו של נתן עם 'ועד נחלת הר חב"ד' מועדון נוער ייחודי לזכרו של הלוחם.

בכל המצטרך

אבל זו רק דוגמה אחת. חלקיק אחד קטן בפאזל ענק של עזרה וסיוע תוצרת נחל'ה. בשנים האחרונות עוברת

אסון נורא פקד את את אחת המשפחות היקרות בנחלת הר חב"ד, בחודש הראשון של המלחמה, בעוד האזעקות וההלם הראשוני עוד נישאו באוויר • האסון ותוצאותיו הרימו את המסך מעל התנהלות שקטה ורגישה המתנהלת במקום כל השנים ונותרת בכוונה תחילה מאחורי הקלעים • מבט מקרוב לניהול משבר בעיצומה של תקופה רגישה ועצבים חשופים • ולאחיו יאמר חזק

| צילום: אריק שם טוב

דאגה לכל התושבים. ארגוני ענק של פירות וירקות שנמכרו בנחלה ביזמת הועד במחיר מזול במיוחד לקראת חג הפסח האחרון

בעוד ריכוזי חב"ד רבים בארץ ובעולם; ארגון 'ביקור חולים' המספק מעטפת למשפחות שבהם לא עלינו יש חולים הזקוקים לעזרה, בירוקרטיה, טכנית ועוד, כולל דאגה למשפחות אבלים לא עלינו. מכיסאות ושולחנות ועד מזון ונסיעות וכל מה שבתוכם. במסגרת 'ביקור חולים' נפתחה לאחרונה בנחלה גם אפשרות לקבל שיחת ייעוץ מקצועית עם 'רופא יידי', כהוראת הרב, ד"ר טל ניר, בתשלום מסובסד וסמלי ביותר.

שורה של אנשי חסד מתגוררת בנחלה ופורשת חסות על כל הטוב הזה. בולטת במיוחד משפחתו של הנגיד החסידי הרב מאיר זיילר, מוותיקי תושבי השכונה, המסייע בנדיבות ובחסד שאין כדוגמתה לתושבים בשלל תחומים, ובין היתר מפעילה את הארגון המקומי 'תן יד' לחתנים ולכלות. יוזכר לטוב גם, להבדיל בין חיים לחיים, איש החסד הרב מאיר לרר ז"ל, שהיה מעמודי התווך והחסד של נחלה, וזכור במיוחד בשכונה, ומשפחתו תבדל לחיים הממשיכה את דרכו.

בנחלה שוררת אחדות מיוחדת. אחדות שקשה אולי לראות אותה אפילו במקומות אחרים. בניצוחו ובהשראתו של המרא דאתרא. בבחירות האחרונות, שנערכו השנה למועצת העיר, ניתן היה לראות זאת במיוחד: התגייסות מוחלטת של כל תושבי השכונה הביאה לניצחון חסר תקדים, בדמות ארבעה מנדטים שנכנסו למועצת העיר מטעם סיעת 'אהבת' (גם שם שמבטא את אחדות השכונה). בנחלה 'ברכנו אבינו כולנו כאחד' זה לא רק מוטו, משפט; זוהי דרך חיים.

המשפחות הממוצעות בהכנסתן הכלכלית. ב'ועד' יש אגף בשם 'עד בלי ד', שמרכז את פעולות החסד הזו. נדגיש: לא מדובר ביזמות למשפחות נזקקות או מועטות יכולת אלא לחלק משמעותי מתושבי השכונה, מאות רבות של משפחות, קרוב לאלף, ממשפחות השכונה.

במסגרת הארגון מתקיימות אחת לחודש, בממוצע, מכירות של מוצרים שונים במחירי עלות זולים במיוחד. המכירות מתבצעות באופן וירטואלי, בתשלום מראש ובהזמנה לפי כמויות. בתאריך שמתפרסם מראש מגיעים הרוכשים למתחם מסודר במרכז השכונה, שאותו מארגן ה'ועד' בהקפדה ובהידור גדולים, ושם כל אחד מקבל את המצרכים שהזמין.

מדובר במכירות, לדוגמה, של מוצרי חד פעמי, בשרים ועופות, דגים שונים, שמן, אורז, קמח, פסטות ועוד. חיסכון של אלפי שקלים בשנה למשפחה ממוצעת. המחירים הזולים מתאפשרים בזכות עבודה מאומצת וקנייה סיונאית שמארגנים אנשי ה'ועד' הנמרצים.

קצרה היריעה ולא נגענו בעוד שורה של מיזמים. כך לדוגמה לפני חודשים אחדים הודיעו בנחלה על חלוקה של מוצרי חשמל, מקרר ותנור וכדומה, לזוגות צעירים מתושבי השכונה המקימים את ביתם. זאת לצד שאר הארגונים השונים, הוותיקים והחדשים, הפועלים בשכונה וכולם חסד. כמו ארגון 'שפרה ופועה' בנחלה, הקיים כבר שנים רבות כמו

משהו שיכול להועיל ולהוסיף חסד וטוב בשכונה, כנראה ב'ועד' כבר חשבו עליו. "כבר לא מצליחים להחזיק ראש, מרוב יזמות חדשות מבורכות, בזה אחר זה", מוסיף ישראל. "רק לאחרונה ראינו זאת בתהלוכת ל"ג בעומר. כמה יצירתיות, כמה מחשבה מאחורי הקלעים, כמה אווירה בשטח".

נתינה לכולם

ובכל זאת, פטור בלא כלום אי אפשר. הנה קצת הצצה, מנתונים שהגיעו לידינו, לעולם החסד של נחלה. בשנה האחרונה החליטו ב'ועד נחלת הר חב"ד, בברכתו של המרא דאתרא, הגאון החסידי הרב יצחק יהודה ירוסלבסקי שליט"א, מזכיר בית דין רבני חב"ד בארץ הקודש, המלווה מקרוב את כל פעילות ה'ועד', למסד את מערך החסד השכונתי והקימו קופה ייעודית, שמטרתה לרכז את הטיפול בסיוע הכספי הניתן למשפחות הזקוקות לכך לאורך ימות השנה. בשקט, מאחורי הקלעים, בכבוד, מספק ה'ועד' סיוע למשפחות הקורסות תחת הנטל. זהו סיוע נדיב שמרים מעל המים פשוטו כמשמעו משפחות חב"דיות נורמטיביות בנחלה. בשכונה שהקים הרבי לא מותירים אותן מאחור. בנוסף, בכל שבוע מקיים הוועד חלוקה של פירות וירקות, חינם אין כסף, באיכות טובה, עבור כל המעוניין. בנחלה החסד מקיף את כל התושבים. גם את

חשבון ששווה זהב

פותחים חשבון פאגי, מצטרפים למבצע גולד ונהנים מהטבת הצטרפות לבחירתכם

מסגרת משיכת יתר
עד 10,000 ₪
ללא ריבית
והצמדה³

או

הלוואה
עד 30,000 ₪
ללא ריבית² והצמדה
בהחזר של עד 36 תשלומים³

או

מענק
בסך 1,000 ₪
לפותחי חשבון חדש
מעבריי משכורת¹

ובנוסף פטור ל-3 שנים מתשלום עמלות

עמלות פעולה ע"י פקיד ועמלות פעולה בערוץ ישיר בעו"ש מטבע ישראלי
(לרבות עמלת השלמה למינימום)⁴

פאגי
הבנק הבינלאומי

***3360**
pagi.co.il

1. המענק יינתן ללקוח חדש בבנק הפותח חשבון פרטי (לא עסקי), לאחר העברת משכורת ראשונה לבנק. מענק אחד בלבד יינתן לכל חשבון. 2. הלוואה זו נושאת ריבית בשיעור של פריים + 4.9%, ללקוח שיעמוד בתחילי המבצע יבוצע מידי חודש בחודשו החזר כספי בגובה חיוב הריבית. ההטבה הינה חד פעמית, אף אם נוצלה שלא במלוא הסכום. תנאי הלוואה אלה אינם מיועדים להלוואה המשמשת לפירעון של הלוואה קיימת בחשבון אחר בבנק. על מנת ליהנות מהטבת הלוואה ללא ריבית יש לעמוד באחד משני התחילים הבאים: העברת משכורת או החזקת תיק השקעות בהתאם לתחילי המבצע, וזאת לאורך כל תקופת הלוואה. 3. פרסום זה אינו מהווה הצעה או התחייבות להעמדת אשראי. אשראי יוענק בכפוף לשיקול דעתו הבלעדי של הבנק. אי עמידה בפירעון הלוואה/האשראי עלולה לגרום חיוב ריבית פיגורים והליכי הוצאה לפועל. 4. מובהר כי פטור כאמור עדיף על תנאי מסלול עמלות בסיסי או מורחב בחשבון העו"ש. כללי: תוקף ההצעה עד לשינויה/ביטולה ע"י הבנק. הבנק רשאי לשנות את תנאי ההצעה והטבות או להפסיקן בכל עת. השירותים והמוצרים המפורטים לעיל אינם כפופים לשינוי והטבות ניתנות לניצול פעם אחת בלבד. הטבות www.fibi.co.il כפופים לתנאים המלאים המפורטים במסמכי הבנק ולפי העניין גם באתר הבנק. הצטרפות לבחירה ניתנת למימוש עד 6 חודשים מיום ההצטרפות למבצע. ניהול החשבון מתבצע על ידי הלקוח בכפוף לנהלי הבנק. ההצטרפות למבצע מותנית בצירוף החשבון לשירות דואר און-ליין. **גולד:** ההצטרפות למבצע מותנית בצירוף החשבון לשירות דואר און-ליין. אין כפל מבצעים ואין מעבר ממבצע למבצע. הבנק רשאי לשנות את תנאי ההצעה/ההטבות או להפסיקן בכל עת. ההטבות יינתנו ללקוח חדש בבנק הפותח חשבון פרטי (לא עסקי) ומותנות בכך שיופקדו בו, במהלך התקופה הרלוונטית לגבי כל אחת מהטבות, משכורת חודשית בסך של 7,000 ₪ ומעלה ו/או תיק השקעות (לא כולל נכסים פנסיונים כגון קופות גמל וקרנות השתלמות) בגובה של 100,000 ₪ ומעלה, וכן בשימוש חודשי בסך 1,000 ₪ ומעלה בכרטיס אשראי שיונפק באמצעות הבינלאומי. הכל מפורט בטופס הצטרפות למבצע. יובהר כי לקוח חדש הינו לקוח שלא ניהל חשבון פעיל ב-5 השנים האחרונות. על מנת לממש את אחת מהטבות ההצטרפות, יש לעמוד תחילה בכל תחילי המבצע) העברת משכורת, הצטרפות לשירות דואר און-ליין ולפחות חיוב אחד בסך 1,000 ₪ בכרטיס אשראי בנקאי. **משכורת:** כהגדרתה הנהלי הבנק ובטופס הצטרפות. **ריבית פריים (P):** "ריבית בסיסית" הנקבעת ע"י הבנק ומשתנה מפעם לפעם, בהתאם להתפתחויות במשק ובשוק האשראי, ומפורסמת ע"י הבנק.